

Inowrocław, 11 września 2018 r.

OR.0002.48.2018

PANI / PAN

BIP

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym /Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm./ zwołuję XLVIII sesję Rady Gminy Inowrocław **na 19 września 2018 r. o godz. 8:30**. Obrady sesji odbędą się w budynku Urzędu Gminy Inowrocław ul. Królowej Jadwigi 43, w sali narad.

Porządek obrad:

- I. Otwarcie obrad sesji;
- II. Stwierdzenie quorum;
- III. Przyjęcie wniosków do porządku obrad sesji;
- IV. Przyjęcie protokołów z obrad poprzednich sesji;
- V. Informacja Przewodniczącego Rady o działaniach podejmowanych w okresie między sesjami;
- VI. Sprawozdanie Wójta z działalności w okresie między sesjami;
- VII. Sprawozdanie Wójta z realizacji uchwał Rady;
- VIII. Interpelacje i zapytania Radnych;
- IX. Wnioski i zapytania Sołtysów;
- X. Sprawozdanie z realizacji planu i kontroli Komisji Rewizyjnej za I półrocze 2018 r.
  - wystąpienie Przewodniczącego Komisji Rewizyjnej;
- XI. Informacja o przebiegu wykonania budżetu Gminy Inowrocław wraz z informacją o kształtowaniu się wieloletniej prognozy finansowej za I półrocze 2018 r. oraz informacja o przebiegu wykonania planu finansowego samorządowych zakładów budżetowych i samorządowej instytucji kultury.
  - wystąpienie Wójta Gminy,
  - wystąpienie Skarbnika Gminy,
  - opinie stałych Komisji,
  - dyskusja,
  - przyjęcie informacji;
- XII. Projekt uchwały zmieniający uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Inowrocław na rok 2018.
  - wystąpienie Skarbnika Gminy,
  - opinia Komisji Budżetu i Rozwoju Gospodarczego Gminy,
  - dyskusja,
  - podjęcie uchwały;
- XIII. Projekt uchwały zmieniający uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Inowrocław na lata 2018-2022.
  - wystąpienie Skarbnika Gminy,
  - opinia Komisji Budżetu i Rozwoju Gospodarczego Gminy,

- *dyskusja,*
- *podjęcie uchwały;*

XIV. Projekt uchwały w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom bezdomnym z terenu Gminy Inowrocław.

- *wystąpienie Kierownika Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej,*
- *opinia Komisji Oświaty, Kultury, Ochrony Zdrowia, Pomocy Społecznej i Sportu,*
- *opinia Komisji Budżetu i Rozwoju Gospodarczego Gminy,*
- *dyskusja,*
- *podjęcie uchwały;*

XV. Projekt uchwały w sprawie zawarcia porozumienia międzygminnego dotyczącego realizacji zadania z zakresu komunikacji miejskiej.

- *wystąpienie Inspektora ds. dróg i komunikacji,*
- *opinia Komisji Budżetu i Rozwoju Gospodarczego Gminy,*
- *dyskusja,*
- *podjęcie uchwały;*

XVI. Projekt uchwały w sprawie przyznania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane dla obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków niebędących własnością Gminy Inowrocław.

- *wystąpienie Inspektora ds. sportu, kultury, zdrowia i organizacji pozarządowych,*
- *opinia Komisji Oświaty, Kultury, Ochrony Zdrowia, Pomocy Społecznej i Sportu,*
- *opinia Komisji Budżetu i Rozwoju Gospodarczego Gminy,*
- *dyskusja,*
- *podjęcie uchwały;*

XVII. Projekt uchwały w sprawie przyjęcia Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata 2018-2021.

- *wystąpienie Inspektora ds. sportu, kultury, zdrowia i organizacji pozarządowych,*
- *opinia Komisji Oświaty, Kultury, Ochrony Zdrowia, Pomocy Społecznej i Sportu,*
- *dyskusja,*
- *podjęcie uchwały;*

XVIII. Projekt uchwały w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w części miejscowości Latkowo, gmina Inowrocław.

- *wystąpienie Inspektora ds. planowania i zagospodarowania przestrzennego,*
- *opinia Komisji Budżetu i Rozwoju Gospodarczego Gminy,*
- *dyskusja,*
- *podjęcie uchwały;*

XIX. Projekt uchwały w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Inowrocław.

- wystąpienie Przewodniczącego doraźnej Komisji Statutowej.
- opinia stałych Komisji,
- dyskusja,
- podjęcie uchwały;

XX. Projekt uchwały w sprawie ustalenia regulaminu głosowania w wyborach przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław.

- wystąpienie Przewodniczącego doraźnej Komisji Statutowej.
- opinia stałych Komisji,
- dyskusja,
- podjęcie uchwały;

XXI. Projekt uchwały w sprawie ustalenia regulaminu głosowania odwołania radnego z funkcji przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław.

- wystąpienie Przewodniczącego doraźnej Komisji Statutowej.
- opinia stałych Komisji,
- dyskusja,
- podjęcie uchwały;

XXII. Projekt uchwały w sprawie ustalenia regulaminu głosowania w wyborach wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław.

- wystąpienie Przewodniczącego doraźnej Komisji Statutowej.
- opinia stałych Komisji,
- dyskusja,
- podjęcie uchwały;

XXIII. Projekt uchwały w sprawie ustalenia regulaminu głosowania wniosku o odwołanie radnego z funkcji wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław.

- wystąpienie Przewodniczącego doraźnej Komisji Statutowej.
- opinia stałych Komisji,
- dyskusja,
- podjęcie uchwały;

XXIV. Projekt uchwały w sprawie procedury wykonywania inicjatywy uchwałodawczej przez grupę mieszkańców Gminy Inowrocław.

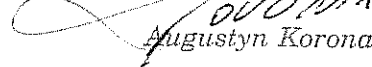
- wystąpienie Przewodniczącego doraźnej Komisji Statutowej.
- opinia stałych Komisji,
- dyskusja,
- podjęcie uchwały;

XXV. Odpowiedzi na interpelacje i wnioski;

XXVI. Wolne wnioski, oświadczenia oraz komunikaty i informacje;

XXVII. Zamknięcie obrad sesji.

PRZEWODNICZĄCY
RADY GMINY INOWROCLAW

Augustyn Korona

Niniejsze zawiadomienie stanowi podstawę do udzielenia radnemu przez zakład pracy zwolnienia od pracy zawodowej na podstawie art.25 ust.3 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym /Dz. U. z 2018 r. poz.994 z późn. zm. /

Projekt

z dnia 7 września 2018 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR /2018
RADY GMINY INOWROCŁAW**

z dnia ..... 2018 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Inowrocław na rok 2018.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 4, pkt 9 lit. „d” oraz lit. „i” ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn.zm.¹⁾) oraz art. 211, art. 212, art. 214, art. 215, 222 ust. 1, 2 i 3, art. 235, art. 236, art. 237, art. 242 ust. 1, art. 258 ust. 1 i art. 264 ust. 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 z późn.zm.²⁾) uchwała się, co następuje:

§ 1. 1. W uchwale Nr XXXIX/313/2017 Rady Gminy Inowrocław z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Inowrocław na rok 2018 zmienionej:

- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 365/2018 z dnia 24 stycznia 2018 roku,
- Uchwałą Rady Gminy Inowrocław Nr XL/316/2018 z dnia 7 lutego 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 370/2018 z dnia 8 lutego 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 383/2018 z dnia 23 lutego 2018 roku,
- Uchwałą Rady Gminy Inowrocław Nr XLI/328/2018 z dnia 21 marca 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 394/2018 z dnia 30 marca 2018 roku,
- Uchwałą Rady Gminy Inowrocław Nr XLII/340/2018 z dnia 18 kwietnia 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 397/2018 z dnia 19 kwietnia 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 399/2018 z dnia 25 kwietnia 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 402/2018 z dnia 8 maja 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 404/2018 z dnia 16 maja 2018 roku,
- Uchwałą Rady Gminy Inowrocław Nr XLIII/348/2018 z dnia 25 maja 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 407/2018 z dnia 8 czerwca 2018 roku,
- Uchwałą Rady Gminy Inowrocław Nr XLIV/356/2018 z dnia 18 czerwca 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 412/2018 z dnia 26 czerwca 2018 roku,
- Uchwałą Rady Gminy Inowrocław Nr XLV/359/2018 z dnia 29 czerwca 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 414/2018 z dnia 4 lipca 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 416/2018 z dnia 11 lipca 2018 roku
- Uchwała Rady Gminy Inowrocław Nr XLVI/373/2018 z dnia 17 lipca 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 421/2018 z dnia 30 lipca 2018 roku,
- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 424/2018 z dnia 13 sierpnia 2018 roku,
- Uchwałą Rady Gminy Inowrocław Nr XLVII/377/2018 z dnia 22 sierpnia 2018 roku,

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wyżej wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2018 r. poz.1000, poz.1349 i poz.1432.

²⁾Zmiany tekstu jednolitego wyżej wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2018 r. poz. 62 i poz. 1000, poz.1366, poz.1669 i poz. 1693.

- Zarządzeniem Wójta Gminy Inowrocław Nr 429/2018 z dnia 30 sierpnia 2018 roku, wprowadza się następujące zmiany:

1) dokonać zmian w planie dochodów budżetowych:

- zwiększeń o kwotę 29.453,00 zł, zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały;

2) dokonać zmian w planie wydatków budżetowych:

- zwiększeń o kwotę 29.453,00 zł, zgodnie z załącznikiem Nr 2 do niniejszej uchwały.

2. Po dokonanych zmianach:

1) § 1 otrzymuje brzmienie:

„§1. Dochody budżetu w wysokości 57.328.297,35 zł z tego:

1) bieżące w wysokości 54.596.204,25 zł,

2) majątkowe w wysokości 2.732.093,10 zł;

2) § 2 otrzymuje brzmienie:

„§2. Wydatki budżetu w wysokości 64.239.803,99 zł z tego:

1) bieżące w wysokości 49.399.110,64 zł,

2) majątkowe w wysokości 14.840.693,35 zł,

zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały”.

3) § 4 otrzymuje brzmienie:

„§ 4. Limity wydatków na zadania inwestycyjne realizowane w roku 2018, zgodnie z załącznikiem Nr 3 do niniejszej uchwały.”;

4) § 12~~1~~ otrzymuje brzmienie:

„§ 12. Dotacje udzielone z budżetu Gminy w kwocie 1.762.398,10 zł, z czego dla:

1) jednostek sektora finansów publicznych 1.022.181,10 zł
zgodnie z załącznikiem Nr 4 do niniejszej uchwały;

2) jednostek spoza sektora finansów publicznych 740.217,00 zł
zgodnie z załącznikiem Nr 5 do niniejszej uchwały.”.

§ 2. Wynik budżetu stanowi deficyt budżetu w wysokości 6.911.506,64 zł, który zostanie sfinansowany przychodami pochodzącymi z zaciągniętych kredytów na rynku krajowym w kwocie 4.881.728,00 zł, z zaciągniętych pożyczek na rynku krajowym w WFOŚiGW w Toruniu w kwocie 1.593.175,29 zł oraz wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym w kwocie 436.603,35 zł.

§ 3. Limity zobowiązań z tytułu emitowanych papierów wartościowych oraz kredytów i pożyczek zaciąganych na:

1) sfinansowanie przejściowego deficytu budżetu w kwocie 1.000.000,00 zł,

2) sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w kwocie 6.474.903,29 zł,

3) wyprzedzające finansowanie działań finansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej w kwocie 1.500.000,00 zł.

§ 4. Upoważnia się Wójta do:

1) zaciągania kredytów i pożyczek oraz emitowania papierów wartościowych do wysokości poszczególnych limitów zobowiązań, określonych w § 3 niniejszej uchwały;

2) dokonywania zmian w planie wydatków, także w zakresie wydatków na uposażenia i wynagrodzenia ze stosunku pracy oraz wydatków majątkowych w ramach zwykłego zarządu, z wyłączeniem przeniesień wydatków między działami;

3) zaliczania zwrotu poniesionych wydatków budżetowych (w tym refundacja z Powiatowego Urzędu Pracy) dokonanych w tym samym roku budżetowym na zmniejszenie wydatków budżetowych;

4) lokowania wolnych środków budżetowych na rachunkach bankowych w innych bankach niż bank prowadzący obsługę budżetu Gminy Inowrocław.

§ 5. Wykonanie Uchwały powierza się Wójtowi Gminy Inowrocław.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

bez większych zastrzeżeń
pod względem
formalno - prawnym

10.09.2018r.

RADCA PRAWNY

Justyna Jarzynowska

Uzasadnienie

Wywołanie tej uchwały stało się zasadne w związku z koniecznością dokonania zmian w budżecie po stronie dochodów i wydatków.

Wójt Gminy wnioskuję o dokonanie zmian w budżecie poprzez:

I. Zmniejszenia i zwiększenia po stronie dochodów o kwotę	+ 29.453,00 zł
1. Zmniejszenia	-17,72 zł
- zmniejszanie w rozdziale 85295 w dotacjach celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego o kwotę	-17,72 zł
w związku z korektą dofinansowania w ramach projektu „Utworzenie i funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie”	
2. Zwiększenia	+29.470,72 zł
- w rozdziale 75023 we wpływach z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego o kwotę	+3.450,00 zł
- w rozdziale 75023 we wpływach z rozliczeń/zwrotów z lat ubiegłych o kwotę	+ 2.390,00 zł
- w rozdziale 75801 w subwencjach ogólnych z budżetu państwa o kwotę	+21.113,00 zł
na podstawie pisma Ministra Finansów Nr ST5.4751.5.2018.11g została przyznana kwota na rok 2018 ze środków rezerwy części oświatowej subwencji ogólnej z przeznaczeniem na dofinansowanie wyposażenia szkół podstawowych w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych	
- w rozdziale 75864 w dotacjach celowych w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego o kwotę	+17,72 zł
w związku z korektą dofinansowania w ramach projektu „Utworzenie i funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie”	
- w rozdziale 80101 w środkach na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł o kwotę	+2.500,00 zł
w związku z Umową dotacji programu#SuperKoderzy nr D/22/2018/FO/Jaksice na realizację programu wybranej ścieżki edukacyjnej zgodnej z zaakceptowanym ostatecznie przez fundację wnioskiem	
II. Zmniejszenia i zwiększenia po stronie wydatków o kwotę	+29.453,00 zł
1. Zmniejszenia	-885.694,70 zł
-w rozdziale 70005 w zakupach usług remontowych o kwotę	- 40.000,00 zł
z zadań:	
„Wymiana instalacji elektrycznej w budynku wielorodzinnym w m. Komasyce”-20.000,00zł	
„Remont klatki schodowej w budynku wielorodzinnym w m. Jaksice” -20.000,00 zł	
- w rozdziale 70005 w zakupach usług pozostałych o kwotę	- 3.000,00 zł
z zadania „Opłata roczna za dozór techniczny”	
- w rozdziale 75412 w zakupach materiałów i wyposażenia o kwotę	- 30.000,00 zł
- w rozdziale 80101 w wydatkach osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń, dodatkowym wynagrodzeniu rocznym, składkach na fundusz pracy, nagrodach konkursowych, zakupach materiałów i wyposażenia, zakupach środków żywności, zakupie energii, zakupach usług remontowych, opłatach z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych, podróżach służbowych, różnych opłatach i składkach, opłatach na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego, szkoleniach pracowników o kwotę	-193.080,00 zł
oraz w zakupach środków dydaktycznych i książek o kwotę	-3.764,00 zł
i wydatkach inwestycyjnych jednostek budżetowych o kwotę	-24.000,00 zł
z zadania „Projekt budowy boiska wielofunkcyjnego przy SP Turzany”	
- w rozdziale 80104 w wydatkach osobowych niezaliczanych do wynagrodzeń, wynagrodzeniach osobowych pracowników, składkach na ubezpieczenia społeczne, składkach na fundusz pracy, zakupach materiałów i wyposażenia, zakupach środków dydaktycznych i książek, zakupach usług pozostałych, opłatach z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych, podróżach służbowych	

krajowych, różnych opłatach i składkach, szkoleniach pracowników o kwotę	-229.187,00 zł
oraz zakupach usług remontowych o kwotę	-444,00 zł
- w rozdziale 80104 w zakupach środków dydaktycznych i książek o kwotę	-5.900,00 zł
w ramach projektu „Rozwój przedszkola szansą na dobry start małego dziecka - oddział w Górze”	
- w rozdziale 80110 w wydatkach osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń, dodatkowym wynagrodzeniu rocznym, nagrodach konkursowych, zakupach materiałów i wyposażenia, zakupach środków żywności, zakupach środków dydaktycznych i książek, zakupach usług pozostałych, podróży służbowych o kwotę	-24.542,00 zł
- w rozdziale 80113 w zakupach usług pozostałych o kwotę	-430,00 zł
- w rozdziale 80149 w wynagrodzeniach bezosobowych o kwotę	- 17,00 zł
- w rozdziale 80150 w wynagrodzeniach bezosobowych, nagrodach konkursowych, zakupach środków żywności, zakupach środków dydaktycznych i książek, zakupach usług remontowych, zakupach usług zdrowotnych, opłatach z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych, podróży służbowych, szkoleniach pracowników o kwotę	- 486,00 zł
- w rozdziale 80152 w zakupach materiałów i wyposażenia, podróży służbowych o kwotę	- 1.581,00 zł
- w rozdziale 85404 w wydatkach osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń, wynagrodzeniach osobowych pracowników, składkach na ubezpieczenia społeczne, składkach na fundusz pracy o kwotę	- 18.372,00 zł
- w rozdziale 85203 w dotacjach celowych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego o kwotę	- 5,41 zł
w związku z korektą dofinansowania w ramach projektu „Utworzenie i funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie”	
- w rozdziale 85203 w wynagrodzeniach osobowych pracowników, składkach na ubezpieczenia społeczne, składkach na fundusz pracy, zakupach materiałów i wyposażenia, zakupach środków żywności, zakupach usług pozostałych, opłatach z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych oraz różnych opłatach i składkach o kwotę	-11,29 zł
w związku z korektą dofinansowania w ramach projektu „Utworzenie i funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie”	
- w rozdziale 85416 w stypendiach dla uczniów o kwotę	- 975,00 zł
- w rozdziale 90002 w wydatkach inwestycyjnych jednostek budżetowych o kwotę	- 49.000,00 zł
z zadania „Budowa PSZOK z infrastrukturą dla Gminy Inowrocław w Kruśliwcu”	
- w rozdziale 90095 w zakupach usług pozostałych o kwotę	- 26.900,00 zł
z zadań:	
„Monitoring budynku Domu Strażaka w Gnojnie” - 20.000,00 zł	
„Projekty i opracowania” -6.900,00 zł	
- w rozdziale 90095 w wydatkach inwestycyjnych jednostek budżetowych o kwotę	- 190.000,00 zł
z zadań:	
„Termomodernizacja budynku Centrum Integracji Społecznej w Łojewie oraz budynku Szkoły Podstawowej im. Księdza Kardynała Wyszyńskiego w Orłowie” - 95.000,00 zł	
„Przygotowanie koncepcji projektowej i budowa inkubatora przetwórstwa lokalnego na dz. Nr 132/3 i 195/9 w m. Łojewo”-95.000,00 zł	
- w rozdziale 92695 w wydatkach inwestycyjnych jednostek budżetowych o kwotę	- 44.000,00 zł
z zadań:	
„Budowa boiska sportowego i placu zabaw w m. Kłopot” -19.000 zł	
„Przygotowanie projektu funkcjonalno – użytkowego i budowa Ośrodka Sportu na dz. nr 195/4, 195/5, 195/14, 195/15 w m. Łojewo” - 25.000 zł	
2. Zwiększenia	+915.147,70 zł
- w rozdziale 60004 w zakupach usług pozostałych o kwotę	+ 110.840,00 zł
na komunikację gminną	
- w rozdziale 75615 w pozostałych odsetkach o kwotę	+ 22.000,00 zł
na zapłatę odsetek w związku z wydaną decyzją o stwierdzeniu nadpłaty w podatku od nieruchomości	
- w rozdziale 85203 w dotacjach celowych z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego o kwotę	+5,41 zł
w związku z korektą dofinansowania w ramach projektu "Utworzenie i funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie”	

- w rozdziale 92109 w zakupie energii o kwotę na opłatę za energię elektryczną w świetlicach wiejskich	+ 20.000,00 zł
- w rozdziale 85203 w wynagrodzeniach osobowych pracowników, składkach na ubezpieczenia społeczne, składkach na fundusz pracy, zakupach materiałów i wyposażenia, zakupach środków żywności, zakupach usług pozostałych, opłatach z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych oraz różnych opłatach i składkach o kwotę w związku z korektą dofinansowania w ramach projektu „Utworzenie i funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie”	+11,29 zł
- w rozdziale 80101 wynagrodzeniach osobowych pracowników, składkach na ubezpieczenia społeczne, wynagrodzeniach bezosobowych, zakupach usług zdrowotnych, zakupach usług pozostałych o kwotę	+615.457,00 zł
oraz w zakupach środków dydaktycznych i książek o kwotę z przeznaczeniem na:	+23.613,00 zł
- dofinansowanie wyposażenia szkół podstawowych w pomoce dydaktyczne niezbędne do realizacji podstawy programowej z przedmiotów przyrodniczych dla SP Jaksice - 21.113 zł	
- doposażenie w sprzęt komputerowy i multimedialny dla SP Jaksice -2.500 zł	
- w rozdziale 80104 w wynagrodzeniach bezosobowych o kwotę	+84,00 zł
- w rozdziale 80104 w zakupach usług remontowych o kwotę na zadanie „Awarie i inne prace naprawcze ”	+ 9.900,00 zł
- w rozdziale 80104 w zakupach materiałów i wyposażenia o kwotę w ramach projektu „Rozwój przedszkola szansą na dobry start małego dziecka - oddział w Górze”	+5.900,00 zł
- w rozdziale 80110 w wynagrodzeniach osobowych pracowników, składkach na ubezpieczenia społeczne, składkach na fundusz pracy o kwotę	+34.485,00 zł
- w rozdziale 80149 w wynagrodzeniach osobowych pracowników, składkach na ubezpieczenia społeczne, składkach na fundusz pracy, zakupach usług zdrowotnych, opłatach z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych o kwotę	+ 3.722,00 zł
- w rozdziale 80150 w wydatkach osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń, wynagrodzeniach osobowych pracowników, składkach na ubezpieczenia społeczne, składkach na fundusz pracy, zakupach materiałów i wyposażenia, zakupie energii, zakupach usług pozostałych, o kwotę	+ 61.080,00 zł
- w rozdziale 80152 w wydatkach osobowych niezaliczonych do wynagrodzeń , wynagrodzeniach osobowych pracowników, składkach na ubezpieczenia społeczne, składkach na fundusz pracy o kwotę	+8.050,00 zł

WÓJT
mgr inż. Tadeusz Kacprzak

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

SKARBNIK GMINY

mgr Aldona Szminowska

Na niniejszy zastrzeżeń
pod względem
formalnym - prawnym
10.09.2018r.

RADCA PRAWNY

Justyna Jarzynowska

Załącznik Nr 1 do Uchwały Nr _____
Rady Gminy Inowrocław
z dnia września 2018 roku

DOCHODY

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
750			Administracja publiczna	104 490,36	5 840,00	110 330,36
	75023		Urzędy gmin (miast i miast na prawach powiatu)	5 608,00	5 840,00	11 448,00
		0630	Wpływy z tytułu opłat i kosztów sądowych oraz innych opłat uiszczanych na rzecz Skarbu Państwa z tytułu postępowania sądowego i prokuratorskiego	0,00	3 450,00	3 450,00
758		0940	Wpływy z rozliczeń/zwrótów z lat ubiegłych	3 608,00	2 390,00	5 998,00
			Różne rozliczenia	7 652 745,99	21 130,72	7 673 876,71
		75801	Cześć oświatowa subwencji ogólnej dla jednostek samorządu terytorialnego	7 038 264,00	21 113,00	7 059 377,00
		2920	Subwencje ogólne z budżetu państwa	7 038 264,00	21 113,00	7 059 377,00
	75864		Regionalne Programy Operacyjne 2014-2020 finansowane z udziałem środków Europejskiego Funduszu Społecznego	593 810,99	17,72	593 828,71
		2057	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	501 259,52	17,72	501 277,24
801			Oświata i wychowanie	1 043 979,87	2 500,00	1 046 479,87
		80101	Szkoły podstawowe	9 568,00	2 500,00	12 068,00
		2700	Środki na dofinansowanie własnych zadań bieżących gmin, powiatów (związków gmin, związków powiatowo-gminnych, związków powiatów), samorządów województw, pozyskane z innych źródeł	0,00	2 500,00	2 500,00
852			Pomoc społeczna	1 488 411,95	- 17,72	1 488 394,23
		85295	Pozostała działalność	201 210,74	- 17,72	201 193,02
		2059	Dotacje celowe w ramach programów finansowanych z udziałem środków europejskich oraz środków, o których mowa w art. 5 ust. 3 pkt 5 lit. a i b ustawy, lub płatności w ramach budżetu środków europejskich, realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego	33 674,75	- 17,72	33 657,03
Razem:				57 298 844,35	29 453,00	57 328 297,35

SKARBNIK GMINY

mgr Aldona Sztajnowska

W S J T

mgr inż. Tadeusz Kacprzak

Załącznik Nr 2 do Uchwały Nr _____
Rady Gminy Inowrocław
z dnia września 2018 roku

WYDATKI

Dział	Rozdział	Paragraf	Treść	Przed zmianą	Zmiana	Po zmianie
600	60004		Transport i łączność	9 583 057,72	110 840,00	9 693 897,72
			Lokalny transport zbiorowy	1 494 806,07	110 840,00	1 605 646,07
		4300	Zakup usług pozostałych	1 494 806,07	110 840,00	1 605 646,07
700	70005		Gospodarka mieszkaniowa	406 800,00	- 43 000,00	363 800,00
			Gospodarka gruntami i nieruchomościami	406 800,00	- 43 000,00	363 800,00
		4270	Zakup usług remontowych	160 000,00	- 40 000,00	120 000,00
754	75412	4300	Zakup usług pozostałych	136 000,00	- 3 000,00	133 000,00
			Bezpieczeństwo publiczne i ochrona przeciwpożarowa	784 030,00	- 30 000,00	754 030,00
			Ochotnicze strażne pożarne	768 030,00	- 30 000,00	738 030,00
756	75615	4210	Zakup materiałów i wyposażenia	175 730,00	- 30 000,00	145 730,00
			Dochody od osób prawnych, od osób fizycznych i od innych jednostek nieposiadających osobowości prawnej oraz wydatki związane z ich poborem	25 000,00	22 000,00	47 000,00
			Wpływy z podatku rolnego, podatku leśnego, podatku od czynności cywilnoprawnych, podatków i opłat lokalnych od osób prawnych i innych jednostek organizacyjnych	25 000,00	22 000,00	47 000,00
801	80101	4580	Pozostałe odsetki	25 000,00	22 000,00	47 000,00
			Oświata i wychowanie	14 330 051,06	278 860,00	14 608 911,06
			Szkoly podstawowe	8 190 395,50	418 226,00	8 608 621,50
		3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	330 882,00	- 52 476,00	278 406,00
		4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	4 518 572,50	551 974,00	5 070 546,50
		4040	Dodatkiowe wynagrodzenie roczne	334 513,00	- 7 631,00	326 882,00
		4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	853 260,00	63 128,00	916 388,00
		4120	Składki na Fundusz Pracy	120 773,00	- 5 425,00	115 348,00
		4170	Wynagrodzenia bezosobowe	6 186,00	7,00	6 193,00
		4190	Nagrody konkursowe	4 416,00	- 1 041,00	3 375,00
		4210	Zakup materiałów i wyposażenia	577 023,00	- 95 286,00	481 737,00
		4220	Zakup środków żywności	961,00	- 378,00	583,00

4240	Zakup środków dydaktycznych i książek	62 788,00	19 849,00	82 637,00
4260	Zakup energii	148 412,00	- 12 773,00	135 639,00
4270	Zakup usług remontowych	202 041,00	- 12 538,00	189 503,00
4280	Zakup usług zdrowotnych	2 802,00	161,00	2 963,00
4300	Zakup usług pozostałych	230 235,00	187,00	230 422,00
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	15 463,00	- 1 589,00	13 874,00
4410	Podróże służbowe krajowe	2 341,00	- 281,00	2 060,00
4430	Różne opłaty i składki	11 008,00	- 1 410,00	9 598,00
4520	Opłaty na rzecz budżetów jednostek samorządu terytorialnego	7 425,00	- 22,00	7 403,00
4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	4 210,00	- 2 230,00	1 980,00
6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	527 227,00	- 24 000,00	503 227,00
80104	Przedszkola	3 637 636,00	- 219 647,00	3 417 989,00
3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	102 192,00	- 15 547,00	86 645,00
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 481 712,00	- 48 142,00	1 433 570,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	279 840,00	- 17 193,00	262 647,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	39 955,00	- 5 815,00	34 140,00
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	5 316,00	84,00	5 400,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	43 710,00	- 11 984,00	31 726,00
4217	Zakup materiałów i wyposażenia	32 425,86	5 900,00	38 325,86
4240	Zakup środków dydaktycznych i książek	49 424,00	- 17 069,00	32 355,00
4247	Zakup środków dydaktycznych i książek	93 924,45	- 5 900,00	88 024,45
4270	Zakup usług remontowych	105 777,00	9 456,00	115 233,00
4300	Zakup usług pozostałych	1 134 851,00	- 110 627,00	1 024 224,00
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	4 213,00	- 619,00	3 594,00
4410	Podróże służbowe krajowe	10 864,00	- 1 379,00	9 485,00
4430	Różne opłaty i składki	541,00	- 93,00	448,00
4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	985,00	- 719,00	266,00
80110	Gimnazja	1 609 935,00	9 943,00	1 619 878,00
3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	52 189,00	- 2 000,00	50 189,00
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	967 638,00	22 500,00	990 138,00

4040	Dodatki wynagrodzenie roczne	22 332,00	- 1 069,00	21 263,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	165 844,00	11 385,00	177 229,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	23 629,00	600,00	24 229,00
4190	Nagrody konkursowe	2 452,00	- 2 452,00	0,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	95 158,00	- 13 000,00	82 158,00
4220	Zakup środków żywności	614,00	- 614,00	0,00
4240	Zakup środków dydaktycznych i książek	3 284,00	- 3 284,00	0,00
4300	Zakup usług pozostałych	10 235,00	- 1 300,00	8 935,00
4410	Podróże służbowe krajowe	913,00	- 823,00	90,00
80113	Dowozenie uczniów do szkół	38 106,00	- 430,00	37 676,00
4300	Zakup usług pozostałych	37 506,00	- 430,00	37 076,00
80149	Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci w przedszkolach; oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych i innych formach wychowania przedszkolnego	54 527,00	3 705,00	58 232,00
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	32 730,00	3 305,00	36 035,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	6 164,00	344,00	6 508,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	879,00	55,00	934,00
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	84,00	- 17,00	67,00
4280	Zakup usług zdrowotnych	20,00	17,00	37,00
4360	Opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	70,00	1,00	71,00
80150	Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w szkołach podstawowych	201 968,00	60 594,00	262 562,00
3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	8 698,00	1 457,00	10 155,00
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	124 675,00	50 396,00	175 071,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	24 792,00	6 449,00	31 241,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	3 653,00	844,00	4 497,00
4170	Wynagrodzenia bezosobowe	60,00	- 6,00	54,00
4190	Nagrody konkursowe	133,00	- 17,00	116,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	13 938,00	334,00	14 272,00
4220	Zakup środków żywności	23,00	- 6,00	17,00
4240	Zakup środków dydaktycznych i książek	1 640,00	- 155,00	1 485,00
4260	Zakup energii	2 876,00	1 309,00	4 185,00

4270	Zakup usług remontowych	929,00	- 231,00	698,00
4280	Zakup usług zdrowotnych	83,00	- 2,00	81,00
4300	Zakup usług pozostałych	2 136,00	291,00	2 427,00
4360	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	409,00	- 28,00	381,00
4410	Podróże służbowe krajowe	82,00	- 11,00	71,00
4700	Szkolenia pracowników niebędących członkami korpusu służby cywilnej	102,00	- 30,00	72,00
80152	Realizacja zadań wymagających stosowania specjalnej organizacji nauki i metod pracy dla dzieci i młodzieży w gimnazjach, klasach dotychczasowego gimnazjum prowadzonych w szkołach innego typu, liceach ogólnokształcących, technikumach, szkołach policealnych, branżowych szkołach I i II stopnia i klasach dotychczasowej zasadniczej szkoły zawodowej prowadzonych w branżowych szkołach I stopnia oraz	175 665,00	6 469,00	182 134,00
3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	8 472,00	450,00	8 922,00
4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	120 716,00	5 000,00	125 716,00
4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	20 884,00	2 000,00	22 884,00
4120	Składki na Fundusz Pracy	2 717,00	600,00	3 317,00
4210	Zakup materiałów i wyposażenia	9 333,00	- 1 500,00	7 833,00
4410	Podróże służbowe krajowe	84,00	- 81,00	3,00
852	Pomoc społeczna	4 176 548,61	0,00	4 176 548,61
85203	Ośrodki wsparcia	612 316,80	0,00	612 316,80
2367	Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	124 947,56	5,41	124 952,97
2369	Dotacje celowe z budżetu jednostki samorządu terytorialnego, udzielone w trybie art. 221 ustawy, na finansowanie lub dofinansowanie zadań zleconych do realizacji organizacjom prowadzącym działalność pożytku publicznego	10 295,66	- 5,41	10 290,25
4017	Wynagrodzenia osobowe pracowników	15 798,23	0,68	15 798,91
4019	Wynagrodzenia osobowe pracowników	1 301,77	- 0,68	1 301,09
4117	Składki na ubezpieczenia społeczne	2 720,81	0,11	2 720,92
4119	Składki na ubezpieczenia społeczne	224,19	- 0,11	224,08
4127	Składki na Fundusz Pracy	387,10	0,02	387,12
4129	Składki na Fundusz Pracy	31,90	- 0,02	31,88
4217	Zakup materiałów i wyposażenia	228 189,11	10,00	228 199,11

	4219	Zakup materiałów i wyposażenia	18 802,89	- 10,00	18 792,89
	4227	Zakup środków żywności	461,94	0,02	461,96
	4229	Zakup środków żywności	38,06	- 0,02	38,04
	4307	Zakup usług pozostałych	5 127,58	0,14	5 127,72
	4309	Zakup usług pozostałych	422,42	- 0,14	422,28
	4367	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	184,77	0,01	184,78
	4369	Oplaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych	15,23	- 0,01	15,22
	4437	Różne opłaty i składki	7 298,60	0,31	7 298,91
	4439	Różne opłaty i składki	601,40	- 0,31	601,09
854		Edukacyjna opieka wychowawcza	381 061,00	- 19 347,00	361 714,00
	85404	Wczesne wspomaganie rozwoju dziecka	88 869,00	- 18 372,00	70 497,00
	3020	Wydatki osobowe niezaliczone do wynagrodzeń	4 014,00	- 2 094,00	1 920,00
	4010	Wynagrodzenia osobowe pracowników	68 489,00	- 12 476,00	56 013,00
	4110	Składki na ubezpieczenia społeczne	13 182,00	- 3 337,00	9 845,00
	4120	Składki na Fundusz Pracy	1 879,00	- 465,00	1 414,00
	85416	Pomoc materialna dla uczniów o charakterze motywacyjnym	46 962,00	- 975,00	45 987,00
	3240	Stypendia dla uczniów	28 050,00	- 975,00	27 075,00
900		Gospodarka komunalna i ochrona środowiska	5 003 996,09	- 265 900,00	4 738 096,09
	90002	Gospodarka odpadami	1 659 304,00	- 49 000,00	1 610 304,00
	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	50 000,00	- 49 000,00	1 000,00
	90095	Pozostała działalność	2 159 692,09	- 216 900,00	1 942 792,09
	4300	Zakup usług pozostałych	294 056,74	- 26 900,00	267 156,74
	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	773 000,00	- 190 000,00	583 000,00
921		Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	1 727 704,17	20 000,00	1 747 704,17
	92109	Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	1 141 653,17	20 000,00	1 161 653,17
	4260	Zakup energii	155 000,00	20 000,00	175 000,00
926		Kultura fizyczna	531 839,19	- 44 000,00	487 839,19
	92695	Pozostała działalność	531 839,19	- 44 000,00	487 839,19
	6050	Wydatki inwestycyjne jednostek budżetowych	311 606,67	- 44 000,00	267 606,67
		Razem:	64 210 350,99	29 453,00	64 239 803,99

SKARBNIK GMINY

mgr Aldona Szymonowska

Wpł / J T

mgr inż. Tadeusz Kacprzak

Zadania inwestycyjne w 2018 r.

Lp	Dział	Rozdział	§	Nazwa zadania inwestycyjnego	Lp	Plan na 2018 rok	Zmiana	Plan po zmianach	z tego źródła finansowania					UWA GJ
									Łączne koszty finansowe	Dochoły własne jst	Kredyty i pożyczki	Środki Pochodzące z innych źródeł	Środki wymienione w art.5 ust.1 pkt. 2 i 3 u.f.p	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	
1.	010			Rolnictwo i łowiectwo	21.308.034	5.154.951		5.154.951	1.759.713,71	2.863.903,29		531.334,00		
		01010		Infrastruktura wodociągowa i sanitacyjna wsi	21.308.034	5.154.951		5.154.951	1.759.713,71	2.863.903,29		531.334,00		
			6050	Kanalizacja Sławęcinek – Sławęcjin	1.243.803	97.413		97.413	97.413				wykup wierz.	
			6050	Kanalizacja Jacewo	7.888.953	855.600		855.600	855.600				wykup wierz.	
			6050	Kanalizacja Łojewo	4.487.340	468.000		468.000	468.000				wykup wierz.	
			6050	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową sieci wodociągowej w m. Gnojno, gm. Inowrocław	1.800.000	1.650.000		1.650.000	233.121,75	1.416.878,25			POiS	
			6050	Przebudowa istniejącej jednostopniowej stacji uzdatniania wody na stację dwustopniowego pompownia wody wraz z trzema zbiornikami i instalacją zestawu hydroforowego w Jaksicach	800.000	726.000		726.000	85.578,96	640.421,04			WFOS i GW	
			6050	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowości Mielchowice, gm. Inowrocław - ETAP I	4.556.604	826.604		826.604	20.000	806.604				
			6057	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowości Mielchowice, gm. Inowrocław - ETAP I	531.334	531.334		531.334					PROW	
2.	600			Transport i łączność	8.418.347,68	6.945.250,68		6.945.250,68	2.937.600	3.181.000	144.000	682.650,68		
		60013		Drugi publiczne wojewódzkie	1.073.600	245.000		245.000	245.000					
			6050	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 252 od km 2+713,00 do km 3+327,00 w zakresie wykonania ciągu pieszo-rowerowego	414.000	200.000		200.000	200.000					RPO
			6050	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 251 od km 70+316,00 do km 71+880,00 w zakresie wykonania ciągu pieszo-rowerowego	659.600	45.000		45.000	45.000					RPO WK-P
		60014		Drugi publiczne powiatowe	2.647.900,68	2.522.650,68		2.522.650,68	1.840.000			682.650,68		

85203		Ośrodki Wsparcia	122.000,00	122.000,00	122.000,00	122.000,00	37.000	122.000,00	37.000	85.000,00	
	6067	Zakup samochodu do Srodowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie	78.532,61	78.532,61				78.532,61		78.532,61	RPO WKP
	6069	Zakup samochodu do Srodowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie	6.467,39	6.467,39				6.467,39		6.467,39	RPO WKP
	6060	Zakup samochodu do Srodowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie	37.000	37.000				37.000			
9.	900										
	90002	Gospodarka Komunalna i ochrona środowiska	5.226.053	1.302.500	-239.000	1.063.500	633.500	1.063.500	633.500	430.000	
		Gospodarka odpadami	1.035.000	50.000	-49.000	1.000	1.000	1.000	1.000		
	6050	Budowa PSZOK z infrastrukturą dla Gminy Inowrocław w Krusliwcu	1.035.000	50.000	-49.000	1.000	1.000	1.000	1.000		RPO WK-P
	90015	Oświetlenie ulic, placów i dróg	300.000	297.500		297.500	297.500	297.500	297.500		
	6050	Rozbudowa oświetlenia na terenie Gminy w tym środki sołectk: Bałkowo 500 zł, Cieslin 9.000 zł, Jaksice 10.000 zł, Krusza Zamkowa - Krusza Duchowna 2.000zł, Lojewo 1.000 zł Łąkoćin 5.000 zł, Marcinkowo 8.800 zł, Miechowice 7.000 zł, Orłowo 5.000 zł, Radłówek 7.000 zł, Słońsko 6.000 zł, Sławęcinek 7.500 zł, Tupadły 5.000 zł	300.000	297.500		297.500	297.500	297.500	297.500		
	90017	Zakłady gospodarki komunalnej	182.000	182.000		182.000	182.000	182.000	182.000		
	6210	Budowa i modernizacja sieci wodociągowej i kanalizacyjnej oraz modernizacja i ulepszenie infrastruktury wodociągowej i kanalizacyjnej	182.000	182.000		182.000	182.000	182.000	182.000		
	90095	Pozostała działalność	3.709.053	773.000	-190.000	583.000	153.000	583.000	153.000	430.000	
	6050	Termomodernizacja budynku Centrum Integracji Społecznej w Lojewie oraz budynku Szkoły Podstawowej im. Księdza Kardynała Wyszyńskiego w Orłowie	2.331.053	100.000	-95.000	5.000	5.000	5.000	5.000		RPO WK-P
	6050	Przygotowanie koncepcji projektowej i budowa inkubatora przetwórstwa lokalnego na dz. Nr 132/3 i 195/9 w m. Lojewo	805.000	100.000	-95.000	5.000	5.000	5.000	5.000		LGD PROW
	6050	Zmiana sposobu użytkowania budynku, hydroforu na świetlicę w m. Tupadły wraz z ogrzewaniem	573.000	573.000		573.000	143.000	573.000	143.000	430.000	PROW
10.	921	Kultura i ochrona dziedzictwa narodowego	30.000	30.000		30.000	30.000	30.000	30.000		
	92109	Domy i ośrodki kultury, świetlice i kluby	30.000	30.000		30.000	30.000	30.000	30.000		
	6050	Klimatyzacja do świetlicy (środki sołectwa Jaczewo)	15.000	15.000		15.000	15.000	15.000	15.000		
	6050	Klimatyzacja do świetlicy (środki sołectwa Orłowo)	10.000	10.000		10.000	10.000	10.000	10.000		
	6060	Zakup nagłośnienia do świetlicy wiejskiej (środki sołectwa Trzaski)	5.000	5.000		5.000	5.000	5.000	5.000		
11.	926	Kultura Fizyczna	3.708.872,67	311.606,67	-44.000	267.606,67	267.606,67	267.606,67	267.606,67		
	92695	Pozostała działalność	3.708.872,67	311.606,67	-44.000	267.606,67	267.606,67	267.606,67	267.606,67		
	6050	Budowa boiska w m. Tupadły	70.000	50.000		50.000	50.000	50.000	50.000		
	6050	Przygotowanie projektu funkcjonalno – użytkowego i budowa Ośrodka Sportu na dz. nr 195/4, 195/5, 195/14.	2.005.000	30.000	-25.000	5.000	5.000	5.000	5.000		PROW LGD

Załącznik Nr 4 do Uchwały Nr /2018
Rady Gminy Inowrocław
z dnia września 2018 roku

Dotacje udzielane dla jednostek sektora finansów publicznych

lp.	Dział	Rozdział	§	Treść	Plan na 2018 rok
I.	Dotacje podmiotowe				
1.	852	85232	2510	Centrum Integracji Społecznej w Łojewie	399.868,60
2.	852	85232	2647	Centrum Integracji Społecznej w Łojewie	152.312,50
3.	921	92116	2480	Gminna Biblioteka Publiczna w Jaksicach	470.000,00
	RAZEM				1.022.181,10

SKARBNIK GMINY
mgr Aldona Szymonczyk

WÓJT
mgr inż. Tadeusz Kucprzak

Załącznik Nr 5 do Uchwały Nr /2018
 Rady Gminy Inowrocław
 z dnia września 2018 roku

Dotacje udzielane dla jednostek spoza sektora finansów publicznych

lp.		Dział	Rozdział	§	Treść	Plan na 2018 rok
I.	Dotacje celowe związane z realizacją zadań jednostek samorządu terytorialnego					
1.		010	01009	2830	Spółki wodne	25.000,00
2.		630	63003	2820	Zadania w zakresie upowszechniania turystyki	13.000,00
3.		720	72095	2330	Informatyka	487,20
4.		754	75415	2820	Zadania ratownictwa górskiego i wodnego	3.000,00
5.		801	80195	2820	Oświata i wychowanie	6.000,00
6.		851	85151	2780	Ochrona Zdrowia	30.000,00
7.		851	85195	2820	Ochrona Zdrowia	13.500,00
8.		852	85203	2360	Ośrodki Wsparcia	45.835,58
9.		852	85203	2367	Ośrodki Wsparcia	124.952,97
10.		852	85203	2369	Ośrodki Wsparcia	10.290,25
11.		852	85295	2360	Pomoc Społeczna	261.200,00
12.		921	92120	2720	Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	51.051,00
13.		921	92120	2730	Ochrona zabytków i opieka nad zabytkami	35.000,00
14.		921	92195	2820	Ochrona dóbr kultury	30.000,00
15.		926	92695	2360	Upowszechnianie sportu	78.400,00
16.		926	92695	2820	Upowszechnianie kultury fizycznej	12.500,00
	RAZEM					740.217,00

SEKARBNIK GMINY

mgr Aldona Sztynourka

WÓJT

mgr inż. Tadeusz Kańczak

PROJEKT

UCHWAŁA NR _____/2018 RADY GMINY INOWROCŁAW

z dnia ____ września 2018 r.

zmieniająca uchwałę w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Inowrocław na lata 2018 – 2022.

Na podstawie art. 226, art. 227, art. 229 oraz art. 243 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U. z 2017 r. poz. 2077 z późn. zm. 1) i art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.2) oraz rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2015 r. poz. 92) uchwała się, co następuje:

§ 1. W uchwale Nr XXXIX/314/2017 Rady Gminy Inowrocław z dnia 28 grudnia 2017 r. w sprawie uchwalenia Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Inowrocław na lata 2018-2022, zmienionej Uchwałą Nr XL/317/2018 Rady Gminy Inowrocław z dnia 7 lutego 2018 r., Uchwałą Nr XLI/329/2018 Rady Gminy Inowrocław z dnia 21 marca 2018r., Zarządzeniem Nr 395/2018 Wójta Gminy Inowrocław z dnia 30 marca 2018 r., Uchwałą Nr XLII/341/2018 Rady Gminy Inowrocław z dnia 18 kwietnia 2018 r., Uchwałą Nr XLIII/349/2018 Rady Gminy Inowrocław z dnia 25 maja 2018 r., Uchwałą Nr XLV/360/2018 Rady Gminy Inowrocław z dnia 29 czerwca 2018 r., Uchwałą Nr XLVI/374/2018 Rady Gminy Inowrocław z dnia 17 lipca 2018 r. oraz Uchwałą Nr XLVII/378/2018 Rady Gminy Inowrocław z dnia 22 sierpnia 2018r. wprowadza się następujące zmiany:

- 1) Załącznik Nr 1 pn. „Wieloletnia Prognoza Finansowa” otrzymuje brzmienie, zgodnie z załącznikiem Nr 1 do niniejszej uchwały;
- 2) Załącznik Nr 2 pn. "Wykaz przedsięwzięć do Wieloletniej Prognozy Finansowej" otrzymuje brzmienie, zgodnie z załącznikiem Nr 2 do niniejszej uchwały.

1. Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 62, poz. 1000, poz. 1366, poz. 1669 i poz. 1693.

2. Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2018 r. poz. 1000, poz.1349 i poz. 1432.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Inowrocław.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy Inowrocław

Augustyn Korona

nie wnoszę zastrzeżeń
pod względem
formalno - prawnym

10.09.2018r.

RADCA PRAWNY

Justyna Jarzynowska

UZASADNIENIE DO UCHWAŁY NR _____/2018

RADY GMINY INOWROCŁAW

z dnia __ września 2018 r.

Wywołanie przedmiotowej uchwały stało się zasadne w związku ze zmianami wielkości budżetu na 2018 rok, co spowodowało konieczność dokonania korekty Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Inowrocław.

W związku z powyższym w załączniku Nr 1 w pozycji "Prognoza 2018" wprowadzono planowane dochody i wydatki oraz przychody i rozchody, zgodnie z korektą uchwały budżetowej na 2018 r. oraz zgodnie z podjętymi Zarządzeniami Wójta Gminy Inowrocław w okresie między sesjami rady gminy.

Podstawę prawną podjęcia niniejszej uchwały stanowi art. 229 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, zgodnie z którym, wartości przyjęte w wieloletniej prognozie finansowej i budżecie jednostki samorządu terytorialnego powinny być zgodne co najmniej w zakresie wyniku budżetu i związanych z nim kwot przychodów i rozchodów oraz długu jednostki samorządu terytorialnego.

Wobec powyższego podjęcie uchwały jest zasadne.

Przewodniczący

Rady Gminy Inowrocław

Augustyn Korona

SKARBNIK GMINY

mgr Aldona Sulinowska

WOJT

mgr inż. Tadeusz Kasprzak

*Nie wnoszę zastrzeżeń
pod względem
formalno-prawnym
10.09.2018r.*

RADCA PRAWNY

Justyna Jarzynowska

Objaśnienia do Wieloletniej Prognozy Finansowej:

1. Dochody

Prognoza obejmuje dochody własne, subwencje ogólne i dotacje celowe z budżetu państwa. W prognozowaniu dochodów na 2018 rok przyjęto następujące kryteria:

• Dochody własne

a) dochody z tytułu udziałów we wpływach z podatku dochodowego od osób fizycznych przyjęto na podstawie informacji z dnia 12 października 2017 r. Nr ST3.4750.37.2017 przekazanej przez Ministra Rozwoju i Finansów,

b) wpływy z podatku rolnego – przyjęto cenę 1 kwintala żyta w wysokości 40 zł,

c) wpływy z podatku od nieruchomości, leśnego, od środków transportowych przyjęto na podstawie Zarządzenia Nr 308/2017 Wójta Gminy Inowrocław z dnia 17 sierpnia 2017 roku w sprawie określenia podstawowych parametrów przyjętych do pracy nad projektem budżetu gminy na 2018 rok,

d) wpływy z podatku od działalności gospodarczej osób fizycznych opłacanego w formie karty podatkowej, podatku dochodowego od osób prawnych, od spadków i darowizn, od czynności cywilnoprawnych – przyjęto na poziomie przewidywanego wykonania z Urzędów Skarbowych 2017 roku,

e) wpływy z opłat: skarbowej i eksploatacyjnej – na podstawie przewidywanego wykonania 2017 roku,

f) dochody z majątku gminy:

W 2018 roku planuje się przeznaczyć do sprzedaży:

- nieruchomość położoną w miejscowości Łąkocin oznaczoną nr działki 2/5 o powierzchni 0,2000 ha,
- nieruchomość położoną w miejscowości Łojewo oznaczoną nr działki 199/9 o powierzchni 0,0958 ha,
- nieruchomość położoną w miejscowości Marcinkowo oznaczoną nr działki 41/7 o powierzchni 39 m² zabudowaną częścią budynku mieszkalnego nr 32 oraz związany z tą nieruchomością udział w wysokości ¼ części wspólnych w działce oznaczonej nr 41/6,

- nieruchomość położoną w miejscowości Jaksiczki – nieruchomości rolne zapisane w księdze wieczystej nr BY 11/00075130/0.

Pozostałe dochody własne gminy ustalono na poziomie przewidywanego wykonania 2017 roku.

- **Dotacje celowe** – wysokość dotacji celowych została określona na podstawie zawiadomienia Wojewody Kujawsko - Pomorskiego z dnia 19 października 2017 r. Nr WFB.I.3110.3.13.2017 i Dyrektora Delegatury Krajowego Biura Wyborczego w Bydgoszczy z dnia 24 października 2017 r. Nr DBD-3120-55/17,
- **Subwencje ogólne** – dochody z tytułu subwencji ogólnej przyjęto na podstawie informacji z dnia 12 października 2017 r. Nr ST3.4750.37.2017 przekazanej przez Ministra Rozwoju i Finansów.

Przy prognozowaniu dochodów na lata 2018 – 2022 uwzględniono wytyczne dotyczące założeń makroekonomicznych na potrzeby wieloletnich prognoz finansowych jednostek samorządu terytorialnego ogłoszone przez Ministra Rozwoju i Finansów 12 października 2017 roku.

Średnioroczny wzrost cen towarów i usług konsumpcyjnych:

2018	2019	2020	2021	2022
prognoza	prognoza	prognoza	prognoza	prognoza
102,3%	102,3%	102,5%	102,5%	102,5%

W latach 2019-2022 planuje się zbyć nieruchomości mienia komunalnego w następujących miejscowościach i tak:

W 2019 roku planuje się przeznaczyć do sprzedaży:

- nieruchomość położoną w miejscowości Komasyce oznaczoną nr działki 122 o powierzchni 0,2000 ha,

- nieruchomość położoną w miejscowości Żalinowo oznaczoną nr działki 20/4 o powierzchni 0,2888 ha,
- nieruchomości położone w miejscowości Oporówek oznaczone nr działek: 182 o powierzchni 0,0300 ha, 190/1 o powierzchni 0,0500 ha, 190/2 o powierzchni 0,1000 ha,
- nieruchomość położoną w miejscowości Słońsko zabudowaną budynkiem użytkowym oznaczoną nr działki 103/6 o powierzchni 0,1480ha,
- nieruchomość położoną w miejscowości Latkowo – wysypisko.

W 2020 roku planuje się przeznaczyć do sprzedaży:

- nieruchomość położoną w miejscowości Cieślin oznaczoną nr działki 100 o powierzchni 0,4113 ha,
- nieruchomości położone w miejscowości Sławęcinek oznaczone nr działek: 15/10 o powierzchni 0,4100 ha i 14/20 o powierzchni 1,1683 ha,
- nieruchomość położoną w miejscowości Dulsk oznaczoną nr działki 43/2 o powierzchni 3,6690 ha (powierzchnia działki zmniejszyła się w wyniku rozgraniczenia).

W 2021 roku planuje się przeznaczyć do sprzedaży:

- lokal mieszkalny znajdujący się w miejscowości Cieślin w budynku Nr 19 wraz z udziałem w nieruchomości wspólnej i działce gruntu oznaczonej nr 88,
- nieruchomości położone w miejscowości Słońsko oznaczone nr działek 4/5 o powierzchni 0,2539 ha, 92/8 o powierzchni 0,1696 ha i 92/9 o powierzchni 0,0868 ha.

W 2022 roku planuje się przeznaczyć do sprzedaży:

- nieruchomość położoną w miejscowości Krusza Zamkowa oznaczoną nr działki 58/5 o powierzchni 0,1365 ha,

- nieruchomość położoną w miejscowości Krusza Zamkowa oznaczoną nr działki 69/9 o powierzchni 0,0861 ha,
- nieruchomości położone w miejscowości Komaszyce oznaczone nr działek: 33/64 o powierzchni 0,1372 ha, 33/65 o powierzchni 0,1179 ha, 33/66 o powierzchni 0,1071 ha, 33/67 o powierzchni 0,0941 ha.

2. Wydatki

Prognozowanie wydatków oparto na wskaźnikach inflacji ogłoszonych przez Ministra Rozwoju i Finansów uwzględniając politykę rozwoju gminy:

- wynagrodzenia ustalono biorąc pod uwagę wskaźniki inflacji i przewidywany stan zatrudnienia w Gminie,
- wydatki bieżące przedstawiają tendencję zwyżkową ponieważ od roku 2011 odsetki od wykonanych inwestycji obciążają wydatki bieżące, które zostały ujęte w klasyfikacji obsługi długu,
- wydatki majątkowe po uwzględnieniu wydatków związanych z umowami zaliczanymi do tytułów dłużnych (wykupy wierzytelności) pozwalają na dalszy rozwój inwestycyjny Gminy.

W związku z tym, że zaplanowane w całym okresie objętym prognozą wydatki majątkowe są wyższe od prognozowanych dochodów majątkowych, źródłem ich pokrycia są dochody majątkowe, dochody bieżące oraz przychody pochodzące z zaciągniętych kredytów.

Prognozowane dochody budżetu gminy na 2018 rok określone zostały w wysokości 57.328.297,35 zł w tym: dochody bieżące 54.596.204,25 zł oraz dochody majątkowe 2.732.093,10 zł, natomiast wydatki budżetu gminy określono w kwocie 64.239.803,99 zł, w tym: wydatki bieżące 49.399.110,64 zł oraz wydatki majątkowe 14.840.693,35 zł z deficytem budżetu w wysokości 6.911.506,64 zł. Deficyt budżetu w kwocie 6.911.506,64 zł zostanie sfinansowany przychodami z zaciągniętych kredytów długoterminowych na rynku krajowym na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w kwocie 4.881.728,00 zł, pożyczek zaciągniętych na rynku krajowym w WFOŚiGW w Toruniu w kwocie 1.593.175,29 zł oraz z tytułu wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu w kwocie 436.603,35 zł.

Przychody budżetu zaplanowano w kwocie 7.797.966,64 zł z niżej wymienionych tytułów:

- kredytów i pożyczek na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w kwocie 6.474.903,29 zł
- wolnych środków jako nadwyżki środków pieniężnych na rachunku bieżącym budżetu wynikające z pożyczek i kredytów z lat ubiegłych w kwocie 1.323.063,35zł.

Rozchody budżetu zaplanowano w kwocie 886.460,00 zł z niżej wymienionych tytułów:

- kredytu długoterminowego do BGK w Toruniu 386.460,00 zł
- kredytu długoterminowego do BS w Inowrocławiu 500.000,00 zł.

Kwota długu na 31.12.2017 rok wynosi 4.933.948,43 zł (zgodnie ze sprawozdaniem RB-Z), w tym z następujących tytułów:

- kredytu na sfinansowanie deficytu 2014 roku 772.975,00 zł
- kredytu na sfinansowanie deficytu 2017 roku 900.000,00 zł
- wykupów wierzytelności 3.260.973,43 zł

W 2018 roku zaplanowano:

- kredyty i pożyczki na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu w kwocie 6.474.903,29 zł z terminem spłaty: 2019 r. – 960.000,00 zł, 2020r. – 1.589.109,29 zł, 2021 r. – 1.589.092,00 zł i 2022 r. – 2.336.702,00 zł:

w tym na zadanie:

1. "Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową sieci wodociągowej w m. Gnojno, gm. Inowrocław" - kredyt 322.093,00 zł, pożyczka WFOŚiGW 1.094.785,25 zł,

2. "Przebudowa istniejącej jednostopniowej stacji uzdatniania wody na stację dwustopniowego pompowania wody wraz z trzema zbiornikami i instalacją zestawu hydroforowego w Jaksicach" - kredyt 142.031,00 zł, pożyczka WFOŚiGW 498.390,04 zł,

3. "Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z przyłączami w miejscowości Miechowice, gm. Inowrocław - ETAP I" - kredyt 806.604,00 zł,

4. "Przebudowa drogi wewnętrznej stanowiącej dz. Nr 15 i 14 w m. Czyste" - kredyt 532.000,00 zł,
5. "Przebudowa drogi wewnętrznej stanowiącej dz. Nr 173/2 w m. Oporówek" - kredyt 453.000,00 zł,
6. "Przebudowa drogi gminnej nr 150548 C w m. Jacewo" - kredyt 454.000,00 zł,
7. "Przebudowa drogi gminnej nr 150515C w m. Słońsko II etap" - kredyt 457.000,00 zł,
8. "Przebudowa drogi gminnej nr 150549C w m. Dulsk" - kredyt 445.000,00 zł,
9. "Przebudowa drogi gminnej nr 150507C w m. Radłówek II etap" - kredyt 550.000,00 zł,
10. "Przebudowa drogi wewnętrznej stanowiącej dz. nr 208/74 w m. Kruśliwiec" - kredyt 290.000,00 zł,
11. "Zmiana sposobu użytkowania budynku hydroforni na świetlicę w m. Tupadły wraz z ogrzewaniem" - kredyt 430.000,00 zł.

Prognozowana kwota długu na lata następne przedstawia się następująco:

2018 rok w kwocie 8.493.529,97 zł z tytułu:

- kredytu na sfinansowanie deficytu 2014r. 386.515,00 zł
- kredytu na sfinansowanie deficytu 2017 r. 400.000,00 zł
- kredytu na sfinansowanie deficytu 2018 r. 6.474.903,29 zł
- wykupów wierzytelności 1.232.111,68 zł

2019 rok w kwocie 5.657.320,29 zł z tytułu:

- wykupów wierzytelności 142.417,00 zł
- kredytu na sfinansowanie planowanego deficytu 2018 r. 5.514.903,29 zł

2020 rok w kwocie 3.925.794,00 zł z tytułu:

- kredytu na sfinansowanie planowanego deficytu 2018 r. 3.925.794,00 zł

2021 rok w kwocie 2.336.702,00 zł z tytułu:

- kredytu na sfinansowanie planowanego deficytu 2018 r. 2.336.702,00 zł

Splata zadłużenia w poszczególnych latach w zł przedstawia się następująco:

	Kredyt BGK na pokrycie planowanego deficytu 2014r.	Kredyt na pokrycie planowanego deficytu budżetu 2017r.	Wykupy wierzytelności	Kredyty i pożyczki na pokrycie planowanego deficytu budżetu 2018r.	Razem
2018	386.460,00	500.000,00	2.028.861,75	-	2.915.321,75
2019	386.515,00	400.000,00	1.089.694,68	960.000,00	2.836.209,68
2020	-	-	142.417,00	1.589.109,29	1.731.526,29
2021	-	-	-	1.589.092,00	1.589.092,00
2022	-	-	-	2.336.702,00	2.336.702,00

Budżet spełnia wymogi art. 243 ust. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 roku o finansach publicznych.

Objaśnienia do wykazanych przedsięwzięć do WPF

1. Urząd Marszałkowski Województwa Kujawsko-Pomorskiego w Toruniu – realizacja Projektu pn. „Realizacja systemu innowacyjnej edukacji w województwie kujawsko – pomorskim poprzez zbudowanie systemu dystrybucji treści edukacyjnych” w ramach Osi priorytetowej IV Rozwój Infrastruktury Społeczeństwa Informacyjnego, Działanie 4.2 Rozwój usług i aplikacji dla

ludności (Nr RPOWKP 93/IV/4.2/2013). Realizacja w latach 2013-2020. Projekt współfinansowany przez Unię Europejską ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego – łączne nakłady finansowe 9.147,00 zł.

2. Województwo Kujawsko – Pomorskie – realizacja projektu pn. „Aktywna reintegracja szansą na lepsze życie. Reintegracja społeczno – zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Inowrocław”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi priorytetowej 9 Solidarne społeczeństwo Działania 9.2 Włączenie społeczne Poddziałania 9.2.1 Aktywne włączenie społeczne RPO Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020. Celem realizacji przedsięwzięcia jest podniesienie aktywności społecznej i zawodowej 20 osób (15 kobiet i 5 mężczyzn) zagrożonych lub dotkniętych społecznym wykluczeniem oraz wsparcie ich otoczenia w okresie od 1.05.2017 r. do 31.12.2018 r. Realizacja w latach 2017-2018, łączne nakłady finansowe 400.562,50 zł.

3. Województwo Kujawsko – Pomorskie – realizacja projektu pn. „Naukowy zawrót głowy”, współfinansowanego ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego Województwa Kujawsko – Pomorskiego. Celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawienie dostępności do innowacyjnych technologii w szkołach, rozwijanie zainteresowań uczniów naukami matematyczno – przyrodniczymi i zwiększenie liczby zajęć prowadzonych metodą eksperymentu. Realizacja w latach 2017-2018, łączne nakłady finansowe 229.469,75 zł.

4. Fundacja Wspomagania Wsi – realizacja projektu pn. „Nasza przestrzeń – konsultacje społeczne planów miejscowych na wsi i w małych miastach”, współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem realizacji

przedsięwzięcia jest przeprowadzenie konsultacji społecznych dokumentu dotyczącego planowania przestrzennego. Realizacja w latach 2017-2018, łączne nakłady finansowe 14.432,00 zł.

5. Województwo Kujawsko – Pomorskie – realizacja projektu pn. „Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0”, współfinansowanego przez Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020. Celem realizacji przedsięwzięcia jest wsparcie gospodarcze i społeczne Województwa Kujawsko - Pomorskiego poprzez wdrażanie efektywności działań administracji samorządowej oraz jakości usług publicznych. Realizacja w latach 2017-2021, łączne nakłady finansowe 190.902,00zł.

6. Województwo Kujawsko – Pomorskie – realizacja projektu pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 251 od km 70+316,00 do km 71+880,00 w zakresie wykonania ciągu pieszo-rowerowego”, współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach PI 4e – Działanie 3.4 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych. Celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez oddzielenie ruchu pieszo – rowerowego od drogi wojewódzkiej. Realizacja w latach 2017-2019, łączne nakłady finansowe 659.600,00 zł.

7. Województwo Kujawsko – Pomorskie – realizacja projektu pn. „Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 252 od km 2+713,00 do km 3+327,00 w zakresie wykonania ciągu pieszo-rowerowego”, współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego

na lata 2014-2020 w ramach PI 4e – Działanie 3.4 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych. Celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez oddzielenie ruchu pieszo – rowerowego od drogi wojewódzkiej. Realizacja w latach 2017-2018, łączne nakłady finansowe 414.000,00 zł.

8. Województwo Kujawsko – Pomorskie – realizacja projektu pn. „Budowa ścieżki pieszo – rowerowej na odcinku Tupadły – Krusza Zamkowa wraz z rozbudową oświetlenia”, współfinansowanego ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020 w ramach Osi priorytetowej 3 Efektywność energetyczna i gospodarka niskoemisyjna w regionie Działania 3.4 Zrównoważona mobilność miejska i promowanie strategii niskoemisyjnych Schemat: Budowa i przebudowa ścieżek rowerowych. Celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez oddzielenie ruchu pieszo – rowerowego od drogi powiatowej. Realizacja w latach 2017-2018, łączne nakłady finansowe 2.182.650,68 zł.

9. Realizacja zadania pn. "Budowa PSZOK z infrastrukturą dla Gminy Inowrocław w Kruśliwcu". Złożono wniosek o dofinansowanie projektu z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Osi Priorytetowej 4. Rejon Przyjazny środowisku Działania 4.2 Gospodarka odpadami, Schemat: Punkty Selektywnego Zbierania Odpadów Komunalnych – Projekt grantowy Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2016-2022 z perspektywą na lata 2023-2028. Celem realizacji przedsięwzięcia jest zwiększenie poziomu odzysku i recyklingu odpadów komunalnych. Realizacja w latach 2017-2018, łączne nakłady finansowe 1.035.000,00 zł.

10. Realizacja zadania pn. "Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Miechowice". Celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawa jakości życia mieszkańców. Realizacja w latach 2017-2020, łączne nakłady finansowe 5.200.000,00 zł.

11. Realizacja zadania pn. "Przygotowanie koncepcji projektowej i budowa Inkubatora Przetwórstwa Lokalnego na dz. Nr 132/3 i 195/9 w m. Łojewo". Celem realizacji przedsięwzięcia jest pomoc w rozwoju przedsiębiorczości małych gospodarstw rolnych i ogrodniczych. Realizacja w latach 2016-2019, łączne nakłady finansowe 805.000,00 zł.

12. Realizacja zadania pn. "Przygotowanie koncepcji projektowej i budowa Przedszkola Samorządowego na dz. nr 154/1 oraz 154/2 w m. Jacewo". Celem realizacji przedsięwzięcia jest zapewnienie mieszkańcom gminy pełnego dostępu do usług oświaty oraz wyrównanie szans w dostępie do edukacji dla najmłodszych. Realizacja w latach 2016-2020, łączne nakłady finansowe 2.005.000,00 zł.

13. Realizacja zadania pn. "Przygotowanie projektu funkcjonalno – użytkowego i budowa Ośrodka Sportu na dz. nr 195/4, 195/5, 195/14, 195/15 w m. Łojewo". Celem realizacji przedsięwzięcia jest rozwój kultury poprzez sport. Realizacja w latach 2016-2020, łączne nakłady finansowe 2.005.000,00zł.

14. Realizacja zadania pn. "Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową sieci wodociągowej w m. Gnojno, gm. Inowrocław". Celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawa jakości życia mieszkańców. Realizacja w latach 2016-2018, łączne nakłady finansowe 1.800.000,00 zł.

15. Realizacja zadania pn. „Przebudowa istniejącej jednostopniowej stacji uzdatniania wody na stację dwustopniowego pompowania wody wraz z trzema

zbiornikami z instalacją zestawu hydroforowego w Jaksicach”. Celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawa jakości życia mieszkańców. Realizacja w latach 2017-2018, łączne nakłady finansowe 800.000,00 zł.

16. Realizacja zadania pn. "Utworzenie i funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie"- współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Osi priorytetowej 9. Solidarne społeczeństwo Działania 9.3 Rozwój usług zdrowotnych i społecznych Poddziałania 9.3.2 Rozwój usług społecznych Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko - Pomorskiego na lata 2014-2020. Celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawa dostępu do usług dla 15 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, chorych psychicznie, niepełnosprawnych intelektualnie i wykazujących przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, pozwalających na zaspokojenie podstawowych potrzeb życia, poprawę funkcjonowania zmierzającą do usamodzielnienia, zapobieganie izolacji społecznej i umożliwienie integracji ze środowiskiem lokalnym na terenie Gminy Inowrocław do 2020 r. Realizacja w latach 2018-2020, łączne nakłady finansowe 1.143.085,60 zł.

17. Realizacja zadania pn. "Poprawa jakości wody w stawie w m. Gnojno przy użyciu efektywnych mikroorganizmów w latach 2018-2019". Celem realizacji przedsięwzięcia jest rewitalizacja akwenu wodnego w m. Gnojno. Realizacja w latach 2018-2019, łączne nakłady finansowe 7.260,00 zł.

18. Realizacja zadania pn. "Naukowa przygoda" - współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawienie dostępności do innowacyjnych technologii w szkołach, rozwijanie zainteresowań uczniów naukami matematyczno - przyrodniczymi i zwiększenie

liczby zajęć prowadzonych metodą projektu i eksperymentu oraz wzmocnienie potencjału kadry pedagogicznej w szkołach na terenie Gminy Inowrocław. Realizacja w latach 2018-2021, łączne nakłady finansowe 542.265,58 zł (w tym wkład własny 27.113,28 zł).

19. Realizacja zadania pn. "Rozwój przedszkola szansą na dobry start małego dziecka - oddział w Górze" - współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem realizacji przedsięwzięcia jest wyposażenie placówki przedszkolnej na terenie gminy Inowrocław, utworzenie 10 nowych miejsc przedszkolnych oraz realizacja zajęć dodatkowych zwiększających szanse edukacyjne dzieci w okresie 1 sierpnia 2017 - 28 czerwca 2019. Realizacja w latach 2018-2019, łączne nakłady finansowe 100.000,00 zł (w tym wkład własny 15.000,00 zł).

20. Realizacja zadania pn. "Pogodna Jesień Życia w mieście i gminie Inowrocław" - współfinansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego. Celem realizacji projektu jest zapewnienie 80 osobom niesamodzielnym zamieszkującym miasto i gminę Inowrocław łatwiejszego dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług opiekuńczych, a także wsparcie procesu aktywizacji społeczno - zawodowej, poprzez działania Centrum Usług Środowiskowych". Realizacja w latach 2017-2019, łączne nakłady finansowe 60.800,00 zł.

21. Realizacja zadania pn. "Udostępnienie terenów inwestycyjnych poprzez budowę ulicy zbiorczej łączącej ul. Marulewską z ul. Szymborską oraz przebudowę ul. Długiej na terenie Miasta Inowrocław i Gminy Inowrocław". Celem realizacji przedsięwzięcia jest poprawa warunków życia mieszkańców

Gminy Inowrocław. Realizacja w latach 2018-2019, łączne nakłady finansowe 317.897,00 zł.

Gospodarka niskoemisyjna

Zgodnie z planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Inowrocław ujęto zadania inwestycyjne na łączną kwotę 4.705.519,00 zł (stanowiących wkład własny), których realizacja obejmuje lata 2016-2022.

1. Budowa instalacji PV na budynkach oświatowych – Gospodarka niskoemisyjna. Realizacja w latach 2018-2021, łączne nakłady finansowe 145.600,00 zł.
2. Zwiększenie efektywności energetycznej i wzrost udziału OZE w budynkach użyteczności publicznej - Gospodarka niskoemisyjna. Realizacja w latach 2018-2022, łączne nakłady finansowe 1.242.548,00 zł.
3. Zwiększenie efektywności energetycznej i wzrost udziału OZE w sektorze infrastruktury komunalnej - Gospodarka niskoemisyjna. Realizacja w latach 2018-2020, łączne nakłady finansowe 26.318,00 zł.
4. Termomodernizacja budynku Centrum Integracji Społecznej w Łojewie oraz budynku Szkoły Podstawowej im. Księdza Kardynała Wyszyńskiego w Orłowie – Gospodarka niskoemisyjna. Realizacja w latach 2017-2019, łączne nakłady finansowe 2.331.053,00 zł.
5. Zwiększenie efektywności energetycznej w transporcie drogowym poprzez

budowę ścieżek rowerowych - Gospodarka niskoemisyjna. Realizacja w latach 2017-2021, łączne nakłady finansowe 960.000,00 zł.

SKARBNIK GMINY

mgr Aldona Siskinowska

WÓJT

mgr inż. Tadeusz Kacprzak

1)

Wieloletnia Prognoza Finansowa

Wyszczególnienie	Dochody ogółem* (1.1)+(1.2)	z tego:							w tym:			
		1.1	1.1.1	1.1.2	1.1.3	w tym:		1.1.4	1.1.5	1.2	1.2.1	1.2.2
						podatki i opłaty ³⁾	z podatku od nieruchomości					
Lp	1											
Formuła	(1.1)+(1.2)											
Wykonanie 2015	41 793 330,71	39 867 959,99	6 904 844,00	136 359,62	16 550 195,65	10 753 840,16	6 878 657,00	6 900 048,69	1 925 370,72	380 752,14	88 550,00	
Wykonanie 2016	51 104 260,47	50 360 737,93	8 056 357,00	152 141,90	19 204 939,18	11 248 123,34	8 214 180,00	13 984 191,39	743 522,54	366 221,71	210 201,47	
Plan 3 kw. 2017	54 009 160,12	53 401 672,12	9 486 756,00	97 555,00	21 124 103,00	13 127 848,00	7 030 803,00	13 914 653,12	607 488,00	200 000,00	349 038,00	
Wykonanie 2017	54 271 757,93	53 746 818,30	9 702 077,00	259 000,15	19 249 139,63	11 363 919,45	7 030 803,00	15 708 178,60	524 939,63	162 013,54	313 142,50	
2018	57 328 297,35	54 596 204,25	9 981 764,00	200 000,00	21 641 610,00	12 805 404,00	7 059 377,00	14 985 890,55	2 732 093,10	200 000,00	2 483 312,10	
2019	53 049 630,00	52 829 474,80	10 211 345,00	204 600,00	22 043 665,00	13 099 928,00	7 061 657,00	12 638 418,00	220 155,20	200 000,00	20 155,20	
2020	54 370 871,00	54 155 754,60	10 466 629,00	209 715,00	22 594 757,00	13 427 426,00	7 238 196,00	12 954 378,00	215 116,40	200 000,00	15 116,40	
2021	55 825 143,00	55 525 143,00	10 728 295,00	214 958,00	23 159 628,00	13 763 112,00	7 419 153,00	13 278 237,00	300 000,00	300 000,00	0,00	
2022	57 213 272,00	56 913 272,00	10 996 502,00	220 332,00	23 738 617,00	14 107 190,00	7 604 632,00	13 610 193,00	300 000,00	300 000,00	0,00	

1) Wzór może być stosowany także w układzie pionowym, w którym poszczególne pozycje są przedstawione w kolumnach, a lata w wierszach.

2) Zgodnie z art. 227 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2013 r. poz. 885 z póź. zm.) zwanej dalej „ustawą”, wieloletnia prognoza finansowa obejmuje okres roku budżetowego oraz co najmniej trzech kolejnych lat. W sytuacji dłuższego okresu prognozowania finansowego wzór stosuje się także dla lat wykraczających poza minimalny (4 letni) okres prognozy, wynikający z art. 227 ustawy.

3) W pozycji wykazuje się kwoty wszystkich podatków i opłat pobieranych przez jednostki samorządu terytorialnego, a nie tylko podatków i opłat lokalnych.

Wyszczególnienie	Wynik budżetu	Przychody budżetu ^x	Nadwyżka budżetowa z lat ubiegłych	z tego:				w tym:	Inne przychody niezwiązane z zaciągnięciem długu ^{§x}	w tym:	na pokrycie deficytu ^x budżetu			
				4	4.1	na pokrycie deficytu ^x budżetu	4.2					na pokrycie deficytu ^x budżetu	4.3	na pokrycie deficytu ^x budżetu
Lp	3	[4.1] + [4.2] + [4.3] + [4.4]	4.1	4.1.1	4.2	4.2.1	4.3	4.3.1	4.4	4.4.1				
Formuła	[1] - [2]													
Wykonanie 2015	921 236,68	245 733,77	0,00	0,00	207 328,26	0,00	0,00	0,00	38 405,51	0,00				
Wykonanie 2016	1 174 566,65	445 983,65	0,00	0,00	213 845,65	0,00	232 138,00	0,00	0,00	0,00				
Plan 3 kw. 2017	-3 723 258,00	4 345 494,00	0,00	0,00	1 219 558,00	597 322,00	3 125 936,00	3 125 936,00	0,00	0,00				
Wykonanie 2017	-174 259,15	2 119 558,50	0,00	0,00	1 219 558,50	174 259,15	900 000,00	0,00	0,00	0,00				
2018	-6 911 506,64	7 797 966,64	0,00	0,00	1 323 063,35	436 603,35	6 474 903,29	6 474 903,29	0,00	0,00				
2019	1 746 515,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
2020	1 589 109,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
2021	1 589 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				
2022	2 336 702,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00				

5) W pozycji wykazuje się w szczególności kwoty przychodów z tytułu prywatyzacji majątku oraz spłaty pożyczek udzielonych ze środków jednostki.

Wyszczególnienie	Rozchody * budżetu	z tego:					Inne rozchody niezwiązane ze spłatą długu
		Splaty rat kapitałowych kredytów i pożyczek oraz wykup papierów wartościowych *	w tym łączna kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń z limitu spłaty zobowiązań, o którym mowa w art. 243 ustawy	z tego:			
				kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń określonych w art. * 243 ust. 3 ustawy	kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń określonych w art. * 243 ust. 3a ustawy	kwota przypadających na dany rok kwot ustawowych wyłączeń innych niż określone w art. 243 ustawy	
Lp	5	5.1	5.1.1	5.1.1.1	5.1.1.2	5.1.1.3	5.2
Formula	[5.1] + [5.2]		[5.1.1.1] + [5.1.1.2] + [5.1.1.3]				
Wykonanie 2015	953 124,80	953 124,80	532 609,28	532 909,28	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2016	401 012,00	401 012,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2017	622 236,00	622 236,00	232 138,00	232 138,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2017	622 236,00	622 236,00	232 138,00	232 138,00	0,00	0,00	0,00
2018	886 460,00	886 460,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	1 746 515,00	1 746 515,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	1 589 109,29	1 589 109,29	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	1 589 092,00	1 589 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	2 336 702,00	2 336 702,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

6) W pozycji wykazuje się w szczególności wyłączenia wynikające z art. 36 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej (Dz.U. poz. 1456 oraz z 2013 r. poz. 1199) oraz kwoty wykupu obligacji przychodowych.

Wyszczególnienie	Kwota długu ^x	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez ten/lorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształcanych jednostkach zaliczanych do sektora finansów publicznych	Relacja zrównowazenia wydatków bieżących, o której mowa w art. 242 ustawy	
			Różnica między dochodami bieżącymi a wydatkami bieżącymi	Różnica między dochodami bieżącymi, skorygowanymi o środki ⁷⁾ a wydatkami bieżącymi, pomniejszonymi o wydatki ⁸⁾
Lp	6	7	8.1	8.2
Formuła			[1.1] - [2.1]	[1.1] - [4.1] - [4.2] - [4.3] - [4.1.3]
Wykonanie 2015	9 023 765,83	0,00	5 183 440,02	5 390 768,28
Wykonanie 2016	6 728 327,51	0,00	7 068 857,99	7 282 703,64
Plan 3 kw. 2017	7 159 882,00	0,00	8 004 435,00	9 223 993,00
Wykonanie 2017	4 933 948,43	0,00	7 307 671,75	8 527 230,25
2018	8 493 529,97	0,00	5 197 093,61	6 520 156,96
2019	5 657 320,29	0,00	8 266 994,80	8 266 994,80
2020	3 925 794,00	0,00	10 373 892,89	10 373 992,89
2021	2 336 702,00	0,00	10 789 092,00	10 789 092,00
2022	0,00	0,00	12 036 702,00	12 036 702,00

7) Skorygowanie o środki określone w przepisach dotyczących w szczególności powiększenia o nadwyżkę budżetową z lat ubiegłych, zgodnie z art. 242 ustawy.

8) Pomniejszenie wydatków bieżących, zgodnie z art. 36 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 7 grudnia 2012 r. o zmianie niektórych ustaw w związku z realizacją ustawy budżetowej, dotyczy lat 2013-2015.

Wyszczególnienie	Przeznaczenie prognozowanej nadwyżki budżetowej ¹⁰⁾	w tym na:	Informacje uzupełniające o wybranych rodzajach wydatków budżetowych						Wydatki majątkowe w formie dotacji		
			Spłaty kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych	Wydatki bieżące na wynagrodzenia i składki od nich naliczane	Wydatki związane z funkcjonowaniem organów jednostki samorządu terytorialnego ¹¹⁾	Wydatki objęte limitem, o którym mowa w art. 226 ust. 3 pkt 4 ustawy	z tego:			Wydatki inwestycyjne kontynuowane	Nowe wydatki inwestycyjne ¹³⁾
							bieżące	majątkowe			
Lp	10	10.1	11.1	11.2	11.3	11.3.1	11.3.2	11.4	11.5		
Formuła					[11.3.1] + [11.3.2]						
Wykonanie 2015	0,00	921 236,68	13 777 538,32	4 782 919,77	372 446,58	142 281,44	230 165,14	2 639 804,87	3 147 769,19		
Wykonanie 2016	0,00	0,00	15 752 765,60	5 154 276,10	919 222,07	170 175,82	749 046,25	3 236 499,15	2 718 981,15		
Plan 3 kw. 2017	0,00	0,00	15 975 199,84	5 657 738,00	5 479 799,41	387 399,41	5 092 400,00	5 716 231,00	6 169 550,00		
Wykonanie 2017	0,00	0,00	16 837 073,90	5 457 345,57	2 103 427,90	130 103,90	1 973 324,00	3 941 676,62	3 653 274,83		
2018	0,00	0,00	18 451 806,58	6 086 120,00	8 286 037,67	922 252,99	7 363 784,68	12 288 586,68	2 090 106,67		
2019	1 746 515,00	1 746 515,00	17 627 255,00	6 138 387,00	6 712 765,48	756 928,48	5 955 837,00	6 740 635,00	0,00		
2020	1 589 109,29	1 589 109,24	18 067 936,00	6 291 847,00	5 935 657,40	261 982,40	5 673 675,00	5 816 092,00	3 183 908,00		
2021	1 589 082,00	1 589 082,00	18 519 634,00	6 449 143,00	1 466 955,50	76 955,50	1 390 000,00	1 390 000,00	8 110 000,00		
2022	2 336 702,00	2 336 702,00	18 982 625,00	6 610 372,00	300 000,00	0,00	300 000,00	300 000,00	9 700 000,00		

10) Przeznaczenie nadwyżki budżetowej inne niż spłaty kredytów, pożyczek i wykup papierów wartościowych, wymaga określenia w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej.

11) W pozycji wykazuje się kwoty wydatków w ramach zadań własnych klasyfikowanych w dziale 750- Administracja publiczna w rozdziałach właściwych dla organów i urzędów jednostki samorządu terytorialnego (rozdziały od 75017 do 75023).

12) W pozycji wykazuje się wartość inwestycji rozpoczętych co najmniej w poprzednim roku budżetowym, którego dotyczy kolumna.

13) W pozycji wykazuje się wartość nowych inwestycji, które planuje się rozpocząć w roku, którego dotyczy kolumna.

Wyszczególnienie	Finansowanie programów, projektów lub zadań realizowanych z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy									
	w tym:			w tym:			w tym:		w tym:	
	Dochody bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy wynikające wyłącznie z zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania ¹⁴⁾	Dochody majątkowe na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	środki określone w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy wynikające wyłącznie z zawartych umów na realizację programu, projektu lub zadania	Wydatki bieżące na programy, projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	Wydatki bieżące na realizację programu, projektu lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	Wydatki bieżące na realizację programu, projektu lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	Wydatki bieżące na realizację programu, projektu lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy
12.1	12.1.1	12.1.1.1	12.2	12.2.1	12.2.1.1	12.3	12.3.1	12.3.2		
Lp										
Formuła										
Wykonanie 2015	220 241,71	220 241,71	1 386 288,05	1 386 288,05	1 386 288,05	131 192,44	130 405,65	130 405,65		
Wykonanie 2016	0,00	0,00	129 201,47	129 201,47	129 201,47	0,00	0,00	0,00		
Plan 3 kw. 2017	314 074,41	314 074,41	262 538,00	262 538,00	262 538,00	383 463,41	314 074,41	314 074,41		
Wykonanie 2017	152 442,34	152 442,34	226 642,50	226 642,50	226 642,50	126 167,90	125 878,06	125 878,06		
2018	916 825,43	869 149,54	2 339 312,10	2 339 312,10	2 332 844,71	943 389,71	895 713,82	895 713,82		
2019	704 091,17	704 091,17	20 155,20	20 155,20	20 155,20	753 298,48	704 091,17	704 091,17		
2020	242 762,64	242 762,64	15 116,40	15 116,40	15 116,40	261 982,40	242 762,64	242 762,64		
2021	72 876,92	72 876,92	0,00	0,00	0,00	76 955,50	72 876,92	72 876,92		
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		

14) W pozycji 12.1.1.1, 12.2.1.1, 12.3.2, 12.4.2., 12.5.1, 12.6.1, 12.7.1 oraz 12.8.1. wykazuje się wyłącznie kwoty wynikające z umów na realizację programu, projektu lub zadania zawartych na dzień uchwalenia prognozy, a nieplanowanych do zawarcia w okresie prognozy.

Wyszczególnienie	12.4	w tym:		12.4.2	12.5	w tym:		12.6	w tym:		12.7	w tym:
		Wydatki majątkowe na projekty lub zadania finansowane z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 i 3 ustawy	finansowane środkami określonymi w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy			Wydatki majątkowe na realizację programu, projektu lub zadania wynikające wyłącznie z zawartych umów z podmiotem dysponującym środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy	Wydatki na wkład krajowy w związku z umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego z udziałem środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy bez względu na stopień finansowania tymi środkami		Wydatki na wkład krajowy w związku z zawartą po dniu 1 stycznia 2013 r. umową na realizację programu, projektu lub zadania finansowanego w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy ¹⁵⁾	Wydatki na wkład krajowy w związku z zawartą umową na realizację programu, projektu lub zadania		
LP	12.4	12.4.1	12.4.2	12.5	12.5.1	12.6	12.6.1	12.7	12.7.1			
Formuła												
Wykonanie 2015	695 938,11	695 938,11	695 938,11	204 750,58	204 750,58	196 492,91	196 492,91	0,00	0,00	0,00		
Wykonanie 2016	232 138,00	232 138,00	232 138,00	271 895,87	271 895,87	271 895,87	271 895,87	232 138,00	232 138,00	232 138,00		
Plan 3 kw. 2017	215 400,00	30 400,00	30 400,00	69 389,00	69 389,00	69 389,00	69 389,00	0,00	0,00	0,00		
Wykonanie 2017	65 984,75	0,00	0,00	289,84	289,84	289,84	289,84	0,00	0,00	0,00		
2018	4 251 784,58	1 410 781,19	1 410 781,19	2 454 707,38	2 454 707,38	954 707,38	954 707,38	0,00	0,00	0,00		
2019	2 604 784,00	20 155,20	20 155,20	52 764,11	52 764,11	52 764,11	52 764,11	0,00	0,00	0,00		
2020	1 996 209,00	15 116,40	15 116,40	21 887,36	21 887,36	21 887,36	21 887,36	0,00	0,00	0,00		
2021	0,00	0,00	0,00	4 078,58	4 078,58	4 078,58	4 078,58	0,00	0,00	0,00		
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00		

15) Przez program, projekt lub zadanie finansowane w co najmniej 60% środkami, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, należy rozumieć także taki program, projekt lub zadanie przynoszące dochód, dla których poziom finansowania ze środków, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 2 ustawy, ustala się po odliczeniu zdyskontowanego dochodu obliczanego zgodnie z przepisami Unii Europejskiej dotyczącymi takiego programu, projektu lub zadania.

Wyszczególnienie	Kwoty dotyczące przejęcia i spłaty zobowiązań po samodzielnym zakładach opieki zdrowotnej oraz pokrycia ujemnego wyniku									
	Przebiegi z tytułu kredytów, pożyczek, emisji papierów dłużnych z tytułu pożyczek w związku z zawartą umową z dnia 15 kwietnia 2011 r. dotyczącą realizacji programu, projektu lub zadania finansowanego w całości lub części z budżetu państwa, o którym mowa w art. 190 ustawy z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (Dz. U. z 2013 r. poz. 217, z późn. zm.)	w tym:	Kwota zobowiązań wynikających z przejęcia przez jednostkę samorządu terytorialnego zobowiązań po likwidowanych i przekształconych zakładach opieki zdrowotnej	13.1	13.2	13.3	13.4	13.5	13.6	13.7
Wydatki na spłatę zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej										
Wydatki na spłatę przejętych zobowiązań samodzielnego publicznego zakładu opieki zdrowotnej										
Wydatki bieżące na pokrycie ujemnego wyniku finansowego publicznego zakładu opieki zdrowotnej										
Lp	12.8	12.8.1	13.1	13.2	13.3	13.4	13.5	13.6	13.7	
Formula										
Wykonanie 2015	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2016	232 138,00	232 138,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Wykonanie 2017	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2018	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2019	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2020	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2021	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Wyszczególnienie	Dane uzupełniające o długi i jego spłacie						Wynik operacji niekaszowych wpływających na kwotę długu (m.in. umorzenia, różnice kursowe) *
	Spłaty rat kapitałowych oraz wykup papierów wartościowych, o których mowa w pkt. 5.1., wynikające wyłącznie z tytułu zobowiązań już zaciągniętych *	Kwota długu, którego planowana spłata dokona się z wydatków budżetu *	Wydatki zmniejszające dług *	spłata zobowiązań wymagalnych z lat poprzednich, innych niż w poz. 14.3.3 *	związane z umowami zaliczanymi do tytułów dłużnych wliczanych do państwowego długu publicznego *	wypłaty z tytułu wymagalnych poręczeń i gwarancji *	
LP	14.1	14.2	14.3	14.3.1	14.3.2	14.3.3	14.4
Formuła							
Wykonanie 2015	953 124,80	7 448 786,83	2 488 111,12	0,00	2 488 111,12	0,00	16 452,00
Wykonanie 2016	401 012,00	5 322 202,51	2 126 584,32	0,00	2 126 584,32	0,00	0,00
Plan 3 kw. 2017	622 236,00	3 260 971,00	2 061 231,51	0,00	2 061 231,51	0,00	10 914,00
Wykonanie 2017	622 236,00	3 260 973,43	2 061 229,06	0,00	2 061 229,08	0,00	10 914,00
2018	886 460,00	1 232 111,68	2 028 861,75	0,00	2 028 861,75	0,00	0,00
2019	1 746 515,00	142 417,00	1 089 694,68	0,00	1 089 694,68	0,00	0,00
2020	1 589 109,29	0,00	142 417,00	0,00	142 417,00	0,00	0,00
2021	1 589 092,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
2022	2 336 702,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

* Informacja o spełnieniu wskaźnika spłaty zobowiązań określonego w art. 243 ustawy po uwzględnieniu zobowiązań z tytułu utworzonego przez jednostkę samorządu terytorialnego, oraz po uwzględnieniu ustawowych wyłączeń zostanie automatycznie wygenerowana przez aplikację wskazaną przez Ministra Finansów, o której mowa w § 4 ust. 1 rozporządzenia Ministra Finansów z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wieloletniej prognozy finansowej jednostki samorządu terytorialnego (Dz. U. poz. 86, z późn. zm.). Automatycznie wyliczenia danych na podstawie wartości historycznych i prognozowanych przez jednostkę samorządu terytorialnego dotyczą w szczególności także poz. 9.6.-9.6.1 i pozycji z sekcji nr 16.

** Należy wskazać jedną z następujących podstaw prawnych: art. 240a ust. 8 / art. 240a ust. 4 / art. 240b ustawy określającej procedurę jaką objęta jest jednostka samorządu terytorialnego.
x - pozycje oznaczone symbolem „x” sporządza się na okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne (prognoza kwoty długu). Okres ten nie podlega wydłużeniu w sytuacji planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji. W przypadku planowania wydatków z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji w okresie dłuższym niż okres, na który zaciągnięto oraz planuje się zaciągnąć zobowiązania dłużne, informację o wydatkach z tytułu niewymagalnych poręczeń i gwarancji, wykraczających poza wspomniany okres, należy zamieścić w objaśnieniach do wieloletniej prognozy finansowej. W przypadku, gdy kwoty wydatków wynikające z limitów wydatków na przedsięwzięcia wykraczają poza okres prognozy kwoty długu to pozycje oznaczone symbolem „x” sporządza się do ostatniego roku, na który ustalono limit wydatków na realizację przedsięwzięć

16) Pozycje sekcji 15 są wykazywane wyłączenie przez jednostki samorządu terytorialnego emitujące obligacje przychodowe.

17) Pozycje sekcji 16 wykazują wyłączenie jednostki objęte procedurą wynikającą z art. 240a lub art. 240b ustawy

WÓJT
mgr inż. Radosław Kacprzak

SKARBNIK GMINY
mgr Aldona Szałowska

Wykaz przedsięwzięć do WPF

kwoty w zł

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2018	Limit 2019	Limit 2020	Limit 2021	Limit 2022
			Od	Do						
1	Wydatki na przedsięwzięcia: ogółem (1.1+1.2+1.3)				24 627 591,11	8 286 037,67	6 742 766,48	5 935 657,40	1 466 955,50	300 000,00
1.a	- wydatki bieżące				2 364 894,43	922 252,99	756 928,48	261 992,40	76 955,50	0,00
1.b	- wydatki majątkowe				22 262 696,68	7 363 784,68	5 985 837,00	5 673 675,00	1 390 000,00	300 000,00
1.1	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z programami realizowanymi z udziałem środków, o których mowa w art.5 ust.1 pkt 2 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz.U.Nr 157, poz.1240, z późn.zm.), z tego:				12 499 812,11	5 170 407,67	3 358 052,48	2 258 191,40	76 955,50	0,00
1.1.1	- wydatki bieżące				2 357 634,43	918 622,99	753 298,48	261 992,40	76 955,50	0,00
1.1.1.1	Projekt "Realizacja systemu innowacyjnej edukacji w województwie kujawsko-pomorskim poprzez zbudowanie systemu dystrybucji treści edukacyjnych" - doposażenie klas IV-VI szkół podstawowych w tablice interaktywne	Urząd Gminy Inowrocław	2013	2020	9 147,00	2 900,00	1 600,00	1 600,00	0,00	0,00
1.1.1.2	Aktywna reintegracja szansą na lepsze życie. Reintegracja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Inowrocław - podniesienie aktywności społecznej i zawodowej 20 osób (15 kobiet i 5 mężczyzn) zagrożonych lub dotkniętych społecznym wykluczeniem oraz wsparcie ich otoczenia w okresie od 1.05.2017r. do 31.12.2018r.	Centrum Integracji Społecznej	2017	2018	370 162,50	152 312,50	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1.3	Projekt "Naukowy zawrót głowy" - poprawienie dostępności do innowacyjnych technologii w szkołach, rozwijanie zainteresowań uczniów naukami matematyczno-przyrodniczymi i zwiększenie liczby zajęć prowadzonych metodą eksperymentu	Centrum Usług Oświatowych	2017	2018	229 469,75	115 928,69	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1.4	Projekt "Nasza przestrzeń-konsultacje społeczne planów miejscowych na wsi i w małych miastach" - przeprowadzenie konsultacji społecznych dokumentu dotyczącego planowania przestrzennego	Urząd Gminy Inowrocław	2017	2018	14 432,00	2 095,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1.5	Projekt "Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0" - wsparcie gospodarze i społeczne Województwa Kujawsko Pomorskiego poprzez wdrażanie efektywności działań administracji samorządowej oraz jakości usług publicznych	Urząd Gminy Inowrocław	2017	2021	10 272,00	3 248,00	2 358,00	2 358,00	2 308,00	0,00
1.1.1.6	Utworzenie i funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie - poprawa dostępu do usług dla 15 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, chorych psychicznie, niepełnosprawnych intelektualnie i wykazujących przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, pozwalających na zaspokojenie podstawowych potrzeb życia, poprawę funkcjonowania zmierzającą do usamodzielnienia, zapobieganie izolacji społecznej i umożliwienie integracji ze środowiskiem lokalnym na terenie Gminy Inowrocław do 2020.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	2018	2020	1 021 095,60	488 184,80	368 046,40	144 854,40	0,00	0,00
1.1.1.7	Naukowa przygoda - poprawienie dostępności do innowacyjnych technologii w szkołach, rozwijanie zainteresowań uczniów naukami matematyczno - przyrodniczymi i zwiększenie liczby zajęć prowadzonych metodą projektu i eksperymentu oraz wzmocnienie potencjału kadry pedagogicznej w szkołach na terenie Gminy Inowrocław	Centrum Usług Oświatowych	2018	2021	542 266,58	30 250,00	324 198,08	113 170,00	74 647,50	0,00

L.p.	Limit zobowiązań
1	22 701 416,05
1.a	2 018 119,37
1.b	20 683 296,68
1.1	10 863 637,05
1.1.1	2 010 859,37
1.1.1.1	6 100,00
1.1.1.2	152 312,50
1.1.1.3	115 928,69
1.1.1.4	2 085,00
1.1.1.5	10 272,00
1.1.1.6	1 021 065,60
1.1.1.7	542 265,56

Lp.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2018	Limit 2019	Limit 2020	Limit 2021	Limit 2022
			Od	Do						
1.1.1.8	Rozwój przedszkola szansą na dobry start małego dziecka - oddział w Górze - wyposażenie placówki przedszkolnej na terenie gminy Inowrocław, utworzenie 10 nowych miejsc przedszkolnych oraz realizacja zajęć dodatkowych zwiększających szanse edukacyjne dzieci w okresie 1 sierpnia 2017 - 28 czerwca 2019	Centrum Usług Oświatowych	2018	2019	100 000,00	93 304,00	6 696,00	0,00	0,00	0,00
1.1.1.9	Pogodna Jesień Życia w mieście i gminie Inowrocław - zapewnienie 80 osobom niesamodzielnym zamieszkującym miasto i gminę Inowrocław łatwiejszego dostępu do przystępnych cenowo, trwałych oraz wysokiej jakości usług opiekuńczych, a także wsparcie procesu aktywizacji społeczno - zawodowej poprzez działania Centrum Usług Srodowiskowych	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	2017	2019	60 600,00	30 400,00	30 400,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2	Wydatki majątkowe				10 142 177,68	4 251 784,68	2 604 784,00	1 956 209,00	0,00	0,00
1.1.2.1	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 251 od km 70+316,00 do km 71+880,00 w zakresie wykonania ciągu pieszo-rowerowego - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez oddzielenie ruchu pieszo-rowerowego od drogi wojewódzkiej	Urząd Gminy Inowrocław	2017	2019	659 600,00	45 000,00	564 600,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.2	Rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 252 od km 2+713,00 do km 3+327,00 w zakresie wykonania ciągu pieszo-rowerowego - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez oddzielenie ruchu pieszo-rowerowego od drogi wojewódzkiej	Urząd Gminy Inowrocław	2017	2018	414 000,00	200 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.3	Budowa ścieżki pieszo - rowerowej na odcinku Tupadły - Krusza Zaimkowa wraz z rozbudową oświetlenia - poprawa bezpieczeństwa ruchu drogowego poprzez oddzielenie ruchu pieszo - rowerowego od drogi powiatowej	Urząd Gminy Inowrocław	2017	2018	2 182 650,68	2 182 650,68	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.4	Aktywna reintegracja szansą na lepsze życie.Reintegracja społeczno-zawodowa osób zagrożonych wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Inowrocław - podniesienie aktywności społecznej i zawodowej 20 osób (15 kobiet i 5 mężczyzn) zagrożonych lub dotkniętych społecznym wykluczeniem oraz wsparcie ich otoczenia w okresie od 1.05.2017r. do 31.12.2018r.	Centrum Integracji Społecznej	2017	2018	30 400,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.5	Budowa PSZOK z infrastrukturą dla Gminy Inowrocław w Krusławcu - zwiększenie poziomu odzysku i recyklingu odpadów komunalnych	Urząd Gminy Inowrocław	2017	2018	1 035 000,00	50 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.6	Projekt "Infostrada Kujaw i Pomorza 2.0" - wsparcie gospodarze i społeczne Województwa Kujawsko Pomorskiego poprzez wdrażanie efektywności działań administracji samorządowej oraz jakości usług publicznych	Urząd Gminy Inowrocław	2017	2021	180 630,00	139 134,00	23 712,00	17 784,00	0,00	0,00
1.1.2.7	Budowa sieci kanalizacyjnej w m. Miechowice - poprawa jakości życia mieszkańców	Urząd Gminy Inowrocław	2017	2020	5 200 000,00	1 500 000,00	1 711 575,00	1 978 425,00	0,00	0,00
1.1.2.8	Utworzenie i funkcjonowanie Środowiskowego Domu Samopomocy w Żalinowie - poprawa dostępu do usług dla 15 osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, chorych psychicznie, niepełnosprawnych intelektualnie i wykazujących przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych, pozwalających na zaspokojenie podstawowych potrzeb życia, poprawę funkcjonowania zmierzającą do usamodzielnienia, zapobieganie izolacji społecznej i umożliwienie integracji ze środowiskiem lokalnym na terenie Gminy Inowrocław do 2020.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Inowrocławiu	2018	2020	122 000,00	122 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.1.2.9	Udoskonalenie terenów inwestycyjnych poprzez budowę ulicy zbiorczej łączącej ul. Marulewską z ul. Szymborską oraz przebudowę ul. Długiej na terenie Miasta Inowrocław i Gminy Inowrocław - poprawa warunków życia mieszkańców Gminy Inowrocław	Urząd Gminy Inowrocław	2018	2019	317 897,00	13 000,00	304 897,00	0,00	0,00	0,00

L.p.	Limit zobowiązań
1.1.1.8	100 000,00
1.1.1.9	60 800,00
1.1.2	8 652 777,68
1.1.2.1	609 600,00
1.1.2.2	200 000,00
1.1.2.3	2 182 650,68
1.1.2.4	0,00
1.1.2.5	50 000,00
1.1.2.6	180 630,00
1.1.2.7	5 160 000,00
1.1.2.8	122 000,00
1.1.2.9	317 897,00

L.p.	Nazwa i cel	Jednostka odpowiedzialna lub koordynująca	Okres realizacji		Łączne nakłady finansowe	Limit 2018	Limit 2019	Limit 2020	Limit 2021	Limit 2022
			Od	Do						
1.2	Wydatki na programy, projekty lub zadania związane z umowami partnerstwa publiczno-prywatnego, z tego:				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.1	- wydatki bieżące				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.2.2	- wydatki majątkowe				0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3	Wydatki na programy, projekty lub zadania pozostałe (inne niż wymienione w pkt. 1.1 i 1.2), z tego:				12 121 779,00	3 354 683,00	3 677 466,00	1 390 000,00	1 390 000,00	300 000,00
1.3.1	- wydatki bieżące				7 260,00	3 630,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.1.1	Poprawa jakości wody w stawie w m. Gnojno przy użyciu efektywnych mikroorganizmów w latach 2018-2019 - rewitalizacja akwenu wodnego w m. Gnojno	Urząd Gminy Inowrocław	2018	2019	7 260,00	3 630,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2	- wydatki majątkowe				12 120 519,00	3 112 000,00	3 677 466,00	1 390 000,00	1 390 000,00	300 000,00
1.3.2.1	Budowa instalacji PV na budynkach oświatowych - Gospodarka niskoemisyjna	Urząd Gminy Inowrocław	2018	2021	145 600,00	0,00	50 000,00	45 600,00	50 000,00	0,00
1.3.2.2	Przygotowanie koncepcji projektowej i budowa Inkubatora Przelotniwa Lokalne na dz. nr 132/3 i 195/9 w m. Łojewo - pomoc w rozwoju przedsiębiorczości małych gospodarstw rolnych i ogrodniczych	Urząd Gminy Inowrocław	2016	2019	805 000,00	100 000,00	670 000,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2.3	Przygotowanie koncepcji projektowej i budowa Przedszkola Samorządowego na dz. nr 154/1 oraz 154/2 w m. Jacewo - zapewnienie mieszkańcom gminy pełnego dostępu do usług oświaty oraz wyrównanie szans w dostępie do edukacji dla najmłodszych	Urząd Gminy Inowrocław	2016	2020	2 005 000,00	0,00	150 000,00	1 849 000,00	0,00	0,00
1.3.2.4	Przygotowanie projektu funkcjonalno-użytkowego i budowa Ośrodka Sportu na dz. nr 195/4, 195/5, 195/14, 195/15 w m. Łojewo - rozwój kultury poprzez sport	Urząd Gminy Inowrocław	2016	2020	2 005 000,00	450 000,00	200 000,00	1 274 000,00	0,00	0,00
1.3.2.5	Zwiększenie efektywności energetycznej i wzrost udziału OZE w budynkach użyteczności publicznej - Gospodarka niskoemisyjna	Urząd Gminy Inowrocław	2018	2022	1 242 548,00	0,00	50 000,00	252 548,00	640 000,00	300 000,00
1.3.2.6	Zwiększenie efektywności energetycznej i wzrost udziału OZE w sektorze infrastruktury komunalnej - Gospodarka niskoemisyjna	Urząd Gminy Inowrocław	2018	2020	26 318,00	0,00	10 000,00	16 318,00	0,00	0,00
1.3.2.7	Zwiększenie efektywności energetycznej w transporcie drogowym poprzez budowę ścieżek rowerowych - Gospodarka niskoemisyjna	Urząd Gminy Inowrocław	2017	2021	960 000,00	0,00	20 000,00	240 000,00	700 000,00	0,00
1.3.2.8	Budowa kanalizacji sanitarnej wraz z rozbudową sieci wodociągowej w m. Gnojno, gm. Inowrocław - poprawa jakości życia mieszkańców	Urząd Gminy Inowrocław	2016	2018	1 800 000,00	1 662 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2.9	Termomodernizacja budynku Centrum Integracji Społecznej w Łojewie oraz budynku Szkoły Podstawowej im. Księdza Kardynała Wyszyńskiego w Orłowie - Gospodarka niskoemisyjna	Urząd Gminy Inowrocław	2017	2019	2 331 053,00	100 000,00	2 201 053,00	0,00	0,00	0,00
1.3.2.10	Przebudowa istniejącej jednostopniowej stacji uzdatniania wody na stację dwustopniowego pompowania wody wraz z trzema zbiornikami i instalacją zestawu hydroforowego w Jaksicach - poprawa jakości życia mieszkańców	Urząd Gminy Inowrocław	2017	2018	800 000,00	800 000,00	0,00	0,00	0,00	0,00

L.p.	Limit zobowiązań
1.2	0,00
1.2.1	0,00
1.2.2	0,00
1.3	11 837 779,00
1.3.1	7 260,00
1.3.1.1	7 260,00
1.3.2	11 830 519,00
1.3.2.1	145 600,00
1.3.2.2	770 000,00
1.3.2.3	1 999 000,00
1.3.2.4	1 924 000,00
1.3.2.5	1 242 548,00
1.3.2.6	26 318,00
1.3.2.7	960 000,00
1.3.2.8	1 682 000,00
1.3.2.9	2 301 053,00
1.3.2.10	800 000,00

SKARBNIK GMINY

mgr Aldona Sminowska

WÓJT

mgr inż. Tadeusz Kacprzak

UCHWAŁA NR ..... RADY GMINY INOWROCŁAW

z dnia ..... 2018 r.

w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia udzielających schronienia osobom bezdomnym z terenu Gminy Inowrocław.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018r. poz. 994 z póź. zm.)¹⁾ oraz art. 17 ust. 1 pkt 3 i art. 97 ust. 1 i 5 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej(Dz. U. z 2018r. poz. 1508) uchwala się, co następuje:

§ 1. Ustala się szczególne zasady ponoszenia odpłatności za pobyt osób bezdomnych z terenu Gminy Inowrocław w ośrodkach wsparcia.

§ 2. Osoby bezdomne, których dochód przekracza kwotę kryterium dochodowego ustalonego zgodnie z art. 8 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 12 marca 2004r. o pomocy społecznej (Dz.U. z 2018r. poz. 1508) ponoszą odpłatność za pobyt w ośrodkach wsparcia według poniższej tabeli:

Lp.	Procentowy stosunek dochodu osoby samotnie gospodarującej lub na osobę w rodzinie do kryterium dochodowego	Odpłatność w procentach dobowego kosztu utrzymania osoby w ośrodku wsparcia
1.	do 100%	bezpłatnie
2.	powyżej 100% do 150%	80%
3.	powyżej 150% do 200%	85 %
4.	powyżej 200% do 250%	90%
5.	powyżej 250%	100%

§ 3. Odpłatność ustala się za każdy miesiąc faktycznego pobytu w ośrodkach wsparcia, a w przypadku pobytu obejmującego niepełny miesiąc, odpłatność jest ustalona proporcjonalnie do ilości dni pobytu w danym miesiącu.

§ 4. Traci moc Uchwała Nr XXXV/331/2014 Rady Gminy Inowrocław z dnia 12 maja 2014r. w sprawie ustalenia szczegółowych zasad ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia, w których udzielane są osobom bezdomnym świadczenia z pomocy społecznej w formie schronienia, posiłku oraz ubrania osobom tego pozbawionym.

§ 5. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Inowrocław.

§ 6. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

Nie wnoszę zastrzeżeń
pod względem
formalno - prawnym
09.09.2018r.

RADCA PRAWNY

Justyna Jarzynowska

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz.U. z 2018r. poz. 1000, poz.1349 i poz.1432

Uzasadnienie

Do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym zgodnie z art.17 ust.1 pkt 3 ustawy o pomocy społecznej należy udzielanie schronienia osobom tego pozbawionym, które zgodnie z art.48a, ust.1 w/w ustawy następuje przez przyznanie tymczasowego miejsca noclegowego w noclegowniach, schroniskach oraz innych miejscach do tego przeznaczonych. Na podstawie art. 97 ust. 5 ww. ustawy, rada gminy w drodze uchwały ustala, w zakresie zadań własnych szczegółowe, zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych.

Niniejsza uchwała określa szczegółowe zasady ponoszenia odpłatności za pobyt w ośrodkach wsparcia i mieszkaniach chronionych udzielających schronienia osobom tego pozbawionym, w tym osobom bezdomnym, które ostatnie miejsce zameldowania posiadały na terenie Gminy Inowrocław.

W związku z powyższym koniecznym stało się uregulowanie szczegółowych zasad odpłatności za pobyt w tego typu placówkach wsparcia osób bezdomnych z terenu Gminy Inowrocław na zasadach przedłożonych w projekcie uchwały.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

WÓJT

mgr inż. Tomasz Kacprzak

*Nie wnoszę zastrzeżeń
pod względem
formalno - prawnym*

03.09.2018r.

RADCA PRAWNY

Justyna Jarzynowska

Projekt

UCHWAŁA Nr _____

RADY GMINY INOWROCŁAW

z dnia _____ r.

w sprawie zawarcia porozumienia międzygminnego dotyczącego realizacji zadania z zakresu komunikacji miejskiej.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 12 w związku z art. 7 ust. 1 pkt 4 i art. 74 ust. 1 ustawy z 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. 2018 r. poz. 994 z późn. zm.¹), w związku z art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym (Dz. U. 2017 r. poz. 2136 z późn. zm.²) uchwala się, co następuje:

§ 1. Gmina Inowrocław przekazuje do realizacji Miastu Inowrocław zadanie Gminy Inowrocław w zakresie wykonywania przewozów na linii komunikacyjnej w komunikacji miejskiej na trasie od ul. Św. Ducha przez Jacewo do ul. Jacewskiej, poza granicami Miasta Inowrocławia.

§ 2. Szczegółowe warunki realizacji zadania, o którym mowa w § 1, określi porozumienie zawarte przez Prezydenta Miasta Inowrocławia i Wójta Gminy Inowrocław.

§ 3. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Inowrocław.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący
Rady Gminy Inowrocław

Augustyn Korona

10.09.2018r.

RADCA PRAWNY

Justyna Jarczynowska

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432.

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 60, poz. 730 i poz. 2371 oraz z 2018 r. poz. 317, poz. 650, poz. 907 i poz. 1669.

Uzasadnienie

do Uchwały Nr _____

Rady Gminy Inowrocław

z dnia _____ r.

W związku z potrzebą mieszkańców Inowrocławia związaną z rozszerzeniem tras komunikacyjnych linii autobusowych obsługiwanych przez Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne sp. z o.o. w Inowrocławiu, Prezydent Miasta Inowrocławia zwrócił się do Wójta Gminy Inowrocław z prośbą o zajęcie stanowiska w sprawie zawarcia porozumienia międzygminnego dotyczącego realizacji zadania z zakresu komunikacji miejskiej.

Wniosek dotyczył propozycji utworzenia linii komunikacyjnej nr 2, umożliwiającego bezpośrednio połączenie autobusowe z rejonu Osiedla Piastowskiego do dworca kolejowego oraz do miejsca pracy (zakładu produkcyjnego), na trasie od ul. Św. Ducha przez Jacewo (ul. Bursztynowa) do ul. Jacewskiej w Inowrocławiu.

W związku z zapisami art. 4 ust. 1 pkt 4 ustawy z 16 grudnia 2010 r. o publicznym transporcie zbiorowym, aby komunikacja miejska mogła być realizowana w granicach miast i gmin sąsiadujących, niezbędne jest zawarcie porozumienia lub utworzenie związku międzygminnego w celu wspólnej realizacji publicznego transportu zbiorowego.

W związku z tym, iż na utworzeniu linii komunikacji miejskiej obejmującej swym zasięgiem również miejscowość Jacewo skorzystają również mieszkańcy Gminy Inowrocław, a w/w linia nie będzie konkurować z istniejącymi liniami komunikacji gminnej, zasadne jest podjęcie niniejszej uchwały.

Przewodniczący

Rady Gminy Inowrocław

Augustyn Korona

WÓJT

mgr inż. Tadeusz Kacprzak

nie wnoszę zastrzeżeń
pod względem
formalno - prawnym

10.09.2018r.

RADCA PRAWNY

Justyna Jarzynowska

Projekt

UCHWAŁA NR _____
RADY GMINY INOWROCŁAW
z dnia _____ 2018 r.

w sprawie przyznania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane dla obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków niebędących własnością Gminy Inowrocław

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9 oraz art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994, z późn. zm.¹) oraz z art. 77 i art. 81 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 z późn. zm.²) w związku z § 3 Uchwały Nr XIX/107/2008 Rady Gminy Inowrocław dnia 6 lutego 2008 r. w sprawie określenia zasad udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków (Dz. Urz. Woj. Kuj.- Pom. z dnia 25.03.2008 r. Nr 47, poz. 706) uchwała się, co następuje:

§ 1. Przyznać dotację dla Parafii Rzymskokatolickiej p.w. Świętej Trójcy w Górze, Góra 22, 88-101 Inowrocław w wysokości 51.051,00 zł. (słownie: pięćdziesiąt jeden tysięcy pięćdziesiąt jeden złotych 00/100) na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych polegających na wykonaniu prac rekonstrukcyjnych ogrodzeń pól grobowych pomników nagrobnych rodziny Kozłowskich z 2 poł. XIX w., Kazimierzy z Łaczyńskich Łyskowskiej, rodziny Kozłowskich z ok. 1924 r., Feliksa Wodzyńskiego, Adasian Fragstejna i Augusta Rezlera, wpisanych do rejestru zabytków Województwa Kujawsko-Pomorskiego pod numerami B/345/4,5,6,8,9 zlokalizowanych na terenie cmentarza parafialnego p.w. Świętej Trójcy w m. Góra, gmina Inowrocław wpisanego do rejestru zabytków Województwa Kujawsko – Pomorskiego pod numerem B/345/9, niestanowiących własności Gminy Inowrocław.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Inowrocław.

§ 3. Uchwała wchodzi z życie z dniem podjęcia.

*Przewodniczący
Rady Gminy Inowrocław*

Augustyn Korona

¹ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz.1349 i poz.1432.

² Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz.10 i poz. 1669.

*Nie wnoszę zastrzeżeń
pod względem
formalno - prawnym
10.09.2018r.*

*RADCA PRAWNY
Justyna Jarzynowska*

UZASADNIENIE

Uchwałą Nr XIX/107/2008 Rady Gminy Inowrocław z dnia 6 lutego 2008 r. określone zostały zasady i tryb postępowania oraz udzielania i rozliczania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków, które nie stanowią własności Gminy Inowrocław.

Parafia Rzymskokatolicka p. w. Świętej Trójcy w Górze złożyła wniosek o udzielenie dotacji celowej na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych polegających na wykonaniu prac rekonstrukcyjnych ogrodzeń pól grobowych pomników nagrobnych rodziny Kozłowskich z 2 poł. XIX w., Kazimiery z Jaczyńskich Łyskowskiej, rodziny Kozłowskich z ok. 1924 r., Feliksa Wodzyńskiego, Adasian Fragstejna i Augusta Rezlera, wpisanych do rejestru zabytków Województwa Kujawsko-Pomorskiego pod numerami B/345/4,5,6,8,9, zlokalizowanych na terenie cmentarza parafialnego p.w. Świętej Trójcy w m. Góra, gmina Inowrocław wpisanego do rejestru zabytków Województwa Kujawsko – Pomorskiego pod numerem B/345/9, niestanowiących własności Gminy Inowrocław.

Podstawę prawną podjęcia niniejszej uchwały stanowi art. 77 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 z późn. zm.), który określa w sposób szczegółowy rodzaj prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych, na które może być udzielona dotacja.

Zgodnie z art. 81 przedmiotowej ustawy dotacja na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków może być udzielona przez organ stanowiący Gminy na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

Dotacja w zakresie określonym w art. 77 ustawy, może być udzielona w wysokości do 100% nakładów koniecznych.

Wójt
Gminy Inowrocław

Tadeusz Kacprzak

Sporządziła: Hanna Polak

Nie wnoszę zastrzeżeń
pod względem
formalno - prawnym

10. 09. 2018.

RADCA PRAWNY

Jusztyna Jarzynowska

WÓJT
mgr inż. Tadeusz Kacprzak

Projekt

z dnia 6 września 2018 r.
Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY INOWROCŁAW

z dnia ..... 2018 r.

**w sprawie przyjęcia Gminnego programu opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata
2018 - 2021**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 1990 z późn. zm.¹⁾) w związku z art. 87 ust. 1,3 i 4 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2017 r. poz. 2187 z późn. zm.²⁾) uchwala się, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się Gminny program opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata 2018 – 2021, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Inowrocław.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, 1349 i 1432

²⁾ Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1086 i 1595 oraz z 2018 r. poz. 10

RADA PRAWNY
Natalia Falikowska-Wierczew
BP-1083

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 7 ust. 1 pkt 9 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym do zadań własnych gminy należą sprawy dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Artykuł 87 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami nakłada na Wójta gminy obowiązek sporządzenia na okres 4 lat gminnego programu opieki nad zabytkami, natomiast artykuł 87 ust. 3 stanowi, iż gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje rada gminy po uzyskaniu pozytywnej opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Gminny program opieki nad zabytkami dla Gminy Inowrocław na lata 2018-2021 uzyskał w dniu 14 lipca 2018 r. pozytywną opinię Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Toruniu Delegatura w Bydgoszczy Nr WUOZ.DB.RDZ.5121.4.2018.HM.

Niniejszy program określa kierunki działań i zadania, które zostaną podjęte w zakresie opieki nad zabytkami na terenie Gminy Inowrocław w latach 2018-2021.

Z realizacji programu Wójt Gminy sporządza co 2 lata sprawozdanie, które przedstawia Radzie Gminy.

Wobec powyższego podjęcie przedmiotowej uchwały jest konieczne.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

WÓJT

mgr inż. Tadeusz Macprzak

RAJCA
Nata
RADA GMINY

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Gminy Inowrocław
z dnia ..... 2018 r.

GMINNY PROGRAM OPIEKI NAD ZABYTKAMI DLA GMINY INOWROCŁAW NA LATA 2018 -2021

1. WSTĘP

Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Inowrocław na lata 2018-2021 opracowano na zlecenie Urzędu Gminy Inowrocław w Pracowni Dziedzictwa Kulturowego Kujawsko-Pomorskiego Centrum Kultury w Bydgoszczy.

Dokument sporządzono w oparciu o *Poradnik metodyczny dla gminnych programów opieki nad zabytkami* opracowany przez Narodowy Instytut Dziedzictwa (opublikowany w „Kurierze Konserwatorskim” Nr 3, 2009, s. 14-36 oraz dostępny na stronie internetowej www.nid.pl).

Przedmiotem opracowania jest syntetyczne i kompleksowe opisanie dziedzictwa kulturowego w granicach administracyjnych gminy Inowrocław. Głównym celem Programu jest określenie zasadniczych kierunków działań i zadań na rzecz ochrony i opieki nad zabytkami.

Dziedzictwo kulturowe to dorobek materialny i duchowy pokoleń utożsamiany z archeologią, architekturą i sztuką. Z niego czerpiemy wiedzę o życiu i działalności naszych przodków. Zachowywanie tego dorobku dla przyszłych pokoleń powinno być naszym celem i obowiązkiem.

Zasoby kulturowe, położenie geograficzne oraz zabytki są wartością, która ma duży wpływ na rozwój Gminy i regionu. Zachowane zabytki gminy Inowrocław, otaczającej miasto Inowrocław, stanowią nieocenione dziedzictwo kulturowe regionu. Dostarczają one bogaty materiał badawczy historykom, historykom sztuki i archeologom. Atrakcyjne krajobrazowo i przyrodniczo tereny w Gminie tworzą ciekawy turystycznie obszar województwa kujawsko-pomorskiego.

Ocena stanu posiadania i potrzeb w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy stanowi podstawę do opracowania programów konserwacji, rewaloryzacji i rewitalizacji zabytków.

Stworzenie podstaw zmierzających do inicjowania, wspierania i koordynowania prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu oraz upowszechnianie i promowanie dziedzictwa kulturowego, będzie niezwykle pomocne przy realizacji stawianych przez Gminę celów.

Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Inowrocław na lata 2018–2021 jest dokumentem, który nakreśla kierunki współpracy samorządu gminnego, właścicieli obiektów

zabytkowych i Kujawsko–Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Tworzy ponadto politykę administracyjną w zakresie działań na rzecz zachowania, rewitalizacji i promocji zabytków oraz dziedzictwa kulturowego. Jego celem jest podniesienie świadomości znaczenia zabytków w lokalnej tożsamości kulturowej. Rolą programu jest przyczynianie się do istotnej poprawy stanu zasobów dziedzictwa kulturowego, przez określenie koniecznych działań organizacyjnych, finansowych i realizacyjnych.

Przy tworzeniu dokumentu przeanalizowano opracowania strategiczne i planistyczne sporządzone dla województwa kujawsko-pomorskiego, powiatu inowrocławskiego oraz gminy Inowrocław. Korzystano również z zasobów dokumentacyjnych Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków w Toruniu, Delegatury w Bydgoszczy i dokonano terenowego rozpoznania obszaru Gminy.

W opracowaniu uwzględniono także zapisy strategii rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy i wynikające z nich uwarunkowania wewnętrzne ochrony zasobów dziedzictwa oraz niezwykle ważne zapisy zawarte w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy.

Dotychczasowe zabiegi i czynności związane z opieką nad zabytkami oraz wykorzystaniem zasobów środowiska kulturowego pokazują, że są jednym z ważniejszych elementów polityki prorozwojowej gminy Inowrocław. Gmina obejmuje obszary stanowiące, pod względem dziedzictwa kulturowego i krajobrazu, cenny potencjał do działań na rzecz rozwoju regionu.

Przyjęty przez Radę Gminy w formie uchwały *Gminny program opieki nad zabytkami* jest elementem polityki samorządowej i powinien służyć podejmowaniu planowych działań dotyczących inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Inowrocław na lata 2018-2021 zgodny jest w swych założeniach z rządowymi dokumentami o charakterze strategicznym, sporządzonymi na poziomie ogólnokrajowym, samorządowymi: na poziomie wojewódzkim i powiatowym oraz dokumentami strategicznymi gminy Inowrocław.

1. PODSTAWA PRAWNA OPRACOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Podstawą prawną nakładającą obowiązek sporządzenia przez gminy Programu opieki nad zabytkami są przepisy wynikające z Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Zasady i główne cele gminnych programów określa art. 87 ustęp 1,2,3,4 i 5) cytowanej ustawy, do których należą:

1. Zarząd województwa, powiatu lub wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza na okres 4 lat odpowiednio wojewódzki, powiatowy lub gminny program opieki nad zabytkami.
2. Programy, o których mowa w ust. 1, mają na celu w szczególności:
  - a. *włączenie problemów ochrony zabytków do systemu zadań strategicznych, wynikających z koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju,*
  - b. *uwzględnienie uwarunkowań ochrony zabytków, w tym krajobrazu kulturowego i dziedzictwa archeologicznego, łącznie z uwarunkowaniami ochrony przyrody i równowagi ekologicznej,*
  - c. *zahamowanie procesów degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania,*
  - d. *wyeksponowanie poszczególnych zabytków oraz walorów krajobrazu kulturowego,*
  - e. *podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków dla potrzeb społecznych, turystycznych i edukacyjnych oraz wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami,*
  - f. *określenie warunków współpracy w właścicielami zabytków, eliminujących sytuacje konfliktowe związane z wykorzystaniem tych zabytków,*
  - g. *podejmowanie przedsięwzięć umożliwiających tworzenie miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami.*
3. Wojewódzki, powiatowy i gminny program opieki nad zabytkami przyjmuje odpowiednio sejmik województwa, rada powiatu i rada gminy, po uzyskaniu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.
4. Programy, o których mowa w ust. 3, są ogłaszane w wojewódzkim dzienniku urzędowym.
5. Z realizacji Programów zarząd województwa, powiatu i wójt (burmistrz, prezydent miasta) sporządza, co 2 lata, sprawozdanie, które przedstawia się odpowiednio sejmikowi województwa, radzie powiatu lub radzie gminy.

Zgodnie z art. 87 wymienionej Ustawy, prezydent, burmistrz lub wójt sporządza na okres 4 lat gminny program opieki nad zabytkami. *Gminny program opieki nad zabytkami* jest uchwalany przez Radę Gminy, po uzyskaniu opinii Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Program ogłaszany jest w Dzienniku Urzędowym Województwa.

Przyjęty przez Radę Gminy w formie uchwały *Gminny program opieki nad zabytkami* jest elementem polityki samorządowej i powinien służyć podejmowaniu planowych działań dotyczących inicjowania, wspierania, koordynowania badań i prac z dziedziny ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego oraz upowszechniania i promowania dziedzictwa kulturowego.

Niniejszy *Program* przygotowany został zgodnie z metodologią przyjętą w *Poradniku metodycznym*, opracowanym przez Narodowy Instytut Dziedzictwa (opublikowany w *Kurierze Konserwatorskim* Nr 3, 2009, s. 14-36 oraz na stronie internetowej www.nid.pl).

Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Inowrocław 2018-2021 zgodny jest w swych założeniach z rządowymi dokumentami o charakterze strategicznym, sporządzonymi na poziomie ogólnokrajowym, samorządowymi: na poziomie wojewódzkim i powiatowym oraz dokumentami strategicznymi gminy Inowrocław.

Zgodnie z art. 21. Ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami podstawę niniejszego *Gminnego programu opieki* stanowi opracowana i zaktualizowana *Gminna ewidencja zabytków gminy Inowrocław*.

Kolejnym dokumentem będącym podstawą prawną dla Programu jest Ustawa z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. W art. 7 ust. 1. pkt 9 Ustawy zostały określone zadania własne gminy: „*zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy. W szczególności zadania własne obejmują sprawy (...) kultury, w tym (...) ochrony zabytków i opieki nad zabytkami*”.

W opracowaniu niniejszego dokumentu, a zwłaszcza przy definiowaniu założeń programowych przydatne były opracowane przez Urząd Gminy w Inowrocławiu sprawozdania, w których przedstawiono główne kierunki realizowanej polityki samorządowej Gminy, związanej z ochroną zabytków i opieką nad zabytkami w ostatnich latach.

Dokumenty programowe Gminy:

1. Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Inowrocław na lata 2013-2020.
2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy

Inowrocław.

3. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Inowrocław na lata 2016 - 2020, z perspektywą do 2024 r.
4. Dokumenty i opracowania Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
5. Dokumentacja fotograficzna.
6. Badania terenowe in situ.
7. Strony internetowe dotyczące gminy Inowrocław.

Gminny program opieki nad zabytkami jest dokumentem uzupełniającym w systemie planowania ochrony dziedzictwa kulturowego. Wyznacza cele i określa instrumentarium służące do ich osiągnięcia.

2. UWARUNKOWANIA PRAWNE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI W POLSCE

Zabytki w Polsce zostały objęte ochroną zadeklarowaną jako konstytucyjny obowiązek państwa i każdego obywatela (art.5, art.6 ust.1 i art.86 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej).

Głównym aktem prawnym regulującym zasady ochrony i opieki nad zabytkami w Polsce jest **Ustawa z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.**

Uregulowania prawne dotyczące ochrony zabytków i opieki nad zabytkami, znajdują się także w innych obowiązujących ustawach, w tym w:

- 1) ustawie z dn. 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym,
- 2) ustawie z dn. 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane,
- 3) ustawie z dn. 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska,
- 4) ustawie z dn. 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody,
- 5) ustawie z dn. 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami,
- 6) ustawie z dn. 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej,
- 7) ustawie z dn. 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i wolontariacie.

Zasady ochrony zabytków znajdujących się w muzeach i w bibliotekach zostały określone w:

- 1) ustawie z dn. 21 listopada 1996 r. o muzeach,
- 2) ustawie z dn. 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach.

Ochronę materiałów archiwalnych regulują przepisy ustawy z dn. 14 lipca 1983 r. o narodowym zasobie archiwalnym i archiwach.

Ustawa z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami reguluje pojęcia zabytku, ochrony i opieki nad zabytkami, form ochrony, kompetencje organów ochrony zabytków, w tym administracji rządowej i samorządowej, formy finansowania i ewidencjonowania.

1. Ochrona zabytków polega na podejmowaniu przez organy administracji publicznej działań mających na celu zapewnienie warunków prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie, zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków, udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków, przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę, kontrole stanu zachowania i przeznaczenia zabytków, uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.

2. Opieka nad zabytkiem w rozumieniu ustawy sprawowana jest przez jego właściciela lub posiadacza i polega na zapewnieniu warunków naukowego badania i dokumentowania zabytku; prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku; zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie; korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości; popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz o jego znaczeniu dla historii kultury.

Art. 7 Ustawy z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz zmiana (art. 1 pkt. 1 Ustawy z dn. 18 marca 2010 r. o zmianie ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami oraz o zmianie niektórych innych ustaw) regulują następujące formy ochrony zabytków.

- I. **Wpis do rejestru zabytków**, który dla zabytków znajdujących się na terenie województwa prowadzi wojewódzki konserwator zabytków:
  1. Zgodnie z **art. 9.** Ustawy do rejestru zabytków wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Do rejestru zabytków może być również wpisane otoczenie zabytku wpisanego do rejestru zabytków, a także nazwa geograficzna, historyczna lub tradycyjna tego zabytku. Na wniosek wojewódzkiego konserwatora zabytków informację o wpisie zabytku nieruchomego do rejestru zabytków ujawnia się w księdze wieczystej nieruchomości. Decyzja o wpisie do rejestru zabytków stanowi podstawę wpisu w katastrze nieruchomości, jak również informację o wpisie do rejestru zabytków nieruchomych ogłasza się w wojewódzkim dzienniku urzędowym.
  2. Zgodnie z **art. 10.** Ustawy do rejestru zabytków wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru zabytków w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia zabytku za granicę.
  3. Sposób prowadzenia rejestru zabytków oraz ewidencji zabytków określa Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dn. 26 maja 2011 r. w sprawie prowadzenia rejestru zabytków, krajowej, wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków oraz krajowego wykazu zabytków skradzionych lub wywiezionych za granicę niezgodnie z prawem.
- II. **Uznanie za pomnik historii** zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru zabytków lub parku kulturowego o szczególnej wartości dla kultury przez Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej na wniosek ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa kulturowego.
- III. **Utworzenie parku kulturowego** w celu ochrony krajobrazu kulturowego oraz zachowania wyróżniających się krajobrazowo terenów z zabytkami nieruchomymi

charakterystycznymi dla miejscowej tradycji budowlanej i osadniczej; park kulturowy może utworzyć na podstawie uchwały rada gminy po zasięgnięciu opinii wojewódzkiego konserwatora zabytków.

- IV. **Ustalenia ochrony w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego** albo w decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, decyzji o warunkach zabudowy, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Zgodnie z Ustawą z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (art. 3) przyjęto następujące definicje:

zabytek – nieruchomość lub rzecz ruchoma, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową,

zabytek nieruchomy – nieruchomość, jej część lub zespół nieruchomości, o których mowa w pkt. 1,

zabytek ruchomy – rzecz ruchomą, jej część lub zespół rzeczy ruchomych, o których mowa w pkt. 1,

zabytek archeologiczny – zabytek nieruchomy, będący powierzchniową, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem,

instytucja kultury wyspecjalizowana w opiece nad zabytkami – instytucja kultury w rozumieniu przepisów o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, której celem statutowym jest sprawowanie opieki nad zabytkami,

prace konserwatorskie – działania mające na celu zabezpieczenie i utrwalenie substancji zabytku, zahamowanie procesów jego destrukcji oraz dokumentowanie tych działań,

prace restauratorskie – działania mające na celu wyeksponowanie wartości artystycznych i estetycznych zabytku, w tym, jeżeli istnieje taka potrzeba, uzupełnienie lub odtworzenie jego części, oraz dokumentowanie tych działań,

roboty budowlane – roboty budowlane w rozumieniu przepisów Prawa budowlanego, podejmowane przy zabytku lub w otoczeniu zabytku,

badania konserwatorskie – działania mające na celu rozpoznanie historii i funkcji zabytku, ustalenie użytych do jego wykonania materiałów i zastosowanych technologii, określenie

stanu zachowania tego zabytku oraz opracowanie diagnozy, projektu i programu prac konserwatorskich, a jeżeli istnieje taka potrzeba, również programu prac restauratorskich,

badania architektoniczne – działania ingerujące w substancję zabytku, mające na celu rozpoznanie i udokumentowanie pierwotnej formy obiektu budowlanego oraz ustalenie zakresu jego kolejnych przekształceń,

badania archeologiczne – działania mające na celu odkrycie, rozpoznanie, udokumentowanie i zabezpieczenie zabytku archeologicznego,

historyczny układ urbanistyczny lub ruralistyczny – przestrzenne założenie miejskie lub wiejskie, zawierające zespoły budowlane, pojedyncze budynki i formy zaprojektowanej zieleni, rozmieszczone w układzie historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych, w tym ulic lub sieci dróg,

historyczny zespół budowlany – powiązaną przestrzennie grupę budynków wyodrębnioną ze względu na formę architektoniczną, styl, zastosowane materiały, funkcję, czas powstania lub związek z wydarzeniami historycznymi,

krajobraz kulturowy – przestrzeń historycznie ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca wytwory cywilizacji oraz elementy przyrodnicze,

otoczenie – teren wokół lub przy zabytku wyznaczony w decyzji o wpisie tego terenu do rejestru zabytków, w celu ochrony wartości widokowych zabytku oraz jego ochrony przed szkodliwym oddziaływaniem czynników zewnętrznych.

Sposoby opieki nad zabytkami w świetle przepisów ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

Według zapisów art. 4 ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, ochrona zabytków polega w szczególności na podejmowaniu przez organy administracji publicznej, działań mających na celu:

- 1) *zapewnienie warunków: prawnych, organizacyjnych i finansowych umożliwiających trwale zachowanie zabytków oraz ich zagospodarowanie i utrzymanie,*
- 2) *zapobieganie zagrożeniom mogącym spowodować uszczerbek dla wartości zabytków,*
- 3) *udaremnianie niszczenia i niewłaściwego korzystania z zabytków,*
- 4) *przeciwdziałanie kradzieży, zaginięciu lub nielegalnemu wywozowi zabytków za granicę,*
- 5) *kontrolę stanu zachowania i przeznaczenia zabytków,*

- 6) *uwzględnianie zadań ochronnych w planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska.*

Zgodnie z **art. 5** ustawy opieka nad zabytkiem sprawowana przez jego właściciela lub posiadacza polega w szczególności na zapewnieniu warunków:

- 1) *naukowego badania i dokumentowania zabytku,*
- 2) *prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytku,*
- 3) *zabezpieczenia i utrzymania zabytku oraz jego otoczenia w jak najlepszym stanie,*
- 4) *korzystania z zabytku w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości,*
- 5) *popularyzowania i upowszechniania wiedzy o zabytku oraz jego znaczeniu dla historii i kultury.*

W myśl **art. 6** ustawy ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania:

- 1) zabytki nieruchome będące, w szczególności:
  - *krajobrazami kulturowymi,*
  - *układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi,*
  - *dzielami architektury i budownictwa, dziełami budownictwa obronnego,*
  - *obiektami techniki, a zwłaszcza kopalniami, hutami, elektrowniami i innymi zakładami przemysłowymi,*
  - *cmentarzami,*
  - *parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni,*
  - *miejscami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.*
- 2) zabytki ruchome będące, w szczególności:
  - *dzielami sztuk plastycznych, rzemiosła artystycznego i sztuki użytkowej,*
  - *kolekcjami stanowiącymi zbiory przedmiotów zgromadzonych i uporządkowanych według koncepcji osób, które tworzyły te kolekcje,*
  - *numizmatami oraz pamiątkami historycznymi, a zwłaszcza militariami, sztandarami, pieczęciami, odznakami, medalami i orderami,*
  - *wytworami techniki, a zwłaszcza urządzeniami, środkami transportu oraz maszynami i narzędziami świadczącymi o kulturze materialnej, charakterystycznymi dla dawnych i nowych form gospodarki, dokumentującymi poziom nauki i rozwoju cywilizacyjnego,*

- *materialami bibliotecznymi, o których mowa w art. 5 ustawy z dn. 27 czerwca 1997 r. o bibliotekach,*
  - *instrumentami muzycznymi,*
  - *wytworami sztuki ludowej i rękodzieła oraz innymi obiektami etnograficznymi,*
  - *przedmiotami upamiętniającymi wydarzenia historyczne bądź działalność wybitnych osobistości lub instytucji.*
- 3) zabytki archeologiczne będące, w szczególności:
- *pozostałościami terenowymi pradziejowego i historycznego osadnictwa,*
  - *cmentarzyskami,*
  - *kurhanami,*
  - *reliktami działalności gospodarczej, religijnej i artystycznej.*

Art. 6 Ustawy mówi również, iż ochronie mogą podlegać nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej.

Organy ochrony zabytków.

Zgodnie z art. 89 Ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami organami ochrony zabytków są:

- *Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Generalny Konserwator Zabytków.*
- *Wojewoda, w imieniu którego zadania i kompetencje, w tym zakresie, wykonuje Wojewódzki Konserwator Zabytków.*

2.1. OPIEKA NAD ZABYTKAMI JAKO ZADANIE WŁASNE GMINY

Obowiązki jednostek samorządowych określają zarówno przepisy ustawy z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, jak również ustawy z dn. 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym.

Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami określa obowiązki oraz kompetencje gminy w zakresie ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Obowiązki są określone m.in. w art. 22, pkt. 4 narzucającym obowiązek prowadzenia gminnej ewidencji zabytków, art. 87 regulującym sporządzenie na okres czteroletni gminnych programów opieki nad zabytkami, oraz w art. 18 i 19 nakazujących uwzględnianie zapisów tych programów przy sporządzaniu i aktualizacji strategii rozwoju, studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania.

Ponadto w nowelizacji ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dn. 18 marca 2010 r., która weszła w życie 5 czerwca 2010 r., do art. 19 dodano ust. 1a wskazujący zabytki, których ochrona musi być bezwarunkowo uwzględniona w decyzjach o ustaleniu inwestycji celu publicznego, decyzjach o warunkach zabudowy, decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzjach o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej oraz decyzjach o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. Są to zabytki wpisane do rejestru zabytków wraz z ich otoczeniem oraz zabytki nieruchomości, znajdujące się w gminnej ewidencji zabytków.

Dodatkowo w artykułach 5, 25, 26, 28, 30, 31, 36, 71 i 72 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami zawarte są szczegółowe określenia obowiązków samorządu dla objętych ochroną zabytków, które są własnością gminy lub są w jej posiadaniu.

Dodatkowo art. 81 i 82 regulują możliwość udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków przez organ stanowiący gminy, na zasadach określonych w podjętej przez ten organ uchwale.

Na podstawie art. 96 istnieje także możliwość, iż wojewoda, na wniosek Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, może powierzyć, w drodze porozumienia, prowadzenie niektórych spraw z zakresu swojej właściwości, w tym wydawanie decyzji administracyjnych, gminom i powiatom, a także związkom gmin i powiatów, położonym na terenie województwa.

W Ustawie o samorządzie gminnym, w rozdziale 2, określone są zadania odnoszące się wprost lub pośrednio do ochrony zabytków.

Artykuł 6. 1. mówi, iż do zakresu działania gminy należą wszystkie sprawy publiczne o znaczeniu lokalnym, niezastrzeżone ustawami na rzecz innych podmiotów, co za tym idzie również opieka nad zabytkami.

Artykuł 7. 1. doprecyzowuje, że zaspokajanie zbiorowych potrzeb wspólnoty należy do zadań własnych gminy, co może się przekładać na działania związane z opieką nad zabytkami w kontekście: ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego, kultury, w tym bibliotek gminnych i innych placówek upowszechniania kultury, kultury fizycznej i turystyki, zieleni gminnej i zadrzewień, cmentarzy gminnych, utrzymania gminnych obiektów i urządzeń użyteczności publicznej oraz obiektów administracyjnych, promocji gminy i współpracy z organizacjami pozarządowymi.

3. UWARUNKOWANIA ZEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

3.1. STRATEGICZNE CELE POLITYKI PAŃSTWA W ZAKRESIE OCHRONY I OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Inowrocław jest zbieżny ze strategicznymi programami jak:

- 1. Krajowy program ochrony zabytków i opieki nad zabytkami,*
- 2. Narodowa strategia rozwoju kultury na lata 2004-2013 i Uzupełnienie NSRK na lata 2004 -2020,*
- 3. Strategia rozwoju województwa kujawsko -pomorskiego do roku 2020,*
- 4. Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2004–2020,*
- 5. Program ochrony dziedzictwa kulturowego województwa kujawsko-pomorskiego,*
- 6. Program opieki nad zabytkami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2013-2016,*
- 7. Strategia rozwoju powiatu inowrocławskiego na lata 2007-2015,*
- 8. Plan rozwoju lokalnego powiatu inowrocławskiego na lata 2004-2006, zaktualizowany na lata 2007-2013.*

3.1.1. Założenia wynikające z Krajowego Programu Ochrony Zabytków i Opieki nad Zabytkami

Zabytki i ich wartości niematerialne są dobrem wspólnym, a dbałość o nie zakłada artykuł 82 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej. Obowiązkiem Państwa jest ochrona dziedzictwa kulturowego (art. 5 i 6 Konstytucji).

Polityka Państwa w dziedzinie ochrony zabytków powinna kształtować się tak, aby stworzyć mechanizmy dla potrzebnych w tym temacie działań. Jednym z rozwiązań jest dostosowanie tych mechanizmów do warunków gospodarki rynkowej.

Planowane działania powinny zmierzać w kierunku zmian organizacyjnych obejmujących rozszerzenie zakresu działań wszystkich inwestycji na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego w Polsce.

W Tezach do *Krajowego programu ochrony zabytków i opieki nad zabytkami* znajduje się szereg zapisów mających istotny wpływ na niniejszy dokument. Należą do nich zapisy określające cele Programu i zasady ochrony konserwatorskiej.

We wstępie określono główne cele programu, którymi jest wzmocnienie ochrony i opieki nad tą istotną częścią dziedzictwa kulturowego oraz poprawa stanu zabytków w Polsce. Celem jest także stworzenie wykładni porządkującej sferę ochrony poprzez wskazanie siedmiu podstawowych zasad konserwatorskich:

- 1) *zasady „Primum non nocere”,*
- 2) *zasady maksymalnego poszanowania oryginalnej substancji zabytku i wszystkich jego wartości,*
- 3) *zasady minimalnej niezbędnej ingerencji,*
- 4) *zasady, zgodnie z którą usuwać należy to, co na oryginał działa niszcząco,*
- 5) *zasady czytelności i odróżnialności ingerencji,*
- 6) *zasady odwracalności metod i materiałów,*
- 7) *zasady wykonywania wszelkich prac zgodnie z najlepszą wiedzą i na najwyższym poziomie.*

Wymienione zasady dotyczą zarówno konserwatorów, pracowników urzędów, profesjonalnych konserwatorów, restauratorów dzieł sztuki, konserwatorów architektów, urbanistów, archeologów, badaczy, właścicieli i użytkowników, w tym duchownych, codziennych konserwatorów zabytkowych świątyń.

Cele działań objętych programem ochrony zabytków i opieki wyznaczone zostały w poniższych zakresach:

- 1) *uwarunkowań ochrony i opieki nad zabytkami,*
- 2) *działań o charakterze systemowym,*
- 3) *systemu finansowania,*
- 4) *dokumentowania, monitorowania i standaryzacji metod działania,*
- 5) *kształcenia i edukacji,*
- 6) *współpracy międzynarodowej.*

W **rozdziale 2** „Uwarunkowania ochrony i opieki nad zabytkami”, zagadnienia zostały opisane w sposób określający po pierwsze cel, a następnie kierunki działania.

Dotyczy to w szczególności stanu zabytków nieruchomych, ruchomych i archeologicznych, stanu zabytków techniki, pomników historii, obiektów z Listy Dziedzictwa Światowego UNESCO, (dla tych tematów wspólnym jest utworzenie krajowej ewidencji zabytków w

Głównym celem strategii jest działanie na rzecz zróżnicowanego rozwoju kulturalnego poszczególnych regionów Polski. Za realizacją celów operacyjnych wymienionych w w/w Strategii odpowiedzialne są programy operacyjne Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego.

Programy te zakładają plan budżetu przeznaczony na ochronę dziedzictwa narodowego w poszczególnych latach budżetowych, rodzaje projektów rewitalizacji zabytków, sposób ich naboru i wyboru oraz wykaz podmiotów uprawnionych do ubiegania się o wsparcie finansowe.

Główne założenia Strategii dokumentu, wytyczające kierunki przy tworzeniu Gminnego programu opieki nad zabytkami to m.in. działania zmierzające do aktywnego zarządzania zasobami materialnego dziedzictwa kulturowego, poprzez poprawę stanu zabytków, zwiększenie ich dostępności dla turystów, inwestorów, mieszkańców, min. poprzez adaptacje, zwiększenie atrakcyjności regionów poprzez wykorzystanie przez nie wartości wynikających z lokalnego zasobu dziedzictwa kulturowego oraz edukacja i wdrażanie metod nowoczesnego administrowania, związane z ochroną i zachowaniem zabytków. Beneficjentami Programu mogą być m.in. samorządowe instytucje kultury i jednostki samorządu terytorialnego. Zadania Programu będą realizowane poprzez:

Priorytet 1. Rewaloryzacja zabytków nieruchomych i ruchomych, realizowany bez udziału środków europejskich, dotyczy bezpośrednio:

- 1) *rewitalizacji historycznych obszarów miejskich,*
- 2) *ochrony i zachowania krajobrazu kulturowego wsi,*
- 3) *rewitalizacji, rewaloryzacji, konserwacji, renowacji, modernizacji i adaptacji na cele inne niż kulturalne historycznych obiektów i zespołów zabytkowych wraz z ich otoczeniem, w tym zespołów fortyfikacyjnych oraz budowli obronnych, parków i ogrodów,*
- 4) *rewaloryzacji i konserwacji zabytków budownictwa drewnianego,*
- 5) *rewaloryzacji zabytkowych cmentarzy oraz renowacji, ochronie i zachowaniu miejsc pamięci i martyrologii w kraju i za granicą,*
- 6) *prowadzenia badań archeologicznych i zabezpieczenia zabytków archeologicznych,*
- 7) *konserwacji zabytków ruchomych (niewchodzących w skład zasobów muzealnych), w tym w szczególności wystroju i historycznego wyposażenia kościołów w kraju i zagranicą,*

- 8) dokumentowania zabytków (w tym badania naukowe i inwentaryzacja) w kraju i za granicą,
- 9) zabezpieczenia przed skutkami klęsk żywiołowych, zniszczeniem, kradzieżą i nielegalnym wywozem zagranicę zabytków ruchomych i nieruchomych,
- 10) ochrony zabytków na wypadek sytuacji kryzysowych i konfliktu zbrojnego.

Priorytet 2. Rozwój i konserwacja kolekcji muzealnych realizowany bez udziału środków europejskich, dotyczący bezpośrednio:

- 1) zakupu dzieł sztuki i kolekcji dla instytucji muzealnych,
- 2) zakupu starodruków i archiwaliów,
- 3) konserwacji i digitalizacji muzealiów, archiwaliów, starodruków, księgozbiorów oraz zbiorów filmowych w kraju i za granicą,
- 4) wspierania muzealnych pracowni konserwatorskich oraz nowych technik konserwacji zabytków ruchomych,
- 5) dofinansowania wykonania kopii starodruków i inkunabułów.

W ramach opracowania Narodowej Strategii Rozwoju Kultury na lata 2004-2020 określono szereg Programów Operacyjnych Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, są to:

1. *Promocja Twórczości.*
2. *Dziedzictwo kulturowego.*
3. *Promocja czytelnictwa.*
4. *Edukacja kulturalna i upowszechnianie kultury.*
5. *Obserwatorium kultury.*
6. *Promocja kultury polskiej za granicą.*
7. *Rozwój infrastruktury kultury i szkolnictwa artystycznego oraz wzrost efektywności.*
8. *Zarządzania kulturą.*
9. *Promesa Ministra Kultury.*
10. *Media z kulturą.*
11. *Rozwój inicjatyw lokalnych.*
12. *Znaki czasu.*

W zakresie ochrony i opieki nad dziedzictwem kulturowym podstawowy jest program *Dziedzictwo Kulturowe* – jego celem jest ochrona polskiego dziedzictwa kulturowego w kraju i za granicą, wspieranie działalności muzeów oraz popularyzacja kultury ludowej.

Program „Dziedzictwo Kulturowe” realizowany jest w ramach dwóch komplementarnych priorytetów: rewaloryzacja zabytków nieruchomych i ruchomych oraz rozwój kolekcji muzealnych.

Strategicznym celem pierwszego priorytetu jest zachowanie materialnego dziedzictwa kulturowego, poprawa stanu zachowania zabytków, zwiększanie narodowego zasobu dziedzictwa narodowego, kompleksowa rewitalizacja zabytków poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków nieruchomych i ruchomych, zwiększanie roli zabytków w rozwoju turystyki, poprawa warunków instytucjonalnych, prawnych i organizacyjnych w zakresie ochrony zabytków i ich dokumentacji oraz ich udostępnianie na cele publiczne. Ważne jest także zabezpieczenie zabytków, muzealiów i archiwaliów przed skutkami klęsk żywiołowych, kradzieżami i nielegalnym wywozem za granicę.

Kluczowe dla realizacji celów priorytetu są zadania prowadzące do zabezpieczenia, zachowania i utrwalenia substancji zabytku, w ramach priorytetu dofinansowania nie mogą zaś uzyskać projekty zakładające adaptację, przebudowę obiektów zabytkowych lub ich znaczącą rekonstrukcję. W pierwszej kolejności wsparcie otrzymywać będą obiekty najbardziej zagrożone oraz zabytki najcenniejsze wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego i Przyrodniczego Ludzkości UNESCO, uznane za Pomniki Historii oraz te, posiadające wyjątkową wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Priorytet ma charakter ogólnopolski, dlatego szczególnie nacisk kładziony jest na projekty uwzględniające rolę zabytków w rozwoju turystyki. Jego istotnym celem jest kierowanie pomocy dla cennych obiektów położonych na terenach uboższych gospodarczo i turystycznie, czego efektem będzie zwiększenie dostępności do zabytków, podniesienie atrakcyjności regionów i wykorzystanie przez nie potencjału związanego z posiadanym dziedzictwem kulturowym.

Mimo że określone regulaminem zasady dopuszczają możliwość całkowitego finansowania zadania, to wsparcie takie można otrzymać, tylko w szczególnych przypadkach, gdy zabytek posiada wyjątkową wartość historyczną, artystyczną i naukową, wymaga przeprowadzenia złożonych pod względem technologicznym prac lub gdy stan zabytku wymaga niezwłocznego podjęcia prac. Istotnym elementem brany pod uwagę przy ocenie organizatorów będzie ich doświadczenie, podejmowanie w przeszłości działań zmierzających do zabezpieczenia obiektu zabytkowego oraz umiejętność pozyskiwania innych niż ministerialne środków na realizację zadania, a także zdolność do maksymalnego wykorzystania w przyszłości potencjału dofinansowanej inwestycji.

Kluczowym efektem działań realizowanych w ramach priorytetu powinno być stworzenie trwałych podstaw dla harmonijnego funkcjonowania obiektów zabytkowych we

współczesnym, podlegającym dynamicznym, nierzadko nieodwracalnym zmianom otoczeniu. Dzięki realizacji nakreślonych wyżej celów obiekty zabytkowe, zachowując status materialnych świadectw minionych wieków, pozostaną integralną, pełnoprawną częścią czasów obecnych i przyszłych.

Priorytet finansowany jest ze środków przyznawanych na podstawie rozporządzenia Ministra Kultury z dn. 6 czerwca 2005 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

W 2018 r. Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego ogłosił 32 programy wspierające działania kulturalne. W dziedzinie ochrony nad zabytkami najważniejszą rolę odgrywają:

- 1. Ochrona zabytków** – Głównym celem programu jest ochrona materialnego dziedzictwa kulturowego poprzez konserwację i rewaloryzację zabytków oraz ich udostępnianie na cele publiczne.
- 2. Ochrona zabytków archeologicznych** – Podstawowym założeniem programu jest ochrona dziedzictwa archeologicznego poprzez prowadzenie niedestrukcyjnego rozpoznania oraz dokumentacji stanowisk archeologicznych znajdujących się na danym obszarze. Program obejmuje również opracowanie i publikację wyników prowadzonych prac.

W ramach programów organizowanych przez MKiDN można również ubiegać się o środki finansowe na działalność muzealną. W tym roku dziedzinę tę obejmują następujące programy:

- 1. Wspieranie działań muzealnych** – Program ma na celu wspieranie działalności konserwatorskiej oraz wystawienniczej prowadzonej przez muzea.
- 2. Kolekcje Muzealne** – Zadaniem programu jest wspieranie muzeów poprzez wzbogacanie ich kolekcji i zbiorów.

Za pośrednictwem programów MKiDN można również działać na rzecz ochrony lokalnych miejsc pamięci. Zadania z tej dziedziny realizowane są w ramach programów:

- 1. Wspieranie opieki nad miejscami pamięci i trwałymi upamiętnieniami w kraju** – Głównym założeniem programu jest popularyzacja wiedzy o historii naszego kraju oraz postaw patriotycznych poprzez zaangażowanie jak największej liczby podmiotów w ochronę miejsc pamięci.
- 2. Wspieranie samorządowych instytucji kultury – opiekunów miejsc pamięci** – Program na celu zapewnienie samorządom pomocy we właściwej ochronie miejsc pamięci.

Lokalne tradycje i kultura są chronione przez program:

1. **Kultura ludowa i tradycyjna** – Program wspiera zjawiska związane z kulturą tradycyjną, jej przemianami, występowaniem oraz miejscem we współczesnym świecie.

Szczegółowe informacje o tych oraz innych programach znajdują się na stronie Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – www.mkidn.gov.pl (w zakładce *Finansowanie i mecenat*).

Narodowa Strategia Rozwoju Kultury zakłada działania na rzecz ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego szczególnie przez:

- a) aktywne zarządzanie zasobem stanowiącym materialne dziedzictwo kulturowe,
- b) tworzenie nowoczesnych rozwiązań organizacji finansów w sferze ochrony zabytków,
- c) rewaloryzację zabytków i ich adaptację na cele kulturalne, turystyczne, edukacyjne, rekreacyjne i społeczne,
- d) zwiększenie roli zabytków w rozwoju turystyki i przedsiębiorczości,
- e) edukację celem podniesienia świadomości społecznej w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego,
- f) ochronę i zachowanie dziedzictwa kulturowego przed nielegalnym wywozem za granicę.

Gminny program opieki nad zabytkami zgodny jest z Narodową Strategią Rozwoju Kultury NPK „Ochrona i zachowanie dziedzictwa kulturowego” i stanowi uszczegółowienie w zakresie dofinansowania zadań ze środków Ministra Kultury.

3.2.RELACJE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI WYKONANYMI NA POZIOMIE WOJEWÓDZTWA I POWIATU

3.2.1. Założenia wynikające ze Strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020

Dnia 28 listopada 2011 r. Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego podjął uchwałę Nr XV/248/11, dotyczącą przystąpienia do opracowania strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego. Dnia 30 maja 2012 r. zostały zatwierdzone przez Zarząd Województwa Kujawsko-Pomorskiego Założenia strategii rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego do roku 2020.

Utrzymany został cel nadrzędny *Strategii województwa kujawsko-pomorskiego* z czerwca 2000 r. obejmujący poprawę konkurencyjności regionu i podniesienie poziomu życia mieszkańców przy respektowaniu zasad zrównoważonego rozwoju.

Ustawa z dn. 5 czerwca 1998 r. o samorządzie województwa pośród pięciu głównych celów strategii rozwoju województwa wymienia trzy bezpośrednio związane z potrzebami ochrony dóbr kultury:

- 1) zachowanie wartości środowiska kulturalnego i przyrodniczego przy uwzględnieniu potrzeb przyszłych pokoleń,
- 2) kształtowanie i utrzymanie ładu przestrzennego,
- 3) pielęgnowanie polskości oraz rozwój i kształtowanie świadomości narodowej i kulturowej mieszkańców.

Przyjęta przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego *Strategia rozwoju województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2007-2020* zawiera bardzo istotne elementy polityki w zakresie obejmującym ochronę i racjonalne korzystanie z zachowanego dziedzictwa kulturowego o znaczeniu krajowym, regionalnym i lokalnym

Za podstawowe działanie przyjęto poprawę ładu przestrzennego i prawidłowości struktur przestrzennych. Ma to przyczynić się do ochrony dziedzictwa kulturowego województwa. Działania ukierunkowane są też na wsparcie licznych prac, w tym opisu i inwentaryzacji zabytków, ich ochrony i rewitalizacji, propagowanie dziedzictwa kulturowego, budowy infrastruktury zapewniającej ich bezpieczeństwo, promowanie tego bogactwa wśród mieszkańców oraz włączenie wiedzy na ten temat w programy kształcenia dzieci i młodzieży.

Jednym z ważniejszych działań wskazanych przez Strategię Rozwoju jest „Promocja dziedzictwa kulturowego”, którego nadrzędnym celem jest zachowanie dziedzictwa kulturowego oraz adaptacja dziedzictwa kulturowego do współczesnych potrzeb społecznych.

Kolejnym z celów jest także powstrzymanie degradacji wybranych obszarów o najwyższych wartościach, rozszerzenie ochrony w formule parków krajobrazowych oraz osiągnięcie postępu w społecznej wrażliwości na zagadnienia kształtowania krajobrazu.

Ochrona dziedzictwa kulturowego na obszarach wiejskich ma przynieść utrzymanie regionalnego zróżnicowania krajobrazu architektonicznego, także ochronę najcenniejszych zespołów ruralistycznych, wykorzystanie skansenów jako atrakcji turystycznych i ośrodków kulturowych czy podniesienie konkurencyjności kujawsko-pomorskiej oferty agroturystycznej.

Ochrona zabytków i rewitalizacja zabudowy zabytkowej ma na celu ożywienie zabytkowych, historycznych elementów poszczególnych miejscowości, znalezienie użytkowników dla zdegradowanych obiektów o wysokich wartościach historycznych i artystycznych oraz szersze zaangażowanie sektora prywatnego w ochronę dziedzictwa kulturowego.

Gminny program opieki nad zabytkami zgodny jest ze Strategią województwa kujawsko-pomorskiego.

3.2.2. Założenia wynikające z Planu Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2013-2016

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego został uchwalony mocą uchwały nr XI/135/03 z dn. 26 czerwca 2003 r. Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego, zaś w 2006 r. i 2014 dokonano jego oceny i wykonano raport o stanie zagospodarowania i zmian. Dokument ten nie uległ zmianie w okresie obowiązywania i dotychczasowego programu, a zapisy w nim zawarte, dotyczące środowiska kulturowego są nadal obowiązujące

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa kujawsko-pomorskiego wyznaczył cele polityki przestrzennej, zasady ich realizacji i określił kierunki działań w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego.

W planie przyjęto ogólne zasady kompleksowych działań na rzecz ochrony i rewitalizacji zabytków, oraz promowania regionalnych walorów dziedzictwa kulturowego.

Plan zagospodarowania przestrzennego województwa Kujawsko-Pomorskiego obejmuje:

1. Uwarunkowania środowiska kulturowego:

Województwo charakteryzuje się znacznym bogactwem materialnego dziedzictwa kulturowego. Wśród obiektów pozostających pod ochroną konserwatorską znajdują się:

- 1) obiekty budownictwa i architektury, w tym obiekty zabudowy mieszkalnej, sakralnej, budownictwa obronnego, użyteczności publicznej i zabudowy przemysłowej,
- 2) cmentarze,
- 3) zabytkową zieleni,
- 4) zabytki archeologiczne.

2. Obszary w obrębie województwa specyficzne kulturowo:

- 1) obszary należące do historycznej Ziemi Chełmińskiej – czyli Toruń, Chełmno, Chełmża, Brodnica, Grudziądz,
- 2) obszary związane z dziedzictwem Piastów architektury romańskiej czyli Biskupin, Mogilno, Kruszwica, Strzelno,
- 3) obszar Pałuk, Kujaw czy ziemi Krajeńskiej i Borowiackiej,
- 4) obszar dawnego osadnictwa holenderskiego w dolinie Wisły (np. Chrystkowo, Nieszawka, Sosnówka),
- 5) pozostałe obszary (np. Doliny Wisły, Drwęcy, Osy, Brdy, Noteci).

3. Walory przyrodniczo – turystyczne.

Potencjał rozwojowy województwa kujawsko-pomorskiego to zarówno atrakcyjność zasobów środowiska naturalnego, jak i bogactwo środowiska kulturowego.

Mimo że większość terenów jest już w znacznym stopniu zainwestowana i użytkowana, to istnieją jeszcze potencjalne obszary rozwoju turystycznego.

W oparciu o waloryzację walorów przyrodniczych, krajobrazowych i kulturowych wyróżniono najatrakcyjniejsze obszary, a wśród nich przede wszystkim Bory Tucholskie, rzeki: Wisła, Brda i z dopływami.

Gminny program opieki nad zabytkami zgodny jest z Planem zagospodarowania przestrzennego Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

3.2.3. Założenia wynikające z Programu ochrony dziedzictwa kulturowego województwa kujawsko-pomorskiego

Program został uchwalony mocą uchwały nr 43/1318/12 z dn. 24 października 2012 r. Sejmiku Województwa Kujawsko-Pomorskiego. W ramach *Programu ochrony dziedzictwa kulturowego województwa kujawsko-pomorskiego*, określono działania pozaustawowe, dotyczące się opieki nad zabytkami dla gminy:

1. Ujednoczenie kryteriów przyznawania środków finansowych przeznaczonych na prace konserwatorskie, rewitalizację obszarową oraz inne działania mające na celu ochronę i promocję dziedzictwa kulturowego (w tym badania konserwatorskie i architektoniczne oraz sporządzanie dokumentacji konserwatorskiej).

Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniem 2.1. Wspieranie rozwoju sieci osadniczej Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.

2. Wykreowanie mechanizmów, które zachęcają do podejmowania prac konserwatorskich i działań rewitalizacyjnych przy obiektach i obszarach zabytkowych. Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniem 2.1. Wspieranie rozwoju sieci osadniczej Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.
3. Wprowadzenie bezwzględnego wymogu prowadzenia nadzoru archeologicznego w trakcie budowy infrastruktury drogowej, finansowanej ze środków pochodzących z Regionalnego Programu Operacyjnego oraz innych źródeł przekazywanych gminom przez samorząd wojewódzki.

Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniem 2.1. Wspieranie rozwoju sieci osadniczej Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.

4. Rozpoczęcie budowy kujawsko-pomorskiego portalu dziedzictwa kulturowego. Portal z założenia powinien być pełnowartościowym źródłem wiedzy na temat dziedzictwa kulturowego regionu oraz jego ochrony. Ważne jest, aby znalazły się na nim: podstawowe informacje o dziedzictwie kulturowym regionu, linki do wszystkich jednostek, organizacji i instytucji zajmujących się badaniem, ochroną lub promowaniem dziedzictwa kulturowego, informacje na temat podstaw prawnych ochrony zabytków, informacje na temat procedur koniecznych do objęcia zabytku ochroną (zwłaszcza procedura wpisu do rejestru zabytków i procedura powołania parku kulturowego), informacje na temat aktualnie realizowanych na terenie

województwa zadań z zakresu ochrony zabytków, informacje na temat możliwości pozyskania funduszy na działania związane z ochroną zabytków oraz pomocy prawnej w tej dziedzinie.

Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniem 2.3. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.

5. Opracowanie i wdrażanie do realizacji programu pod roboczym tytułem „Kujawsko-pomorskie muzeum otwarte”, polegającego na digitalizacji najcenniejszych zabytków ruchomych będących w posiadaniu muzeów, archiwów, bibliotek i innych instytucji na terenie województwa i prezentowaniu ich za pomocą sieci www w postaci wirtualnych galerii.

Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniem 2.3. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.

6. Wykreowanie pilotażowego programu adresowanego do gmin, mającego na celu utworzenie ośrodków gromadzących i popularyzujących (wystawy, strony www) informacje historyczne, materiały ikonograficzne, rejestrujących wartości niematerialne i inne materiały związane z dziedzictwem kulturowym na poziomie gmin, w celu podniesienia świadomości społeczności lokalnych, upowszechniania wiedzy, ułatwień w dostępie do informacji oraz kształtowania tożsamości regionalnej. Docelowo: stworzenie na podstawie doświadczeń z programu pilotażowego metody mogącej stać się standardowym postępowaniem w zakładaniu tego typu ośrodków w gminach województwa.

Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniami Priorytetowego obszaru działań 3. Rozwój zasobów ludzkich Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.

7. Zaaranżowanie obiektów cennych kulturowo na siedziby instytucji społecznych związanych z nauką, kulturą, sztuką i edukacją. Ważne jest, aby budynki miały uregulowany status własnościowy. Program ten powinien być nakierowany głównie na obiekty leżące poza miastami. Po wytypowaniu takiego obiektu musi zostać sporządzona kompletna dokumentacja oraz program konserwacji i adaptacji na wyżej wskazane cele.

Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniami Priorytetowego obszaru działań 3. Rozwój zasobów ludzkich Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.

8. Stworzenie mechanizmów mających wspierać finansowo i organizacyjnie istniejące i tworzone parki kulturowe. Działania te powinny pomagać zwłaszcza w zakresie koordynacji strategii funkcjonowania parków kulturowych na terenie województwa oraz promocji parków, w tym wsparcia finansowego, przeznaczonego na tworzenie interaktywnych stron internetowych poszczególnych jednostek.

Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniem 1.3. Promocja rozwoju turystyki, 2.3. Rozwój infrastruktury społeczeństwa informacyjnego, Działaniem 3.2. Budowa kapitału społecznego, Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.

9. Wykonanie etapowanego studium historyczno-konserwatorskiego najcenniejszych obiektów znajdujących się na terenie województwa kujawsko-pomorskiego (powstałych w latach 1918-1939).

Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniem 1.1. Kreowanie warunków przedsiębiorczości i upowszechniania innowacji Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.

10. Wspieranie tworzenia i upowszechnianie w procesie nauczania ścieżek dydaktycznych związanych z dziedzictwem kulturowym regionu (na poszczególnych szczeblach kształcenia podstawowego i ponadpodstawowego) w celu poszerzenia wiedzy oraz kształtowania tożsamości regionalnej.

Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniem 3.1. Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.

11. Organizacja pod patronatem Marszałka wieloetapowego konkursu (etap gminny, etap powiatowy, etap wojewódzki) drużynowego szkół na temat wiedzy o dziedzictwie kulturowym i ochronie zabytków regionu – konkurs organizowany dla szkół poszczególnych szczebli – podstawowych, gimnazjów, liceów.

Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniem 3.1. Budowa społeczeństwa opartego na wiedzy Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.

12. Wspieranie działań mających na celu wyznaczenie i stworzenie infrastruktury nowego szlaku turystycznego – „Szlaku megalitycznego” promującego unikatowe w skali europejskiej artefakty związane z kulturami megalitycznymi.

Postulat ten jest dodatkowo zgodny z Działaniem 1.3. Promocja rozwoju turystyki Strategii Rozwoju Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2007-2020.

13. Uporządkowanie problematyki szlaków kulturowych na terenie województwa z eliminacją tych, które praktycznie nie funkcjonują oraz promocyjnym wzmocnieniem tras o szczególnej wartości dla regionu.

Gminny program opieki nad zabytkami zgodny jest z Programem ochrony dziedzictwa kulturowego województwa kujawsko-pomorskiego.

3.2.4. Założenia wynikające z Programu opieki nad zabytkami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2013-2016

Program opieki nad zabytkami województwa kujawsko-pomorskiego na lata 2013-2016, przyjęty został uchwałą nr XXXIV/601/13 dn. 20 maja 2013 r. przez Sejmik Województwa Kujawsko-Pomorskiego. Program ten jest kontynuacją Programu Opieki nad Zabytkami Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2009-2012. W Programie wybrano najwartościowsze pod względem unikalności oraz szczególnych wartości niematerialnych obiekty i obszary, dla których określono indywidualne sposoby ochrony, możliwe do realizacji także po 2016. Warto dodać, że każda próba waloryzacji, a co za tym idzie dokonanie konkretnych wskazań co do dalszych działań ochronnych, jest rzeczą dyskusyjną. Wybór zasobów dziedzictwa kulturowego województwa przedstawiono w formie tabelarycznej, w której zawarto szczegółowy opis dotyczący: przedmiotu ochrony, położenia administracyjnego i wartości kulturowych wybranego elementu, uzasadnienie ochrony, jak również opisano dotychczasową i proponowaną formę ochrony.

Najważniejszymi zasobami dziedzictwa kulturowego dla województwa są:

- 1) założenia urbanistyczne wybranych miast (Bydgoszcz, Toruń, Inowrocław, Włocławek, Brodnica, Ciechocinek, Chełmno, Golub-Dobrzyń, Koronowo, Nieszawa,),
- 2) założenia rezydencjalne (Lubostroń, Nawra, Ostromecko, Samostrzel),
- 3) obiekty sakralne (Kruszwica, Mogilno, Strzelno, Skępe, Pakość, Włocławek),
- 4) obiekty archeologiczne (Biskupin, Kaldus, Wietrzychowice, Sarnowo),
- 5) budownictwo obronne (Toruń, Grudziądz, Bydgoszcz, Żnin),
- 6) krajobraz kulturowy (obszar Jeziora Gopło, obszar spichrzy i skarpy wiślanej),

7) architektura drewniana (głównie drewniana architektura sakralna).

Zadaniem wojewódzkiego programu opieki nad zabytkami jest wskazanie kierunków, które z jednej strony określą zasób kulturowy i jego kondycję, z drugiej zaś nakreślone i przyjęte elementy merytoryczne programu możliwe będą do realizacji w okresie czteroletnim, wynikającym z założeń nakreślonych ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami. Program będzie systematycznie monitorowany, w celu zapewnienia zgodności jego realizacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Gminny program opieki nad zabytkami zgodny jest z Programem Opieki nad Zabytkami dla Województwa Kujawsko-Pomorskiego

3.2.5. Założenia wynikające z Strategii rozwoju powiatu inowrocławskiego do roku 2020

Strategia Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego do roku 2020 została przyjęta uchwałą nr VII/20/2015 dnia 27 marca 2015 r., przez Radę Powiatu Inowrocławskiego. Strategia jest najważniejszym dokumentem planistycznym powiatu, stanowi ona podstawę przy podejmowaniu wielu decyzji związanych z rozwojem powiatu. W strategii, w rozdziale pierwszym – Diagnoza sytuacji społeczno-gospodarczej, w podrozdziale – zasoby ludzkie, jednym z omówionych punktów jest kultura, gdzie szczegółowo opisane zostały instytucje kulturalne gminne i powiatowe, takie jak: Muzeum im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu oraz Młodzieżowy Dom Kultury im. Janusza Korczaka w Inowrocławiu oraz Biblioteka Miejska im. Jana Kasprówicza w Inowrocławiu, która świadczy usługi dla całego powiatu. W tym samym dziale, w podrozdziale – turystyka i baza turystyczna, dużą uwagę poświęcono dziedzictwu kulturowemu tego regionu. Opisane zostały cenne zabytki pochodzące z czasów początków i kształtowania się państwa polskiego, które zasługują na uwagę turystów. Została przedstawiona także baza noclegowa, w powiecie inowrocławskim, w poszczególnych gminach powiatu. Zwrócono uwagę także na turystykę uzdrowiskową, gdyż powiat inowrocławski to obszar o bogatych tradycjach lecznictwa uzdrowiskowego. Pozycja uzdrowiskowa Inowrocławia jest oparta na pokładach solanki i borowiny a także na kompleksie tężni solankowych.

W rozdziale drugim, opracowana została analiza SWOT, w której w obszarze zasoby ludzkie i infrastruktura społeczna w wewnętrznych uwarunkowania rozwoju, jedną z silnych

stron uznano: bogate dziedzictwo kulturowe, znaczna liczba zabytków, efektywnie działające instytucje kulturalne na terenie powiatu.

Rozdział trzeci i czwarty poświęcony został misji powiatu inowrocławskiego wraz stworzonymi celami strategicznymi i operacyjnymi i zadaniami.

Podstawą jest poprawa jakości życia mieszkańców poprzez partnerskie działania na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz spójności społeczno-gospodarczej i przestrzennej powiatu, a celami strategicznymi: poprawa poziomu i jakości życia mieszkańców, wzrost konkurencyjności lokalnej gospodarki i wykreowanie nowego wizerunku powiatu oraz unowocześnienie struktury funkcjonalno-przestrzennej powiatu.

Każdemu celowi strategicznemu przyporządkowano cele operacyjne, które będą realizowane poprzez zadania. Realizacja działań ujętych w strategii leży w gestii samorządów i innych podmiotów, jako wnioskodawców zaplanowanych zadań inwestycyjnych w niniejszym dokumencie.

3.2.6. Strategia rozwoju gospodarczego powiatu Inowrocławskiego

Opracowywanie Strategii Rozwoju Gospodarczego Powiatu Inowrocławskiego rozpoczęto w lutym 2003 r. Pierwszym krokiem było określenie misji, w której jednym z elementów jest postrzeganie powiatu inowrocławskiego, jako powiatu szukającego swojej szansy w turystyce historycznej, uzdrowiskowej i rekreacyjnej. W powiecie inowrocławskim rozwija się turystyka oparta na dziedzictwie kulturowym i bogatych walorach przyrodniczych. „Powiat posiada zróżnicowaną ofertę dla współczesnego turysty obejmującą różne formy aktywnego wypoczynku. Dzięki istniejącej bazie sanatoryjnej wykorzystującej naturalne zasoby lecznicze powiat staje się ważnym ośrodkiem uzdrowiskowym w skali kraju, przyciągającym rosnącą liczbę kuracjuszy.

Wyznaczono główne domeny rozwoju gospodarczego powiatu inowrocławskiego, w tym: turystykę historyczną, uzdrowiskową i rekreacyjną. Rozwój rozumiany jest przez wykonanie zadań, takich jak:

- 1) dostosowanie oferty turystycznej do potrzeb współczesnego odbiorcy,
- 2) wykorzystanie uwarunkowań przyrodniczo-historycznych dla rozwoju turystyki,
- 3) utworzenie przyjaznego otoczenia, w tym turystycznego dla odbiorców polskich i zagranicznych.

Jednym z kluczowych problemów strategicznego rozwoju, w obszarze turystyki historycznej, uzdrowiskowej i rekreacyjnej, jest stworzenie atrakcyjnej zróżnicowanej oferty turystycznej i nowa oferta na bazie istniejącego uzdrowiska.

W strategii opracowana została także analiza SWOT, która dla turystyki historycznej, uzdrowiskowej i rekreacyjnej, przedstawia się następująco:

SILNE STRONY: walory historyczne i przyrodnicze, tereny o bogatej przeszłości historycznej, znaczna ilość zabytków architektury – „Mysia Wieża” w Kruszwicy, Szlak Piastowski, Kalwaria Pakoska, drewniany kościół w Pieraniu, zbiorniki wodne – np. jezioro Gopło, jezioro Pakoskie; liczne pomniki przyrody, możliwość rozwoju agroturystyki, rozwinięta baza uzdrowiskowa (6 sanatoriów), położenie geograficzne, bliskość dużych miast (Wrocław, Bydgoszcz, Poznań, Kraków, Gdańsk); dobre połączenia komunikacyjne, korzystne położenie powiatu inowrocławskiego.

SŁABE STRONY: warunki środowiskowe – częściowe zanieczyszczenie wód miejscowych jezior, ubóstwo krajobrazowe, częściowe zanieczyszczenie wód gruntowych (podskórnych), krajobraz przemysłowy gminy Inowrocław, słabo rozwinięta infrastruktura turystyczna, brak należycie zagospodarowanych terenów turystycznych, słabo rozwinięta baza turystyczna, zbyt mała liczba hoteli, kwater prywatnych, niewielka ilość gospodarstw agroturystycznych, niekorzystny klimat dla rozwoju turystyki, brak tradycji turystycznych, brak powiatowej organizacji turystycznej promującej walory turystyczne, brak inwestujących w projekty generujące rozwój turystyki, brak środków pieniężnych, brak odpowiedniego wykorzystania zasobów krajobrazowo-przyrodniczych, zbyt mało atrakcji turystycznych, zbyt wysoki poziom cen w stosunku do oferowanego standardu usług, niewielkie zainteresowanie branżą.

SZANSE: Możliwości finansowe – napływ kapitału zewnętrznego, pozyskiwanie funduszy zewnętrznych z NFOŚ, PHARE, ISPA, SAPARD itp., wsparcie funduszami strukturalnymi, dostęp do dużego, wspólnotowego rynku zbytu pozbawionego barier celnych, zasoby ludzkie: zatrzymanie migracji młodych ludzi do większych miast; wysokiej jakości fachowcy w samorządach, wykwalifikowana siła robocza, wykorzystanie modnego trendu w turystyce – agroturystyka, kreowanie mody na uprawianie turystyki, przyciągnięcie większej liczby kuracjuszy – ruch uzdrowiskowy, zmiana stylu życia społeczeństwa, sytuacja gospodarcza kraju i samorządów, rozwój gospodarczy kraju, zmiana polityki gospodarczej i podatkowej, odpowiednie przepisy prawne, powstanie klasy średnie, przyspieszenie decyzyjności organów samorządowych, systematyczna promocja powiatu.

ZAGROŻENIA: sytuacja makroekonomiczna, zmniejszenie liczby osób zainteresowanych uprawianiem turystyki, niespójność i sprzeczność części aktów ustawodawczych, fiskalizm

państwa (wysokie podatki, nieprecyzyjność przepisów podatkowych), zła polityka makroekonomiczna, słabe oddziaływanie państwa na rozwój przedsiębiorczości, konkurencja turystyki z bardziej atrakcyjnych regionów, działania władz samorządowych: nieufność do inicjatyw, centralne podejmowanie decyzji, brak współpracy pomiędzy samorządami, a środowiskiem okołobiznesowym, kondycja ekonomiczna społeczeństwa, ubożenie społeczeństwa, emigracja wykwalifikowanych kadr w inne rejony Polski i poza kraj, finanse (zarządzanie/gospodarowanie środkami) – brak przygotowania do wykorzystania funduszy strukturalnych; konkurencja kapitału zagranicznego, bariery finansowe (wkład własny) przy pozyskiwaniu środków z funduszy europejskich, brak kapitału obcego i zainteresowania inwestorów, niekorzystne trendy w gospodarce światowej.

Dla tego obszaru, na podstawie analizy SWOT, opracowano także cele strategiczne wraz z celami operacyjnymi i zadaniami w zakresie ochrony zabytków i dziedzictwa kulturowego.

Gminny program opieki nad zabytkami zgodny jest ze Strategią Rozwoju Powiatu Inowrocławskiego.

3.2.7. Założenia wynikające z Planu Rozwoju Lokalnego na lata 2004-2006

Plan rozwoju lokalnego powiatu Inowrocławskiego na lata 2004-2006, zaktualizowany na lata 2007-2013, przyjęty został uchwałą nr XXIV/171/2004 dn. 23 czerwca 2004 r., przez Radę Powiatu w Inowrocławiu. Opracowanie zostało podzielone na trzy części: analityczną, zadaniową i system wdrażania, monitorowania i oceny. W pierwszej części, w podrozdziale turystyka, wymienione zostały zabytki z terenu powiatu inowrocławskiego, z podziałem na poszczególne gminy. Druga część opracowania zawiera listę zadań, do zrealizowania, które mają przyczynić się do poprawy m.in. stanu środowiska kulturowego. Zadania inwestycyjne ujęte w Planie Rozwoju Lokalnego powiązane są z dotychczasowymi działaniami gmin powiatu inowrocławskiego wynikającymi z Wieloletnich Planów Inwestycyjnych.

5. UWARUNKOWANIA WEWNĘTRZNE OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO

5.1.RELACJE GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI Z DOKUMENTAMI PROGRAMOWYMI WYZNACZAJĄCYMI KIERUNKI POLITYKI GMINY INOWROCLAW

Analiza dokumentów programowych

Program opieki nad zabytkami oparty jest i zbieżny z dokumentami o charakterze strategicznym i opracowaniami wyznaczającymi kierunki polityki przestrzennej Gminy, takimi jak:

1. Strategia Rozwoju Lokalnego Gminy Inowrocław na lata 2013-2020.
2. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Inowrocław.
3. Program Ochrony Środowiska dla Gminy Inowrocław na lata 2016-2020, z perspektywą do 2024 r.
4. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław.

- 5. Strategia Rozwoju Gminy Inowrocław na lata 2013-2020 przyjęta uchwałą Rady Gminy Inowrocław NR XII/82/2015 dnia 27.11.2015 r.** opracowana została celem wyznaczenia ogólnych kierunków działań Gminy.

Strategia ustala cele rozwojowe gminy Inowrocław w perspektywie najbliższych lat. Realizacja strategii rozwoju Gminy to efektywne i racjonalne zarządzanie jej zasobami i potencjałami poprzez spójną koncepcję rozwoju we wszystkich najważniejszych dziedzinach. Ze względu na atrakcyjne zasoby przyrodnicze, gmina Inowrocław będzie podlegała w najbliższych kilkunastu latach dynamicznym zmianom, które zadecydują o jej nowym obliczu.

Cała strefa społeczno-gospodarcza Gminy została podzielona na pięć obszarów: gospodarkę, przestrzeń, społeczność, ekologię, infrastrukturę, dla których wyznaczono priorytety wraz z celami i kierunkami działania. Szczegółowo też opisana została Gmina, w tym pod względem ochrony środowiska przyrodniczego i obszarów chronionych. „Na terenie gminy Inowrocław znalazła się część „Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Balczewskich”. Indywidualne formy ochrony przyrody na terenie gminy stanowią liczne

uznane pomniki przyrody (w większości pojedyncze drzewa). Celem ochrony pomników przyrody, zarówno ożywionej, jak i nieożywionej jest zachowanie, ze względów naukowych i dydaktycznych, tworów przyrody odznaczających się indywidualnymi i niepowtarzalnymi cechami. Na obszarze gminy Inowrocław znajdują się liczne obiekty zieleni urządzonej w postaci zabytkowych parków dworskich. Te parki, które są wpisane do rejestru zabytków podlegają ochronie prawnej na mocy przepisów o ochronie dóbr kultury. Wymienione zostały także obiekty zabytkowe z terenu gminy Inowrocław, w poszczególnych miejscowościach. Jest to tylko część zasobów obiektów zabytkowych Gminy.

Strategia Rozwoju gminy Inowrocław na lata 2013-2020, jest aktualizacją wcześniejszej Strategii Rozwoju gminy Inowrocław na lata 2002-2012.

Nowa strategia jest planem osiągnięcia długofalowych zamierzeń gminy Inowrocław. Określono w niej priorytety i cele polityki rozwoju społeczno-gospodarczego.

Dokument składa się z trzech części: 1. Diagnoza strategiczna gminy Inowrocław, 2. Strategia rozwoju gminy Inowrocław na lata 2013-2020, 3. Dopasowanie aktywów niematerialnych do Strategii.

Dla strategii została opracowana misja i wizja gminy Inowrocław. Celem jest efektywne zaspokajanie zbiorowych potrzeb mieszkańców gminy Inowrocław oraz zapewnienie im szans na lepszą przyszłość. Coraz wyższy standard życia mieszkańców będzie wynikiem aktywizacji gospodarczej terenu gminy Inowrocław oraz jej rosnącej konkurencyjności w stosunku do gmin sąsiednich opartej na trwałym, strategicznym i wieloaspektowym partnerstwie pomiędzy sektorami: publicznym, społecznym i gospodarczym. Realizowanie wizji, poprzez przyjęte założenia, przełoży się między innymi na wzrost poziomu atrakcyjności gminy Inowrocław pod względem, jakości życia. W strategii przedstawiono listę zadań, należących do obowiązków samorządu terytorialnego – gminy. Jedne z wymienionych zadań, dotyczą kultury, w tym bibliotek gminnych i innych instytucji kultury oraz ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

Na potrzeby Strategii przeprowadzono także bilans słabych i mocnych stron, szans i zagrożeń rozwoju Gminy. Bogatą historię Gminy, liczne zabytki kultury materialnej i położenie krajobrazowe oraz potencjał z tego wynikający uznano za silne strony gminy Inowrocław. W oparciu o zasoby materialnego dziedzictwa kulturowego określono zakres rozwoju turystyki, który stanowić ma o szansach rozwoju.

Do głównych zadań strategicznych włączono:

- 1) ochronę środowiska kulturowego i naturalnego,
- 2) wzbogacenie atrakcyjności turystycznej gminy Inowrocław przez wykorzystanie walorów historyczno-zabytkowych i krajobrazowych oraz poprawę jej wizerunku,
- 3) nasycenie wiejskich obszarów Gminy formami turystyki aktywnej, przez wykorzystanie istniejących zabytków i walorów przyrodniczych oraz rozbudowę infrastruktury turystycznej,
- 4) kontynuacja i rozpoczęcie odbudowy, remontów i rewitalizacji obiektów zabytkowych,
- 5) zagospodarowanie turystyczno-rekreacyjne terenów, stworzenie infrastruktury dla turystyki oraz bazy wypadowej dla okolicznych mieszkańców,
- 6) prowadzenie działań mających na celu poprawę estetyki wsi.

Strategia rozwoju gminy Inowrocław przewiduje ponadto:

- 1) podtrzymywanie historycznej i patriotycznej świadomości mieszkańców Gminy,
- 2) wspieranie działalności zespołów i kół ludowych,
- 3) współpracę z sąsiednimi gminami w dziedzinie kultury i turystyki.

Określa ponadto działania niezbędne dla podniesienia dostępności do zasobów dziedzictwa kulturowego:

- 1) udostępnianie obiektów atrakcyjnych historycznie i turystycznie,
- 2) budowa Punktów Informacji Turystycznej,
- 3) organizowanie wystaw archeologicznych i historycznych promujących Gminę.

6. Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Inowrocław. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław, przyjęte w formie ujednocionej uchwały nr XVI/143/2016 Rady Gminy Inowrocław z dnia 06.05.2016 r.

Podstawowym celem sporządzania Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław jest określenie polityki przestrzennej Gminy, w tym lokalnych zasad zagospodarowania przestrzennego, zgodnie z ustawą z dn. 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Jest to dokument planistyczny, który kształtuje politykę gospodarowania przestrzennego Gminy.

W Studium dokonano aktualizacji i określono kierunki zagospodarowania

przestrzennego polegające na ustaleniu lokalnych zasad organizacji struktury przestrzennej Gminy przy równoczesnym uwzględnieniu wymagań dotyczących ochrony środowiska przyrodniczego i kulturowego, rozmieszczeniu infrastruktury technicznej i społecznej oraz uwzględnieniu podstawowych elementów sieci osadniczej. Ustalenia Studium zmierzały do optymalnego wykorzystania uwarunkowań przestrzennych Gminy w celu osiągnięcia wyznaczonych kierunków jego rozwoju. Generalną zasadą kształtowania i zagospodarowania przestrzeni Gminy są reguły określające rozwój zrównoważony. Pojęcie to określa rozwój przestrzenny, gospodarczy, społeczny i kulturowy, który harmonizuje z uwarunkowaniami przyrodniczymi ograniczając jednocześnie degradację przyrody i nie naruszając możliwości zaspokajania potrzeb przyszłych pokoleń.

Studium zostało podzielone na trzy części: uwarunkowania zagospodarowania przestrzennego, kierunki zagospodarowania oraz uzasadnienie zawierające objaśnienia przyjętych rozwiązań oraz synteza projektu studium.

W części pierwszej, w rozdziale dotyczącym uwarunkowań Gminy wynikających ze stanu środowiska, w tym wymogów ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego, zostały zawarte szczegółowe informacje dotyczące zasobów Gminy. Omówione zostały formy ochrony, pomniki przyrody z terenu Gminy.

W rozdziale – „Uwarunkowania wynikające ze stanu dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej”, uwzględnia się problematykę dotyczącą ochrony zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, znajdujących się w *Gminnej ewidencji zabytków* oraz parków kulturowych. Ustalono także formy ochrony zabytków, strefy ochrony konserwatorskiej obejmujące obszary, na których obowiązują ograniczenia, zakazy i nakazy mające na celu ochronę zasobów kulturowych znajdujących się na terenie Gminy. Zostały one określone ustaleniami w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego. Jako grupę obiektów podlegających ochronie wymieniono: zabytki nieruchome, zabytki ruchome, zabytki archeologiczne oraz nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne nazwy obiektu budowlanego, placu, ulicy lub jednostki osadniczej. Wymienione zostały obiekty wpisane do rejestru zabytków, oraz wykaz obiektów szczególnie cennych ze względów kulturowych, wraz z czasem powstania i krótkim opisem wsi, w której się znajduje dany obiekt.

W części drugiej, wyznaczono między innymi główny cel rozwoju Gminy. Głównym celem rozwoju Gminy jest zapewnienie wysokiej jakości życia mieszkańców, poprzez rozwój społeczny (w tym zapewnienie prawidłowego funkcjonowania usług publicznych), gospodarczy (w tym wprowadzanie nowych funkcji, rozwój przedsiębiorczości i wzrost

efektywności rolnictwa), rozwój infrastruktury technicznej i komunikacyjnej, przy uwzględnieniu równowagi wobec środowiska przyrodniczego i kulturowego. Cel główny zostanie zrealizowany przez cele szczegółowe. W sferze dotyczącej zagadnień ład przestrzennego i ochrony przyrody oraz środowiska kulturowego, wyznaczono między innymi zadania w zakresie: ochrony istniejących zasobów środowiska, ochrony wartości zasobów dziedzictwa kulturowego oraz stworzenie programu ochrony dóbr kultury. Określono także obszary, dla których istnieje obowiązek i jest pożądane sporządzenie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego.

W części trzeciej, uznano, że jednym z nadrzędnych założeń Studium jest zachowanie wysokich walorów środowiska przyrodniczego oraz kulturowego. Ze względu na panujące w Gminie uwarunkowania, szczególnego znaczenia nabierają zagadnienia ochrony wód powierzchniowych i podziemnych. W Gminie znajdują się znaczne powierzchnie gruntów pochodzenia organicznego. Znaczna część Gminy objęta jest ekologicznym systemem obszarów chronionych. Walory przyrodnicze i kulturowe są postrzegane także jako ważne czynniki aktywizacji turystycznej (zarówno pobytowej, jak i krajoznawczej).

W Studium wyznaczono także strefy ochrony konserwatorskiej, proponowane do uwzględnienia przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego:

- Strefa „A” – pełnej ochrony konserwatorskiej dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków,*
- Strefa „B” – ochrony konserwatorskiej struktur przestrzennych o wartościach kulturowych,*
- Strefa „W” – strefa ochrony archeologicznej obejmująca rozpoznane i potencjalne obszary występowania stanowisk archeologicznych.*

Strefa „A” – strefa pełnej ochrony konserwatorskiej, obejmująca obszary szczególnie wartościowe, do bezwzględnego zachowania.

Wytyczne konserwatorskie dla strefy „A”:

- 1) zachowanie zasadniczych proporcji wysokościowych zabudowy kształtujących sylwetę zespołu miejskiego,
- 2) zachowanie rozplanowania ulic i placów z zachowaniem ich szerokości, przekroju, nawierzchni z utrzymaniem historycznych linii zabudowy oraz wysokości i proporcji budynków, geometrii dachów, materiałów wykończeniowych,
- 3) zachowanie historycznego podziału działek lub nawiązanie do dawnych podziałów,

- 4) zachowanie zabudowy historycznej, jej konserwacja i rewaloryzacja,
- 5) zachowanie, konserwacja i rewaloryzacja historycznej zieleni,
- 6) dostosowanie nowej zabudowy do historycznej, nawiązaniem form współczesnych do lokalnej, wartościowej tradycji architektonicznej,
- 7) dążenie do likwidacji obiektów dysharmonizujących.

Na obszarze strefy „A” wymagane jest:

- 1) uzgadnianie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków wszelkiej działalności inwestycyjnej, podziałów geodezyjnych, zmian sposobu użytkowania, prac ziemnych, remontów, modernizacji, adaptacji, uzupełnień zabudowy, zdobienia brył architektonicznych, wprowadzania małych form architektonicznych, wprowadzania elementów reklamy wizualnej,
- 2) prowadzenie – na koszt inwestora, badań archeologicznych wyprzedzających wszelką działalność budowlaną.

W ramach strefy „A” Wojewódzki Konserwator Zabytków może warunkować swoją akceptację wymogiem wykonania dodatkowych badań, dokumentacji, analiz itp. na koszt inwestora.

Strefa „B” – strefa ochrony konserwatorskiej, obejmująca obszar podlegający rygorom w zakresie utrzymania zasadniczych elementów istniejącej substancji o wartościach kulturowych oraz charakteru w skali nowej zabudowy. Strefa „B” jest równoznaczna ze strefą „OW” – obserwacji archeologicznej.

Wytyczne konserwatorskie dla strefy „B”:

- 1) zachowanie historycznego układu ulic, linii zabudowy, proporcji i wysokości zabudowy,
- 2) zachowanie historycznego podziału działek,
- 3) zachowanie zabudowy historycznej, jej konserwacja i rewaloryzacja,
- 4) zachowanie, konserwacja i rewaloryzacja historycznej zieleni, parków i cmentarzy,
- 5) dostosowanie nowej zabudowy do historycznej,
- 6) usuwanie obiektów dysharmonizujących.

Na obszarze strefy „B” wymagane jest: uzgadnianie z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków: remontów, modernizacji, adaptacji, zmian sposobu użytkowania obiektów zabytkowych, uzupełnień zabudowy, wprowadzania małych form architektonicznych, wprowadzenia nowych inwestycji, prac ziemnych.

Strefa „W” – strefa ochrony archeologicznej obejmująca obszary występowania stanowisk archeologicznych rozpoznanych i potencjalnych.

Na obszarze strefy „W” dopuszcza się działalność inwestycyjną pod warunkiem przeprowadzenia wyprzedzających badań archeologicznych na koszt inwestora.

Na obszarze strefy „W” wymagane jest:

- 1) wszelkie prace ziemne prowadzone w granicach strefy wymagają uzgodnienia z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków,
- 2) szczegółowy zakres i rodzaj niezbędnych badań archeologicznych określony zostaje na etapie uzgodnienia projektu budowlanego i wydania decyzji,
- 3) egzemplarz dokumentacji badań archeologicznych podlega po ich zakończeniu nieodpłatnemu przekazaniu Wojewódzkiemu Konserwatorowi Zabytków.

Zgodnie z ogólnie obowiązującymi przepisami prawa wymaga się, aby każdy kto: przypadkowo znalazł przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem archeologicznym, jest zobowiązany, przy użyciu dostępnych środków, zabezpieczyć ten przedmiot i oznakować miejsce jego znalezienia oraz niezwłocznie zawiadomić o jego znalezieniu właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, wójta gminy.

Na obszarze gminy Inowrocław większość obiektów zabytkowych znajdujących się w *Gminnej ewidencji zabytków* objęta jest strefami ochrony konserwatorskiej.

Obiekty zabytkowe, znajdujące się poza wyznaczonymi strefami, objęte są ochroną w ramach wpisu do *Gminnej ewidencji zabytków* i podlegają następującym wytycznym;

- *wymagane jest uzgadnianie z urzędami konserwatorskimi prac remontowych, adaptacyjnych i rozbiórkowych,*

Zgodnie z art. 22 ust. 4 i art. 143 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami Wójt Gminy prowadzi i uzupełnia *Gminną ewidencję zabytków*.

Gminny program opieki nad zabytkami zgodny jest ze Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław.

I. Program ochrony środowiska dla gminy Inowrocław na lata 2016-2020, z perspektywą do 2024 r.

Program ochrony środowiska dla gminy Inowrocław na lata 2016-2020, z perspektywą do 2024 r., przyjęty został uchwałą nr XXVI/171/2016 dn. 19.10.2016 r. przez Radę Gminy Inowrocław.

Program określa kierunki polityki ekologicznej. W rozdziale dotyczącym charakterystyki środowiska przyrodniczego, poświęcono dużą część formom ochrony przyrody, w tym obszarom chronionego krajobrazu i pomnikom przyrody.

Gmina nie należy do obszarów szczególnie cennych przyrodniczo. Położona jest w części województwa cechującej się mniejszymi walorami. Na niezbyt korzystną ocenę Gminy w tym aspekcie, rzutuje fakt, iż w niewielkiej odległości od Gminy na południu leży niezwykle atrakcyjny obszar z Jeziorem Gopło, na północy rozległy kompleks lasów (Puszcza Bydgoska), na północnym-zachodzie dolina Noteci i zwarte kompleksy leśne. Formy chronione, notowane na terenie Gminy, są relatywnie niskiej rangi i zajmują nieduże powierzchnie.

W 2011 r. powierzchnia obszarów prawnie chronionej przyrody na terenie Gminy wynosiła 50 ha, co stanowiło niespełna 0,3% powierzchni Gminy.

Na terenie Gminy znajduje się niewielki fragment obszaru chronionego krajobrazu Lasów Balczewskich (około 50 ha). Nie jest jednolity geograficznie i przyrodniczo. Obejmuje kompleks leśny borów świeżych i suchych porastających wydmy i pola wydmowe. Jest to jedyny kompleks leśny wśród żyznych czarnych ziem kujawskich. Stanowi on przedmiot penetracji mieszkańców Inowrocławia. Obszar ten integralnie łączy się wąskim korytarzem wzdłuż Kanału Parchańskiego z systemem rozległych mokradel i bagien tzw. Gąskich i Ostrowskich, spełniających ważną rolę w retencji wodnej tego fragmentu Kujaw. Pokryte są one siedliskami wilgotnymi i bagiennymi. Drzewostany tworzą: olcha, topola, sosna, świerk, wierzba. Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupiska o szczególnej wartości przyrodniczej, naukowej, kulturowej, historycznej lub krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, okazałych rozmiarów drzewa, krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe oraz jaskinie. Na terenie gminy Inowrocław za pomnik przyrody uznano 118 drzew.

W programie, zwrócono uwagę także na inne obszary cenne przyrodniczo. Uznano, że ze względu na niewielką liczbę, powierzchnię i rangę obszarów chronionych, niezwykle ważnym elementem są zabytkowe parki dworskie. Część parków wpisana jest do rejestru zabytków i podlega ochronie prawnej na mocy przepisów o ochronie dóbr kultury.

II. Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław

Zgodnie z art. 15, ust. 2 pkt. 5 ustawy z dn. 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, w planie miejscowym obowiązkowo określa się zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej. Projekt planu, zgodnie z ww. ustawą musi zostać uzgodniony przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Na terenie gminy Inowrocław funkcjonuje 36 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Określają obowiązkowe zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej, zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu kulturowego.

W planach zostały ustalone strefy ochrony konserwatorskiej: ścisła strefa pełnej ochrony konserwatorskiej „A”, strefa ochrony konserwatorskiej „B”, strefa ścisłej ochrony archeologicznej „AW”, strefa ochrony archeologicznej „W”.

Obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego na terenie gminy Inowrocław wykazano w załączniku nr 2.

5.2.CHARAKTERYSTYKA ZASOBÓW ORAZ ANALIZA STANU DZIEDZICTWA I KRAJOBRAZU KULTUROWEGO GMINY INOWROCLAW

Na dziedzictwo kulturowe gminy składa się: krajobraz kulturowy, układy ruralistyczne, dzieła architektury i budownictwa (obiekty sakralne, rezydencjonalne, budynki użyteczności publicznej, obiekty obronne) zabytki techniki, parki i ogrody i inne formy zaprojektowanej zieleni, cmentarze oraz miejsca upamiętniające wydarzenia historyczne bądź upamiętniające działalność wybitnych osobistości oraz zabytki ruchome, zabytki w zbiorach muzealnych, zabytki archeologiczne i dziedzictwo niematerialne.

Gmina Inowrocław jest gminą wiejską, położona w południowo-zachodniej części województwa kujawsko-pomorskiego, w powiecie inowrocławskim, w obrębie zachodniej części Kujaw. Gmina Inowrocław stanowi bezpośrednio otoczenie dla miejskiej gminy Inowrocław, od zewnętrznych granic graniczy z gminami:

- 1) od północy – Złotniki Kujawskie, Rojewo (Powiat Inowrocław),
- 2) od południa – Kruszwica (Powiat Inowrocław) i Strzelno (Powiat Mogilno),
- 3) od wschodu – Gniewkowo, Dąbrowa Biskupia (Powiat Inowrocław),
- 4) od zachodu – Pakość, Janikowo (Powiat Inowrocław).

W skład Gminy wchodzi następujące miejscowości:

Balczewo, Balin, Batkowo, Borkowo, Cieślin, Czyste, Dułsk, Dziennice, Gnojno, Góra, Jacewo, Jaksice, Jaksiczki, Jaronty, Karczyn Wieś, Kłopot, Komaszycy, Krusza Duchowna, Krusza Podlotowa, Krusza Zamkowa, Kruśliwiec, Latkowo, Łakocin, Łojewo, Marcinkowo, Marulewy, Miechowice, Mimowola, Olszewice, Oporówek, Orłowo, Ostrowo Krzyckie, Piotrkowice, Pławin, Pławinek, Popowice, Radłówek, Sikorowo, Sławęcin, Sławęcinek, Słońsko, Sójkowo, Stefanowo, Strzemkowo, Trzaski, Turlejewo, Tupadły, Turzany, Witowy, Żalinowo.

Obszar gminy Inowrocław położony jest w obrębie mezoregionu – Równiny Inowrocławskiej. Gmina nie należy do obszarów o szczególnie urozmaiconej rzeźbie terenu. Na jej terenie występują złoża kopalin podstawowych: soli kamiennej oraz pospolitych: piasków i żwirów. Jest to Gmina typowo rolnicza, największą powierzchnię zajmują użytki rolne – 85,6% obszaru. Jest jedną z większych Gmin województwa kujawsko-pomorskiego. Siedzibą Gminy jest Inowrocław.

5.2.1. Zarys historii gminy Inowrocław

Terytorium gminy Inowrocław, w kształcie ustalonym w 1973 roku, od wczesnego średniowiecza wchodziło w skład jednolitych organizmów politycznych, takich jak państwo wczesnopiastowskie, dzielnicowe księstwo mazowieckie (do 1231 r.), dzielnicowe księstwo kujawskie, a następnie inowrocławskie (1231–1327), Królestwo Polskie (1327–1772), Królestwo Prus (1772–1807, 1815–1871), Księstwo Warszawskie (1807–1815), Cesarstwo Niemieckie (1871–1919), wreszcie odrodzone państwo polskie (od 1919 r.). Ta sama uwaga dotyczy też generalnie jednostek polskiego i zaborczego zarządu terytorialnego: kasztelanii, województw, powiatów, departamentów, regencji, prowincji oraz okupacyjnego Kraju Warty (1939–1945). Jedyną różnicę wprowadził onegdaj powiat strzeleński, istniejący od 1886 do 1932 roku, który z dotychczasowego powiatu inowrocławskiego przejął 6 wsi na lewym brzegu Noteci (Piotrkowice, Żalinowo, Tupadły oraz trzy Krusze: Podłotową, Duchowną i Zamkową). W 1932 roku znalazły się one w powiecie mogileńskim, a w roku 1954 powróciły do inowrocławskiego.

Doskwiera brak historycznej monografii, aż pięćdziesięciu wiosek gminy. Z braku możliwości przeprowadzenia pogłębionych studiów nad ich dziejami, na użytek niniejszego opracowania sporządziliśmy krótkie kalendarium historii tych miejscowości, odwołując się głównie do źródeł o charakterze przekrojowych. Przytoczony poniżej materiał zestawiliśmy w porządku alfabetycznym.

Balczewo. Pierwsza wzmianka w 1368 r. Wieś pierwotnie rycerska (szlachecka) w parafii Parchanie. W 1846 r. należała do niejakiego Bussego, miała wówczas 8 domów i 65 mieszkańców. W końcu XIX w. areal wsi wynosił 2307 mórg; funkcjonował tu folwark z cegielnią, a 148 mieszkańców zajmowało 8 domów. Na początku XX w. wieś z rąk prywatnych wykupiła niemiecka Komisja Kolonizacyjna i rozparcelowała między osadników, głównie niemieckich. W 1921 r. tamtejsza gmina rządowa obejmowała Balczewo leśniczówkę, Balczewo osadę i Balczewo wieś. Miała wtedy łącznie 27 domów i 204 mieszkańców.

Balin. Pierwsza wzmianka w 1496 r. Wieś od początku rycerska (szlachecka) w parafii Inowrocław. W 1846 r. jej właścicielem był niejaki Gąsiorowski; miała wtedy 3 domy i 20 mieszkańców. W końcu XIX w. areal wsi wynosił 564 morgi, a 68 mieszkańców zajmowało 4 domy. W 1921 r. obszar dworski Balin miał 3 domy i 84 mieszkańców.

Batkowo. Pierwsza wzmianka w 1282 r. Najpóźniej w 1505 r., jeśli nie już w XIII w.,

własność miasta Inowrocławia w parafii inowrocławskiej. Batkowo należało do Inowrocławia jeszcze w 1846 r., kiedy miało 23 domy i 170 mieszkańców. W końcu XIX w. była tu już wieś rządowa, z 230 mieszkańcami zajmującymi 31 domów. W 1921 r. gmina Batkowo miała już tylko 10 domów i 65 mieszkańców.

Borkowo. Wieś rządowa w parafii Jaksice, założona w końcu XIX w. na gruncie Jaksic jako osobny folwark, istniejący jeszcze w 1921 r. We wsi wczesnośredniowieczne grodzisko pierścieniowate.

Cieślin. Pierwsza wzmianka w 1250 r. Pierwotnie własność biskupstwa włocławskiego, później książęca w parafii Kościelec. W 1293 r. książę Władysław Łokietek przekazał Cieślin tytułem zamiany dóbr klasztorowi cystersów w wielkopolskim Łądzie. W 1583 r. własność szlachecka. W 1846 r. właścicielem wsi był niejaki Siciński; miała ona wtedy 9 domów i 119 mieszkańców. W końcu XIX w. majątek należący do Franciszka Brzeskiego dzielił się na część dzierżawioną chłopom (3 domy i 30 mieszkańców) i część folwarczną, liczącą 1536 mórg (9 domów i 176 mieszkańców). W 1921 r. obszar dworski Cieślin miał 10 domów i 212 mieszkańców.

Czyste. Pierwsza wzmianka w 1421 r. Wieś od początku rycerska (szlachecka) w parafii Liszkowo. W 1846 r. należała do niejakiego Krygera, miała wtedy 9 domów i 117 mieszkańców. W końcu XIX w. areal wsi wynosił 1072 morgi, a 117 mieszkańców zajmowało 8 domów. W 1921 r. obszar dworski Czyste miał 9 domów i 154 mieszkańców.

Dulsk. Pierwsza wzmianka w 1315 r. Pierwotnie własność książęca i królewska w parafii Góra. W 1500 r. król Jan Olbracht, zaciągając dług 1800 florenów, zapisał go na dochodach z wielu miejscowości, w tym z Dulaska. W 1846 r. wieś dzieliła się na dwie części: rządową (7 domów i 53 mieszkańców) oraz prywatną, należącą do niejakiej Centkowskiej (3 domy i 62 mieszkańców). W końcu XIX w. właścicielem całej wsi, o areale 1302 mórg, był niejaki Kozłowski; miała ona wtedy 5 domów i 116 mieszkańców. W 1921 r. obszar dworski Dulsk miał 7 domów i 171 mieszkańców.

Dziennice. Pierwsza wzmianka w 1220 r. W tymże roku książę mazowiecki Konrad tytułem zamiany dóbr przejął tę wieś od klasztoru norbertanek w Strzelnie. Później, zapewne w drodze książęcego lub królewskiego nadania, Dziennice w parafii Góra przeszły na własność rycerską (szlachecką), co zostało poświadczone w 1583 r. W 1846 r. należały do Natalii Kościelskiej, miały wówczas 7 domów i 92 mieszkańców. Kolejnym dziedzicem wsi był generał Kołaczkowski. W końcu XIX w. tutejszy majątek, o areale 1200 mórg, miał 4 domy i 79 mieszkańców. W 1921 r. obszar dworski Dziennice liczył 4

domy i 121 mieszkańców.

Gnojno. Pierwsza wzmianka w 1465 r. Wieś od początku rycerska (szlachecka) w parafii Inowrocław. Już w XVI w. funkcjonował tu folwark. W 1846 r. Gnojno należało do niejakiego Karłowskiego, miało wtedy 8 domów i 86 mieszkańców. W końcu XIX w. kolejny właściciel, Józef Trzebiński, gospodarował arealem 1501 mórg (8 domów i 147 mieszkańców). W 1921 r. obszar dworski Gnojno miał 9 domów i 201 mieszkańców.

Góra. Pierwsza wzmianka w 1250 r., kiedy wieś wymieniono wśród dóbr kolegiaty kruszwickiej. Tutejszy kościół parafialny powstał przed 1325 r. Najpóźniej w XVI w. Góra znalazła się w rękach szlacheckich. W końcu XIX w. wieś dzieliła się na dwie części: rządową (14 domów i 114 mieszkańców) oraz prywatną, o areale 1242 mórg, złożoną z folwarku i probostwa (7 domów i 110 mieszkańców). W 1921 r. obszar dworski Góra miał 11 domów i 185 mieszkańców.

Jacewo. Pierwsza wzmianka w 1505 r., kiedy wieś w parafii inowrocławskiej wymieniono jako własność miasta Inowrocławia. Do tego miasta Jacewo należało jeszcze w 1846 r. (miało wtedy 26 domów i 201 mieszkańców). W końcu XIX w. była tu już wieś rządowa, złożona z osady, wsi i folwarku o areale folwarcznym 590 mórg, mająca łącznie 40 domów i 329 mieszkańców. W 1921 r. gmina Jacewo liczyła już 61 domów i 531 mieszkańców.

Jaksice. Pierwsza wzmianka o wsi w 1326 r., przy czym miejscowy kościół parafialny powstał przed 1325 r., co oznacza, że i wieś powstała przed tą datą. Stanowiła zrazu własność książęcą, potem królewską w starostwie inowrocławskim. Jeszcze w 1846 r. była wsią rządową, miała wtedy 37 domów i 303 mieszkańców. W końcu XIX w. na gruntach Jaksic egzystowała wieś rządowa, obejmująca Jaksice wieś, folwark w Jaksiczkach (o powierzchni 538 mórg) i folwark w Borkowie. Obok niej, w Jaksicach Wielkich, funkcjonowała osada prywatna z folwarkiem o areale 1700 mórg. W całych Jaksicach było wtedy 50 domów i 725 mieszkańców. W 1921 r. gmina rządowa Jaksice obejmowała Borkowo folwark, stację kolejową, Jaksice wieś i Stefanowo pustkowie (łącznie 65 domów i 954 mieszkańców). Z kolei obszar dworski Jaksice obejmował wtedy Jaksice folwark i Jaksiczki folwark (łącznie 9 domów i 188 mieszkańców).

Jaksiczki. Wieś wyrosła na gruncie Jaksic zapewne krótko przed 1846 r., kiedy to stanowiła rządowy folwark z 23 mieszkańcami zajmującymi 1 dom. W końcu XIX w. folwark ów miał powierzchnię 538 mórg. Na początku XX w. trafił w ręce prywatne i wraz z folwarkiem Jaksice tworzył w 1921 r. obszar dworski Jaksice.

Jaronty. Wieś szlachecka w parafii Góra, wzmiankowana po raz pierwszy w 1583 r. W 1846

r. należała do Jana Kozłowskiego, miała wtedy 6 domów i 54 mieszkańców. W końcu XIX w. jej areal wynosił 934 morgi. W 1921 r. obszar dworski Jaronty liczył 8 domów i 125 mieszkańców.

Karczyn Wieś. Wieś szlachecka w parafii Góra, wzmiankowana po raz pierwszy w 1583 r. W 1846 r. należała do Gustawa Kościelskiego, miała wtedy 7 domów i 91 mieszkańców. W końcu XIX w. wydzielono w niej wieś rządową z 10 domami i 105 mieszkańcami. Część prywatna, należąca do Józefa Kościelskiego, o areale 3516 mórg, stanowiła folwark, który miał 10 domów i 182 mieszkańców. W 1921 r. gmina rządowa Karczyn liczyła 16 domów i 99 mieszkańców. W tym samym roku obszar dworski Karczyn, złożony z folwarków w Karczynie i Arturowie, miał 12 domów i 249 mieszkańców.

Kłopot. Wieś prywatna w parafii Orłowo powstała w latach 1796–1802. W 1846 r. jej właścicielem był niejaki Ottenroth. Miała wtedy 23 domy i 77 mieszkańców. W końcu XIX miejscowy folwark, liczący 3 domy i 123 mieszkańców, należał do majątku w Orłowie. W 1921 r. obszar dworski Kłopot miał 7 domów i 162 mieszkańców.

Komaszyce. Wieś szlachecka w parafii Góra, wzmiankowana po raz pierwszy w 1583 r. W 1846 r. należała do niejakiego Wolskiego, miała wtedy 9 domów i 61 mieszkańców. W końcu XIX w. tutejszy majątek o areale 1023 mórg był w rękach Józefy Mlickiej; miał wówczas 8 domów i 103 mieszkańców. W 1921 r. obszar dworski Komasyce liczył 6 domów i 140 mieszkańców.

Krusza Duchowna. Pierwsza wzmianka w 1356 r., kiedy to wieś należała do kolegiaty kruszwickiej. W XVI w., a zapewne już wcześniej, w parafii Ludzisko. Po I rozbiorze Polski Krusza Duchowna stała się pruską wsią rządową. W 1846 r. miała 15 domów i 107 mieszkańców, a w końcu XIX w. – 20 domów i 257 mieszkańców, wśród których przeważali ewangelicy niemieccy.

Krusza Podlotowa. Wieś szlachecka w parafii Ludzisko, wzmiankowana po raz pierwszy w 1583 r. W 1846 r. należała do niejakiego Janischa, miała wtedy 6 domów i 74 mieszkańców. W końcu XIX w. tutejszy majątek, własność Mariana Grabskiego, liczył 840 mórg, miał 3 domy i 95 mieszkańców. We wsi eksploatowano pokłady torfu.

Krusza Zamkowa. Wieś szlachecka w parafii Ludzisko, wzmiankowana po raz pierwszy w 1450 r. (w 1583 r. określona jako Krusza Ząbkowa, być może taka właśnie była jej pierwotna nazwa). W 1846 r. należała do Jana Nehringa, miała wtedy 13 domów i 154 mieszkańców. W końcu XIX w. tutejszy majątek o areale 1571 mórg liczył 13 domów i 207 mieszkańców. We wsi grodzisko wczesnośredniowieczne i postawiony na nim później rycerski gródek stożkowaty.

- Kruśliwiec.** Wieś w parafii inowrocławskiej wzmiankowana po raz pierwszy w 1846 r., kiedy stanowiła własność miasta Inowrocławia. Była wtedy miejskim folwarkiem z 1 domem i 18 mieszkańcami. W końcu XIX w. znajdowała się już w rękach prywatnych. Miała 377 mórg, 3 domy i 56 mieszkańców. W 1921 r. obszar dworski Kruśliwiec liczył 5 domów i 69 mieszkańców.
- Latkowo.** Wieś szlachecka w parafii Szadłowice, wzmiankowana po raz pierwszy w 1583 r. W 1846 r. należała do niejakiego Bussego, miała wtedy 8 domów i 70 mieszkańców. W końcu XIX w. tutejszy majątek o areale 1970 mórg miał 9 domów i 229 mieszkańców, a ponadto cegielnię, fabrykę cykorii i hodowlę koni rasowych. W 1921 r. obszar dworski Latkowo liczył 5 domów i 173 mieszkańców.
- Łąkocin.** Wieś szlachecka w parafii Góra, wzmiankowana po raz pierwszy w 1540. W 1846 r. należała do Anny Zawadzkiej, miała wtedy 9 domów i 112 mieszkańców. W 1921 r. obszar dworski Łąkocin liczył 11 domów i 240 mieszkańców.
- Łojewo.** Pierwsze wzmianki w 1193 i 1215 r., dokumentujące początek kilkunastowiecznej przynależności tej wsi w parafii Góra do klasztoru norbertanek w Strzelnie. Po I rozbiórce Polski Łojewo stało się pruską wsią rządową. W 1846 r. miało 24 domy i 220 mieszkańców. W końcu XIX w. ze wsi rządowej, gdzie znajdowało się 20 domów z 217 mieszkańcami, wyodrębniono część prywatną, o areale 2192 mórg, z dwoma folwarkami: w Łojewie i w Wydrzychowie lub Królewskim Ostrowie. Łącznie w obu folwarkach było 9 domów i 152 mieszkańców. W 1921 r. gmina rządowa Łojewo liczyła 22 domy i 318 mieszkańców, a dwufolwarczny obszar dworski Łojewo – 8 domów i 178 mieszkańców.
- Marcinkowo.** Wieś szlachecka w parafii inowrocławskiej, wzmiankowana po raz pierwszy w 1489 r. W 1846 r. należała do niejakiego Kamińskiego, miała wtedy 8 domów i 65 mieszkańców. W końcu XIX w. tutejszy majątek o areale 1261 mórg miał 7 domów i 112 mieszkańców. Na początku XX w. Marcinkowo zostało wykupione z rąk prywatnych przez niemiecką Komisję Kolonizacyjną i rozparcelowane między osadników, głównie niemieckich. W 1921 r. miejscowa gmina liczyła 27 domów i 179 mieszkańców.
- Marulewy.** Wieś w parafii inowrocławskiej, wzmiankowana po raz pierwszy w 1268 r., stanowiąca własność miasta Inowrocławia. W posiadaniu tego miasta jeszcze w 1846 r., kiedy funkcjonował tu folwark z 5 domami i 48 mieszkańcami. W końcu XIX w. Marulewy, o areale 800 mórg, były już w rękach prywatnych. Miały wtedy 4 domy i 77 mieszkańców. W 1921 r. obszar dworski Marulewy liczył 6 domów i 131 mieszkańców.
- Miechowice.** Wieś w parafii inowrocławskiej, wzmiankowana po raz pierwszy w 1540 r., stanowiąca własność miasta Inowrocławia. W posiadaniu tego miasta jeszcze w 1846 r.,

kiedy Miechowice miały 6 domów i 38 mieszkańców. W końcu XIX w. były już w rękach prywatnych. Tutejszy majątek, o areale 790 mórg, liczył wtedy 7 domów i 93 mieszkańców. Na początku XX w. niemiecka Komisja Kolonizacyjna wykupiła i rozparcelowała ów majątek między osadników, w większości niemieckich. W 1921 r. gmina Miechowice miała 19 domów i 163 mieszkańców.

Mimowola. Wieś pierwotnie szlachecka w parafii Kościelec, wzmiankowana po raz pierwszy w 1846 r., kiedy należała do Rozalii Łączyńskiej. Miała wtedy 6 domów i 35 mieszkańców. W końcu XIX w., po rozparcelowaniu, wieś rządowa z 7 domami i 59 mieszkańcami. W 1921 r. gmina Mimowola liczyła 7 domów i 49 mieszkańców.

Olszewice. Wieś szlachecka w parafii Parchanie, wzmiankowana po raz pierwszy w 1496 r. W końcu XIX w. o areale 250,80 ha. Miała wtedy 5 domów i 115 mieszkańców. W 1921 r. obszar dworski Olszewice liczył 5 domów i 130 mieszkańców.

Oporówek. Wieś szlachecka w parafii Liszkowo, wzmiankowana po raz pierwszy w 1583 r. W 1846 r. należała do niejakiego Gąsiorowskiego, miała wtedy 6 domów i 35 mieszkańców. W końcu XIX w. własność Bronisława Gąsiorowskiego o areale 249,47 ha, z 4 domami i 57 mieszkańcami. W 1921 r. obszar dworski Oporówek miał 4 domy i 114 mieszkańców.

Orłowo. Pierwsza wzmianka w 1227 r. W latach 1228–1422 własność zakonu krzyżackiego, okresowo nawet siedziba krzyżackiego komturstwa, następnie własność królewska w starostwie inowrocławskim. Miejskowy kościół parafialny, poświęcony w 1489 r., ufundowano zapewne w XIV w. Po I rozbiorze Polski Orłowo trafiło w ręce prywatne. W 1846 r. jego właścicielem był niejaki Ottenroth. Miało wtedy 37 domów i 206 mieszkańców. W końcu XIX w. Orłowo składało się z dwóch części własnościowych: wsi rządowej (12 domów i 118 mieszkańców) oraz majątku prywatnego o areale 572,67 ha, z cegielnią i mleczarnią (19 domów i 354 mieszkańców). W skład majątku wchodził wówczas folwark Kłopot. W 1921 r. gmina rządowa Orłowo miała 10 domów i 74 mieszkańców, a obszar dworski Orłowo – 22 domy i 457 mieszkańców.

Ostrowo Krzyckie. Nazwa ta pojawiła się dopiero w 1921 r. Wcześniej pisano o Ostrowie Szarlejskim, a w średniowieczu wprost o Szarleju (pierwsza wzmianka w 1355 r.), odnosząc tę nazwę do grodu stożkowatego (pozostało po nim okazałe grodzisko), stanowiącego jedną z siedzib księcia gniewkowskiego Władysława Białego. Gród i przyległa do niego osada (w parafii Góra) leżały na półwyspie między jeziorem Szarlej a Notecią. W epoce nowożytnej szlachecką osadę Szarlej przeniesiono na prawy brzeg jeziora. W końcu XIX w. na Ostrowie Szarlejskim znajdowały się 2 domy, w których

mieszkało 33 mieszkańców. W 1921 r. w skład obszaru dworskiego Szarlej wchodziły folwarki w Szarleju i Ostrowie Krzyckim, a cały obszar miał 12 domów i 356 mieszkańców.

Piotrkowice. Wieś szlachecka (pierwotnie także pod drugą nazwą Stankowice) w parafii Ludzisko, wzmiankowana po raz pierwszy w 1450 r. W 1846 r. należała do Waleriana Rutkowskiego, miała wtedy 12 domów i 81 mieszkańców. W końcu XIX w. w Piotrkowicach o areale 501,35 ha (10 domów, 158 mieszkańców) wydobywano torf i hodowano bydło na nabiał.

Pławin. Wieś rycerska (szlachecka) w parafii Kościelec, wzmiankowana po raz pierwszy w 1261 r. W 1846 r. należała do niejakiego Krygera, miała wtedy 7 domów i 68 mieszkańców. W końcu XIX w. była własnością Edmunda Mittelstaedta, liczyła 305,90 ha (4 domy i 113 mieszkańców). Właściciel specjalizował się w hodowli owiec i bydła oraz uprawie buraków. W 1921 r. obszar dworski Pławin miał 4 domy i 154 mieszkańców.

Pławinek. Wieś szlachecka (pierwotnie także pod nazwą Pomianowice) w parafii Góra, wzmiankowana po raz pierwszy w 1583 r. W 1846 r. należała do niejakiej Zawadzkiej, miała wtedy 8 domów i 42 mieszkańców. W końcu XIX w. majątek o areale 427,45 ha (10 domów, 147 mieszkańców) był własnością Kazimiery Łyskowskiej. Specjalizowano się w hodowli bydła holenderskiego. W 1921 r. obszar dworski Pławinek liczył 11 domów i 161 mieszkańców.

Popowice. Wieś wzmiankowana po raz pierwszy około 1520 r., należąca od dawna do XX wieku do parafii w Inowrocławiu jako własność tamtejszego kościoła parafialnego pod wezwaniem Najświętszej Marii Panny. W 1846 r. Popowice miały 4 domy i 51 mieszkańców. W końcu XIX w. liczyły 310,56 ha (8 domów i 129 mieszkańców). W 1921 r. tamtejszy obszar dworski miał 9 domów i 168 mieszkańców.

Radłówek. Wieś szlachecka w parafii Tuczo, wzmiankowana po raz pierwszy około 1520 r. W 1583 r. była własnością Jana Krotoskiego, kasztelana inowrocławskiego. W końcu XIX w. dzierżyli ją Brzescy. Liczyła wtedy 286,19 ha, miała 6 domów i 133 mieszkańców. W 1921 r. obszar dworski Radłówek liczył 6 domów i 160 mieszkańców.

Sikorowo. Wieś w parafii Góra należąca przez kilka wieków do wrocławskiej kapituły katedralnej, wzmiankowana po raz pierwszy w 1250 r. Po I rozbiorze Polski wcielona do inowrocławskiej domeny rządu pruskiego. W 1846 r. miała 23 domy i 166 mieszkańców. W końcu XIX w. liczyła 291 ha, z tego na folwark, dzierżawiony przez Józefa Mańskiego, przypadało 226 ha (we wsi chłopskiej 13 domów i 130 mieszkańców, na

folwarku 6 domów i 109 mieszkańców). W 1921 r. gmina Sikorowo składała się z folwarku i wsi, miała łącznie 18 domów i 249 mieszkańców.

Sławęcín. Wieś rycerska (szlachecka) w parafii Kościelec, wzmiankowana po raz pierwszy w 1459 r. W 1846 r. należała do niejakiego Kahldena, miała wtedy 10 domów i 71 mieszkańców. W końcu XIX w. właścicielem był D. Klawiter. Wieś liczyła wówczas 234 ha (4 domy i 77 mieszkańców). Hodowano w niej bydło. W 1921 r. obszar dworski Sławęcín miał 8 domów i 133 mieszkańców.

Sławęcínek. Wieś królewska w starostwie inowrocławskim i parafii Kościelec, wzmiankowana po raz pierwszy w 1480 r. W 1565 r. wymieniono miejscowych kmieci i folwark. Po I rozbiórce Polski wieś rządowa w domenie inowrocławskiej. W 1846 r. miała 6 domów i 45 mieszkańców. W końcu XIX w. liczyła 184 ha, z tego na folwark, dzierzawiony przez Manfreda Guradze, przypadało 100 ha (we wsi i na folwarku łącznie 7 domów i 96 mieszkańców). W latach 1921–1934 gmina Sławęcínek.

Słońsko. Wieś rycerska (szlachecka) pierwotnie w dwóch parafiach: Inowrocław i Parchanie (później Szadłowice), wzmiankowana po raz pierwszy w 1417 r. W 1846 r. należała do niejakiego Cordsa, miała wtedy 8 domów i 102 mieszkańców. W końcu XIX w. z majątku wydzielono wieś chłopską o areale 156 ha (9 domów i 88 mieszkańców). Dwór z parcelami, z którymi tworzył okręg dworski, liczył wówczas 809 ha i miał 45 domów oraz 457 mieszkańców. Na początku XX w. majątek został rozparcelowany, toteż w 1921 r. gmina Słońsko liczyła 93 domy i 765 mieszkańców.

Sójkowo. Pierwotnie wieś królewska w parafii Kościelec. W 1442 r. król Władysław Warneńczyk zastawił ją za 100 grzywien Janowi z Kościelca i jego spadkobiercom. W 1583 r. trzymał tę dzierzawę Andrzej Modlibóg, a w 1771 r. – Józef Walecki. Po I zaborze Polski wieś przeszła w ręce prywatne. W 1846 r. dzierżył ją niejaki Kahlden, miała wtedy 7 domów i 76 mieszkańców. W końcu XIX w. należała do Brzeskich. Liczyła wówczas 237 ha (4 domy i 109 mieszkańców). W 1921 r. obszar dworski Sójkowo miał 6 domów i 155 mieszkańców.

Stefanowo. W 1921 r. pustkowie w gminie i parafii Jaksice. Później niewielka osada.

Strzemkowo. Wieś rycerska (szlachecka) w parafii Inowrocław, wzmiankowana po raz pierwszy w 1435 r. W dobie nowożytnej należała do Niemojewskich i Karłowskich. Do tych drugich jeszcze w 1846 r., kiedy miała 9 domów i 91 mieszkańców. W końcu XIX w. właścicielem był Józef Trzebiński. Majątek podzielony był wówczas na niewielką wieś chłopską (29 ha, 1 dom i 7 mieszkańców) oraz dwór prywatny (260 ha, 7 domów i 124 mieszkańców), z cegielnią i owczarnią zarodową rasy Rambouillet. W latach 1921–

1934 obszar dworski Strzemkowo. W parku dworskim grodzisko stożkowate.

Trzaski. Wieś rycerska (szlachecka) w parafii Góra, wzmiankowana po raz pierwszy w 1423 r. W 1846 r. należała do Gustava Nehringa, miała wtedy 6 domów i 47 mieszkańców. W końcu XIX w. liczyła 214,5 ha, 6 domów i 110 mieszkańców. W 1921 obszar dworski Trzaski miał 7 domów i 126 mieszkańców.

Tupadły. Pierwotnie wieś biskupstwa wrocławskiego, wzmiankowana po raz pierwszy w 1250 r. Parafia Sławsk Wielki. Po I rozbiórce Polski Tupadły znalazły się w rękach prywatnych. W 1846 r. należały do Leopolda Nehringa, miały wtedy 8 domów i 101 mieszkańców. W końcu XIX w. liczyły 239,97 ha, 4 domy i 115 mieszkańców.

Turlejewo. Pierwotnie przysiółek Pławina, wydzielony z niego w 1834 r. Parafia Tuczo. W końcu XIX w. wieś prywatna o areale 124 ha, z 3 domami i 40 mieszkańcami. W tym czasie eksploatacja miejscowych złóż torfu i tucz bydła.

Turzany. Wieś w parafii inowrocławskiej, wzmiankowana po raz pierwszy w 1482 r., a w 1505 r. jako posiadłość miasta Inowrocławia. Własnością tego miasta była jeszcze w 1846 r., kiedy miała 25 domów i 183 mieszkańców. W końcu XIX w. już wieś rządowa o areale 350 ha (40 domów i 352 mieszkańców). W 1921 r. gmina Turzany liczyła 42 domy i 290 mieszkańców.

Witowy. Wieś szlachecka w parafii Góra, wzmiankowana po raz pierwszy w 1583 r. W 1846 r. należała do Władysława Kościelskiego, stanowiła folwark i miała wtedy 6 domów oraz 68 mieszkańców. W końcu XIX liczyła 280 ha, 4 domy i 104 mieszkańców. W 1921 r. obszar dworski Witowy miał 5 domów i 130 mieszkańców.

Żalinowo. Wieś pierwotnie prywatna w parafii Ludzisko, powstała około 1830 r. na gruntach Piotrkowic (nazwa, pisana w XIX w. także jako Żalowo, pochodzić może od dawnych megalitów przedhistorycznych, zwanych w gwarze kujawskiej żalkami). W 1846 r. właścicielem wsi był Walerian Rutkowski, miała ona wtedy 9 domów i 46 mieszkańców. W końcu XIX w. została rozparcelowana na działki chłopskie. Liczyła wówczas 143 ha, 12 domów i 118 mieszkańców. W latach 1921–1934 gmina Żalinowo.

5.2.2. Krajobraz kulturowy

Krajobraz kulturowy to przestrzeń historyczna ukształtowana w wyniku działalności człowieka, zawierająca oprócz artefaktów kulturowych również elementy przyrodnicze. Krajobraz kulturowy, będąc świadectwem działalności poprzednich pokoleń, jest znakiem tożsamości społeczności lokalnej danego regionu. Gmina Inowrocław z racji swej bogatej

historii posiada wiele cennych turystycznie miejsc i obiektów kultury materialnej. Gmina posiada bogate zasoby dziedzictwa kulturowego i materialnego w postaci takich obiektów jak: układy ruralistyczne, założenia dworsko-parkowe, obiekty sakralne, obiekty techniki i kultury materialnej oraz zieleń komponowaną, cmentarze, miejsca pamięci narodowej, ukształtowane na przestrzeni okresów historycznych.

Charakterystyczne są także układy przestrzenne i specyfika wsi w Gminie. Spośród dawnych obszarów wiejskich część wsi charakteryzuje się zachowanym układem przestrzennym i zabudową o wartościach kulturowych i historycznych. Na historycznie ukształtowany układ przestrzenny wsi, podlegający ochronie składają się m. in. kompozycja dróg, parcel, zabudowań, zieleni, ich wzajemne relacje funkcjonalno-przestrzenne i sposób ich zagospodarowania, powstałe w określonych warunkach przyrodniczych, tworząc charakterystyczne dominanty krajobrazowe w przestrzeni.

Miejscowości – charakterystyka układu przestrzennego

Balin (dawny majątek – obecnie własność prywatna). – Zabudowania dawnego majątku nie zachowały się. Dawny park to obecnie tylko drzewa na jego obrzeżach. Teren od 1974 r. stanowi własność prywatną.

Balczewo. – Wieś o zachowanym charakterze ulicówki, z obustronną zabudową, w generalnie dobrym stanie technicznym. Istniejące typy zagród są bardzo charakterystyczne dla zabudowy tej wsi. Ich architektura i typ mogą stanowić podstawę do uzupełnień w ciągach istniejącej zabudowy. Na mapie topograficznej z 1933/34 r. oznaczony wiatrak – obecnie nieistniejący.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół szkoły

a) szkoła, obecnie budynek mieszkalny i świetlica, murowana z lat 30. XX w.

2. Zabudowa mieszkaniowa:

a) dom nr 6 z częścią gospodarczą, murowany z 4. ćwierci XIX w.,

b) dom nr 8, murowany, z początku XX w.,

c) dom nr 15, murowany z początku XX w.,

d) dom nr 17, murowany z początku XX w.,

e) dom nr 21, murowany z początku XX w.

3. Obiekty techniki:

a) kuźnia murowana z początku XX w.

4. Cmentarze:

- a) cmentarz ewangelicki nieczynny o powierzchni 0,28 ha, najstarszy nagrobek z 1923 r.

Batkowo. – Wieś o charakterze ulicówki z zachowanym układem przestrzennym. Zachowana ulica o brukowanej nawierzchni. Według mapy topograficznej z 1933/34 r. we wsi istniała szkoła.

Borkowo (dawny majątek – potem Spółdzielnia Produkcyjna, RSP Borkowo – obecnie własność prywatna).

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Stanowisko archeologiczne posiadające własną formę krajobrazową (grodzisko) na południe od istniejącej zabudowy dawnego majątku.

II. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:
  - a) dwór murowany z 2. połowy XIX w., przebudowany,
  - b) oficyna murowana z końca XIX w.,
  - c) park z połowy XIX w.

Układ przestrzenny dawnego zespołu dworskiego zachowany w znacznym stopniu.

Cieślin (dawny majątek, potem PGR, obecnie własność prywatna). – Wieś wzmiankowana w 1239 r. Od połowy XVI w. do XIX w. dobra w posiadaniu Trzebińskich, następnie Kraszewskich i Sicińskich. Od około 1880 do 1939 r. własność Brzeskich.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Założenie dworsko-parkowe:
  - a) dwór murowany z 1864 r., rozbudowany w latach 1893–1895,
  - b) park krajobrazowy z połowy XIX w. z okazałą bramą wjazdową i fragmentami murowanego ogrodzenia.

II. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:
  - a) oficyna murowana z końca XIX w., przebudowana,
  - b) budynek gospodarczy, murowany z 1883 r.,
  - c) kuźnia murowana z końca XIX w., przebudowana.

Układ przestrzenny zespołu dworskiego w znacznej mierze zachowany. Charakterystyczna

sylweta zabudowy gospodarczej (silosów) widoczna jest z drogi w kierunku Sójkowa. Przy drodze Inowrocław – Rycerzewo zachowany zespół dawnej szkoły (oznaczonej na mapie topograficznej z 1933/34 r.), użytkowany obecnie na cele mieszkalne.

Czyste (dawny majątek – własność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa). – W 1846 r. dobra były własnością Juliusa Stubenraucha, w 1859 r – Augusta Reinsdorfa, od 1866 do 1910 r. należały do rodziny Guradze. Kolejnymi właścicielami byli: Max Kohnert, Januariusz Korytowski (1921 r.), od 1929 do 1946 r. Józef Hoppe, Janina z Bieńkowskich.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Założenie dworsko-parkowe:

- a. dwór murowany z około połowy XIX w., rozbudowany o skrzydło zachodnie na początku XX w.
- b. park krajobrazowy z połowy XIX w.

Obecnie widoczny jest bardzo duży stopień przekształcenia zespołu dworskiego, zakłóconego współczesną zabudową, zlokalizowaną w bezpośrednim sąsiedztwie.

Dulsk (dawny majątek). – Układ przestrzenny dawnego majątku został całkowicie zatarty. Przy drodze na Dziennice według mapy topograficznej z 1933/34 r. istniała szkoła.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Dwojak nr 24, murowany z 1935 r.

Gnojno (dawny majątek – potem PGR, obecnie Skarb Państwa w administracji Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Bydgoszczy, oddział Inowrocław). – W XVII w. wieś w posiadaniu Działyńskich, w latach 1801–1834 – Karłowskich, w latach 1857–1905 – von Trzebińskich, następnie do 1946 r. – von Mlickich.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Założenie dworsko-parkowe:

- a) dwór murowany z początku XX w. (1908 r.),
- b) park krajobrazowy ze stawem.

Obecnie dwór nie użytkowany, częściowo zdewastowany, staw zarośnięty, część gospodarza i budynki mieszkalne wzdłuż drogi Inowrocław – Czyste oddzielone od parku siatką i parkanem z płyt betonowych. Zabudowa mieszkalna (czworaki) dość dobrze zachowana od strony parku. Dysonans stanowi parterowy pawilon spożywczy i nieuporządkowane zaplecze gospodarcze czworaków. Po prawej stronie drogi w kierunku Czystego znacznie

przekształcone dawne budynki mieszkalne oraz współczesne, typowe budynki wielorodzinne dawnego PGR. Układ przestrzenny został w znacznej mierze zachowany.

Góra (dawny majątek i wieś). – Zachował się układ przestrzenny wsi w zespole: szkoła, kościół, plebania z charakterystycznym wzgórkiem z drzewostanem i kaplicą przydrożną na skrzyżowaniu dróg. Układ przestrzenny zespołu dworskiego – zatarty. Konkurencję wizualną w krajobrazie wsi stanowią wieże szybów kopalni soli.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Cmentarz przykościelny, rzymsko-katolicki parafialny z działką nr 36 – Położony na stoku wzgórza usytuowany na gruncie cmentarza średniowiecznego. Zachowane nagrobki z 1. i 2. połowy XIX w., najstarszy z 1810 r. Nagrobek Stanisława Przybyszewskiego wykonany w 1931 r.

II. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Kościół parafialny pw. św. Trójcy z 1829 r.
2. Plebania murowana z początku XX w.
3. Zespół dworski:
  - a) Dwór murowany, zbudowany w latach 1875–1884,
  - b) pozostałości parku krajobrazowego z 2. połowy XIX w.
4. Obiekty użyteczności publicznej:
  - a) Szkoła, obecnie budynek mieszkalny, murowana z cegły, z początku XX w.

Jacewo (wieś). – Obszar dzisiejszej wsi Jacewo stanowił niegdyś tereny dwóch wiejskich gmin Jacewo i Dalkowo. Według mapy topograficznej z 1933/34 r. na skrzyżowaniu dróg Komaszycy – Balin i Olszewice – Inowrocław była karczma. Charakterystyczny układ wsi Jacewo tworzyło zgrupowanie dużych zagrod. Układ przestrzenny wsi został w znacznym stopniu zachowany.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Założenie pałacowo-parkowe:
  - a) pałac murowany z końca XIX w.,
  - b) park z końca XIX w.

2. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:

- a) rządcówka (nr 22), murowana z końca XIX w.,
- b) budynek gospodarczy (obecnie w zagrodzie nr 22), murowany z końca XIX w.,
- c) dwie obory murowane z XIX/XX w.,
- d) dom (nr 32), murowany z końca XIX w.,
- e) dawny spichlerz, obecnie obora (w zagrodzie nr 32), murowana z końca XIX w.,
- f) budynek mieszkalno-gospodarczy nr 33,
- g) dawny młyn, obecnie oczyszczalnia nasion, murowana z początku XX w.

2. Obiekty sakralne:

- a) cmentarz poza zabudową wsi o zachowanym obrysie i z relikdami nagrobków.

Jaksice (dawny majątek – po 1945 r. RSP – od 1956 r. GS i wieś). – Układ przestrzenny wsi został zachowany. Charakterystyczna owalnica przecięta drogą relacji Inowrocław – Bydgoszcz zachowała swój zasadniczy kształt. Jej obudowę tworzą budynki mające charakterystyczny dla fizjonomii wsi wyraz architektoniczny. Dominantę kubaturową w krajobrazie wsi stanowi kompleks szkolny. Pewnym dysonansem w krajobrazie są zabudowania remizy OSP, stacji wodociągowej i nieczynnego drewnianego kiosku (ze względu na formę architektoniczną). Według analizy map topograficznych układ przestrzenny zespołu dworskiego uległ całkowitemu zatarciu. Skrajne położenie, w stosunku do zwartej zabudowy wsi, ma linia kolejowa Inowrocław – Bydgoszcz otwarta w 1872 r. Do niedawna był tutaj jedyny na obszarze gminy Inowrocław dworzec kolejowy. Wzdłuż dróg Jaksice – Liszkowo i Jaksice – Oporówek występują charakterystyczne dla parcelacji z lat 30. XX w. budynki mieszkalne zwane „Poniatówkami”. Według mapy topograficznej z 1933/34 r. we wsi, oprócz cmentarza poza zwartą zabudową, istniał cmentarz i kościół zlokalizowany w północnej strefie zabudowy. Obok niego, po wschodniej stronie, oznaczono duże założenie z zielenią parkową (ogród proboszcza?). We wschodniej części wsi funkcjonował wiatrak. Na obszarze dworskim według przywołanej mapy topograficznej znajdowała się kaplica.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Obiekty użyteczności publicznej:

- a) zespół szkoły: – szkoła murowana z XIX/XX w.,
- b) budynek gospodarczy, murowany z początku XX w.,

2. Zespół dworski:

- a) dwór, ul. Dworcowa 10, murowany z XIX/XX w., przebudowany,
- b) sześciórak, ul. Dworcowa 6, murowany z XIX/XX w.,

- c) park krajobrazowy z XIX w.
- 3. Zabudowa mieszkaniowa:
  - a) ul. Szkolna – dom nr 13, murowany z 2. połowy XIX w.,
  - b) ul. Szkolna – dom nr 15, murowany z 2. połowy XIX w.,
  - c) ul. Szkolna – dom nr 21, murowany z końca XIX w.
  - d) ul. Szkolna – dom nr 23, murowany z 2. połowy XIX w.,
  - e) ul. Wschodnia – domy nr 1, 4, 6, 7, 8, 9, 10.
- 4. Obiekty sakralne:
  - a) cmentarz rzymsko-katolicki (parafia rzymsko-katolicka w Jaksicach).

Jaksiczki (dawny folwark). – Układ przestrzenny wsi całkowicie zatarty.

Jaronty (dawny majątek). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego nie został zachowany.

Kłopot (dawny majątek – obecnie własność prywatna). – W latach 1862–1880 dobra należały do rodziny Gottschling, w latach 1889–1896 – Strop, a w latach 1898–1946 – Strebe. Układ przestrzenny zniekształcony został przez współczesną zabudowę mieszkaniową w obrębie historycznych granic parku dworskiego. Nastąpiło wyraźne wyodrębnienie zespołu dworsko-parkowego i zabudowy gospodarczej przez wprowadzenie wyasfaltowanej drogi dojazdowej do współczesnej zabudowy mieszkaniowej. Zabudowa gospodarcza w dość dobrym stanie technicznym – tworzy charakterystyczny wizualnie zespół od strony drogi Inowrocław – Rojewo.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Założenie pałacowo-parkowe:

- a) dwór murowany z 2. połowy XIX w. (**obecnie własność prywatna**),
- b) park krajobrazowy z 2. połowy XIX w.

II. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:

- a) magazyn zbożowy murowany z 4. ćwierci XIX w.
- b) Zabudowa mieszkaniowa:
  - a) dom nr 49.

Komaszyce (dawny majątek – obecnie własność Gminy Inowrocław). – Układ przestrzenny wsi w znacznym stopniu zatarty.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:

- a) dwór murowany z 2 poł. XIX w.,
- b) dom z częścią gospodarczą (nr 14), murowany z początku XX w.,
- c) nikle pozostałości parku, który uległ zniszczeniu w latach 50. XX w.

Krusza Duchowna. – Wieś o charakterze ulicówki, której układ ulega szybkim przeobrażeniom głównie za sprawą położenia przy głównej trasie komunikacyjnej – drodze krajowej w kierunku Poznania. Według mapy topograficznej z 1933/34 r. we wsi istniała szkoła.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zabudowa mieszkaniowa:

- a) domy nr 3, 6, 8, 23 - murowane z początku XX w.,

2. Obiekty techniki:

- a) młyn (obecnie restauracja „Stary Młyn”), nr 5, murowany z końca XIX w., przebudowany.

Krusza Zamkowa (dawny majątek – potem PGR, obecnie własność Gminy Inowrocław).

– W miejscowości utrzymany dawny układ drogowy z częściowo zachowaną brukowaną nawierzchnią. Układ przestrzenny wsi częściowo zatarty.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:

- a) dwór murowany z około 1870 r.,
- b) park krajobrazowy z XIX w., w nim wąski i długi staw (w parku mały cmentarz rodowy z granitowym krzyżem i dwiema płytami nagrobnymi).

Kruśliwiec (dawny majątek – potem PGR, obecnie własność prywatna). – W 1880 r. dobra własnością Hermana Schmidta, w latach 1880–1934 – rodziny Otto i Koch. Rozporządzeniem Rady Ministrów z 11 czerwca 1934 r. do Inowrocławia przyłączono część obszaru dworskiego Kruśliwiec. Układ przestrzenny zespołu dworskiego w znacznym stopniu został przekształcony.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Założenie dworsko-parkowe:

- a) dwór murowany z początku XX w.,

- b) park krajobrazowy z około 1920 r.

Latkowo (dawny majątek – potem PGR). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego został w znacznym stopniu zachowany. Do 1969 r. południowo-zachodnia część gruntów obecnej wsi Latkowo stanowiła według obrębów ewidencyjnych grunty miasta Inowrocławia. Według mapy topograficznej z 1933/34 r. na tym obszarze funkcjonowała cegielnia.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- 1. Założenie dworsko-parkowe:
  - a) dwór murowany z 1. połowy XIX w., przebudowany,
  - b) park krajobrazowy z połowy XIX w. z dwoma stawami.

II. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

- 1. Obiekty małej architektury:
  - a) kapliczka przydrożna z początku XX w.

Łąkocin (dawny majątek – następnie PGR, obecnie własność prywatna). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego częściowo zachowany. Strukturę założenia zakłóciła likwidacja pałacu oraz budowa obiektów współczesnych w bezpośrednim sąsiedztwie parku.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- 1. Park krajobrazowy z połowy XIX w.

II. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

- 1. Zespół folwarczny:
  - a) dom murowany z końca XIX w.,
- 2. Mleczarnia murowana z końca XIX w.
- 3. Pozostałości ogrodzenia z bramą murowaną z końca XIX w.

Łojewo (dawny majątek – potem PGR – obecnie własność prywatna). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego i wsi został w znacznym stopniu zachowany. Nie istnieją oznaczone na mapie z 1933/34 r., wiatrak i most komunikujący majątek z łąkami położonymi po drugiej stronie jeziora Małe Gopło (Jezioro Szarlejskie)). Dysonans stanowi zabudowa zlokalizowana na samym brzegu akwenu, nie przedstawiająca wartości technicznej ani estetycznej. Miejsce urodzenia Stanisława Przybyszewskiego.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- 1. Założenie dworsko-parkowe:
  - a) dwór murowany z lat 1880–1912, częściowo rozbudowany w latach 70. XX w.,

- b) park krajobrazowy z początku XX w. założony na zboczu skarpy opadającej ku wschodnim brzegom Małego Gopła.

II. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

- 1. Zespół pałacowy:
  - a) oficyna dworska, dom nr 35, murowany z 1901 r. (dawne biuro księgowego),
  - b) dom nr 34, murowany z około połowy XIX w. (dawna rządcówka),
  - c) gołębnik murowany z 1901 r.,
  - d) brama i ogrodzenie, murowane z XIX/XX w.
- 2. Zabudowa mieszkaniowa:
  - a) dom nr 17, murowany z 2. połowy XIX w.,
  - b) dom nr 20, murowany z końca XIX w. i budynek gospodarczy z cegły,
  - c) dom nr 25, drewniany z początku XX w. – dom murowany z 2. połowy XIX w.

Marcinkowo. – Układ przestrzenny wsi zachowany na południe od drogi Inowrocław – Parchanie. W miejscowości utrzymany wartościowy, pierwotny układ drogowy z brukowaną nawierzchnią. Na mapie topograficznej z 1933/34 r. występują dwa nieistniejące wiatraki.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

- 1. Zabudowa mieszkaniowa:
  - a) dom nr 27, mur. z pocz. XX w.,
  - b) dom nr 28, mur. z pocz. XX w.,
  - c) dom nr 36, mur. z k. XIX w.
- 2. Obiekty gospodarcze:
  - a) budynek gospodarczy w zagrodzie nr 25, mur. z k. XIX w.

Marulewy (dawny majątek – dawne PGR, obecnie własność prywatna). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego został w znacznym stopniu zachowany.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

- 1. Założenie pałacowo-parkowe:
  - a) pałac murowany z lat 30. XX w.,
  - b) park krajobrazowy z końca XIX w.

Miechowice (wieś). – Wieś o charakterze ulicówki z zabudową po obu stronach drogi. Według mapy topograficznej z 1933/34 r. funkcjonowała we wsi cegielnia.

Olszewice (dawny majątek – obecnie własność prywatna). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego zachował się w niewielkim stopniu. Zespół jest obecnie własnością prywatną. Wstęp na teren założenia jest zastrzeżony.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Zespół pałacowy:
  - a) pałac murowany z 2. połowy XIX w.,
  - b) park krajobrazowy z XIX w.

Orłowo (dawny majątek – obecnie własność prywatna). – Układ przestrzenny założenia dworskiego i wsi został zachowany ze stosunkowo niewielkimi przekształceniami. Na mapie topograficznej z 1933/34 r. we wsi oznaczona szkoła i nieistniejąca cegielnia. Budynek szkoły swoją architekturą i kubaturą stanowi wyraźny, pozytywny akcent w fizjonomii wsi od strony drogi z kierunku Rojewy. Z zachowanych elementów wyróżnia się charakterystyczna mieszkaniowa zabudowa folwarczna oraz brukowana droga, oznaczona na mapie z 1933/34 r. jako wzmocniona, prowadzącą przez Huby Orłowskie do Czystego. W literaturze występuje wzmianka, że u schyłku XIX stulecia w Orłowie krótko eksploatowano węgiel brunatny.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Elżbiety:
  - a) kościół parafialny p.w. św. Elżbiety, murowany z 1854 r.,
  - b) cmentarz przykościelny, nieczynny, założony w końcu XVIII w. na gruncie cmentarza średniowiecznego; najstarszy nagrobek z 1901 r.
2. Zespół dworsko-parkowy:
  - a) dwór murowany z 1872 r. (proj. Martin Gropius i Heino Schmieden),
  - b) park z początku XX w.

II. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:
  - a. dom administratora (nr 22) z końca XIX w., przebudowany, cegła i szachulec,
  - b. laboratorium (obecnie dom mieszkalny), murowane z początku XX w.,
  - c. stodoła murowana z 1883 r.,
  - d. sześciorak (nr 60,) murowany z lat 1909–1911,
  - e. cmentarz rodowy.
2. Obiekty sakralne:
  - a) cmentarz rzymsko-katolicki czynny, założony w latach 1923–1927, najstarszy nagrobek z 1937 r.

Ostrowo Krzyckie (dawny majątek, zwany wcześniej Ostrowem Szarlejskim, a pierwotnie Szarlejem – obecnie teren w gestii wojska). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego został całkowicie zatarty. W miejscowości zachowana droga o nawierzchni brukowanej kostka granitową.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Stanowisko archeologiczne posiadające własną formę krajobrazową – grodzisko. Na mapie topograficznej z 1933/34 r. określone jako „Alte Schanze”, w literaturze określone też jako Szwedzkie Szańce lub Okop Szwedzki. Rezydencja księcia gniewkowskiego Władysława Białego, o nazwie Szarlej, wznosiła się na półwyspie w widłach Małego Gopła (Jeziora Szarlejskiego) i rzeki Noteci. Pozostał po niej kopiec, na którym wznosiły się zabudowania miejscowego grodu.

II. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej:

1. Pozostałości zespołu dworskiego:
  - a) park dworski z XIX w (pozostało kilka drzew i żywopłoty).

Piotrkowice (dawny majątek, potem Państwowy Dom Pomocy Społecznej, własność prywatna). – W 1513 r. jako właściciela wsi źródła wymieniają Jana Winieckiego. W latach 1891–1939 miejscowe dobra były w posiadaniu rodziny von Poninskih. Układ przestrzenny zespołu dworskiego został przekształcony.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Zespół dworski:
  - a) dwór murowany z końca XIX w.,
  - b) park krajobrazowy z 2. połowy XIX w.

Pławin (dawny majątek – obecnie własność Gminy Inowrocław). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego został w znacznej mierze zachowany. Charakter zespołu zakłóciła realizacja pozbawionych walorów estetycznych obiektów, wspomagających funkcjonowanie szkoły (zaplecze sportowe). Na skrzyżowaniu dróg z Pławina do Jaksic występuje charakterystyczny budynek (prawdopodobnie dawnej szkoły – nieoznaczony na mapie z 1933/34 r.).

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:
  - a) dwór (obecnie biblioteka), murowany z XIX/XX w., przebudowany po 1945 r.

- b) park z przełomu XIX/XX w.

Pławinek (dawny majątek). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego w znacznym stopniu zachowany, dwór opuszczony, zagrożony totalną degradacją, park zdziczały.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:

- a) dwór murowany z XIX/XX w.,
- b) magazyn zbożowy, murowany z 1934 r.,
- c) park z przełomu XIX/XX w.

Popowice (dawny majątek – potem PGR – obecnie własność Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego został w znacznej mierze zachowany.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Pozostałości zespołu dworskiego:

- a) stajnia murowana z końca XIX w.,
- b) obora murowana z końca XIX w.,
- c) kuźnia murowana z 1915 r.,
- d) pozostałości parku dworskiego – park zdewastowany.

Radłówek (dawny majątek). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego zachował się w niewielkim stopniu. Według mapy topograficznej z 1933/34 r. funkcjonował tu wiatrak (nieistniejący).

Sikorowo (dawny majątek). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego zakłóciła realizacja bazy paliw i zabudowy mieszkaniowej dla potrzeb OMT. Według mapy topograficznej z 1933/34 r. przy skrzyżowaniu linii kolejowej i drogi z Dulska do Inowrocławia (po jej południowej stronie) istniał niewielki cmentarz.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:

- a) dwór murowany, z końca XIX w., przebudowany w latach 20. XX w.,
- b) magazyn zbożowy, murowany z XIX/XX w.,
- c) pozostałości parku krajobrazowego z XIX w.,
- d) dom nr 25, murowany z końca XIX w.

Sławęcinek (dawny majątek – potem PGR – obecnie własność prywatna). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego został częściowo zatarty. Współczesna zabudowa to bloki mieszkalne z obiektami gospodarczymi, wzniesione dla potrzeb dawnego PGR w historycznych granicach założenia parkowego. Wieś Sławęcinek według ewidencji gruntów obejmuje swoim zasięgiem obszary oznaczone na mapie topograficznej z 1933/34 r. jako tereny gmin wiejskich dawnego majątku Sławęcina i Kruśliwiec oraz tereny w 1969 r. włączone w granice administracyjne miasta Inowrocławia, a po korekcie tychże granic ponownie włączone w granice Gminy (do 1973 r. w obrębie gruntów gromady Jaksice i Pakość). Według mapy topograficznej z 1933/34 r. na dawnych gruntach miejskich funkcjonował plac sportowy (prawdopodobnie dla potrzeb wojska). Przy wiejskiej drodze łączącej Sławęcina z drogą Inowrocław – Bydgoszcz był wiatrak i niewielki cmentarz.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:
  - a) dwór murowany z końca XIX w.,
  - b) pozostałości parku z XIX w.

Sławęcina (dawny majątek – następnie PGR). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego uległ znacznemu przekształceniu.

Słońsko. – Wieś o charakterze ulicówki z obustronną zabudową i zachowanym układem przestrzennym. Na mapie z 1933/34 r. występuje wiatrak – dziś już nieistniejący.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski
  - a) dwór, obecnie budynek mieszkalny, murowany z lat 30. XX w. (na mapie topograficznej z 1933/34 r. dwór oznaczony jako szkoła)
  - b) park z lat 30. XX w.

Sójkowo (dawny majątek – potem PGR – obecnie własność Krajowy Ośrodek Wsparcia Rolnictwa). – Układ przestrzenny zespołu dworskiego dość dobrze zachowany. Po prawej stronie drogi wiejskiej, wytrasowanej po śladzie kolejki gospodarczej, zagroda pochodząca zapewne z lat 30. XX w., ale nieoznaczona na mapie z 1933/34 r.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Pozostałości zespołu folwarcznego:

- a) dwór z 2. połowy XIX w.,
- b) pozostałości parku dworskiego z XIX w.; stawy przesuszone, dwie aleje grabowe (mocno zdewastowane).

Stefanowo (dawny folwark – potem baza produkcyjna PGR Gnojno – obecnie własność prywatna). – Układ przestrzenny założenia zatarty.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Pozostałości zespołu dworskiego:
  - a) obora murowana z końca XIX w.,
  - b) chlewnia murowana z końca XIX w.

Strzemkowo (dawny majątek – potem PGR – obecnie własność prywatna). – Historyczny charakter zespołu zabudowy zakłócony przez współczesne realizacje stacji wodociągowej i budynku mieszkalnego oraz likwidację i przebudowę części zabudowy gospodarczej. Według mapy topograficznej z 1933/34 r. w sąsiedztwie linii kolejowej Inowrocław – Bydgoszcz funkcjonował wiatrak, obecnie nieistniejący.

I. Obiekty wpisane do rejestru zabytków:

1. Stanowisko archeologiczne posiadające własną formę krajobrazową – grodzisko

II. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Pozostałości zespołu dworskiego (na fundamentach dworu rozebranego w latach 60. XX w. postawiono budynek mieszkalny):
  - a) kaplica murowana z początku XX w., neobarok,
  - b) park z XIX w. ze stawem, w parku ujęcia wody,
  - c) murowany budynek inwentarski (obora nieużytkowana),
  - d) resztki muru ogrodzenia w przebudowie,
  - e) aleja lipowa wzdłuż dawnego, reprezentacyjnego wjazdu do dworu,
  - f) zespół budynków mieszkalnych – dawnych trojaków.

Trzaski (dawny majątek – potem Rolnicza Spółdzielnia Produkcyjna). – W 1879 r. firmy Arid i Marc z Berlina zbudowały w Inowrocławiu pierwszą sieć wodociągową. Do 1904 r. wodę dla miasta czerpano głównie ze studni zwanej ZBYCHORA. W latach 1904–1905 na gruntach gminy wiejskiej Trzaski powstała stacja wodociągowa, czerpiąca wodę ze studni głębinowych. Obecnie pełni ona rolę podstawowego źródła zaopatrzenia w wodę dla miasta Inowrocławia. Układ przestrzenny wsi w znacznym stopniu zachowany.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół dworski:

- a) dwór murowany z XIX/XX w., przebudowany,
- b) spichlerz murowano-drewniany z XIX/XX w.,
- c) park z początku XX w. z aleją grabową.

2. Obiekty techniki:

- a) Stacja Uzdatniania Wody, (nr 1), początek. XX w., przebudowana.

Tupadły. – Według mapy topograficznej z 1933/34 r. obszar dzisiejszej wsi Tupadły wg obrębu ewidencji gruntów wchodził częściowo w skład gminy wiejskiej Mątwy. Układ przestrzenny wsi zachowany w bardzo dużym stopniu. Dominantę w krajobrazie wsi stanowi okazały budynek szkoły otoczony drzewami.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Obiekty użyteczności publicznej:

- a) szkoła murowana, z XIX/XX w.

2. Zespół folwarczny:

- a) obora murowana z XIX/XX w.,
- b) stodoła murowana z XIX/XX w.

3. Zabudowa mieszkaniowa:

- a) dom nr 13, murowany z lat 30. XX w.,
- b) dom nr 18, murowany z początku XX w.,
- c) dom nr 83, murowany z początku XX w., z budynkiem gospodarczym (murowanym z lat 30. XX w.).

Turlejewo (dawny majątek). – Zachowany dwór i częściowo dawne założenie parkowe. W skład obszaru gminy wiejskiej Turlejewo wchodził również folwark Helenowo (obecnie część gruntów Tuczna gmina Złotniki Kujawskie). Układ przestrzenny wsi zachowany częściowo.

Turzany. – Według mapy topograficznej z 1933/34 r. we wsi występował wiatrak, szkoła i niewielki cmentarz zlokalizowany przy północnym skraju drogi wiejskiej Turzany – Inowrocław. Zachowany układ przestrzenny wsi o charakterze ulicówki z obustronną zabudową drogi i drogami gospodarczymi na zapleczu zabudowy zagrodowej.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zabudowa mieszkaniowa:

- a) dom nr 18, murowany z końca XIX w.,
- b) dom nr 19, murowany z pocz. XX w.,

Witowy. – Niewielka wieś o charakterze ulicówki z zagrodami po obu stronach drogi o generalnie zachowanym układzie przestrzennym.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zespół folwarczny:

- a) pięciorak (nr 3), murowany z początku XX w.,
- b) pięciorak (nr 6), murowany z początku XX w.

Żalinowo. – Wieś o charakterze ulicówki z obustronną zabudową o zachowanym układzie przestrzennym.

I. Obiekty o wartości historyczno-kulturowej w ewidencji zabytków:

1. Zabudowa mieszkaniowa:

- a) dom nr 9, murowany z początku XX w.,
- b) dom nr 11, murowany z początku XX w.

5.2.3. Zabytki nieruchome

I. Obiekty sakralne

Do historycznych obiektów sakralnych zalicza się kościoły, kaplice i cmentarze, w tym miejsca pamięci oraz kapliczki przydrożne i przykościelne.

Są one objęte ochroną konserwatorską wraz z obiektami towarzyszącymi w ich otoczeniu (np. plebania, organistówka) ze względu na swoje wartości zabytkowe i kulturowe, a także z uwagi na walory przestrzenne i krajobrazowe. Ochronie podlega także zieleń otaczająca zabudowę i sposób zagospodarowania terenu, ukształtowane w określonych warunkach przyrodniczych. Cmentarze dodatkowo podlegają ochronie jako miejsca pochówku i kultu religijnego oraz miejsca pamięci – z mocy ustawy z 31.01.1959 r. o cmentarzach i chowaniu zmarłych. Przy czym jej zapisy zabezpieczają też pojedyncze groby, stanowiące dziedzictwo kulturowe – zgodnie z art. 7.5 ww. ustawy: „[...] wzbronione użycie do ponownego pochowania grobów, mających wartość pamiątek historycznych (ze względu na swą dawność lub osoby, które są w nich pochowane, lub zdarzenia, z którymi mają związek) albo wartość artystyczną”.

1. Kościoły:

a) Kościół parafialny pw. św. Elżbiety w Orłowie

Parafię utworzono i uposażono z inicjatywy krzyżackiej na przełomie w XIV i XV. Pierwszy kościół został zbudowany z drewna. Obecny ceglany kościół św. Elżbiety wzniesiono około 1858 r. w stylu historyzmu z elementami neoromańskimi i neogotyckimi. Jest to obiekt nieorientowany, frontem zwrócony w stronę drogi ku wschodowi. Jednonawową bryłę poprzedza wysoka wieża, zwieńczona wielobocznym hełmem, mieszcząca w przyziemiu półkolistą arkadę wejścia do kruchty, flankowaną aneksami. Od zachodu znajduje się niższe, trójbocznie zamknięte, oszkarpowane prezbiterium z zakrystią od południa. Kościół, posadowiony na kamiennie-ceglanym fundamencie, wymurowano z żółtej cegły ceramicznej, licówki z pasami poprzecznych fryzów z cegły czerwonej (zendrówki). Otwory okienne zamknięte półkoliście w opaskach z czerwonej cegły, w nawie i prezbiterium w układzie biforyjnym z oculusem. Dachy kryte dachówką ceramiczną, karpówką w koronkę. Wokół kościoła ogrodzenie z żeliwną bramą i furtką wpięta w dekoracyjne, masywne, ceglane słupy. Naprzeciw kościoła cmentarz parafialny. Stan zachowania kościoła dobry.

b) Kościół parafialny pw. Św. Trójcy w Górze

Parafię założono przed 1325 r.. Dawny kościół spłonął w czasie przemarszu wojsk napoleońskich. Obecny, klasycystyczny ufundował w 1829 r. szambelan Józef Kościelski. Jest to jednonawowa, niewielka, orientowana budowla, nakryta dwuspadowym dachem, zwieńczonym obitą blachą wieloboczną latarnią. Elewacje podzielone profilowanymi gzymsami i półkolistymi otworami okiennymi z wysokim, trójkątnym szczytem od frontu. Wnętrze naryte drewnianymi, odcinkowymi sklepieniami, wspartymi na drewnianych słupach, sugerujących pseudobazylikowy układ całości. Wyposażenie świątyni jest głównie rokokowe z XVIII w. Osobliwością jest krucyfiks wykonany z 31 tureckich kul. Kościół usytuowany na wzgórzu otacza cmentarz z zachowanymi nagrobkami z XIX w.

Budynek jest w stanie dobrym.

c) Kaplica pw. św. Antoniego z Padwy w Strzemkowie

Kaplica rodowa, położona na terenie dawnego parku dworskiego w Strzemkowie. Wzniesiono ją około połowy XIX w. (?) w stylu neobarokowym jako budowlę na planie krzyża greckiego z ryzalitami ujętymi pilastrami, zwieńczonymi wolutowymi szczytami, z wysoką, obitą blachą latarnią na skrzyżowaniu ramion. W fasadzie architektoniczny portal z supraportą, a wyżej nisza z rzeźbą Chrystusa. W okresie międzywojennym, na zamówienie rodziny Grobelskich, nauczyciel rysunku, prof. Andrzej Dzikiewicz z Inowrocławia, namalował w kaplicy Stacje Męki Pańskiej. Kaplica jest filią kościoła parafialnego p.w. Zwiastowania NMP w Inowrocławiu. Nieopodal kaplicy znajduje się cmentarz rodowy z zachowanymi nagrobkami właścicieli majątku.

Budynek w stanie średnim, elewacje wskazane do remontu konserwatorskiego (otynkowanie i przemalowanie ścian w kolorystyce uzgodnionej ze służbami konserwatorskimi).

2. Cmentarze:

a) Góra – cmentarz rzymsko-katolicki

Cmentarz przykościelny o powierzchni około 1,03 ha, położony na stoku wzgórza, na gruncie cmentarza średniowiecznego. Zachowane nagrobki pochodzą z 1. i 2. połowy XIX w. Najstarszy nagrobek z 1810 r. Na cmentarzu także nagrobek kolumnowy pisarza Stanisława Przybyszewskiego, urodzonego w Łojewie, wykonany w 1931 r. Ponadto grobowiec w kształcie piramidy rodziny Czaykowskich i Znanieckich z 1828 r. W ostatnich latach część nagrobków poddano konserwacji (nagrobki Kościelskich, Kozłowskich, Michaliny z Konopnickich Poświk, Kazimiery z Jaczyńskich Łyskowskiej, Adasia Fragsteina Niemsdorffa., piramida Czaykowskich i Znanieckich).

b) Balczewo – cmentarz ewangelicki

Nieczynny o powierzchni 0,28 ha, najstarszy nagrobek z 1923 r.

c) Jacewo – cmentarz ewangelicki

Nieczynny, położony za wsią.

d) Jaksice – cmentarz rzymsko-katolicki

e) Komaszycy -Turzany – cmentarz poepidemiczny

f) Krusza Zamkowa – cmentarz rodowy

Położony w parku z granitowym krzyżem i dwiema płytami nagrobnymi.

g) Orłowo – cmentarz rzymsko-katolicki

Czynny, założony w latach 1923/27, najstarszy nagrobek z 1937 r.

h) Orłowo – cmentarz rodowy

i) Strzemkowo – cmentarz rodowy

II. Zespoły pałacowe i dworsko-parkowe:

Elementami historycznych zespołów dworskich, podlegających ochronie konserwatorskiej są: dwór lub pałac z terenem założenia parkowego, ogrodami użytkowymi, folwark z zabudowaniami gospodarczymi i mieszkalnymi robotników folwarcznych, układ dróg i placów, zieleń oraz ich wzajemne relacje funkcjonalno-przestrzenne i sposób zagospodarowania z uwzględnieniem istniejących warunków przyrodniczych.

Na terenie gminy Inowrocław zachowało się w różnym stanie wiele zespołów pałacowo- i dworsko-parkowych.

1. Dwory w Gminie wpisane do rejestru zabytków – wskazania konserwatorskie:

a) Dwór w Cieślinie (Cieślin nr 25), własność prywatna

Dwór wzniesiono w 1864 r. dla Franciszka Brzeskiego, rozbudowano w końcu XIX w.

Dwór parterowy z mieszkalnym poddaszem, podpiwniczony, na rzucie prostokąta, kryty dachem dwuspadowym (dachówka), o boniowanych elewacjach, zaakcentowanych gzymsami i skromnym detalem architektonicznym. Na osi murowana weranda o ściankach ujętych parami półkolumn, poprzedzona schodami. Nad wejściem do dworu herb „Prawdzie” (Brzeskich). Z boku dworu znajduje się parterowa przybudówka z końca XIX w. Dwór otacza zadbane park krajobrazowy z XIX w. o powierzchni 4,6 ha. Założenie wpisano do rejestru zabytków pod nr.: A/1454 z 26.04.1984 r. Stan zachowania dworu i parku bardzo dobry.

**b) Dwór w Czystem (Czyste nr 29), własność Skarbu Państwa Polskiego,
pustostan**

Dwór powstał około połowy XIX w. z wykorzystaniem fragmentów wcześniejszego budynku; rozbudowano go w 1929 r. według projektu Polikarpa Luczaka z Pakości. Dwór, mocno zdegradowany, o reliktowo zachowanych cechach klasycystycznych, piętrowy, na planie prostokąta, kryty czterospadowym dachem (eternit). Od frontu, kolumnowy, obecnie mocno zdegradowany portyk z czterema masywnymi kolumnami podtrzymującymi relikty balkonu. W elewacji tylnej znajduje się pięcioboczna weranda, a od zachodu klatka schodowa. Od zachodu niższa oficyna z przybudówką dobudowana na początku XX w. Front poprzedzał kolisty podjazd z gazonem zdobionym świerkami, dziś to pole uprawne. Od północnego wschodu zachował się park krajobrazowy z 2. połowy XIX w. o powierzchni 6 ha, silnie zarośnięty. Założenie dworsko-parkowe wpisane do rejestru zabytków pod nr.: A/1203 z 26.04.1984 r. Dwór w bardzo złym stanie zachowania, silnie zdegradowany i nie użytkowany z zaślepieniami, zamurowanymi otworami; obiekt w stanie silnej destrukcji. Wskazany bezwzględnie do pilnego, kompleksowego remontu konserwatorskiego.

**c) Dwór w Gnojnie (Gnojno nr 1), własność Skarb Państwa w administracji
Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa**

Dwór wraz z założeniem parkowym powstał na pocz. XX w. dla Stanisława Jarmult-Mlickiego.

Eklektyczny, obecnie bardzo zdegradowany, obiekt o urozmaiconej bryle z wyższą częścią środkową, nakrytą dachem dwuspadowym, flankowaną przez niższe, piętrowe skrzydła kryte dachami płaskimi. Od strony parku ryzalit poprzedzony mурowaną werandą z zejściem do parku z relikdami mурowanej, płycinowej balustrady tarasu. W zachodniej części elewacji tylnej znajduje się zaokrąglony na narożach wykusz z gierowanymi, masywnymi gzymsami. W skrzydle zachodnim wydzielona klatka schodowa. Dwór otoczony od strony zachodniej i południowej parkiem krajobrazowym ze stawem pośrodku, a od północy zabudowaniami gospodarczymi. Założenie dworsko-parkowe wpisane do rejestru zabytków pod nr.: A/1455 z 26.04.1984 r. Stan techniczny dworu bardzo zły, budynek nie użytkowany w stanie destrukcji, otwory w budynku zamurowane. Obiekt wskazany do pilnego, kompleksowego remontu konserwatorskiego z odtworzeniem zachowanego reliktowo ogrodzenia oraz rewitalizacją parku krajobrazowego.

d) Pałac w Kłopocie (Kłopot nr 32), obecnie własność prywatna

Pałac wzniesiony w 2. połowie XIX w., obecnie zamieszkały przez lokatorów. Pałac w swym charakterze nawiązuje do podmiejskich willi: piętrowy o bogatej artykulacji ścian, z detalem i

podziałami architektonicznymi, wzbogacony w elewacji frontowej ryzalitem, wykuszem i wystawkami, przykryty dachem czterospadowym. Przed pałacem rozpościera się duży, półkolisty podjazd. Park krajobrazowy z połowy XIX w. o powierzchni 2,38 ha. Zabudowania folwarczne z XIX w. Założenie wpisane do rejestru zabytków pod nr.: A/1457 z 26.04.1984 r. Ogólny stan zachowania pałacu średni, wskazany do remontu połączonego z wymianą stolarki, tynków i przemaalowaniem w kolorystyce ustalonej ze służbami konserwatorskimi.

e) Dwór w Kruśliwcu (ul. Kruśliwiecka 7), własność prywatna

Dwór powstał około 1900 r. dla Augusta Otto i jego żony Amalii Herminy z domu Koch. W 1991 r., zrujnowany dwór wraz z parkiem nabyli obecni właściciele. Dwór w stylu historyzmu, piętrowy z mieszkalnym poddaszem, wzniesiony na planie prostokąta, nakryty czterospadowym dachem, zwrócony frontem ku wschodowi. Elewacje są wzbogacone urozmaiconymi podziałami architektonicznymi i dekoracją sztukatorską. Elewację frontową opina masywna weranda z tarasem z dekoracyjną balustradą, poprzedzona ujętymi litą balustradą schodkami podejścia; w elewacji tylnej wydatny ryzalit. Wewnątrz zachowane fragmenty malowideł z pocz. XX w. Założenie dworsko-parkowe wpisano do rejestru zabytków pod nr.: A/1456 z 26.04.1984 r. Stan zachowania dworu bardzo dobry. Dwór pieczołowicie odrestaurowany z zachowaniem oryginalnej kolorystyki, pierwotnych podziałów i detali architektonicznych.

f) Dwór w Latkowie (Latkowo nr 17) własność Gminy Inowrocław, park własność prywatna

Dwór wzniesiono w 1. połowie XIX w., zapewne dla rodziny von Busse. W XIX w. majątek należał do Artura von Busse, potem Ernsta Hugona Busse i kolejnych spadkobierców. Po 1945 r. zaadaptowano go na mieszkania. Dwór pozbawiony cech stylowych jest budowlą parterową, z użytkowym poddaszem i piwnicami w typie suterren, nakrytą wysokim, dwuspadowym dachem (eternit). Elewację frontową poprzedza masywny, zwieńczony naczółkiem, ryzalit mieszczący, trójarkadowy prześwit ujęty pilastrami, poprzedzony schodami na poziom wysokiego parteru i tarasem po stronie zachodniej. Dwór usytuowano w południowo-wschodniej części parku, będącego elementem dawnego założenia dworsko-parkowego. Teren ogrodzony metalową siatką. Założenie dworsko-parkowe wpisano do rejestru pod nr.: A/1165 z 15.06.1985 r. Stan zachowania dworu zły, budynek pozbawiony został wszelkiego detalu architektonicznego. Wskazany do kompleksowego remontu z odtworzeniem pierwotnego stanu, podziałów i detalu oraz wymianą stolarki, tynków i przemaalowaniem w kolorystyce ustalonej ze służbami konserwatorskimi.

g) Dwór w Łojewie (Łojewo nr 34), własność prywatna

Dwór wzniesiono na przełomie XIX i XX w., rozbudowano w latach 70. XX w., na skarpie opadającej ku brzegom jeziora Małe Gopła. Dwór neoklasycystyczny, piętrowy, nakryty dachem czterospadowym. Elewacje rozczłonkowane pilastrami w tak zwanym wielkim porządku, zwieńczone bogato profilowanym gzymsem podokapowym. Fasada zaakcentowana ryzalitem środkowym, zwieńczonym trójkątnym, szczytem i poprzedzonym portykiem ujętym parą doryckich kolumn, dźwigających płytę tarasu. Zabudowania gospodarcze, w tym rządcówka i gołębnik, z przełomu XIX i XX w. stanie dobrym; ogrodzenie do konserwacji. Założenie dworsko-parkowe wpisano do rejestru zabytków pod nr.: A/1434 z 15.01.1985 r. Ogólny stan techniczny dworu dobry po prowadzonych w ostatnich latach pracach konserwatorsko-remontowych.

h) Pałac w Marulewach (Marulewy nr 17), własność prywatna

Pałac datowany na lata 30. XX w., położony jest na terenie dawnego założenia dworsko-ogrodowego. Klasyczny i harmonijny w formie pałac jest masywną, piętrową budowlą, założoną na planie regularnego prostokąta, nakrytą czterospadowym dachem, w którym od frontu trzy okna w typie wolego oka. Bryła uzupełniona od północy mieszkalną przybudówką z gospodarczym poddaszem. W elewacjach regularny rytm prostokątnych otworów okiennych w prostych oprawach. Pałac otacza park krajobrazowy z końca XIX w. Założenie wpisane do rejestru zabytków pod nr.: A/1458 z 26.04.1984 r. Pałac w średnim stanie technicznym; wskazany do remontu wraz z ogrodzeniem i brama wjazdową; park zaniedbany postulowany do rewitalizacji.

i) Pałac w Olszewicach (Olszewice nr 24), własność prywatna

Pałac wybudowano w 2. połowie XIX w. Późnoklasycystyczny obiekt od północnego wschodu otoczony jest parkiem krajobrazowym z XIX w. Budynek piętrowy, założony na planie prostokąta, nakryty jest dwuspadowym dachem z lukarnami umieszczonymi symetrycznie po bokach piętrowego ryzalitu, mieszczącego wejście do budynku ujęte kolumnkami i poprzedzone wysokimi schodami. Założenie pałacowo-parkowe wpisano do rejestru zabytków pod nr.: A/981 z 28.07.1987 r. Pałac łącznie z ogrodzeniem i bramą wjazdową po kompleksowym remoncie w bardzo dobrym stanie.

j) Dwór w Orłowie (Orłowo nr 54), własność prywatna

Dwór otoczony parkiem krajobrazowym powstał w 1872 r. wg proj. Martina Gropiusa i Heino Schmiedena. Obiekt wzniesiony w formie podmiejskiej willi z elementami renesansu oraz gotyku. Budynek parterowy, z mezzaninem, o zróżnicowanej bryle, nakryty czterospadowym dachem. Wzniesiony z cegły licówki, z ryzalitami we wszystkich elewacjach i piętrową

facjatką, balkonem oraz arkadowym gankiem. Wejścia znajdują się w ryzalitach z trzech stron. Dwór na lekkim wzniesieniu poprzedzony brukowanym, kolistym podjazdem. W otoczeniu dworu park z 2. połowy XIX w. o powierzchni 2,66 ha. Zespół dworski wpisano do rejestru zabytków pod nr.: A/182 z 9.06.2004 r. Zespół w bardzo dobrym stanie zachowania. Dwór po gruntownym remoncie, obecnie funkcjonuje jako Villa Orłowo (obiekt konferencyjno-wypoczynkowy z restauracją).

k) Dwór w Piotrkowicach (Piotrkowice nr 14), własność prywatna

Dwór powstał w końcu XIX w. na niewielkim wzniesieniu, na wschodnim brzegu jeziora Piotrowskiego. Obiekt neoklasycystyczny, piętrowy, na planie prostokąta, z użytkowym poddaszem, kryty czterospadowym dachem. W fasadzie znajduje się ryzalit zwieńczony trójkątnym frontonem z oculusem. Elewacje zachodnia i północna poprzedzone są prostokątnymi tarasami. Od bramy do dworu prowadzi kolisty podjazd. Wokół dworu znajduje się park krajobrazowy, z oczkiem wodnym, z 2. połowy XIX w. Założenie dworsko-parkowe wpisano do rejestru zabytków pod nr.: A/1204 z 15.12.1982 r. Stan zachowania obiektu dobry.

2. Dwory w gminie Inowrocław ujęte w ewidencji zabytków nieruchomości i wskazania konserwatorskie:

a) Dwór w Borkowie (Borkowo nr 8), własność prywatna

Wzniesiony w 4. ćwierci XIX w., rozbudowany w latach 20. XX w. dla niemieckiej rodziny Utztów. W wyniku prac remontowych utracił cechy stylowe. W otoczeniu dworu znajduje się niewielki park o powierzchni około 0,9 ha z połowy XIX w. Budynek wskazany do kompleksowego remontu konserwatorskiego z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji, podziałów, detalu architektonicznego, stolarki i ceramicznego pokrycia dachu (usunięcie eternitu).

b) Dwór w Górze (Góra nr 27), własność Inowrocławskich Kopalni Soli S.A.

Wybudowany w latach 1875–1884 dla Hygina Znanińskiego i jego żony Anny Antoniny z Czaykowskich, rozbudowany w 1918 r. o skrzydło północne. Na wschód od dworu znajduje się park z 2. połowy XIX w. o powierzchni około 1 ha. Budynek wskazany do remontu konserwatorskiego z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji.

c) Dwór w Jacewie (ul. Brzozowa 17), własność prywatna

Wzniesiony w końcu XIX w. dla niemieckiej rodziny Rath. Parterowy, kryty dachem mansardowym z przeszkloną werandą, nad którą taras z żeliwną balustradą. Wystawka zwieńczona trójkątnym tympanonem. Elewacje pozbawione podziałów i pierwotnej oprawy

architektonicznej. Wokół budynki dawnego zespołu dworskiego (rządcówka, spichlerz, młyn) i niewielki, zdewastowany park o powierzchni około 0,5 ha z końca XIX w. Dwór wskazany do remontu z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji.

d) Dwór w Jaksicach (ul. Dworcowa nr 10), własność Gminy Inowrocław

Zbudowany na przełomie XIX i XX w. dla rodziny von Borck, później mocno przebudowany. Budynek piętrowy z mezzaninem, kryty dachem płaskim. Do przeszklonej werandy od frontu prowadzi kamienne podejście. Elewacje pozbawione pierwotnych podziałów i dekoracji sztukatorskiej. Dwór mieści obecnie mieszkania i przedszkole. Relikty silnie zdegradowanego parku z XIX w. w postaci kilku drzew. Budynek wskazany do kompleksowego remontu konserwatorskiego (kontynuacja trwających prac remontowych na poziomie parteru) z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji, podziałów, detalu architektonicznego i stolarki.

e) Dwór w Komaszycach (Komaszyce nr 13), własność Gminy Inowrocław

Dwór wzniesiony w 2. połowie XIX w. dla rodziny hrabiów Wolskich herbu Rola. Parterowy, z mieszkalnym poddaszem, kryty dachem łamanym. W elewacji dawny kolumnowy portyk zastąpiła dziś weranda z balkonem. Nad nią wystawka nakryta naczółkiem. Wokół relikty dawnego parku dworskiego. Budynek wskazany do remontu konserwatorskiego (szczególnie elewacja) z wymianą i odtworzeniem pierwotnej stolarki.

f) Dwór w Kruszy Podlotowej, własność Gminy Inowrocław

Dwór wzniesiony w 1886 r. dla Mariana Grabskiego. Obiekt piętrowy, kryty dachem czterospadowym bezstylowy. W 1969 r. rozebrano skrzydło boczne, portyk i skuto oprawę architektoniczno-sztukatorską. Park niezachowany. Budynek wskazany do remontu konserwatorskiego w celu odtworzenia pierwotnego stanu elewacji, podziałów, detalu architektonicznego, stolarki oraz ceramicznego pokrycia dachu.

g) Dwór w Kruszy Zamkowej (Krusza Zamkowa nr 29), własność Gminy Inowrocław

Wzniesiony około 1870 r. dla rodziny Nehringów. Dwór pozbawiony cech stylowych, piętrowy, o gładkich ścianach, z reliktem gzymsu kordonowego i trójkątnym szczytem, w którym oculus. W otoczeniu dworu, park z około połowy XIX w., z drzewostanem i relikdami cmentarza niemieckich właścicieli dworu. Budynek wskazany do kompleksowego remontu konserwatorskiego z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji, podziałów, detalu architektonicznego i stolarki.

h) Dwór w Pławinie (Pławin nr 17)

Powstał na przełomie XIX i XX w. dla rodziny Schreiberów. Piętrowy z skrzydłami po bokach, poprzedzony, murowanym gankiem, nad którym taras. Mocno przebudowany po

1945 r. utracił cechy stylowe. We wnętrzach zachowana oryginalna stolarka schodów. Zachowany park z czasów powstania dworu o powierzchni około 1,5 ha ze starodrzewem. Budynek wskazany do kompleksowego remontu konserwatorskiego z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji, podziałów i detalu architektonicznego.

i) Dwór w Pławinku (Pławinek nr 20)

Wybudowany w 2. połowie XIX w. dla rodziny Łyskowskich. Dwór w stylu polskim, parterowy, poprzedzony gankiem wspartym na czterech kolumnach, zwieńczonym trójkątnym szczytem. Obecnie stanowi własność firmy Kom-Rol Sp. z o.o. z Kobylnik. Budynek w bardzo złym stanie technicznym. Od południowego zachodu park krajobrazowy o powierzchni 1,5 ha ze stawem. Budynek wskazany do kompleksowego remontu konserwatorskiego z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji, podziałów, detalu architektonicznego, stolarki oraz ceramicznego pokrycia dachu (wymiana eternitu).

j) Dwór w Sikorowie (Sikorowo nr 45)

Wzniesiony dla rodziny Mańskich w końcu XIX w., rozbudowany o skrzydła w latach 20. XX w. Budynek piętrowy z ryzalitem środkowym zwieńczonym trójkątnym szczytem z oculusem w polu. W wyniku licznych przebudów i remontów utracił obecnie cechy stylowe.

Park z XIX w. zachowany szczątkowo z pojedynczym drzewostanem; staw zasypyany (obecnie działki pracownicze). Niezbędne prace konserwatorsko-remontowe budynku z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji arkadowym portykiem i detalem architektonicznym oraz rewitalizacja parku.

k) Dwór w Sławęcinku (Sławęcinek nr 32)

Zbudowany na początku XX w. dla niemieckiej rodziny Kohnertów. Parterowy budynek z mieszkalnym poddaszem i ryzalitem od strony parku, zwieńczonym trójkątnym tympanonem. Ściany bogato dekorowane z podziałami architektonicznymi, opięte dekoracyjnym boniowaniem z pilastrami i kartuszem w naczółku ryzalitu. Po 1945 upaństwowiony, obecnie stanowi własność prywatną. Park z początku XX o powierzchni 0,64 ha. z zachowanymi alejkami. Budynek w stanie bardzo dobrym po przeprowadzonych pracach konserwatorsko-remontowych.

l) Dwór w Słońsku (Słońsko nr 29)

Wzniesiony w 1863 r. dla rodziny Corsów. Piętrowy z poddaszem, nakryty dachem płaskim o nieznacznie zryzalitowanych elewacjach. Obecnie pozbawiony pierwotnych podziałów architektonicznych, detali i dekoracji, utracił cechy stylowe. Po 1945 r. szkoła podstawowa, a obecnie budynek mieszkalny. Park z około połowy XIX. o powierzchni około 0,5 ha. Budynek wskazany do kompleksowego remontu konserwatorskiego z odtworzeniem

pierwotnego stanu elewacji, podziałów, detalu architektonicznego i stolarki.

m) Sójkowo (Sójkowo nr 1)

Dwór wzniesiono w 2. połowie XIX w. Po rozwiązaniu PGR-ów w 1996 r. w budynku utworzono mieszkania. Obecnie dwór jest w posiadaniu Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa, reprezentowanego przez Spółdzielnię Mieszkaniową Rolnik w Steklinie, która wynajmuje tu mieszkania lokatorom. Dwór jest parterową budowlą z masywnym, piętrowym ryzalitem, nakrytą dwuspadowym dachem, z wystawką ryzalitu nakrytą dachem naczółkowym. Ryzalit w przyziemiu z wejściem do wnętrza poprzedzonym tarasem i masywnymi schodami. Od strony wschodniej budynek poszerzony jest o przybudówkę i pozbawiony pierwotnych podziałów i detalu architektonicznego z wymienioną stolarką okienną na współczesne okna z PCV. We wnętrzach częściowo zachowana jest oryginalna stolarka i detale snycerskie, a także ozdobne rzeźbienia schodów. Wokół dworu zaniedbane pozostałości parku z 2. poł. XIX w. o powierzchni około 2 ha. Niezbędne przeprowadzenie pilnych prac konserwatorsko-remontowych z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji, remontem wnętrza i wymianą współczesnych okien na nawiązujące do pierwotnej, historycznej stylistyki i oryginalnego charakteru budynku

n) Dwór w Trzaskach (Trzaski nr 20)

Dwór wzniesiony na początku XX w. dla rodziny Wiegandów. Jest piętrową, masywną budowlą, o gładkich ścianach bez podziałów architektonicznych, krytą dachem dwuspadowym. W wyniku przebudów pozbawiony wyraźnych cech stylowych. W otoczeniu dworu zachowane budynki gospodarskie z przełomu XIX i XX w. Park o powierzchni około 1,7 ha mocno przekształcony z pojedynczym starodrzewem. Wskazane odtworzenie pierwotnej struktury budynku z podziałami architektonicznymi i stolarką, nawiązującą do historycznych konstrukcji stolarek.

o) Dom – dwór (?) w Batkowie (Batkowo nr 27)

Wzniesiony w 1923 r., dla właściciela o inicjałach „J.J.” (sztukateria w szczycie budynku). Parterowa z poddaszem bryła budynku nakryta dachem mansardowym poprzedzona jest od frontu wybrzuszonym nieznacznie od przodu arkadowym portykiem wspartym na muryowanych słupach, z prostymi bazami podtrzymującymi taras z metalową, kutą balustradą. Portyk poprzedzają murywane schody, ujęte pełnymi balustradami. Budynek w stanie średnim, wskazany remont elewacji z wymianą plastikowych okien.

III. Parki i pomniki przyrody:

1. Parki w gminie Inowrocław:

Parki dworskie wpisane do rejestru zabytków znajdują się w następujących miejscowościach: Cieślin, Czyste, Gnojno, Kłopot, Kruśliwiec, Latkowo, Łakocin, Łojewo, Marulewy, Olszewice, Orłowo i Piotrkowice. Parki te podlegają ochronie prawnej na mocy przepisów o ochronie dóbr kultury. Ponadto parki dworskie zlokalizowane są w następujących wsiach: Balin, Borkowo, Góra, Jaksice, Krusza Podlotowa, Krusza Zamkowa, Kruśliwiec, Ostrowo Krzyckie, Pławin, Pławinek, Popowice, Sikorowo, Sławęcín, Sławęcinek, Słońsko, Sójkowo, Strzemkowo i Trzaski.

a) Cieślin

Park krajobrazowy z XIX w. o powierzchni 4,6 ha. W zachodniej części parku znajduje się aleja lipowa, od wschodu aleja grabowa oraz 30 gatunków starodrzewia (buk pospolity, kasztanowce białe, klony zwyczajne, klony jawory, lipy drobnolistne, platany klonolistne, topole białe, brzozy brodawkowate, wiązy górskie i polne. Drzewa pomnikowe to platany, klon jawor, topola biała oraz lipa drobnolistna.

b) Czyste

Park z 2. połowy XIX w. o powierzchni 6 ha. Rośnie tu cenny starodrzew, m.in. lipy drobnolistne, wiązy polne, jesiony wyniosłe, topole czarne, oraz kasztanowce białe. Podszyt tworzą bzy lilaki, śnieguliczka białojagodowa, karagana syberyjska oraz bez czarny. Park zaniedbany o zatartym układzie przestrzennym.

c) Gnojno

Park krajobrazowy z XIX w. o powierzchni 6,6 ha ze stawem otoczonym drzewami. W układzie kompozycyjnym zachowały się dwie alejki dojazdowe oraz ścieżki biegnące wzdłuż północnego brzegu stawu. Starodrzew tworzy alejki cisowo-głogową i robiniową. Pozostałe drzewa to klony zwyczajne, klony jawory oraz wiązy szypułkowe. Z iglaków występują cisy, żywotniki zachodnie, strzeliste świerki kłujące oraz jodła kalifornijska.

d) Kłopot

Park krajobrazowy z połowy XIX w. o powierzchni 2,38 ha. Na osi pałacu polana przy której rosną dwa dorodne wiązy szypułkowe oraz wiekowa lipa drobnolistna. Drzewostan parkowy to głównie robinie akacjowe, dęby szypułkowe, jesiony wyniosłe, wierzby białe, wiązy pospolite, topole szare, klony pospolite, brzozy brodawkowate i inne. Pomniki przyrody reprezentuje dąb szypułkowy, wiąz szypułkowy oraz dwa platany klonolistne. W parku był punkt widokowy, którego pozostałość stanowi pagórek w jego południowo-zachodnim narożu.

e) Komazyce

W pobliżu dworu rośnie kilkanaście wiekowych drzew, pozostałość po parku.

f) Kruśliwiec

Park z około 1920 r. o powierzchni 1,8 ha. Zadbany, z czystymi alejkami i cennym starodrzewem, który reprezentowany jest przez dęby szypułkowe, lipy drobnolistne, klony pospolite, lipy szerokolistne oraz topole, które tworzą swobodne układy. Wokół wnętrza parkowych „zielone altany”.

g) Latkowo

Park krajobrazowy z połowy XIX w., niegdyś o powierzchni około 15 ha z zachowanym starodrzewem i dwoma stawami. Wśród drzewostanu wiąży szypułkowe, klony jesionolistne, klony jawory i jesiony wyniosłe, a z iglaków świerki pospolite oraz sosny czarne.

h) Łojewo

Park krajobrazowy z początku XX w. powstał na bazie istniejącego już, starszego drzewostanu. W parku najczęściej spotkamy rosnące tu dęby szypułkowe, lipy drobnolistne, kasztanowce białe i klony pospolite.

i) Marulewo

Park z końca XIX w. o powierzchni 1,26 ha. Do najstarszych drzew należą lipy drobnolistne, dęby szypułkowe i topole białe. Oprócz tego spotkamy tu robinie akacjowe, a także gatunki obcego pochodzenia: azjatyckie orzechy włoskie, jabłonie niskie, róże pomarszczone, tawuły Van Houtte'a, czy też alycze, zwane również wiśniami śliwkowymi. Znajdziemy tu też odmiany z rodowodem amerykańskim, takie jak daglezwja sina, świerk kłujący, platan klonolistny oraz choina kanadyjska.

j) Olszewice

Park z XIX w. o powierzchni 7,88 ha. Przykład wzorowej rewitalizacji, dokonanej po 1993 r. z uwzględnieniem historycznych oraz kompozycyjnych rozwiązań ogrodowych stosowanych w XIX w. Rośnie tu kilkaset starych drzew, dokonano też szereg nowych nasadzeń, zarówno drzew, jak i krzewów, w tym bylin kwitnących od wiosny do jesieni. Parkowy drzewostan tworzą głównie dęby szypułkowe, topole białe, olchy czarne, klony pospolite, brzozy brodawkowate oraz wiąży górskie i szypułkowe. Do najwartościowszych okazów należy glediczia trójciemiowa, pięć dębów szypułkowych oraz pomnikowe lipy i wiąży.

k) Orłowo

Park z 2. połowy XIX w. o powierzchni 2,66 ha. Wśród drzewostanu dominują dęby szypułkowe, wiąży szypułkowe, lipy drobnolistne, oraz jesiony wyniosłe. Park jest zadbany, dokonano tu nowych nasadzeń oraz wybudowano elementy architektury ogrodowej, m.in.

monopter na parkowym wzniesieniu.

l) Piotrkowice

Park krajobrazowy z 2. połowy XIX w. o powierzchni około 1,5 ha. Przed frontową elewacją dworu znajduje się rozległa polana, na której dokonano nowych nasadzeń drzew i krzewów ozdobnych. Starodrzew, którego wiek dochodzi do 150 lat, zgrupowany jest w pobliżu Jeziora Piotrkowickiego i wokół parkowych wnętrz, głównie w północnej i zachodniej części parku. Układ parku tworzy powiązania widokowe z otaczającym go krajobrazem, jest czytelny, a sam park zadbane. Rosną tu głównie lipy, jesiony, wierzby oraz klony zwyczajne i jawory, z których dwa osiągnęły rozmiary pomnikowe. Pomnikiem przyrody jest również lipa drobnolistna o obwodzie w pierśnicy 530 cm.

m) Sójkowo

Pozostałości parku z 2. połowy XIX w. o powierzchni około 2 ha ze stawem. Obecnie wnętrze parku zaniedbane z pojedynczymi drzewami i szpalerami drzew na jego obrzeżach. Z kilku rosnących wcześniej w parku pomników przyrody zachował się wiąz szypułkowy.

Na terenie gminy Inowrocław znajduje się ok. **51 pomników przyrody i jedna aleja**. Za pomniki przyrody zostały uznane drzewa według poniższego zestawienia:

- 1) Aleja dębów szypułkowych rosnących przy drodze Bydgoszcz – Inowrocław na odcinku Jaksice – Strzemkowo,
- 2) grupa 5 dębów szypułkowych rosnących w zabytkowym parku dworskim w miejscowości Olszewice,
- 3) grupa 4 drzew: dąb szypułkowy, topola biała, buk zwyczajny czerwolistny oraz jesion wyniosły, rosnące w parku dworskim w miejscowości Krusza Zamkowa,
- 4) grupa 4 lip drobnolistnych, rosnących w miejscowości Komarzyce przy drodze Inowrocław – Komarzyce,
- 5) grupa 3 drzew: lipa drobnolistna, klon polny oraz klon jawor w zabytkowym parku dworskim w miejscowości Piotrkowice,
- 6) grupa 3 drzew: lipa drobnolistna oraz dwa płatany klonolistne w zabytkowym parku dworskim w miejscowości Cieślin,
- 7) grupa 3 drzew: dąb szypułkowy oraz dwa płatany klonolistne w miejscowości Kłopot,
- 8) grupa drzew: dąb szypułkowy oraz topola osika na terenie parku w miejscowości Góra,
- 9) płatan klonolistny rosnący w parku dworskim w miejscowości Jaksice,
- 10) wiąz szypułkowy w zabytkowym parku pałacowym w miejscowości Kłopot,
- 11) wiąz szypułkowy rosnący w parku w miejscowości Krusza Podlotowa,
- 12) dąb szypułkowy rosnący w parku w miejscowości Krusza Podlotowa,

- 13) dąb szypulkowy rosnący w zabytkowym parku dworskim w miejscowości Kruśliwiec,
- 14) topola biała czterowierzchołkowa rosnąca w miejscowości Łojewo,
- 15) dąb szypulkowy rosnący w parku dworskim w miejscowości Orłowo,
- 16) wiąz polny rosnący w parku w miejscowości Pławin,
- 17) klon srebrzysty rosnący w parku w miejscowości Sikorowo,
- 18) wiąz szypulkowy rosnący w parku w miejscowości Sójkowo,
- 19) lipa drobnolistna rosnąca w miejscowości Tupadły przy drodze Inowrocław – Kruszwica,
- 20) 16 jesionów wyniosłych przy drodze gminnej Balczewo.

We wschodniej części Gminy powierzchnię 50 ha zajmuje fragment Obszaru Chronionego Krajobrazu Lasów Balczewskich. Obszar ten, o powierzchni łącznej 2400 ha, w zdecydowanej większości leży w gminie Dąbrowa Biskupia (1700 ha), a w mniejszej części w gminie Gniewkowo. Fragment leżący w granicach gminy Inowrocław to pas wzdłuż Kanału Parchańskiego, łączący kompleksy leśno-bagienne w powyższych gminach. Na terenie gminy Inowrocław ochroną objęto grunty w okolicach Kanału Parchańskiego. Celem ochrony tego obszaru jest zachowanie jedyne kompleksu leśnego wśród urodzajnych gleb w tej części Kujaw.

Na terenie Gminy brak innych form chronionych. Żadna część Gminy nie znalazła się także w obszarze objętym siecią Natura 2000. Ze względu na małą liczbę, rangę i powierzchnię obszarów chronionych, ważnym elementem środowiska Gminy są zabytkowe parki dworskie. Pełnią one rolę ważnych lokalnych węzłów ekologicznych (np. siedliska ptactwa).

IV. Obiekty techniki i kultury materialnej

Obiekty techniki i kultury materialnej, znajdujące się na terenie gminy Inowrocław, a będące przejawem działalności gospodarczej, prowadzonej w różnych okresach historycznych, zlokalizowane są przede wszystkim w obrębie zespołów dworskich (to m.in. budynki gospodarcze, kuźnie, gorzelnie, młyny). Chronionymi obiektami są również linie kolejowe wraz z całą infrastrukturą komunikacyjną i trakcyjną oraz system historycznych traktów drogowych, ukształtowanych na przestrzeni stuleci, czytelnych w krajobrazie dzięki zachowanym zadrzewieniom czy specyficznej nawierzchni (bruki). Ważną rolę odegrały też budynki użyteczności publicznej, często o specyficznej formie architektonicznej (m.in. szkoły, poczty).

Wyjątkowym obiektem w Gminie jest budynek stacji uzdatniania wody w Trzaskach, powstały w 1905 r. według projektu berlińskiej firmy Wilhelma Rothena i inowrocławskiego

radcy budowlanego Paula Baumgartena. Budowę wodociągów miejskich wykonywała berlińska firma Deutsche Wasserwerke Aktion Gesellschaft, przy udziale m.in. wrocławskich fabryk Theodora Wernera i Heinricha Meinecke. Nad całością prac budowlanych w Trzaskach czuwał specjalnie powołany w tym celu w magistracie miejskim wydział zaopatrzenia w wodę (*Abteilung Wasserversorgung*). Zakład w Trzaskach budowany był w trzech etapach: pierwszy segment oddano do użytku w 1905 r., następny południowy w 1933 r., wreszcie w 1958 r. przy zachowaniu architektonicznych i konstrukcyjnych podobieństw do „najstarszego” członu zespołu. Zespół stacji zachowany jest w bardzo dobrym stanie dzięki kompleksowemu remontowi przeprowadzonemu w 2016 r.

W Gminie zachowały się budynki dawnych kuźni w miejscowościach Balczewo, Cieślin, Jacewo, Krusza Duchowna, Marcinkowo, Marulewy, Popowice (w złym stanie) i Tupadły; budynki dawnych młynów w Jacewie i Kruszy Duchownej oraz mlecznarnie w Łąkocinach.

W Balczewie, Dulsku, Jaksicach, Górze, Orłowie, Pławinie, Sławęcinku, Tupadłach istnieją do dziś budynki dawnych szkół, często w zespołach z zachowanymi budynkami gospodarczymi; w Jaksicach zachował się budynek dawnej poczty.

W wielu wsiach, jak Batkowo, Krusza Zamkowa, Ostrowo Krzyckie, Pławin, zachowały się odcinki dróg z dawnym, zabytkowym brukiem. Tutaj wyróżnia się wieś Marcinkowo, która posiada prawie wszystkie dawne drogi wewnętrzne z nawierzchnią brukowaną. Drogi te stanowią wartościowe dziedzictwo dawnej techniki, wskazane do zachowania.

5.2.4. Zabytki ruchome

Rejestr zabytków ruchomych, podobnie jak rejestr zabytków nieruchomych, prowadzony jest przez właściwego dla danego terenu Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków. Do rejestru zabytków wpisuje się zabytek ruchomy na podstawie decyzji wydanej przez Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków, na wniosek właściciela tego zabytku. Wojewódzki Konserwator Zabytków może też wydać z urzędu decyzję o wpisie zabytku ruchomego do rejestru zabytków, w przypadku uzasadnionej obawy zniszczenia, uszkodzenia lub nielegalnego wywiezienia za granicę. Do rejestru zabytków nie wpisuje się zabytków wpisanych do inwentarza muzeum lub wchodzących w skład narodowego zasobu bibliotecznego.

W rejestrze zabytków ruchomych prowadzonym przez Kujawsko-Pomorskiego

Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków znajdują się następujące obiekty z terenu gminy Inowrocław:

Teren cmentarza rzymsko-katolickiego w Górze (Góra 22, 88-101 Góra):

1. Góra – nagrobek Stanisława Przybyszewskiego z 1931 r., RZ B/345/1 z 27.02.2014 r.
2. Góra – nagrobek Piotra i Anny z Zawadzkich Czaykowskich (Czajkowskich) oraz Antoniego i Eleonory Zawadzkich z około 1828 r., RZ B/345/2 z 27.02.2014 r.
3. Góra – nagrobek rodziny Znanięckich z 1881 r., RZ B/345/3 z 27.02.2014 r.
4. Góra – grobowiec rodziny Kozłowskich, Heleny z Jaczyńskich Kozłowskiej, ks. Jerzego oraz Janusza i Janiny Kozłowskich z około 1924 r., RZ B/345/4 z 27.02.2014 r.
5. Góra – nagrobek rodziny Kozłowskich z 1852 r. i z początku XX w., RZ B/345/5 z 27.02.2014 r.
6. Góra – nagrobek Kazimierzy z Jaczyńskich Łyskowskiej z około 1915 r., RZ B/345/6 z 27.02.2014 r.
7. Góra – nagrobek Kunegundy i Józefa Kościelskich z 1867 r., RZ B/345/7 z 27.02.2014 r.
8. Góra – grobowiec Adasia Fraęsteina Niemsdorfa i Augusta Rozlera z 1912 r., RZ B/345/8 z 27.02.2014 r.
9. Góra – grobowiec (w formie steli z polem grobowym) Feliksa Wodzińskiego z 1871 r., RZ B/345/9 z 27.02.2014 r.
10. Góra – krzyż nagrobny Michaliny z Konopnickich Poświk z 1843 r., RZ B/345/10 z 27.02.2014 r.

Kościół pw. Św. Elżbiety Węgierskiej w Orłowie (Orłowo 44, 88-100 Inowrocław):

1. prospekt organowy z 2. połowy XIX w., RZ B/105/1-2 z 17.12.2003 r.
2. płaskorzeźba św. Anny Samotrzcę, RZ B/105/1-2 z 17.12.2003 r.

W dokumentacji Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków Delegatura w Bydgoszczy znajdują się karty obiektów ruchomych:

- I. Góra – kościół parafialny pw. Św. Trójcy – 29 kart
- II. Jaksice – kościół parafialny pw. Św. Marcina Biskupa – 5 kart
- III. Orłowo – kościół parafialny pw. Św. Elżbiety Węgierskiej – 4 karty

Na terenie gminy Inowrocław brak obiektów ruchomych w zbiorach muzealnych.

Kapliczki i figury na terenie gminy Inowrocław:

Na terenie Gminy znajdują się zabytkowe oraz współczesne kapliczki i figury przydrożne, stanowiące wartościowy element krajobrazu kulturowego.

1. **Balin** – kapliczka z figurą Matki Boskiej (zburzona i odtworzona w związku z przebudową obwodnicy) w 2014 r.
2. **Batkowo** – kapliczka z figurą Matki Boskiej
3. **Czyste** – kapliczka z figurą Matki Boskiej
4. **Dulsk** – kapliczka z figurą Matki Boskiej
5. **Dziennice** – krzyż drewniany, 1952 r.
6. **Gnojno** – krzyż drewniany
7. **Gnojno** – rzeźba św. Antoniego
8. **Góra** – kapliczka na cmentarzu z figurą Matki Boskiej, 1855 r.
9. **Góra** – rzeźba Chrystusa Zmartwychwstałego.
10. **Góra** – kolumna z figurą Matki Boskiej
11. **Jacewo** – rzeźba św. Antoniego
12. **Jaksice** – rzeźba Matki Boskiej z 1948 r. na miejscu pomnika Powstańców Wielkopolskich
13. **Jaksice** – kapliczka z figurą Matki Boskiej, 2010 r.
14. **Jaksice** – krzyż drewniany (droga do Pławna)
15. **Jaksice** – krzyż drewniany (przy torach)
16. **Jaksiczki** – krzyż drewniany
17. **Karczyn Wieś** – figura Matki Boskiej
18. **Kłopot** – figura Matki Boskiej, 2015 r.
19. **Kłopot** – krzyż drewniany
20. **Komaszyce** – kapliczka z figurą Matki Boskiej
21. **Komaszyce-Turzany** – krzyż drewniany, 1965 r.
22. **Kruśliwiec** – kapliczka z figurą Matki Boskiej, 1948 r.
23. **Krusza Duchowna** – rzeźba Matki Boskiej
24. **Łatkowo** – kapliczka przydrożna z figurą Matki Boskiej z początku XX w.
25. **Łąkocin** – rzeźba Chrystusa na kolumnie, odnowiona w 1945 r.
26. **Łojewo** – figura Matki Boskiej na wysokim cokole.
27. **Łojewo** – rzeźba Chrystusa na cokole
28. **Łojewo** – krzyż drewniany, l.30 XX w.

29. **Marcinkowo** – krzyż drewniany
30. **Marulewy** – kapliczka z figurą Matki Boskiej, 2010 r.
31. **Miechowice** – rzeźba Matki Boskiej na kolumnie
32. **Olszewice** – krzyż drewniany
33. **Oporówek** – krzyż drewniany, 1967 r.
34. **Orłowo** – krzyż drewniany na cmentarzu
35. **Orłowo** – kapliczka z figurą Matki Boskiej, 1946 r., („dziękczynna” rodziny Zielińskich)
36. **Pławinek** – rzeźba św. Kazimierza na kolumnie, 1881 r.
37. **Radłówek** – kapliczka z figurą Matki Boskiej z 1945, przebudowana w 2016 r.
38. **Sikorowo** – rzeźba Matki Boskiej
39. **Sławęcín** – rzeźba matki Boskiej na kolumnie z 1947 r., przeniesiona w 2013 r. do kaplicy
40. **Sławęcín** – kapliczka z figurą Matki Boskiej (nowa)
41. **Sławęcinek** – krzyż drewniany
42. **Słońsko** – krzyż metalowy
43. **Słońsko** – kapliczka z figurą Matki Boskiej, koniec XIX w.
44. **Sójkowo** – kapliczka z figurą Matki Boskiej.
45. **Sójkowo** – kapliczka z figurą Matki Boskiej z 2017 r.
46. **Strzemkowo** – figura Chrystusa (nisza, w kaplicy p.w. św. Antoniego), około połowy XIX w.
47. **Strzemkowo** – krzyż drewniany
48. **Tupadły** – figura Chrystusa na cokole
49. **Tupadły** – krzyż drewniany
50. **Turlejewo** – kapliczka z figurą Matki Boskiej z 1949 r., odbudowana w 2015 r.
51. **Turzany** – figura Matki Boskiej z 2004 r. na miejscu trzech kapliczek
52. **Żalinowo** – kapliczka z figurą Matki Boskiej Wniebowziętej, 1987 r.

5.2.5. Zabytki archeologiczne

Na terenie Gminy znajdują się cztery stanowiska archeologiczne posiadające własną formę krajobrazową, wpisane do rejestru zabytków. Są to stanowiska w Borkowie, Strzemkowie, Ostrowie Krzyckim i Marcinkowie.

Pierwszych przypadkowych odkryć archeologicznych na terenie gminy Inowrocław dokonano już w XIX wieku. W okresie międzywojennym w niektórych miejscowościach położonych na jej obszarze prowadzono badania powierzchniowe. Systematyczne prace archeologiczne na terenie Gminy rozpoczęła w 2. połowie lat 60. XX w. tzw. Ekspedycja Kujawska Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu. W późniejszych latach obszar gminy Inowrocław objęto badaniami terenowymi w ramach *Archeologicznego Zdjęcia Polski*. Jest to projekt rozpoczęty w 1978 roku. Polega na poszukiwaniu oraz rejestrowaniu stanowisk archeologicznych w ramach tzw. kwadratów AZP. Zgodnie z przyjętym podziałem na teren gminy Inowrocław składają się obszary oznaczone numerami 43-39, 43-40, 44-39, 44-40, 44-41, 45-39, 45-40, 45-41, 46-40, 46-41.

Pierwsze pewne ślady obecności człowieka na opisywanym terenie pochodzą z czasów neolitu. Są one związane z kulturą ceramiki wstęgowej rytej. Jej przedstawiciele byli pierwszymi rolnikami zamieszkującymi obecne tereny Kujaw. Przybyli oni z południa poprzez tzw. Bramę Morawską. Ślady po kulturze ceramiki wstęgowej rytej były odnajdywane między innymi na stanowiskach w Łojewie, Kruszy Zamkowej oraz Kruszy Podlotowej. W kolejnych wiekach na obszarze dzisiejszej gminy Inowrocław występowała grupa brzesko-kujawska kultury lendzielskiej. Pozostałości po jej osadnictwie odnotowano między innymi w Kruszy Zamkowej. Znalezione tam ślady po tzw. domach trapezowatych oraz trzy groby. W IV tysiącleciu p.n.e. rejon dzisiejszego Inowrocławia został zdominowany przez kulturę pucharów lejkowatych. Jej nazwa wywodzi się od charakterystycznej formy naczyń. Była to kultura twórców słynnych kujawskich grobowców megalitycznych położonych w niedalekich Wietrzychowicach. Jej przedstawiciele stworzyli na obszarze dzisiejszej gminy Inowrocław stosunkowo gęstą sieć osadniczą. Na opisywanym terenie często odnajdywane były również ślady po kulturze amfor kulistych. W rejonie Inowrocławia spotykano także pozostałości po kulturach wczesnej epoki brązu, to jest kulturze iwieńskiej oraz kulturze trzcienieckiej. Są one jednak stosunkowo nieliczne. W środkowej epoce brązu na większości ziem dzisiejszej Polski zaczęła dominować kultura łużycka. Rozwijała się ona przez kolejne tysiąc lat. Jej ostatnie enklawy przetrwały do okresu środkowolateńskiego (300 – 100 p.n.e.). Na obszarze dzisiejszej gminy Inowrocław osadnictwo łużyckie koncentrowało

się na dwóch obszarach w dolinie Noteci, pierwszym pomiędzy Batkowem i Łojewem oraz drugim pomiędzy Łojewem i Latkowem. U progu przełomu er na Kujawach wykształciła się tzw. grupa kruszańska kultury przeworskiej. Ukształtowała się ona pod dużym wpływem kultury lateńskiej reprezentowanej przez ludność celtycką. Nazwa grupy wywodzi się od stanowiska w Kruszy Zamkowej. W latach siedemdziesiątych XX wieku archeolodzy pod kierunkiem prof. Aleksandry Cofty-Broniewskiej odkryli tam ślady rozległej osady z pozostałościami po dużym budynku interpretowanym jako sanktuarium. Rozmiary oraz położenie stanowiska na szlaku bursztynowym skłoniły do sformułowania hipotezy, że są to pozostałości po emporium Askaukalis, pojawiającym się na mapie rzymskiego geografę Ptolemeusza z II wieku n.e. Osada w Kruszy Zamkowej funkcjonowała przez kilkaset lat. Około połowy V wieku n.e. kultura przeworska zanikła na skutek wydarzeń związanych z wielką wędrówką ludów. Następnie na ziemię tę napłynęła ludność słowiańska.

Łącznie na terenie gminy Inowrocław zarejestrowano dotychczas 976 stanowisk archeologicznych. Cztery spośród nich są wpisane do rejestru zabytków. W grupie tej znajduje się między innymi w większości zniszczone wielokulturowe stanowisko nr 1 w Marcinkowie. Znalezione tam między innymi ślady po cmentarzysku (faza wczesna) oraz osadzie kultury łużyckiej.

Trzy pozostałe stanowiska archeologiczne wpisane do rejestru zabytków to średniowieczne grodziska. Znajdują się one w Borkowie, Ostrowie Krzyckim oraz Strzemkowie.

Obiekt z Borkowa pochodzi z wczesnego średniowiecza (fazy B-C – 600-950 r.). Jest to częściowo zniszczone grodzisko pierścieniowate z półkolistym wałem, którego wysokość dochodzi do 2 metrów.

Grodzisko stożkowate w Ostrowie Krzyckim ma nieco młodszą metrykę. Funkcjonowało ono w okresie późnego średniowiecza (do XV w.). Obiekt ma 50 metrów średnicy. Jest otoczony dwoma wałami oraz dwiema fosami. W XIV wieku znajdowała się tu siedziba księcia gniewkowskiego Władysława Białego. Teren ten stanowił część dóbr szarlejskich. W XIX wieku grodzisko pojawia się w twórczości młodego Jana Kasprowicza. Na historycznych mapach obiekt występuje pod nazwą Stare Okopy (Alte Schanze). Oprócz tego grodzisko bywa również określane jako Szwedzkie Okopy. Obecnie zabytek znajduje się na terenie podlegającym administracji wojskowej (poligon).

Najmniejszym spośród wymienionych obiektów jest późnośredniowieczne grodzisko stożkowate w Strzemkowie. Znajduje się ono na terenie dawnego parku dworskiego. Jest to czworoboczny kopiec, który u podstawy liczy sobie od 18 do 20 metrów. Jego wysokość

sięga 2,5 metra. W literaturze obiekt ten jest niekiedy wymieniany jako „kopiec w parku dworskim”.

Wszystkie trzy grodziska były badane przez prof. A. Coftę-Broniewską. Ich chronologia została ustalona przede wszystkim na podstawie odnalezionego materiału ceramicznego.

Od 2011 roku wiedza na temat grodzisk z okolic Inowrocławia, w tym obiektów w Borkowie oraz Ostrowie Krzyckim, była popularyzowana poprzez projekt edukacyjny „Terra Incognita” realizowany przez uczniów Zespołu Szkół Katolickich w Inowrocławiu. Jego koordynatorem był miejscowy nauczyciel Łukasz Oliwkowski. W ramach prowadzonych działań uczestnicy projektu przygotowali między innymi wystawy oraz krótkie filmy dotyczące grodzisk. Ponadto wzięli również udział w konferencji naukowej oraz Ogólnopolskim Przeglądzie Projektów Młodzieżowych. Owocem projektu była również publikacja popularnonaukowa. Prowadzone działania wzbudziły szerokie zainteresowanie mediów.

Niemniejszą uwagą cieszył się projekt Askaukalis. Nawiązywał on do wspomnianych już badań prof. A. Cofty-Broniewskiej oraz hipotezy o istnieniu w Kruszy Zamkowej emporium wymienionego przez rzymskiego geografę Ptolemeusza. Już w 2011 roku w Inowrocławiu powstała pierwsza ekspozycja poświęcona temu odkryciu archeologicznemu. Właściwy projekt został zainicjowany w 2014 roku. Jego celem była budowa w Kruszy Zamkowej repliki świątyni kultury przeworskiej. Obiekt ten został uroczyście otwarty 26 września 2014 roku podczas pierwszego dnia konferencji „Krusza Zamkowa – Askaukalis – Inowrocław w 40. rocznicę odkrycia”. W maju 2016 roku, w Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie, otwarto drugą salę poświęconą osadzie. Wszystkie te działania wpisują się pozytywnie w idee promocji dziedzictwa archeologicznego i winny być kontynuowane.

Szczegółowy wykaz 976 stanowisk archeologicznych, zgodny z wojewódzką ewidencją zabytków, prowadzoną przez Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Toruniu Delegatura w Bydgoszczy, został zamieszczony w załączniku nr 1 niniejszego opracowania.

5.2.6. Dziedzictwo niematerialne

Ważnym elementem podkreślającym lokalną tożsamość gminy Inowrocław jest dziedzictwo niematerialne. Służy ono budowaniu i integrowaniu społeczności poprzez wzrost świadomości rodzimych tradycji. Dziedzictwem niematerialnym są też nazwy geograficzne, historyczne lub tradycyjne zwyczaje, przekazy ustne, wiedza i umiejętności oraz związane z nimi przedmioty i przestrzeń kulturowa, które są uznane za część własnego dziedzictwa przez daną lokalną społeczność. Niematerialne dziedzictwo kulturowe oznacza praktyki, wyobrażenia, przekazy, wiedzę i umiejętności. Jest też związane z przedmiotami, artefaktami i przestrzenią kulturową uznawaną przez wspólnoty, grupy i jednostki za część własnego dziedzictwa kulturowego.

Dziedzictwo niematerialne na terenie gminy Inowrocław jest kultywowane i propagowane m.in. poprzez szlaki turystyczne związane z historią Polski, to jest odcinek Szlaku Piastowskiego, zwanego też Szlakiem Tysiąclecia Państwa Polskiego, i odcinek Szlaku Powstania Wielkopolskiego. Dochodzą do tego szlaki związane z wybitnymi postaciami: Szlak Jana Kasprowicza, Szlak Stanisława Przybyszewskiego i Szlak generała Władysława Sikorskiego. Istotnym elementem jednoczącym mieszkańców gminy Inowrocław są działania pobudzające wzrost świadomości rodzimych tradycji i obrzędowości. Do tradycji wielkanocnych odnosi się festyn organizowany przez Urząd Gminy Inowrocław pod nazwą „Tradycje wielkanocne na Kujawach”. Również sołectwo Jaksice od ponad 40 lat kultywuje ludowe tradycje. Pod koniec karnawału na ulice wychodzą „kozy zapustne”, a wśród przebierańców pojawiają się m.in. koza, bocian, diabeł, baby i dziad. Całości towarzyszy para młoda i wędrowna grupa grajków. Karnawał kończy wieczorna zabawa, zwana „podkoziółkiem”, w lokalnej świetlicy. Tradycja „kozy” ma także miejsce w Orłowie. W okresie Wielkanocy popularny na terenie gminy jest „Śmigus-dyngus” oraz „Przywołówki” – będące dawną kujawską spuścizną.

Na kujawskich jarmarkach stałym elementem jest tradycja Baranka Wielkanocnego wykonanego z cukru lub gliny oraz inne drobne, świąteczne elementy dekoracyjne. Popularne w Polsce pisanki na Kujawach określane są mianem "kraszanek", a jajka zazwyczaj barwione są w jednym kolorze i zdobione bardzo skromnie.

Ważnym elementem niematerialnego dziedzictwa każdego regionu są tradycje kulinarne, a wyrazem ich kultywowania przez Gminę jest organizowane „Gminne święto dyni”.

Lokalne, ludowe tradycje muzyczne kultywują dwa zespoły: „Kruszowianki” z

solectwa Krusza Duchowna i Krusza Zamkowa oraz „Kłopcianie” ze wsi Kłopot. Podczas występów oba zespoły prezentują lokalny folklor i charakterystyczne stroje ludowe. Uczestniczą one w Kujawskim Festiwalu Pieśni Ludowej. Aktywnym ośrodkiem krzewiącym lokalną tradycję jest Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich w Łojewie. Wśród licznych działań związanych z historią i kulturą, na uwagę zasługują „Międzynarodowe mistrzostwa Polski w rzeźbie w drewnie”, a same Łojewo określone zostało „Rzeźbiarską Stolicą Polski”. Całości licznych działań tamtejszego Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich towarzyszy stała ekspozycja różnych zabytków kultury ludowej, zgromadzonych w Izbie Kujawskiej oraz w Sali Przybyszewskiego. Z kolei łojewskie Centrum Integracji Społecznej organizuje spotkania z folklorem kujawskim, podczas których prezentowane są m.in. tradycje hafciarskie czy tradycyjne wieńce dożynkowe. Do innych działań w Łojewie zaliczyć należy imprezy plenerowe organizowane przez Towarzystwo Rozwoju Łojewa nad brzegami jeziora Szarłej, to jest „Słowiańskie Grodzisko” połączone z tradycyjnymi obchodami święta plonów. Towarzystwo to, propagując historię, organizuje także pokazy "Kraina Słowian", odnoszące się do epoki pierwszych Piastów. W Gminie funkcjonuje też 27 świetlic środowiskowych, gdzie kultywuje się i utrwała lokalna tradycję. Działają również liczne kluby, związki i stowarzyszenia, takie jak Towarzystwo Rozwoju Łojewa, Stowarzyszenie Rozwoju Jaksic, Stowarzyszenie Rozwoju Wsi Sławęcín i Sławęcinek.

Pamięć o zasłużonych postaciach, zarówno w skali kraju, jak i gminy Inowrocław wyraża się w dbałości o miejsca z nimi związanymi. Jedną z nich jest Stanisława Przybyszewski urodzony w Łojewie, a zmarły w Jarontach. Strzelisty obelisk upamiętniający miejsce jego wiecznego spoczynku znajduje się na cmentarzu w Górze. Jego twórczość przypominają spotkania w Sali Przybyszewskiego w Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich, organizowane jako „Imieniny u Stacha”.

Do zasłużonych i związanych z walką o polskość należy kilka osób, w tym Stanisław Brzeski, urodzony w Cieślinie, czy Antoni Grobelski, urodzony w Batkowie. Obaj byli wieloletnimi działaczami polskich organizacji i towarzystw. Na okres II wojny światowej przypada śmierć Konstantego Gutorskiego – powstańca wielkopolskiego, zmarłego w obozie w Oranienburgu-Sachsenhausen na terenie III Rzeszy. Natomiast na początku II wojny światowej, w 1939 r., Niemcy zamordowali Karola Kozłowskiego i Antoniego Ponińskiego – dziedzica Pławinka.

Ważnym miejscem, w którym odbywają się festyny, wystawy i spotkania jest dwór w Orłowie, funkcjonujący pod nazwą „Villa Orłowo”. Wspólnie z Gminą Inowrocław realizowana jest rokrocznie duża impreza plenerowa pod nazwą "Pożegnanie lata", która

poprzez elementy zabawy przybliżyć historię i ma charakter widowiska historycznego.

Projekt *Przystanek Łojewo* to oferta obejmująca działalność agroturystyczną, edukacyjną, rekreacyjną i gastronomiczną. Dzięki niej można zapoznać się z lokalnymi walorami historycznymi i kulturowymi, zwiedzając ekspozycję w Centrum Dziedzictwa Kujaw Zachodnich i uczestnicząc w imprezie plenerowej w *Prasłowiańskim Gaju*, nawiązującej do słowiańskich obyczajów i wierzeń. Można też zapoznać się z walorami naturalnych produktów oferowanych przez gospodarstwo agroturystyczne *Mleczna Kraina*.

Oferta pod wspólną nazwą *Przystanek Łojewo* jest rozwijana pod patronatem samorządu i Wójta Gminy Inowrocław i zgodnie z założeniami tej partnerskiej inicjatywy może być poszerzana o kolejne usługi o charakterze turystyczno-rekreacyjnym i gastronomicznym.

W przyszłości *Przystanek Łojewo* może stać się jednym z ciekawszych składników sieciowego produktu turystycznego pod nazwą VIA CUIAVIA, bazującego na bogatej historii i dziedzictwie południowej części województwa kujawsko-pomorskiego.

Dbłość o niematerialne dziedzictwo na terenie gminy Inowrocław jest bardzo różnorodna i bogata, dzięki czemu wzrasta też jej turystyczna atrakcyjność.

6. ZABYTKI OBJĘTE PRAWNYMI FORMAMI OCHRONY

Prawne formy ochrony zabytków realizowane są przez:

- 1) wpis do rejestru zabytków,
- 2) uznanie za pomnik historii,
- 3) utworzenie parku kulturowego,
- 4) ustalenia ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Rejestr zabytków: Zgodnie z Ustawą z 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, właściwy dla danego terenu Wojewódzki Konserwator Zabytków prowadzi rejestr zabytków: nieruchomych, ruchomych i archeologicznych.

Z terenu gminy Inowrocław do rejestru zabytków nieruchomych wpisanych jest 13 założeń dworsko- i pałacowo-parkowych (w tym dwa wydzielone parki), dwa obiekty sakralne z cmentarzami przykościelnymi i cztery stanowiska archeologiczne.

Wykaz obiektów w gminie Inowrocław wpisanych do rejestru zabytków nieruchomych:

Zespoły dworsko- i pałacowo-parkowe, parki		
Miejscowość	Obiekt	Nr wpisu do rejestru zabytków
Cieślin	Założenie dworsko-parkowe	A/1454 z 26.04.1984 r.
Czyste	Założenie dworsko-parkowe	A/1203 z 26.04.1984 r.
Gnojno	Założenie dworsko-parkowe	A/1455 z 26.04.1984 r.
Kłopot	Założenie pałacowo-parkowe	A/1457 z 26.04.1984 r.
Kruśliwiec	Założenie dworsko-parkowe	A/1456 z 26.04.1984 r.
Latkowo	Założenie dworsko-parkowe	A/ 1165 z 15.06.1985 r.
Łąkocin	Park dworski	A/206 z 16.03.1987 r.
Łojewo	Założenie dworsko-parkowe	A/1434 z 15.01.1985 r.
Marulewy	Założenie pałacowo-parkowe	A/1458 z 26.04.1984 r.
Olszewice	Założenie pałacowo-parkowe: <ul style="list-style-type: none"> • Pałac • Park	A/981 z 28.07.1987 r. A/981 z 16.03.1987 r.
Orłowo	Zespół dworsko-parkowy:	A/182 z 9.06.2004 r.

	<ul style="list-style-type: none"> • Dwór • Park 	
Piotrkowice	Założenie dworsko-parkowe	A/1204 z 15.12.1982 r.
Obiekty sakralne		
Orłowo	Zespół kościoła parafialnego p.w. św. Elżbiety: <ul style="list-style-type: none"> • Kościół • Cmentarz przykościelny 	A/842 z 16.09.1998 r.
Góra	Cmentarz przykościelny, rzymsko-katolicki parafialny z działką nr 36	A/1652 z 06.12.2013 r.
Stanowiska archeologiczne posiadające własną formę krajobrazową		
Borkowo	stanowisko nr 1	90/C z 12.11.1968 r.
Strzemkowo	stanowisko nr 3A	146/C z 18.09.1984 r.
Ostrowo Krzyckie	stanowisko nr 1	B-5 z 18.01.1934 r.
Marcinkowo	stanowisko nr 1	137/C z 15.01.1973 r.

Pomniki historii i parki kulturowe.

Na terenie Gminy nie występują obiekty o unikatowym znaczeniu w skali światowej czy kraju, takich jak zabytkowe obiekty czy zespoły wpisane na listę Światowego Dziedzictwa Kulturowego UNESCO czy listę Pomników Historii. Również na terenie Gminy nie został utworzony żaden park kulturowy.

Ustalenia ochrony w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

Kolejną formą ochrony zabytków jest ustanowienie ochrony dziedzictwa kulturowego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego poprzez wyznaczanie stref ochrony konserwatorskiej. Gmina dysponuje *Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław*, w którym zostały wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej.

6.1. ZABYTKI W GMINNEJ EWIDENCJI ZABYTKÓW

Jednym z obowiązków nałożonych na gminy przez Ustawę z 23.07.2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jest *uwzględnienie zadań ochronnych w planach o zagospodarowaniu przestrzennym oraz przy kształtowaniu środowiska*. Temu zadaniu służy *Gminna ewidencja zabytków*, o której mowa w art. 22, punkt 4: *Wójt [...] prowadzi gminną ewidencję zabytków w formie zbioru kart adresowych zabytków nieruchomych z terenu gminy.*, natomiast punkt. 5 określa jej zakres. W gminnej ewidencji zabytków powinny być ujęte:

- 1) zabytki nieruchome wpisane do rejestru zabytków ,
- 2) inne zabytki nieruchome znajdujące się w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- 3) inne zabytki nieruchome wyznaczone przez wójta (burmistrza, prezydenta miasta) w porozumieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków.

W *Gminnej ewidencji zabytków* gminy Inowrocław wpisanych jest 264 obiektów nieruchomych, w tym 26 obiektów (pałace, dwory, parki oraz obiekty sakralne) wpisanych do rejestru zabytków na podstawie 14 decyzji. Są to dzieła architektury i budownictwa, takie jak obiekty sakralne, użyteczności publicznej (szkoły, zajazdy, poczty, dworce itp.), budowle rezydencjonalne, zabudowania folwarczne, parki, budynki mieszkalne wraz z zabudowaniami gospodarczo-inwentarskimi (obory, chlewnie, stodoły), budynki przemysłowe, zabytki techniki (np. kuźnie) oraz cmentarze.

Obiekty wpisane do gminnej ewidencji zabytków gminy Inowrocław

LP.	MIEJSCOWOŚĆ	OBIEKT	ADRES
1	Balczewo	budynek mieszkalny	Balczewo nr 3
2	Balczewo	budynek mieszkalny	Balczewo nr 4
3	Balczewo	budynek mieszkalny	Balczewo nr 6
4	Balczewo	budynek mieszkalny	Balczewo nr 7 lub 9a
5	Balczewo	budynek mieszkalny	Balczewo nr 8
6	Balczewo	budynek mieszkalny	Balczewo nr 15
7	Balczewo	budynek mieszkalny	Balczewo nr 17
8	Balczewo	budynek mieszkalny	Balczewo nr 21
9	Balczewo	budynek mieszkalny	Balczewo nr 27
10	Balczewo	budynek mieszkalny	Balczewo nr 31 (30) ?
11	Balczewo	budynek gospodarczy	Balczewo nr 3
12	Balczewo	budynek gospodarczy	Balczewo nr 4

13	Balczewo	budynek gospodarczy	Balczewo nr 6
14	Balczewo	budynek gospodarczy	Balczewo nr 8
15	Balczewo	budynek gospodarczy	Balczewo
16	Balczewo	dawna kuźnia, budynek nieużytkowany,	Balczewo
17	Balczewo	cmentarz ewangelicki	Balczewo
18	Balczewo	szkoła, obecnie budynek mieszkalny i świetlica	Balczewo
19	Balin	kapliczka	Balin
20	Batkowo	dom	Batkowo 27
21	Batkowo	kapliczka	Batkowo, 20 m na płd. od domu nr 27
22	Batkowo	bruk	Droga do domu nr 27, odcinek około 300 m
23	Borkowo	dwór	Borkowo nr 8
24	Borkowo	kapliczka	Borkowo- 50 m od płn.- wsch. naroża dworu
25	Borkowo	oficyna dworu	Borkowo
26	Borkowo	park	Borkowo
27	Cieślin	dom, obecnie Gminna biblioteka publiczna i świetlica wiejska	Cieślin nr 13
28	Cieślin	budynek gospodarczy	Cieślin nr 13
29	Cieślin	budynek gospodarczy I	Cieślin nr 24
30	Cieślin	budynek gospodarczy II	Cieślin nr 24
31	Cieślin	oficyna dworu	Cieślin nr 24
32	Cieślin	dwór	Cieślin nr 25, <i>(rejestr zabytków A/1454)</i>
33	Cieślin	park	Cieślin <i>(rejestr zabytków A/1454)</i>
34	Czyste	dwór	Czyste nr 29 <i>(rejestr zabytków A/1203)</i>
35	Czyste	park	Czyste <i>(rejestr zabytków A/1203)</i>
36	Dulsk	szkoła, obecnie dom i świetlica	Dulsk nr
37	Dulsk	dwojak, obecnie dom.	Dulsk nr 24
38	Gnojno	czworak, obecnie budynek mieszkalny	Gnojno nr 2
39	Gnojno	czworak, obecnie budynek mieszkalny	Gnojno nr 3
40	Gnojno	dwór	Gnojno nr 1 <i>(rejestr zabytków A/1455)</i>
41	Gnojno	kapliczka	Gnojno
42	Gnojno	park	Gnojno <i>(rejestr zabytków A/1455)</i>
43	Góra	szkoła, obecnie budynek	Góra nr 21

		mieszkalny	
44	Góra	cmentarz przykościelny rzymsko-katolicki parafialny	Góra (rejestr zabytków A/1652)
45	Góra	dwór	Góra nr 27
46	Góra	kapliczka na cmentarzu	Góra
47	Góra	figura Najświętszej Marii Panny	Góra
48	Góra	kościół pw. św. Trójcy	Góra
49	Góra	park	Góra
50	Góra	plebania	Góra
51	Jacewo	budynek mieszkalny, dawniej rządcówka	ul. Brzozowa 15, d. Jacewo 22
52	Jacewo	budynek gospodarczy przy domu	ul. Brzozowa 15, d. Jacewo 22
53	Jacewo	brama słup. przy domu	ul. Brzozowa 15, d. Jacewo 22
54	Jacewo	dwór, obecnie budynek mieszkalny	ul. Brzozowa 17
55	Jacewo	park	Jacewo
56	Jacewo	budynek mieszkalny	Jacewo nr 33
57	Jacewo	budynek mieszkalny	ul. Brzozowa 22, d. Jacewo 32
58	Jacewo	spichlerz	ul. Brzozowa 22, d. Jacewo 32
59	Jacewo	obora w zagrodzie	ul. Brzozowa 22, d. Jacewo 32
60	Jacewo	młyn	Jacewo
61	Jacewo	figura NMP	Jacewo
62	Jacewo	cmentarz ewangelicki	Jacewo
63	Jaksice	dom	ul. Dworcowa 2
64	Jaksice	sześciorak, obecnie dom	ul. Dworcowa 6
65	Jaksice	dwór	ul. Dworcowa 10
66	Jaksice	park	ul. Dworcowa 10
67	Jaksice	kapliczka	ul. Dworcowa / Szkolna
68	Jaksice	dom	ul. Spółdzielcza 10
69	Jaksice	dom	ul. Sportowa 1
70	Jaksice	dom	ul. Sportowa 2
71	Jaksice	cmentarz rzymsko-katolicki	ul. Szkolna
72	Jaksice	budynek gospodarczy przy szkole	ul. Szkolna 1
73	Jaksice	szkoła	ul. Szkolna 1
74	Jaksice	dom	ul. Szkolna 4
75	Jaksice	dom	ul. Szkolna 13
76	Jaksice	dom	ul. Szkolna 15
77	Jaksice	dom	ul. Szkolna 17
78	Jaksice	dom	ul. Szkolna 21

79	Jaksice	dom	ul. Szkolna 23
80	Jaksice	budynek gospodarczy	ul. Szosa Bydgoska 10
81	Jaksice	dom	ul. Szosa Bydgoska 10
82	Jaksice	dom	ul. Wschodnia nr 1
83	Jaksice	dom	ul. Wschodnia nr 3
84	Jaksice	dom	ul. Wschodnia nr 4
85	Jaksice	dom	ul. Wschodnia nr 6
86	Jaksice	dom	ul. Wschodnia nr 7
87	Jaksice	dom	ul. Wschodnia nr 8
88	Jaksice	dom	ul. Wschodnia nr 9
89	Jaksice	dom	ul. Wschodnia nr 10
90	Jaksice	dom	ul. Wschodnia nr 27
91	Jaksice	budynek gospodarczy I przy domu	ul. Wschodnia nr 27
92	Jaksice	budynek gospodarczy II przy domu	ul. Wschodnia nr 27
93	Jaksice	bruki	ul. Wschodnia
94	Karczyn Wieś	budynek gospodarczy	Karczyn Wieś nr 1
95	Karczyn Wieś	dom	Karczyn Wieś nr 3
96	Karczyn Wieś	obora przy domu	Karczyn Wieś nr 4
97	Karczyn Wieś	dom	Karczyn Wieś nr 7
98	Karczyn Wieś	figura NMP	Karczyn Wieś
99	Kłopot	dom dróżnika z budynkiem gospodarczym	Kłopot nr 49
100	Kłopot	pałac	Kłopot nr 32 <i>(rejestr zabytków A/1457)</i>
101	Kłopot	park	Kłopot <i>(rejestr zabytków A/1457)</i>
102	Kłopot	magazyn zbożowy	Kłopot
103	Komaszyce	dwór, obecnie budynek mieszkalny i świetlica	Komaszyce nr 13
104	Komaszyce	dom z częścią gospodarczą obecnie dom	Komaszyce nr 14
105	Krusza Duchowna	dom	Krusza Duchowna nr 3
106	Krusza Duchowna	młyn, obecnie klub	Krusza Duchowna nr 5
107	Krusza Duchowna	dom	Krusza Duchowna nr 6
108	Krusza Duchowna	dom	Krusza Duchowna nr 8
109	Krusza Duchowna	dom	Krusza Duchowna nr 23
110	Krusza Duchowna	szkoła obecnie dom	Krusza Duchowna nr 26
111	Krusza Duchowna	budynek gospodarczy	Krusza Duchowna nr 26
112	Krusza Duchowna	kapliczka	Krusza Duchowna- po zach. str. drogi do Inowrocławia, przy skrzyżowaniu z drogą do Kruszy

			Zamkowej
113	Krusza Podlotowa	Figura Matki Boskiej (1945 r.)	Krusza Podlotowa - na zakręcie drogi prowadzącej z Kruszy Zamkowej do Piotrkowic
114	Krusza Zamkowa	kapliczka	Krusza Zamkowa - po płn. stronie drogi prowadzącej do Kruszy Podlotowej
115	Krusza Zamkowa	ośmiorak, obecnie budynek mieszkalny	Krusza Zamkowa nr 27
116	Krusza Zamkowa	chlew, obecnie budynek gospodarczy	Krusza Zamkowa nr 29
117	Krusza Zamkowa	dwór	Krusza Zamkowa nr 29
118	Krusza Zamkowa	park	Krusza Zamkowa
119	Krusza Zamkowa	bruk	Droga od szosu do dworu, odc. ok. 150 m.
120	Kruśliwiec	dwór	ul. Kruśliwiecka nr 7, <i>(rejestr zabytków A/1456)</i>
121	Kruśliwiec	park	Kruśliwiec, na południowy <i>(rejestr zabytków A/1456)</i>
122	Łatkowo	dwór, obecnie budynek mieszkalny i świetlica	Łatkowo nr 17 <i>(rejestr zabytków A/1165)</i>
123	Łatkowo	park	Łatkowo <i>(rejestr zabytków A/1165)</i>
124	Łatkowo	kapliczka	Łatkowo
125	Łąkocin	dom	Łąkocin nr 7-7a
126	Łąkocin	dom	Łąkocin nr 10
127	Łąkocin	młeczarnia - dom	Łąkocin nr 6
128	Łąkocin	kapliczka	Łąkocin
129	Łąkocin	figura Najświętszego Serca Jezusa	Łąkocin
130	Łąkocin	pozostałość ogrodzenia z bramą	Łąkocin
131	Łąkocin	park	Łąkocin <i>(rejestr zabytków A/206)</i>
132	Łojewo	chlew	Łojewo nr 17
133	Łojewo	dom	Łojewo nr 17
134	Łojewo	dom	Łojewo nr 18-20
135	Łojewo	dom	Łojewo nr 25
136	Łojewo	dom	Łojewo nr 29
137	Łojewo	dom	Łojewo nr 31
138	Łojewo	dwór	Łojewo nr 34 <i>(rejestr zabytków A/1434)</i>
139	Łojewo	park	Łojewo <i>(rejestr zabytków A/1434)</i>
140	Łojewo	„biuro księgowego”, obecnie dom	Łojewo nr 35

141	Łojewo	ogrodzenie w zespole dworsko-parkowym	Łojewo
142	Łojewo	gołębnik	Łojewo- na zach. od dworu
143	Łojewo	obora budynek gospodarczy w zespole dworskim	Łojewo - w kompleksie zabudowań gospodarczych, na pln.- zach. od pałacu
144	Łojewo	budynek gospodarczy	Łojewo
145	Łojewo	kapliczka	Łojewo przy nr 15
146	Łojewo	kapliczka	Łojewo- na wsch. od początku wsi, przy drodze, po pld. stronie drogi
147	Łojewo	bruk	
148	Marcinkowo	dom	Marcinkowo
149	Marcinkowo	dom	Marcinkowo nr 8
150	Marcinkowo	dom	Marcinkowo nr 20
151	Marcinkowo	budynek gospodarczy przy domu	Marcinkowo nr 20
152	Marcinkowo	dom	Marcinkowo nr 21
153	Marcinkowo	dom	Marcinkowo nr 22
154	Marcinkowo	budynek gospodarczy	Marcinkowo nr 25
155	Marcinkowo	dom	Marcinkowo nr 25
156	Marcinkowo	dom	Marcinkowo nr 26
157	Marcinkowo	budynek gospodarczy / kuźnia?	Marcinkowo nr 27
158	Marcinkowo	dom	Marcinkowo nr 28
159	Marcinkowo	dom	Marcinkowo nr 30
160	Marcinkowo	dom	Marcinkowo nr 31
161	Marcinkowo	dom	Marcinkowo nr 34
162	Marcinkowo	dom, obecnie nieużytkowany	Marcinkowo nr 35
163	Marcinkowo	dom	Marcinkowo nr 36
164	Marcinkowo	budynek gospodarczy	Marcinkowo nr 40
165	Marcinkowo	bruki	Boczne drogi we wsi odchodzące od drogi asfaltowej z Inowrocławia, odc. ok. 650 m.
166	Marulewy	pałac	Marulewy nr 17 <i>(rejestr zabytków A/1458)</i>
167	Marulewy	park	Marulewy <i>(rejestr zabytków A/1458)</i>
168	Olszewice	pałac	Olszewice nr 24 <i>(rejestr zabytków A/981)</i>
169	Olszewice	park	Olszewice <i>(rejestr zabytków A/981)</i>
170	Oporówek	kapliczka	Oporówek
171	Orłowo	„dom administratora”, obecnie dom	Orłowo nr 52
172	Orłowo	dom	Orłowo nr 51

173	Orłowo	czworak, obecnie dom	Orłowo nr 59
174	Orłowo	dom	Orłowo nr 105
175	Orłowo	szkoła	Orłowo nr 40
176	Orłowo	cmentarz parafialny	Orłowo
177	Orłowo	kościół pw. św. Elżbiety	Orłowo <i>(rejestr zabytków A/842)</i>
178	Orłowo	cmentarz przykościelny	Orłowo <i>(rejestr zabytków A/842)</i>
179	Orłowo	cmentarz rodowy	Orłowo
180	Orłowo	dwór, obecnie hotel	Orłowo nr 54 <i>(rejestr zabytków A/182)</i>
181	Orłowo	figura NMP	Orłowo
182	Orłowo	laboratorium z budynkiem gospodarczym obecnie budynek mieszkalny z budynkiem gospodarczym	Orłowo
183	Orłowo	park	Orłowo <i>(rejestr zabytków A/182)</i>
184	Orłowo	bruk	droga obok działki Orłowo nr 52
185	Piotrkowice	dwór	Piotrkowice nr 14 <i>(rejestr zabytków A/1204)</i>
186	Piotrkowice	park	Piotrkowice <i>(rejestr zabytków A/1204)</i>
187	Pławin	dwór	Pławin nr 17
188	Pławin	dom	Pławin nr 22
189	Pławin	stodoła	Pławin nr 22
190	Pławin	park	Pławin
191	Pławin	kapliczka	Pławin, przy domu nr 21
192	Pławin	bruki	Pławin, odcinek zach. o dł. około 200 m.
193	Pławinek	dwór	Pławinek nr 20
194	Pławinek	magazyn zbożowy	Pławinek
195	Pławinek	park	Pławinek
196	Popowice	stajnia	Popowice
197	Popowice	obora	Popowice
198	Popowice	kuźnia	Popowice
199	Sikorowo	dom	Sikorowo nr 25
200	Sikorowo	dwór	Sikorowo nr 45
201	Sikorowo	park	Sikorowo
202	Sławęcinek	budynek gospodarczy	Sławęcinek nr 11
203	Sławęcinek	dom	Sławęcinek nr 11
204	Sławęcinek	dwór	Sławęcinek nr 32
205	Sławęcinek	park	Sławęcinek

206	Sławęcinek	dom	Sławęcinek nr 25
207	Sławęcinek	dom	Sławęcinek nr 33
208	Słońsko	dom	Słońsko nr 67
209	Słońsko	dwór, obecnie budynek mieszkalny	Słońsko nr 29
210	Słońsko	kapliczka	Słońsko
211	Słońsko	park	Słońsko
212	Sójkowo	dom	Sójkowo nr 4
213	Sójkowo	dwór	Sójkowo nr 1
214	Sójkowo	park	Sójkowo
215	Sójkowo	kapliczka	Sójkowo- w środkowej części wsi, po płn. stronie drogi prowadzącej do dworu
216	Stefanowo	obora	Stefanowo
217	Stefanowo	chlewnia	Stefanowo
218	Strzemkowo	kapliczka	Strzemkowo
219	Strzemkowo	park	Strzemkowo
220	Trzaski	dwór	Trzaski nr 20
221	Trzaski	park	Trzaski
222	Trzaski	spichlerz	Trzaski
223	Trzaski	kapliczka	Trzaski
224	Trzaski	stacja uzdatniania wody	Trzaski nr 1
225	Tupadły	szkoła	Tupadły nr 2
226	Tupadły	dom	Tupadły nr 13
227	Tupadły	dom	Tupadły nr 15
228	Tupadły	dom	Tupadły nr 18
229	Tupadły	dom	Tupadły nr 20
230	Tupadły	dom	Tupadły nr 28
231	Tupadły	dom	Tupadły nr 29
232	Tupadły	dom	Tupadły nr 30
233	Tupadły	dom	Tupadły nr 33
234	Tupadły	budynek gospodarczy przy domu	Tupadły nr 33
235	Tupadły	dom	Tupadły nr 34
236	Tupadły	dom	Tupadły nr 35
237	Tupadły	dom	Tupadły nr 36
238	Tupadły	budynek gospodarczy	Tupadły nr 85
239	Tupadły	dom	Tupadły nr 85
240	Tupadły	dom	Tupadły nr 86
241	Tupadły	dom	Tupadły nr 87
242	Tupadły	dom	Tupadły nr 88

243	Tupadły	dom	Tupadły nr 89
244	Tupadły	dom	Tupadły nr 90
245	Tupadły	dom	Tupadły nr 94
246	Tupadły	dom	Tupadły nr 96
247	Tupadły	budynek gospodarczy przy domu	Tupadły nr 96
248	Tupadły	dom	Tupadły nr 107
249	Tupadły	budynek gospodarczy	Tupadły nr 107
250	Tupadły	dom	Tupadły nr 108
251	Tupadły	budynek gospodarczy	Tupadły nr 114
252	Tupadły	dom	Tupadły nr 114
253	Turzany	szkoła	Turzany nr 5
254	Turzany	dom z bramą	Turzany nr 15
255	Turzany	dom	Turzany nr 18
256	Turzany	dom	Turzany nr 19
257	Turzany	bruk	droga brukowana przy działkach Turzany nr 15 – 25 około 400 m
258	Turzany	budynek gospodarczy	Turzany nr 23
259	Witowy	budynek mieszkalny	Witowy nr 3
260	Witowy	budynek mieszkalny	Witowy nr 6
261	Witowy	obora przy domu	Witowy nr 11
262	Żalinowo	dom	Żalinowo nr 9
263	Żalinowo	dom	Żalinowo nr 11
264	Żalinowo	obora / budynek gospodarczy przy domu	Żalinowo nr 11

6.2. ZABYTKI O NAJWYŻSZYM ZNACZENIU DLA GMINY INOWROCŁAW

Gmina Inowrocław posiada wiele obiektów wyróżniających się szczególnie na tle architektury krajowej, posiadających wyjątkową, lokalną i charakterystyczną dla tego obszaru architekturę. Zabytki o najwyższej wartości ze względów historycznych, artystycznych i kulturowych, jednocześnie są chronione poprzez wpis do rejestru zabytków. Najwartościowszą grupę zabytków architektury Gminy tworzy zespół założeń pałacowo- i dworsko-parkowych wpisanych do rejestru zabytków.

Najlepiej zachowane jest założenie pałacowo-parkowe w Olszewicach oraz założenia dworsko-parkowe w Cieślinie, Kruśliwcu, Łojewie, Orłowie i Piotrkowicach w większości przejęte przez prywatnych właścicieli którzy podjęli się remontów, rewitalizacji i odtworzenia pierwotnego stanu obiektów.

W złym stanie, wymagającym podjęcia pilnych prac konserwatorsko-remontowych, są natomiast pałace i dwory w Czystem, Gnojnie, Latkowie i Marulewach, remontu wymaga też pałac we wsi Kłopot.

Wyjątkowymi obiektami sakralnymi w Gminie jest kościół parafialny w Orłowie oraz cmentarz przykościelny w Górze, gdzie w ostatnich latach dokonano konserwacji wielu wyjątkowych w formie nagrobków (np. piramida z 1828 r. – nagrobek Piotra i Anny Czaykowskich i Antoniego i Eleonory Zawadzkich. Najstarszy pochodzi z 1810 r., cenny jest też nagrobek Stanisława Przybyszewskiego z 1931 r. Ponadto nie objęty wpisem do rejestru zabytków kościół parafialny w Górze.

Oryginalną i niezwykłą inicjatywą, popularyzującą dziedzictwo kulturowe Gminy, okazało się otwarcie w 2014 r. skansenu archeologicznego w Kruszy Zamkowej, popularyzującego zamierzchnie dzieje tej wsi, utożsamianej z miejscowością Askaukalis na mapie Ptolemeusza ze 150 r. n.e.

7. OCENA STANU DZIEDZICTWA KULTUROWEGO GMINY. ANALIZA SZANS I ZAGROŻEŃ – SŁABE I MOCNE STRONY GMINY

Mocne strony:

1. Bogata historia Gminy. Unikalne, lokalne dziedzictwo kulturowe.
2. Korzystne położenie geograficzne.
3. Walory krajobrazowe Gminy – środowisko przyrodnicze Gminy, sprzyjające promowaniu na tym obszarze aktywnej rekreacji i sportu.
4. Istnienie parków krajobrazowych w jej sąsiedztwie.
5. Zaktualizowana gminna ewidencja zabytków.
6. Opracowane plany zagospodarowania przestrzennego Gminy.
7. Duża liczba zabytków kultury materialnej, atrakcje, pomniki, miejsca pamięci. Atrakcje turystyczne – grodziska, zabytki architektury, założenia pałacowo- i dworsko-parkowe, cmentarze poewangelickie, szlak bursztynowy.
8. Działania popularyzatorskie – projekty lokalne, np. „Terra Incognita” – popularyzacja dziedzictwa kulturowego, historii i archeologii (stanowiska archeologiczne w Strzemkowie, Borkowie Ostrowie Krzyckim).
9. Inicjatywy Gminy, np. Projekt Askaukalis – popularyzacja, wydawnictwa, konferencje i rekonstrukcja prastarej polskiej wsi - Kruszy Zamkowej.
10. Dobre warunki do rozwoju turystyki – szlaki turystyczne i ścieżki rowerowe.
11. Imprezy o charakterze wojewódzkim, powiatowym i lokalnym (festyny, przeglądy).
12. Dogodne położenie komunikacyjne, korzystne powiązania komunikacyjne z największymi miastami województwa.
13. Istniejąca oraz wciąż rozbudowywana infrastruktura techniczna, w tym dobre powiązania komunikacyjne (drogi wojewódzkie, powiatowe).
14. Kultywowanie tradycji, historii i dziedzictwa kulturowego w lokalnych działaniach.
15. Dobrze rozwinięta infrastruktura społeczna – kultury, oświaty, rekreacji i sportu.
16. Silne poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców.
17. Skuteczna działalność władz lokalnych, instytucji i społeczeństwa na rzecz rozwoju i promocji Gminy.

Słabe strony:

1. Zbyt niskie nakłady na wspieranie kultury.
2. Słaby dostęp do kultury, do ośrodków kultury, jak np. teatr, kino.
3. Przesuwanie środków na kulturę i dziedzictwo kultury do innych działów w Gminie.
4. Niska integracja społeczna w Gminie. Zbyt mało imprez i działań integrujących lokalną społeczność.
5. Niewystarczająca infrastruktura turystyczna i obsługa szlaków turystycznych.
6. Niedostateczny system informacji turystycznej. Niedostateczna informatyzacja „in situ” (na miejscu) o konkretnych zabytkach i historycznych miejscach w Gminie (brak tablic informacyjnych, znakowań tras, szlaków, miejsc historycznych, punktów turystycznych).
7. Brak popularyzacji wiedzy o wartości chronionych obiektów oraz idei ochrony zabytków.
8. Niska świadomość społeczna o prawnych zobowiązaniach właścicieli do należytego utrzymania obiektów historycznych.
9. Niewystarczający stan zabezpieczenia zabytków i postępujący proces ich niszczenia.
10. Zbyt słabe współdziałanie pomiędzy poszczególnymi jednostkami samorządu terytorialnego w promowaniu atrakcyjności kulturowej i turystycznej regionu.
11. Mała aktywność istniejących organizacji kulturalnych w krzewieniu idei zachowania dziedzictwa kulturowego Gminy.
12. Słabe i zbyt selektywne przygotowanie odbiorców dziedzictwa kulturowego, brak zaangażowania społeczeństwa w rozwój Gminy.
13. Niewykorzystywanie regionalizmów.
14. Brak powiązań między ofertą kulturalną a turystyczną.
15. Niezagospodarowane centra wsi, parki, brak bazy sportowo-rekreacyjnej.
16. Niezagospodarowane jeziora – brak plaż, małej architektury, małej gastronomii.
17. Nieuregulowane sprawy własnościowe.
18. Brak miejscowego kapitału, co skutkuje znikomą działalnością inwestycyjną.
19. Ubożenie społeczeństwa.
20. Wzrost liczby bezrobotnych.
21. Wzrost salda migracji.
22. Słabo rozwinięta baza noclegowa dla obsługi ruchu turystycznego.
23. Rozdrobnienie gospodarstw rolnych.
24. Zły stan techniczny części dróg gminnych.

Szanse:

1. Wykorzystanie turystycznego potencjału Gminy.
2. Budowa baz turystycznych i agroturystycznych w oparciu o obiekty i obszary historyczne.
3. Zwiększenie ilości szlaków turystycznych prowadzących przez miejsca i wsie, w których znajdują się zabytki.
4. Pobudzenie społecznej inicjatywy ochrony zabytków oraz popularyzację wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym.
5. Wykorzystanie aktywności i zaangażowania lokalnej społeczności. Aktywizacja środowisk lokalnej społeczności dzięki środkom pomocowym.
6. Zagospodarowanie centrów wsi, zagospodarowanie plaż przy licznych jeziorach w Gminie – mała architektura, gastronomia.
7. Migracja ludności z miast do wsi, napływ ludności.
8. Modernizacja świetlic i domów kultury.
9. Zagospodarowanie parków.
10. Rozwój infrastruktury turystycznej.
11. Oznaczenie i promocja szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych.
12. Polepszenie sieci komunikacyjnej – dostępu do dróg w regionie.
13. Wykorzystanie potencjału i ofert największych miasta w regionie.
14. Opracowania studialne uwarunkowań i kierunków rozwoju przestrzennego.
15. Zweryfikowanie zakresów ochrony konserwatorskiej.
16. Współpraca z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.
17. Pojawienie się funduszy pomocowych wspomagających inwestycje gminne; możliwość wsparcia finansowego z różnych źródeł, w tym ze środków Unii Europejskiej.
18. Podniesienie poziomu życia ludzi.
19. Wykorzystanie walorów przyrodniczych i zasobów kulturowych dla rozwoju turystyki.
20. Wzrost świadomości w widzeniu obiektu zabytkowego jako miejsca do życia i jako lokowania kapitału.
21. Kreowanie nowych obszarów i produktów turystycznych w oparciu o atrakcyjny sposób zagospodarowania obiektów zabytkowych.
22. Poprawa dostępności do zabytków przez wprowadzanie nowoczesnych,

- bazujących na technologiach internetowych systemów informacji turystycznej.
23. Wyeksponowanie atutów gminy Inowrocławia w promocji powiatu inowrocławskiego.
  24. Rosnąca rola samorządu.

Zagrożenia:

1. Zły stan większości zabytków, spowodowany brakiem środków finansowych na ich konserwację i renowację. Brak kapitału – środków własnych na sfinansowanie projektów i przedsięwzięć.
2. Realizacje robót konserwatorsko-remontowych prowadzonych bez niezbędnych uzgodnień konserwatorskich i budowlanych.
3. Stosowanie nieprawidłowych rozwiązań technologicznych i materiałowych w pracach remontowych.
4. Niski poziom wykonawstwa prac spowodowanych brakiem odpowiednio wykształconych wykonawców – pracowników o określonych specjalizacjach.
5. Brak dostatecznego nadzoru nad remontami i przebudowami obiektów zabytkowych.
6. Wprowadzanie elementów obcych – np. nieprzemysłanej, niezgodnej z historyczną kolorystyką, agresywnych nośników reklamowych, architektury niezgodnej z lokalnymi tradycjami.
7. Niska świadomość mieszkańców Gminy o dziedzictwie kulturowym i tradycji charakteryzujących Gminę.
8. Zanik wiedzy i wiadomości o lokalnej tradycji niematerialnego dziedzictwa kulturowego.
9. Niewystarczająca promocja dziedzictwa kulturowego Gminy.
10. Słaba infrastruktura, brak środków finansowych na infrastrukturę.
11. Odpływ młodych wykształconych osób do miast.
12. Słabo wykształcona lokalna społeczność – tworzy ją starzejąca się lokalna społeczność rolników.
13. Brak skutecznej egzekucji prawa.
14. Postrzeganie zasobów dziedzictwa kulturowego poprzez pryzmat ich gospodarczego wykorzystania lub jako zasobu historycznego.

8. ZAŁOŻENIA PROGRAMOWE

8.1. Priorytety programu opieki

Głównym celem *Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Inowrocław na lata 2018–2021* jest dążenie do poprawy stanu zasobów dziedzictwa kulturowego z zachowaniem krajobrazu kulturowego Gminy oraz zainicjowanie procesów zmierzających do wzmocnienia świadomości społecznej mieszkańców i właścicieli obiektów zabytkowych o ważności tego dziedzictwa dla rozwoju Gminy. Do zadań samorządu lokalnego należy przyjęcie priorytetów w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami oraz monitorowanie ich postępu.

Po analizie stanu dziedzictwa kulturowego gminy Inowrocław przyjęto następujące priorytety:

- Priorytet 1.** Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego.
- Priorytet 2.** Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy.
- Priorytet 3.** Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości.

Zasady ochrony obiektów wpisanych do rejestru zabytków i znajdujących się w ewidencji obiektów zabytkowych podlegających ochronie konserwatorskiej wg poniższych wytycznych:

1. Działania związane z obiektami o charakterze zabytkowym lub znajdującymi się w strefach ochrony konserwatorskiej powinny uzyskać zgodę Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.
2. Nowa zabudowa na terenach zabytkowych musi być dostosowana do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie skali i bryły oraz nawiązywać do lokalnej tradycji architektonicznej.
3. Obiekty zabytkowe należy poddawać systematycznie monitoringowi, a w ramach restauracji, konserwacji czy modernizacji utrzymać pierwotną funkcję lub zbliżoną do pierwotnej.
4. Obiekty zabytkowe podlegające ochronie powinny być użytkowane tak, aby zminimalizować bądź wykluczyć ich degradację.
5. Opieka nad zabytkami musi być sprawowana przez ich właścicieli lub zarządców przez

cały okres ich użytkowania.

6. Właściciel lub zarządca jest zobowiązany do prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich i innych prac budowlanych przy zabytku, zabezpieczenia i utrzymania obiektu oraz jego otoczenia w należyтым stanie, dokumentowania zabytku i korzystania z niego w sposób zapewniający trwałe zachowanie jego wartości.
7. W zakresie działań Gminy wskazane jest mapowanie (monitorowanie) obiektów zabytkowych, będących pustostanami (gminnych i prywatnych) polegające na tworzeniu aktualizowanej bazy adresów i ich rozmieszczenia na obszarze Gminy służące wskazywaniu niewykorzystanych obiektów zabytkowych do zagospodarowania i wypracowywanie mechanizmów zapobiegających ich degradacji (np. zachęta do dbałości przez system pomocowy dla nowych użytkowników, w tym prywatnych właścicieli, jak wsparcie finansowe czy ulgi w opłatach na rzecz Gminy oraz egzekwowanie obowiązującego systemu prawnego w zakresie kar dla dopuszczających się dewastacji obiektów zabytkowych.
8. Działalność inwestycyjna w strefie ochrony czynnej „W” na etapie projektowania i wykonawstwa musi uwzględnić ochronę obiektów archeologicznych.
9. Stanowiska archeologiczne (ślady osadnictwa, osady, cmentarzyska), objęte ochroną prawną, znane z badań archeologicznych i archiwalnych oraz inspekcji terenowych powinny być zachowane i chronione zgodnie z wytycznymi Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków.

Dla ochrony posiadanych zasobów kulturowych Gmina powinna przyjąć następujące zasady działania:

1. Utworzenie kompletnej ewidencji obiektów zabytkowych (architektura, zabytki techniki, krajobrazy komponowane, obiekty archeologiczne).
2. Wnioskowanie tworzenia stref ochrony konserwatorskiej we współpracy z Wojewódzkim Urzędem Ochrony Zabytków.
3. Czynne wspieranie przez Urząd Gminy działań zmierzających do utrzymania lub przywrócenia jak najlepszego stanu terenom i obiektom o wysokiej wartości kulturowej lub zabytkowej wskazanym przez instytucje powołane do opieki nad zabytkami na danym terenie.
4. Tworzenie planów rozbudowy infrastruktury w oparciu o konsultacje i opinie instytucji powołanych do opieki nad zabytkami na danym terenie.
5. Harmonijne wkomponowywanie w krajobraz nowych obiektów.

6. Kontynuacja form zabudowy tradycyjnej w zabudowie współczesnej.
7. Unikanie zabudowy wielkogabarytowej w bezpośrednim sąsiedztwie obiektów i zespołów zabytkowych.
8. Tworzenie neutralnych pasów zieleni wokół zespołów o szczególnej wartości w oparciu o wyznaczone strefy ochrony konserwatorskiej.
9. Zharmonizowanie tzw. małej architektury z istniejącymi formami zabudowy oraz prawidłowe wkomponowywanie poszczególnych obiektów w obszary o dużych walorach krajobrazowo-kulturowych.
10. Przeciwdziałanie samowoli budowlanej.

8.2. Kierunki działań i zadania programu opieki

W ramach każdego z trzech priorytetów zostały określone główne kierunki działań, którym przypisano określone zadania do realizacji w latach 2018–2021. Władze Gminy zostały zobowiązane Ustawą o opiece nad zabytkami do złożenia po 2 latach sprawozdania z wykonania Programu. Dla realizacji wyznaczonych priorytetów określono długofalowe kierunki działań, mogące wykraczać także poza czteroletni okres obowiązywania Programu. Jako kierunki działań realizacji *Gminnego programu opieki nad zabytkami dla gminy Inowrocław* w ramach przyjętych priorytetów uznano:

1. Zintegrowaną ochronę dziedzictwa kulturowego i środowiska przyrodniczego.
2. Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy.
3. Ochronę układów ruralistycznych na obszarach wiejskich.
4. Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania.
5. Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne.
6. Prowadzenie i monitoring gminnej ewidencji zabytków.
7. Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym Gminy.
8. Korzystanie z nowoczesnych technik informatycznych do promocji dziedzictwa kulturowego.
9. Edukacje i popularyzację wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym.

10. Promocja regionalnego dziedzictwa kulturowego, służąca kreacji produktów turystyki kulturowej.
11. Zwiększenie świadomości kulturowej społeczności lokalnej przez włączenie jej przez różne formy aktywności.
12. Wzbudzenie zainteresowania historią i kulturą materialną regionu zapisaną w dziełach architektury, budownictwa, lokalnej tradycji.
13. Wspieranie rozwoju lokalnych inicjatyw kulturotwórczych w zakresie podtrzymania miejscowych tradycji folklorystycznych.
14. Podejmowanie działań umożliwiających gromadzenie i eksponowanie pamiątek lokalnych.
15. Turystyczną promocję regionu.
16. Stworzenie infrastruktury turystycznej w ramach promocji regionu.
17. Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami.

W ramach każdego z głównych priorytetów określono kierunki działań, które mają być uzyskane przez przypisane im szczegółowe działania. W Programie określono zadania mające na celu polepszenie ogólnej sytuacji obiektów zabytkowych, jak i mieszkańców Gminy w nawiązaniu do szeroko rozumianego dziedzictwa kulturowego. *Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Inowrocław* jest kolejnym opracowaniem o takim charakterze, wykonanym dla obszaru Gminy. Założono, że w czasie trwania pierwszego etapu realizowane będą działania wstępne, mające charakter przygotowawczy. Aby określone działania mogły być zrealizowane potrzebna jest współpraca wielu podmiotów i zrównoważona współpraca między właścicielami obiektów zabytkowych a Gminą. Ważne jest również współdziałanie władz Gminy z jednostkami samorządu terytorialnego wyższego szczebla w odniesieniu do zabytków, ich pielęgnacji, ratowania oraz niezbędnego finansowania.

Planowany zakres kierunków i zadań, określonych w trzech priorytetach przedstawia tabela:

Priorytet I: Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego	
Kierunki działań	Zadania
Zintegrowana ochrona dziedzictwa kulturowego i	– Opracowanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla obszarów o dużym nasyceniu obiektami zabytkowymi i obszarów wskazanych do ochrony w studium uwarunkowań i zagospodarowania przestrzennego Gminy.

środowiska przyrodniczego	<ul style="list-style-type: none"> - Przestrzeganie ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego. - Przeciwdziałanie samowolom budowlanym w obiektach zabytkowych oraz wprowadzenie systemu kontroli prac konserwatorsko-remontowych. - Ochrona panoram widokowych oraz przedpoli widokowych dla wsi o dużych wartościach kulturowych. - Szczególna ochrona środowiska przyrodniczego i walorów krajobrazowych. - Egzekwowanie przepisów regulujących działania na obiektach nie wpisanych do rejestru zabytków. - Wspieranie powstawania i rozwoju w Gminie centrów kulturalnych. - Umieszczenie na obiektach zabytkowych tabliczek „zabytek chroniony prawem” na obiektach wpisanych do rejestru zabytków .
Rozszerzenie zasobu i ochrony dziedzictwa kulturowego Gminy	<ul style="list-style-type: none"> - Wnioskowanie do Kujawsko-Pomorskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków o wpisanie do rejestru zabytków cennych obszarów i obiektów zabytkowych. - Uzupełnianie oraz aktualizacja gminnej ewidencji zabytków (w tym wykreślenie z wykazu obiektów już nieistniejących lub mocno zdegradowanych, które utraciły wartość zabytkową).
Ochrona układów ruralistycznych na obszarach wiejskich	<ul style="list-style-type: none"> - Zapobieganie rozpraszaniu osadnictwa i poprawa ładu przestrzennego wsi poprzez: <ul style="list-style-type: none"> a. ochronę historycznie ukształtowanego układu dróg, historycznych podziałów własnościowych i funkcjonalnych oraz relacji przestrzennych w zespołach zabytkowej zabudowy, b. wypełnianie zabudową wolnych działek budowlanych w obszarach centrów wsi oraz historycznych siedlisk w zgodzie z historyczną kompozycją dawnego układu oraz formą architektoniczną tworzącej go zabudowy.

<p>Priorytet II: Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego Gminy</p>	
Kierunki działań	Zadania
Zahamowanie procesu degradacji zabytków i doprowadzenie do poprawy stanu ich zachowania	<ul style="list-style-type: none"> - Rozpoczęcie lub kontynuacja prac remontowo-konserwatorskich w obiektach zabytkowych <u>stanowiących własność Gminy</u>. 1. Jaksice – dwór (ul. Dworcowa nr 10), wskazany do remontu z odtworzeniem pierwotnego stanu, podziałów architektonicznych i detalu (trwają prace w przyziemiu – przedszkole); park do rewitalizacji. 2. Komaszyce – dwór nr 13, w stanie średnim, postulowany do remontu połączonego z wymianą współczesnej stolarki, tynków, przemalowaniem w

	<p>uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi; budynek gospodarczy nr 14 – wskazany do remontu.</p> <p>3. Krusza Podlotowa – dwór, wskazany do kompleksowego remontu konserwatorskiego z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji, podziałów, detalu architektonicznego, stolarki oraz ceramicznego pokrycia dachu.</p> <p>4. Krusza Zamkowa – dwór nr 29, wskazany do kompleksowego remontu konserwatorskiego z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji, podziałów, detalu architektonicznego, wymianą stolarki; park wskazany do rewitalizacji; bezwzględne zachowanie oryginalnych bruków.</p> <p>5. Latkowo – dwór nr 17 (obecnie biblioteka i mieszkania), stan budynku zły, wskazany do kompleksowego remontu z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji, podziałów i detalu architektonicznego oraz z wymianą stolarki, tynków i przemaalowaniem w uzgodnieniu ze służbami konserwatorskimi.</p> <p>6. Pławin – dwór nr 17, obecnie biblioteka – stan średni (pozbawiony detalu, podziałów, cech stylowych), wskazany do remontu z odtworzeniem pierwotnego stanu elewacji (podziały architektoniczne, detal, kolorystyka).</p> <p>7. Słońsko – dwór nr 29 (obecnie budynek mieszkalny), stan średni, pozbawiony detalu i podziałów architektonicznych, wskazany do remontu połączonego z wymianą stolarki, odnowieniem tynków i przemaalowaniem fasady; kapliczka do remontu.</p> <p>– Rozpoczęcie lub kontynuacja prac remontowo-konserwatorskich w obiektach zabytkowych <u>nie stanowiących własności Gminy</u>.</p> <p>1. Batkowo – dom nr 27, stan średni i zły, niezbędny remont elewacji, wymiana tynków, plastikowych okien, otynkowanie i przemaalowanie elewacji; zachowanie pierwotnych bruków we wsi.</p> <p>2. Borkowo – dwór nr 8, stan zły, (dach eternit, spękania, brak detalu), do remontu – wymiana stolarki, tynków, przemaalowanie.</p> <p>3. Czyste – dwór nr 29, stan zły, destrukcyjnie użytkowany, do kompleksowego remontu konserwatorskiego.</p> <p>4. Dulsk – dom nr 24, stan zły, elewacja ceglana, spękania – do remontu.</p> <p>5. Gnojno – dwór nr 1, destrukcyjnie użytkowany, teren wydzielony, do remontu; zachowany relikwiarz ogrodzenia, wskazane odtworzenie całości ogrodzenia wokół założenia dworskiego; park – do rewitalizacji.</p> <p>6. Góra – dwór nr 27, stan zły, eternit na dachu, elewacja z dużymi spękaniem i ubytkami tynków do kompleksowego remontu konserwatorskiego; teren współcześnie wydzielony.</p> <p>7. Jacewo – dwór, ul. Brzozowa nr 15 (dawniej 22), dawna rządcówka – budynek frontowy ceglany z zachowaną stolarką w złym stanie technicznym, postulowany do remontu; ul. Brzozowa nr 22 (dawniej 32), spichlerz w stanie bardzo dużego destrukcyjnie – niezbędny pilny remont ratunkowy obiektu; cmentarz ewangelicki zaniedbany do uporządkowania i wydzielenia – tablica informacyjna.</p> <p>8. Kłopot – dwór nr 32, w stanie średnim, wskazany do remontu połączonego z wymianą stolarki, odtworzeniem tynków i przemaalowaniem elewacji.</p> <p>9. Krusza Duchowna – młyn nr 5, oczyszczenie i uporządkowanie elewacji.</p> <p>11. Łąkocin – dom nr 6, mocno przekształcony, wskazany do remontu połączonego z wymianą stolarki, tynków i przemaalowaniem elewacji; konserwacja zachowanych, dekoracyjnych słupów bramnych; dom nr 8 w stanie złym wskazany do remontu.</p> <p>12. Łojewo – nr 17 (dom i zabudowa gospodarcza), 18, 25, 31 wskazane do kompleksowego remontu. Założenie dworskie – zły stan ogrodzenia i budynków gospodarczych – postulowane do remontu.</p> <p>13. Marcinkowo – nr 20, 21, 26, 34 w stanie złym i średnim wskazane do</p>
--	---

	<p>remontu; postulowane zachowanie bruków we wsi.</p> <p>14. Marulewy – dwór nr 17, w stanie średnim i złym – do remontu, także ogrodzenie z brama; park zaniedbany do rewitalizacji.</p> <p>15. Pławinek – dwór nr 20, stan wewnątrz i elewacji bardzo zły: dach z eternitu, komin destrukcyjny, obiekt nieużytkowany wskazany do kompleksowego remontu wewnątrz i elewacji z wymianą stolarki, tynków, i przemaalowaniem; zabudowania gospodarcze do remontu.</p> <p>16. Sójkowo – dwór nr 1, w stanie średnim, wskazany do remontu – wymiana stolarki, tynków, przemaalowanie.</p> <p>17. Strzembkowo – kaplica, stan zły, do remontu: tynki, przemaalowanie.</p> <p>18. Trzaski – dwór nr 1 pozbawiony detalu i podziałów, brama do dworu oraz budynki gospodarcze w stanie złym – do remontu; kapliczka w stanie złym – do remontu.</p> <p>19. Turzany – domy: nr 15 (do remontu); nr 18 (dach z eternitu do wymiany, całość do remontu); nr 19 (stan zły, budynek do remontu z zachowaniem i konserwacją oryginalnej stolarki); nr 23 budynek gospodarczy do remontu; droga brukowana do zachowania.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Adaptacja nieużytkowanych obiektów zabytkowych, będących w zasobach Gminy, z możliwością zmiany sposobu użytkowania (np. szkoły). – Rozpoczęcie procesów rewaloryzacyjnych, dotyczących obszarów i zabytkowych obiektów przemysłowych z możliwością ich adaptacji do nowych funkcji (np. młyny, kuźnie). – Uporządkowanie nieczynnych i zaniedbanych cmentarzy ewangelickich, zarówno siłami własnymi Gminy, jak i wolontariatu. Umieszczenie tablic informujących o historii czynnych i nieczynnych cmentarzy. – Stworzenie planu systematycznych kontroli stanu utrzymania i sposobu użytkowania obiektów zabytkowych znajdujących się w zasobach Gminy. – Wskazanie właścicielom obiektów zabytkowych możliwości pozyskania dotacji czy refundacji z funduszy krajowych, wojewódzkich czy z Unii Europejskiej.
<p>Podejmowanie działań zwiększających atrakcyjność zabytków na potrzeby społeczne, turystyczne i edukacyjne</p>	<ul style="list-style-type: none"> – Popularyzacja miejsc o szczególnym znaczeniu historycznym, kulturowym, krajoznawczym i turystycznym dla Gminy. – Prowadzenie bieżących prac porządkowych przy zabytkowych zespołach zieleni: gminnych cmentarzach, obszarach nieczynnych cmentarzy itp. finansowanych metodą „małych grantów”. – Rozpropagowanie idei wolontariatu, aktywizacja lokalnej społeczności w działaniach na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego. – Określenie zasad umieszczania szyldów i reklam na obiektach zabytkowych oraz monitoring ich wdrażania. – Opracowanie zintegrowanego systemu informacji wizualnej o zasobach i wartości dziedzictwa kulturowego Gminy – informacje o znanych postaciach, miejscach, zabytkach i stanowiskach archeologicznych.
<p>Priorytet III:</p> <p>Promocja dziedzictwa kulturowego i edukacja służąca budowaniu tożsamości. Badania i</p>	

<i>dokumentacja dziedzictwa kulturowego</i>	
<i>Kierunki działań</i>	<i>Zadania</i>
Prowadzenie i monitoring gminnej ewidencji zabytków	<ul style="list-style-type: none"> – Bieżąca aktualizacja <i>Gminnej ewidencji zabytków</i> w formie elektronicznej.
Szeroki dostęp do informacji o dziedzictwie kulturowym Gminy	<ul style="list-style-type: none"> – Udostępnienie informacji o zabytkach regionu na stronie internetowej Gminy. – Utworzenie portalu cyfrowego (bazy danych) poświęconego informacji i promocji zasobów kulturowych Gminy. – Opracowanie interaktywnej mapy zabytków Gminy jako atrakcyjnej graficznie formy promocji dziedzictwa kulturowego z lokalizacją obiektów zabytkowych. – Opracowanie dokumentacji historycznej o zabytkach Gminy.
Korzystanie z nowoczesnych technik informatycznych do promocji dziedzictwa kulturowego	<ul style="list-style-type: none"> – Dostęp do Internetu (jako edukacyjnej bazy danych) w publicznych placówkach oświatowych, w świetlicach i innych – Wspieranie tworzenia przez lokalną społeczność regionalnych portali tematycznych, hobbystycznych.
Edukacja i popularyzacja wiedzy o regionalnym dziedzictwie kulturowym	<ul style="list-style-type: none"> – Organizowanie i wspieranie realizacji konkursów, wystaw i innych działań edukacyjnych. – Organizowanie szkoleń związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego i udział w nich. – Inicjowanie wydarzeń na terenie Gminy w ramach obchodów Europejskich Dni Dziedzictwa. – Wydawanie i wspieranie publikacji promujących dziedzictwo kulturowe Gminy – foldery promocyjne, przewodniki. – Popularyzacja wartościowych realizacji konserwatorskich przy zabytkach oraz zagospodarowania obszarów cennych kulturowo i krajobrazowo. – Opracowanie cyklu szkoleń, mających na celu promowanie rewaloryzacji i remontowania obiektów zabytkowych oraz możliwości pozyskiwania funduszy na ten cel. – Upowszechnienie tematyki ochrony dziedzictwa kulturowego w systemie edukacji szkolnej – organizowanie i wspieranie zajęć o tej tematyce. – Kultywowanie i popularyzacja wybitnych osobowości szczególnie zasłużonych dla Gminy: Stanisław Przybyszewski, Stanisław Brzeski, Konstanty Gutowski, Antoni Grobelski, Mieczysław Kosiak, Maksymilian i Tomasz Kozłowscy, Stanisław Malicki, Franciszek Szyper czy Adam i Józef Znanięccy,
Promocja regionalnego dziedzictwa	<ul style="list-style-type: none"> – Kontynuacja prac nad tworzeniem szlaków turystycznych i ścieżek rowerowych wykorzystujących walory dziedzictwa kulturowego oraz ich promocja. Przez Gminę wiedzie 6 szlaków turystycznych: Piastowski,

kulturowego służąca kreacji produktów turystyki kulturowej	<p>Jana Kasprowicza (niebieski – 17,5 km), Stanisława Przybyszewskiego (zielony – 17 km), generała Władysława Sikorskiego (czerwony – 25,5 km) i Powstania Wielkopolskiego (biały – 16 km) oraz odcinek szlaku św. Jakuba „Camino Polaco” (około 12 km). Ścieżka przyrodnicza od Balczewa o długości 7,4 km (Rezerwat Balczewo).</p> <ul style="list-style-type: none"> – Wprowadzenie zintegrowanego systemu informacji wizualnej, obejmującego zasoby i wartości dziedzictwa kulturowego Gminy.
Zwiększenie świadomości kulturowej społeczności lokalnej przez włączenie jej w różne formy aktywności	<ul style="list-style-type: none"> – Wykreowanie wizerunku Gminy, w oparciu o dziedzictwo kulturowe i lokalną tożsamość mieszkańców. – Upowszechnianie edukacji w zakresie ochrony dziedzictwa kulturowego przez zaangażowanie placówek oświatowych (szkoły, biblioteki, domy kultury) oraz kościelnych w organizowanie warsztatów, pracowni, szkoleń, wykładów.
Wzbudzenie zainteresowania historią i kulturą materialną regionu, zapisaną w dziełach architektury, budownictwa, lokalnej tradycji	<ul style="list-style-type: none"> – Kontynuowanie organizowania imprez obejmujących szeroką tematykę historii i kultury regionu. – Organizacja konkursów plastycznych, fotograficznych, plenerów malarskich i rzeźbiarskich promujących kulturę i tradycję lokalną. – Promocja regionu poprzez działalność domów kultury, świetlic wiejskich, organizacji, stowarzyszeń i lokalnych inicjatyw (gmina Inowrocław jest członkiem Związku Gmin Wiejskich RP i Lokalnej Grupy Działania Czarnoziem na Soli).
Wspieranie rozwoju lokalnych inicjatyw kulturotwórczych w zakresie podtrzymania miejscowych tradycji folklorystycznych	<ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie kulturotwórczych, lokalnych inicjatyw dotyczących podtrzymania miejscowych tradycji folklorystycznych i innych, np. organizowanych cyklicznie dożynek gminnych, festynów.
Podejmowanie działań umożliwiających gromadzenie i eksponowanie pamiątek lokalnych	<ul style="list-style-type: none"> – Wspieranie i rozwój izb tradycji – miejsc, gdzie można eksponować, przekazywane przez lokalną społeczność pamiątki związane z historią i dziedzictwem kulturowym.
Turystyczna promocja regionu	<ul style="list-style-type: none"> – Promocja książek, publikacji dotyczących Gminy i jej zasobów kulturowych. Popularyzacja dziedzictwa kulturowego w małych formach wydawniczych: pocztówki, foldery.. – Zamieszczenie w gminnym portalu cyfrowym w dziale informacji turystycznej map zabytków oraz opracowanie szlaku najważniejszych zabytków dla Gminy. – Promocja lokalnych festynów i wydarzeń jak: Festyn „Tradycje Wielkanocne na Kujawach”, „Imieniny u Stacha”, „Majówki” w Łojewie, Dożynki Sołeckie i inne. – Promocja lokalnych produktów kulinarnych i udział w seminariach w

	<p>rodzaju „Europejski system ochrony produktów regionalnych i tradycyjnych” czy „Wskazówki do promocji budowania marki wytwarzania i dystrybucji.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Promocja Gminy na wydarzeniach i imprezach regionalnych i wojewódzkich, np. „Otwarcie Sezonu Turystycznego”: promocja walorów dziedzictwa i krajobrazowych. Kontynuacja inicjatyw mających na celu popularyzację w mediach walorów turystycznych Gminy, np. przez stowarzyszenia i lokalne grupy działające w Gminie.
<p>Stworzenie infrastruktury turystycznej w ramach promocji regionu</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Promocja wyznaczonych już szlaków turystycznych, i tworzenie nowych. - Stworzenie form małej architektury (ławki, altany) towarzyszącej trasom turystycznym. - Wspieranie „małej przedsiębiorczości” w Gminie, zaktywizowanie lokalnej społeczności, np. w tworzeniu różnych form usług – agroturystyka, gastronomia itd. - Stworzenie punktów informacji turystycznej w Gminie.
<p>Wspieranie inicjatyw sprzyjających wzrostowi środków finansowych na opiekę nad zabytkami</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Podejmowanie starań o uzyskanie środków zewnętrznych na rewaloryzację zabytków będących własnością Gminy. - Opracowanie dla lokalnej społeczności kampanii informacyjnej odnośnie możliwości pozyskania środków na cele kulturowe, w tym rewaloryzację obiektów architektury. - Stworzenie systemu odpowiednich ulg i rekompensat finansowych dla właścicieli i dzierżawców obiektów zabytkowych, mających na celu podejmowanie przez nich działań rewaloryzacyjnych. - Wykorzystanie programów pomocowych. np. „Odnowa i Rozwój Wsi” i innych w ochronie dziedzictwa kulturowego Gminy. Oparcie się o środki unijne wzorem inwestycji w regionie.

9. INSTRUMENTARIUM STOSOWANE W REALIZACJI PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Zadania określone w *Gminnym programie opieki nad zabytkami* będą wykonywane za pomocą następujących instrumentów:

- 1) instrumentów prawnych wynikających z przepisów ustawowych (uchwalanie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, budowa parków kulturowych, wnioskowanie o wpis do rejestru zabytków obiektów będących własnością Gminy, wykonywanie decyzji administracyjnych, np. Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków),
- 2) instrumentów finansowych – finansowanie prac konserwatorskich i remontowych przy obiektach zabytkowych będących własnością Gminy, korzystanie z programów uwzględniających finansowanie z funduszy europejskich oraz dotacje, subwencje, dofinansowania, nagrody, zachęty finansowe dla właścicieli i posiadaczy obiektów zabytkowych,
- 3) instrumentów koordynacji – poprzez realizację projektów i programów dotyczących ochrony dziedzictwa kulturowego, zapisanych w wojewódzkich, powiatowych i gminnych strategiach, planach rozwoju lokalnego itp., współpraca z ośrodkami naukowymi i akademickimi, współpraca z organizacjami wyznaniowymi w zakresie ochrony i opieki nad zabytkami,
- 4) instrumentów społecznych – poprzez działania edukacyjne, promocyjne, współdziałanie z organizacjami społecznymi, działania prowadzące do tworzenia miejsc pracy związanych z opieką nad zabytkami,
- 5) instrumentów kontrolnych – aktualizacja *Gminnej ewidencji zabytków*, (monitoring stanu zagospodarowania przestrzennego oraz stanu zachowania dziedzictwa kulturowego).

10. ZASADY OCENY REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Oceny realizacji *Gminnego programu opieki nad zabytkami* należy dokonać po 2 latach, a zobowiązani do jego realizacji są wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast dokonujący sprawozdań z realizacji gminnych programów opieki nad zabytkami, którą przedstawia się radzie gminy lub miasta. Wykonanie sprawozdania powinna poprzedzić ocena poziomu realizacji gminnego programu uwzględniająca:

- 1) wykonanie zadań przyjętych do realizacji w okresie czteroletnim obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami*,
- 2) efektywność ich wykonania.

W ocenie realizacji programu należy wskazać kryteria i wskaźniki oceny realizowanych zadań.

W ramach priorytetu nr 1 „*Ochrona i świadome kształtowanie krajobrazu kulturowego*” należy uwzględnić:

- 1) poziom objęcia terenu gminy wykonanymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego (w %),
- 2) liczba wniosków o wpis do rejestru zabytków obszarów, obiektów i zespołów zabytkowych,
- 3) liczba wniosków o uznanie obiektów i obszarów za pomniki historii,
- 4) zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W ramach priorytetu nr 2: „*Rewaloryzacja dziedzictwa kulturowego jako element rozwoju społeczno-gospodarczego gminy*” należy uwzględnić:

- 1) poziom wydatków budżetu gminy na ochronę i opiekę nad zabytkami (w %),
- 2) wartość finansową zrealizowanych kompleksowych programów rewaloryzacji i rewitalizacji oraz liczbę (bądź inne mierniki) obiektów poddanych rewaloryzacji w ramach tych programów,
- 3) wartość finansową wykonanych prac remontowo-konserwatorskich przy zabytkach oraz liczbę obiektów poddanych tymże pracom,
- 4) zakres współpracy z organizacjami pozarządowymi.

W ramach priorytetu nr 3: „*Badanie i dokumentacja dziedzictwa kulturowego oraz promocja i edukacja służąca budowaniu tożsamości*” należy uwzględnić:

- 1) liczbę opracowanych prac studialnych (studia historyczno-urbanistyczne, studia krajobrazowe, katalogi typów zabudowy regionalnej i detalu architektonicznego),
- 2) liczbę zrealizowanych konkursów, wystaw, działań edukacyjnych na terenie gminy,
- 3) liczbę utworzonych szlaków turystycznych, tras rowerowych, konnych, wodnych,
- 4) liczbę opracowanych, wydanych wydawnictw (w tym folderów promocyjnych, przewodników),
- 5) liczbę utworzonych, zmodernizowanych elementów infrastruktury służących funkcjonowaniu i rozwojowi turystyki kulturowej Liczba osób zwiedzających muzea, skanseny, izby regionalne itp.,
- 6) liczbę szkoleń lub liczbę pracowników biorących udział w szkoleniach związanych z ochroną dziedzictwa kulturowego.

11. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA GMINNEGO PROGRAMU OPIEKI NAD ZABYTKAMI

Podstawowe źródła finansowania realizacji zadań Programu opieki to:

1. Fundusze europejskie (środki zagraniczne).
2. Środki z budżetu państwa.
3. Środki własne jednostki samorządu terytorialnego.

Dofinansowanie zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego z Funduszy Unii Europejskiej.

Pozyskiwanie środków finansowych na zadania inwestycyjne jest również możliwe ze źródeł zewnętrznych. Możliwość współfinansowania działań obejmujących zarówno podnoszenie poziomu wiedzy w zakresie kultury i historii, jak również zachowanie oraz ochronę dziedzictwa kulturowego o znaczeniu europejskim, istnieje ze środków finansowych Unii Europejskiej. W ramach funduszy polityki spójności będzie realizowanych 6 krajowych programów, w tym jeden ponadregionalny dla województw Polski Wschodniej oraz instrument współpracy transgranicznej i ponadnarodowej:

1. Infrastruktura i Środowisko
2. Inteligentny Rozwój
3. Wiedza Edukacja Rozwój
4. Polska Cyfrowa
5. Pomoc Techniczna
6. Europejska Współpraca Terytorialna i Europejski Instrument Sąsiedztwa oraz
7. Programy Regionalne, w tym Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Dofinansowanie zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego ze źródeł zagranicznych poza unijnych.

Dofinansowanie zadań z zakresu ochrony dziedzictwa kulturowego możliwe jest w ramach programu *Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego* oraz *Promowanie różnorodności kulturowej i artystycznej* w ramach europejskiego dziedzictwa kulturowego. Oba programy współfinansowane ze środków Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego.

Istnieje też możliwość dofinansowanie zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego ze środków pozarządowych; dofinansowanie zadań z zakresu ochrony dóbr kultury obejmuje również działalność fundacji i organizacji pożytku, np. Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej.

Dofinansowanie zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego z budżetu państwa.

Finansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich i robót budowlanych przy zabytkach w Polsce reguluje Ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami z dn. 23 lipca 2003 r. Zapisy rozdziału 7 regulują zasady finansowania opieki nad zabytkami.

Kwestie dofinansowania prac przy obiektach zabytkowych reguluje rozporządzenie Ministra Kultury z 6 czerwca 2005 r. w sprawie udzielania dotacji celowej na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków.

Wsparcie finansowe z budżetu państwa pochodzi ze środków:

- 1) Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programów Operacyjnych,
- 2) Wojewody Kujawsko-Pomorskiego, będących w dyspozycji Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,
- 3) Budżetu samorządu województwa kujawsko-pomorskiego i jednostek samorządu terytorialnego,
- 4) Funduszu Kościelnego (dla prac przy obiektach sakralnych, nie obejmujących konserwacji ruchomego wyposażenia kościołów),
- 5) Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej (dla założeń zieleni zabytkowej).

Dofinansowanie zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego z budżetu samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego:

Z budżetu samorządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego wspierane są zadania z zakresu ochrony i opieki nad zabytkami zgodnie z obowiązującą ustawą z 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, która zobowiązuje organy administracji publicznej do współpracy z organizacjami pozarządowymi oraz podmiotami, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy. Zasady przyznawania dotacji na realizację zadań publicznych określają przepisy ustawy z 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych. W celu racjonalnego

wykorzystania środków budżetu województwa na realizację zadań publicznych przez organizacje pozarządowe, wprowadzono zasady określające procedurę organizowania otwartych konkursów ofert poprzedzających przyznanie dotacji oraz zasady rozliczania.

Zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na obszarze województwa kujawsko-pomorskiego określone są stosownymi uchwałami.

Informacje o zasadach i kryteriach dotyczących możliwości pozyskiwania środków finansowych na zadania związane z ochroną i opieką nad zabytkami znajdują się na podanych poniżej stronach internetowych:

Informacje dotyczące programu operacyjnego „Promesa Ministra Kultury”

- www.mkidn.gov.pl

Informacje dotyczące programu operacyjnego „Dziedzictwo kulturowe”

- www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse-ministra/programy-mkidn-2016/dziedzictwo-kulturowe.php,
- www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse-ministra/programy-mkidn-2016/dziedzictwo-kulturowe/ochrona-zabytkow.php,
- www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse-ministra/programy-mkidn-2016/dziedzictwo-kulturowe/wspieranie-dzialan-muzealnych.php,
- www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse-ministra/programy-mkidn-2016/dziedzictwo-kulturowe/kultura-ludowa-i-tradycyjna.php,
- www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse-ministra/programy-mkidn-2016/dziedzictwo-kulturowe/ochrona-dziedzictwa-kulturowego-za-granica.php,
- www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse-ministra/programy-mkidn-2016/dziedzictwo-kulturowe/ochrona-zabytkow-archeologicznych.php,
- www.mkidn.gov.pl/pages/strona-glowna/finanse-ministra/programy-mkidn-2016/dziedzictwo-kulturowe/miejsca-pamieci-narodowej.php,

Informacje dotyczące programów operacyjnych „Regionalne programy operacyjne”

- www.interreg.gov.pl,

Informacje dotyczące programu operacyjnego „Infrastruktura i środowisko”

– www.mrr.gov.pl,

Informacje dotyczące programu operacyjnego „Fundusz dla organizacji pozarządowych”

– www.funduszngo.pl.

12. REALIZACJA I FINANSOWANIE PRZEZ GMINĘ ZADAŃ Z ZAKRESU OCHRONY ZABYTKÓW

Rada Gminy Inowrocław, zgodnie z Ustawą z dn. 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, posiada prawo przyznawania dotacji celowych z własnych środków na prace przy zabytkach znajdujących się na terenie gminy.

Gmina może uchwalić zasady udzielania dotacji na prace konserwatorskie restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków oraz nie wpisanych do rejestru zabytków znajdujących się na terenie gminy.

Długofalowa polityka gminy w tym zakresie oraz realizacja Programu jest szansą na ratowanie tego dziedzictwa dla przyszłych pokoleń. Realizacja programu poddana będzie ocenie Rady Gminy w Inowrocławiu po upływie dwóch lat od jego uchwalenia. W sprawach nie uregulowanych w Programie mają zastosowanie obowiązujące przepisy prawa.

Gminny program opieki nad zabytkami dla gminy Inowrocław wpisuje się w strategiczne programy wyższego szczebla i koresponduje z celem nadrzędnym, którym jest ochrona dziedzictwa kulturowego gminy Inowrocław, co przekłada się na konkurencyjność regionu i jakość życia mieszkańców.

Opracowanie programu (z informacjami od wydziału finansowego) ma na celu określenie planowanych i prowadzonych przez gminę inwestycji związanych z ochroną zabytków w ciągu 4 lat czyli w okresie obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami*. Zadania inwestycyjne dotyczą:

- 1) ochrony zabytków wprowadzone do wieloletniego programu inwestycyjnego (dotyczy zabytków będących własnością gminy),
- 2) ochrony zabytków wprowadzone do gminnych programów przyjętych uchwałami rady gminy (programy rewitalizacji, rozwoju lokalnego, ochrony środowiska i gospodarki komunalnej itp.).

Dotyczy to zarówno czynności konserwatorskich, jak i prac remontowo-budowlanych (w tym także o charakterze komunalnym) przy:

- 1) obiektach zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków (nieruchomych, ruchomych i archeologicznych),
- 2) obiektach ujętych w gminnej ewidencji zabytków,
- 3) obszarach objętych ochroną konserwatorską (w tym wpisanych do rejestru zabytków oraz objętych ochroną na mocy zapisów w miejscowych planach zagospodarowania

- przestrzennego, wskazanych do ochrony konserwatorskiej w studiach uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz na terenach parków kulturowych),
- 4) związanych z pielęgnacją i rewaloryzacją zieleni zabytkowej (m.in. parki, ogrody, cmentarze, aleje).
  - 5) prace studialne, dokumentacyjne i projektowe,
  - 6) działania edukacyjne, promocyjne itp.

W programie opieki określono poziom wysokości finansowania planowanych przez gminę zadań z zakresu opieki i ochrony dziedzictwa kulturowego (np. poprzez wskazanie udziału procentowego w corocznie uchwalanym budżecie). Wskazane jest, aby w drodze stosownej uchwały gminy dofinansowywały prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków.

Zadania programu opieki mogą też być realizowane przez instytucje kultury podległe gminie (np. muzea, biblioteki, izby regionalne, izby tradycji), w ramach działalności bieżącej.

Ponadto (w zakresie ustawy o działalności pożytku publicznego i wolontariacie) gminy mogą wspierać działalność kulturalną związaną z ochroną zabytków i tradycji, prowadzoną przez organizacje pozarządowe (m.in. stowarzyszenia), a dotyczące środowiska kulturowego gminy.

Dotacje z budżetu gminy na prace konserwatorskie przy zabytkach

Zgodnie z art. 81 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami jednostki samorządu terytorialnego mają możliwość dotowania prac konserwatorskich, restauratorskich oraz robót budowlanych przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Tryb udzielania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku wpisanym do rejestru zabytków określa w drodze uchwały organ stanowiący jednostki samorządu terytorialnego.

Z budżetu gminy dotacje powinny być udzielane zgodnie z obowiązującym prawem, w sprawie zasad udzielania i rozliczania dotacji na prace konserwatorskie, restauratorskie i roboty budowlane przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków. Gmina w 2016 roku przeznaczyła na prace remontowe przy obiektach stanowiących jej własność kwotę 50.000,00 złotych, zaś w 2017 roku – 66.352,19 zł.

W 2018 roku na prace przy obiektach zabytkowych należących do gminy (i przy dwóch obiektach sakralnych poza jej granicami, ale związanych z mieszkańcami gminy)

zaplanowano kwotę w wysokości 71.051,00 zł (w tym na dwa obiekty sakralne kwotę 20.000,00 zł).

W kolejnych latach, w tym obejmujących czas obowiązywania *Gminnego programu opieki nad zabytkami* (do 2021 roku) Gmina planuje przeznaczać na dotacje celowe lub dofinansowywanie prac konserwatorsko-remontowych przy wybranych obiektach zabytkowych położonych na jej terenie środki finansowe w wysokości 100.000,00 zł rocznie.

Zgodnie z uchwałą mogą być udzielane dotacje w wysokości np. do 50% nakładów koniecznych do wykonania prac, a w uzasadnionych przypadkach do 100% nakładów koniecznych. Warunkiem jest złożenie wniosku o przyznanie dotacji.

Ulgi podatkowe:

Formą pomocy finansowej dla właścicieli obiektów zabytkowych wpisanych do rejestru zabytków jest system ulg podatkowych:

1. Na podstawie art. 4, ust. 1, pkt 9, lit. c i d ustawy o podatku od spadku i darowizn zwolnione od podatku jest nabycie spadku zabytków nieruchomych wpisanych do rejestru zabytków, jeżeli nabywca jest zaliczany do I lub II grupy spadkowej oraz gdy zabezpiecza je i konserwuje zgodnie z obowiązującymi przepisami. Zwolnienie od podatku przysługuje też w przypadku nabycia spadku zabytków ruchomych i kolekcji wpisanych do rejestru zabytków.
2. Na podstawie art. 7, ust. 1, pkt 6 ustawy o podatkach i opłatach lokalnych zwalnia się od podatku od nieruchomości: budynki i grunty wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej.

13. ZAŁĄCZNIKI

13.1. Nr 1 - wykaz stanowisk archeologicznych w ewidencji zabytków archeologicznych

Lp.	Miejscowość	Nr w obrębie miejsc.	AZP	Nr na arkuszu AZP	Kultura / chronologia	Uwagi
1.	Balczewo	1	44-41	119	KPL, KAK, KCSZ, WEB, KL, KP, WSR, PSR/NOW	
2.	Balczewo	2	45-41	29	KPL, KAK, KP, WSR, NOW	
3.	Balczewo	3, 3a	44-41	120, 121	KPL, WEB, KL, KP, WSR, NOW	
4.	Balczewo	4	44-41	122	KP	
5.	Balczewo	5	44-41	123	SR	
6.	Balczewo	6	44-41	124	KP	
7.	Balczewo	7	44-41	125	KL, KP, WSR, NOW	
8.	Balczewo	8	44-41	126	KPL, KL, KP, PSR	
9.	Balczewo	9	44-41	127	KAK, KL, KP, WSR, NOW	
10.	Balczewo	10	44-41	128	WSR, NOW	
11.	Balczewo	11	44-41	129	KL, WSR, PSR, NOW	
12.	Balczewo	12	44-41	130	KAK, KL, NOW	
13.	Balczewo	13	44-41	131	NOW	
14.	Balczewo	14	44-41	132	PSR/NOW	
15.	Balczewo	15	44-41	133	PSR, NOW	
16.	Balczewo	16	44-41	134	PSR, NOW	
17.	Balczewo	17	44-41	135	PSR, NOW	
18.	Balczewo	18	44-41	136	KP, WSR, NOW	
19.	Balczewo	19	44-41	137	KAK, WEB, KL, WSR, NOW	
20.	Balczewo	20	45-41	30	? pradziej, PSR, NOW	
21.	Balczewo	21	45-41	31	KPL, KL, NOW	
22.	Balczewo	22	45-41	32	WSR, NOW	
23.	Balczewo	23	45-41	33	KPL, NOW	
24.	Balczewo	24	45-41	34	KPL, KP, WSR, PSR, NOW	
25.	Balczewo	25	45-41	35	KPL, NOW	
26.	Balczewo	26	45-41	36	WSR, NOW	
27.	Balczewo	27	45-41	37	KPL, KAK, NOW	

28.	Balczewo	28	45-41	38	WSR, NOW	
29.	Balczewo	29	45-41	39	PSR, NOW	
30.	Balczewo	30	45-41	40	NOW	
31.	Balczewo	31	45-41	41	? pradzieje, NOW	
32.	Balczewo	32	45-41	42	KPL, NOW	
33.	Balczewo	33	45-41	43	KP	
34.	Balczewo	34	45-41	44	KP	
35.	Balin	1	44-40	128	PSR/NOW	
36.	Balin	2	44-40	129	PSR	
37.	Balin	3	44-40	130	WSR, PSR, NOW	
38.	Balin	4	44-40	131	WSR	
39.	Balin	5	44-40	132	WSR, PSR	
40.	Balin	6	44-41	1	PSR/NOW	
41.	Batkowo	1	45-39	72	KPL, KAK, KL, KP	
42.	Batkowo	2, 2a	45-39	73,74	KPL, KAK, KL, KP, WSR, PSR-NOW	
43.	Batkowo	3	45-39	75	KPL, WSR, PSR, NOW	
44.	Batkowo	4	45-39	76	KPL, WSR	
45.	Batkowo	5	45-39	77	KPL, KP, PSR-NOW	
46.	Batkowo	6	45-39	78	KPL, KL, KP, WSR, PSR-NOW	
47.	Batkowo	7	45-39	79	KL, WSR	
48.	Batkowo	8	45-39	80	KPL, NOW	
49.	Batkowo	9	45-39	81	EK, WSR	
50.	Batkowo	10	45-39	82	KCWR, KPL, KL	
51.	Batkowo	11	45-39	83	KPL, KL, KP, WSR	
52.	Batkowo	12	45-39	84	WSR, NOW	
53.	Batkowo	13	45-39	85	WSR, NOW	
54.	Batkowo	14	45-39	86	NOW	
55.	Batkowo	15	45-39	87	PSR, NOW	
56.	Batkowo	16	45-39	88	NOW	
57.	Batkowo	17	45-39	89	NESCH-WEB	
58.	Borkowo	1	44-39	16	WSR	grodzisko wpisane do rejestru zabytków
59.	Borkowo	2	43-39	176	KL, WSR	
60.	Borkowo	3	43-39	174	KP, WSR	
61.	Borkowo	4	43-39	175	KP, WSR	
62.	Borkowo	5	44-39	17	KL, KP, WSR	
63.	Borkowo	6	44-39	18	KCSZ, KL, KP	

64.	Borkowo	7	43-39	172	PSR	
65.	Borkowo	8	43-39	173	KP, WSR	
66.	Cieślin	1	44-39	53	WSR	
67.	Cieślin	2	44-39	54	WSR, PSR	
68.	Cieślin	3	44-40	1	PSR	
69.	Cieślin	4	44-40	2	PSR	
70.	Cieślin	5	44-40	3	PSR	
71.	Cieślin	6	44-39	55	KP	
72.	Cieślin	7	44-39	56	KL, KP, WSR, PSR	
73.	Cieślin	8	44-39	57	WSR, PSR/NOW	
74.	Cieślin	9	44-39	58	KPL, KP	
75.	Cieślin	10	44-39	59	KP, WSR	
76.	Cieślin	11	44-40	4	PSR	
77.	Cieślin	12	44-39	60	KPL, PSR, NOW	
78.	Cieślin	13	44-39	61	PSR, NOW	
79.	Cieślin	14	44-39	62	KP	
80.	Czyste	1	44-39	63	PSR	
81.	Czyste	2	44-39	64	KPL, OR	
82.	Czyste	3	44-39	65	KPL	
83.	Czyste	4	44-39	66	NOW	
84.	Czyste	5	43-40	44	PSR, NOW	
85.	Czyste	6	43-40	45	OR	
86.	Czyste	7	43-40	46	PSR	
87.	Czyste	8	43-40	47	KPL, OR	
88.	Czyste	9	43-40	48	KPL	
89.	Czyste	10	43-40	49	NOW	
90.	Czyste	11	43-40	50	HA-LAT	
91.	Czyste	12	43-40	51	KAK	
92.	Czyste	13	43-40	69	HA-LAT	
93.	Czyste	14	43-40	226	LAT	
94.	Czyste	15	43-40	227	LAT	
95.	Czyste	16	43-40	130	PSR	
96.	Dalkowo	1	44-40	133	PSR/NOW	
97.	Dalkowo	2	44-40	134	KPL, KP	
98.	Dalkowo	3	44-40	135	KP, WSR, PSR/NOW	
99.	Dalkowo	4	44-40	136	KPL, KP, WSR, PSR, NOW	
100.	Dalkowo	5	44-40	137	WSR	
101.	Dalkowo	6	44-40	138	KP	
102.	Dalkowo	7	44-40	139	KPL, WSR	

103.	Dalkowo	8	44-40	140	WSR	
104.	Dalkowo	9	44-40	141	WSR, NOW	
105.	Dalkowo	10	44-40	142	PSR/NOW	
106.	Dalkowo	11	44-40	143	PSR	
107.	Dalkowo	12	44-40	144	PSR, NOW	
108.	Dalkowo	13	44-41	2	WSR	
109.	Dulsk	1	45-41	111	PSR	
110.	Dulsk	2	45-41	112	KP, WSR, PSR, NOW	
111.	Dulsk	3	45-41	113	KPL, WSR, NOW	
112.	Dulsk	4	45-41	114	KP, WSR, NOW	
113.	Dulsk	5	45-41	115	PSR/NOW	
114.	Dulsk	6	45-41	116	WSR, PSR, NOW	
115.	Dulsk	7	45-41	117	WSR, PSR, NOW	
116.	Dulsk	8	45-41	118	KAK, WSR, PSR/NOW	
117.	Dulsk	9	45-41	119	KPL, PSR/NOW	
118.	Dulsk	10	45-41	120	PSR, NOW	
119.	Dulsk	11	45-41	121	KPL, KAK, KP, WSR, NOW	
120.	Dziennice	1	45-41	45	NE	
121.	Dziennice	2	45-41	46	WSR	
122.	Dziennice	3	45-41	47	? pradzieje, WSR, PSR, NOW	
123.	Dziennice	4	45-41	48	WSR	
124.	Dziennice	5	45-41	49	KPL, PSR/NOW	
125.	Dziennice	6	45-41	50	WSR, NOW	
126.	Dziennice	7	45-41	51	? pradzieje, WSR, PSR/NOW	
127.	Dziennice	8	45-41	52	KCWR	
128.	Dziennice	9	45-41	53	KŁ, PSR/NOW	
129.	Dziennice	10	45-41	54	KT, KŁ, WSR, NOW	
130.	Dziennice	11	45-41	55	? pradzieje, NOW	
131.	Dziennice	12	45-41	56	NOW	
132.	Dziennice	13	45-41	57	KPL, NOW	
133.	Dziennice	14	45-41	58	KPL, NOW	
134.	Dziennice	15	45-41	59	KPL, NOW	
135.	Dziennice	16	45-41	60	WSR, NOW	
136.	Dziennice	17	45-41	61	NOW	
137.	Gnojno	1	44-40	55	KCWR, KPL, KP, NOW	
138.	Gnojno	2	44-40	56	KPL, KŁ, KP, WSR, NOW	

139.	Gnojno	3	44-40	57	KL, KP, WSR, PSR, NOW	
140.	Gnojno	4	43-40	15	NOW	
141.	Gnojno	5	43-40	16	PSR, NOW	
142.	Gnojno	6	43-40	17	PSR	
143.	Gnojno	7	43-40	18	NOW	
144.	Gnojno	8	43-40	19	WSR	
145.	Gnojno	9	43-40	20	PSR, NOW	
146.	Gnojno	10	43-40	21	LAT	
147.	Gnojno	11	43-40	22	NOW	
148.	Gnojno	12	43-40	23	NOW	
149.	Gnojno	13	43-40	24	NOW	
150.	Gnojno	14	43-40	28	PSR	
151.	Gnojno	15	43-40	29	NOW	
152.	Gnojno	16	43-40	30	NOW	
153.	Gnojno	17	43-40	31	NOW	
154.	Gnojno	18	43-40	32	LAT	
155.	Gnojno	19	43-40	33	HA-LAT	
156.	Gnojno	20	44-40	58	KPL, KL, KP, WSR	
157.	Gnojno	21	44-40	59	KL	
158.	Gnojno	22	44-40	60	WSR, NOW	
159.	Gnojno	23	44-40	61	WSR, NOW	
160.	Gnojno	24	44-40	62	KL, NOW	
161.	Gnojno	25	44-40	63	WSR, NOW	
162.	Gnojno	26	44-40	64	KP	
163.	Gnojno	27	44-40	65	WSR, NOW	
164.	Góra	1	45-41	91	PSR/NOW, NOW	
165.	Góra	2	45-41	92	WSR	
166.	Góra	3	45-41	93	KPL, KAK, KL	
167.	Góra	4	45-41	94	KP, WSR, PSR	
168.	Góra	5	45-41	95	KPL, KL, WSR, NOW	
169.	Góra	6	46-41	5	KL, WSR	
170.	Góra	7	45-41	96	WSR, NOW	
171.	Góra	8	45-41	97	WSR, NOW	
172.	Góra	9	45-41	98	WSR, PSR/NOW	
173.	Góra	10	45-41	99	WSR, NOW	
174.	Góra	11	45-41	100	? pradzieje	
175.	Góra	12	45-41	101	KPL, KL, KP, WSR	
176.	Góra	13	45-41	102	KAK, NOW	
177.	Góra	14	45-41	103	WSR, NOW	

178.	Góra	15	45-41	104	KPL, KAK, KL, WSR, NOW
179.	Góra	16	45-41	105	KPL, NOW
180.	Góra	17	45-41	106	WSR, NOW
181.	Góra	18	45-41	107	KCWR, PSR/NOW
182.	Góra	19	45-41	108	WSR, NOW
183.	Góra	20	45-41	109	WSR
184.	Góra	21	45-41	110	NE
185.	Jacewo	1	44-40	144	WSR, NOW
186.	Jacewo	2	44-40	145	PSR/NOW
187.	Jacewo	3	44-40	146	KPL, KP, WSR, PSR
188.	Jacewo	4a, 4b	44-40	147, 148	KPL, KI, WEB, KL, KP, WSR, PSR/NOW
189.	Jacewo	5a,b	44-40	149, 150	KPL, KL, KP, WSR
190.	Jacewo	6	44-40	151	KP
191.	Jacewo	7	44-40	152	KL, KP, WSR
192.	Jacewo	8	44-40	153	KAK, KL, KP, PSR
193.	Jacewo	9	44-40	154	EK, KL, PSR/NOW
194.	Jacewo	10	45-40	87	PSR/NOW
195.	Jacewo	11	45-40	88	PSR/NOW
196.	Jacewo	12	44-40	155	KPL, KL, KP
197.	Jacewo	13	44-40	156	PSR/NOW
198.	Jacewo	14	44-40	143	PSR
199.	Jacewo	15	44-40	157	KPL, KL, KP, WSR, PSR/NOW
200.	Jacewo	16	44-40	158	WSR, PSR/NOW
201.	Jacewo	17	44-40	159	KP, PSR/NOW
202.	Jacewo	18	44-40	160	PSR/NOW
203.	Jacewo	19	44-40	161	PSR/NOW
204.	Jacewo	20	44-40	162	KL, KP, WSR, PSR
205.	Jacewo	21	44-40	163	KPL, KP
206.	Jacewo	22	44-40	164	KPL, KP, WSR, PSR
207.	Jacewo	23	44-40	165	KPL, KAK, KL, KP, PSR/NOW
208.	Jacewo	24	44-40	166	KCSZ, KL, KP, WSR, PSR, NOW
209.	Jacewo	25	44-40	167	KP, WSR, PSR
210.	Jacewo	26	44-40	168	KP, NOW
211.	Jacewo	27	44-40	169	KL
212.	Jacewo	28	44-40	170	KPL, KL
213.	Jaksice	1	43-39	139	PSR

214.	Jaksice	2	43-39	140	KL, KP, WSR, PSR	
215.	Jaksice	3, 3a,3b	43-39	143,146, 148	KPL, KAK, KL, KP, WSR, PSR	
216.	Jaksice	4	43-39	141	KL, KP, WSR, PSR	
217.	Jaksice	5	43-39	142	KP, WSR, PSR/NOW	
218.	Jaksice	6,6a,6b	43-39	137, 138, 139	KPL, KL, KP, WSR, PSR	
219.	Jaksice	7	43-39	131	PSR/NOW	
220.	Jaksice	8	43-39	130	PSR/NOW	
221.	Jaksice	9	43-39	135	WSR, PSR	
222.	Jaksice	10	43-39	136	KPL, KL, KP, WSR, PSR/NOW	
223.	Jaksice	11, 11a	43-39	132, 130	KL, KP, WSR	
224.	Jaksice	12	43-39	134	KL, KP, WSR, PSR/NOW	
225.	Jaksice	13	43-39	150	KL, WSR, PSR	
226.	Jaksice	14	43-39	151	PSR	
227.	Jaksice	15	43-39	152	PSR	
228.	Jaksice	16	43-39	153	PSR/NOW	
229.	Jaksice	17	43-39	154	WSR	
230.	Jaksice	18	43-39	126	KPL, KAK, KL, KP, WSR, PSR/NOW	
231.	Jaksice	19	43-39	155	PSR	
232.	Jaksice	20	43-39	128	KL, KP, WSR, PSR/NOW	
233.	Jaksice	21	43-39	127	KAK, KL, KP, WSR	
234.	Jaksice	22	43-39	156	PSR,NOW	
235.	Jaksice	23	43-39	125	KL, KP, WSR, PSR	
236.	Jaksice	24	43-39	123	KPL, KL, KP, WSR, PSR	
237.	Jaksice	25, 25a	43-39	108,109	KAK, KL, KP, WSR	
238.	Jaksice	26	43-39	157	PSR	
239.	Jaksice	27	43-39	105	? prądzieje	
240.	Jaksice	28	43-39	158	PSR, NOW	
241.	Jaksice	29	43-39	159	NOW	
242.	Jaksice	30	43-39	160	WSR, PSR	
243.	Jaksice	31	43-39	161	NOW	
244.	Jaksice	32	43-39	106	NE, KP	
245.	Jaksice	33	43-39	107	WSR, PSR	
246.	Jaksice	34	43-39	162	PSR, NOW	
247.	Jaksice	35	43-39	163	NOW	
248.	Jaksice	36	43-39	164	WSR	

249.	Jaksice	37	43-39	165	NOW	
250.	Jaksice	38	43-39	166	NE	
251.	Jaksice	39	43-39	124	KL, KP, WSR, PSR	
252.	Jaksice	40	43-39	129	KL, KP, WSR	
253.	Jaksice	41	43-39	167	PSR/NOW	
254.	Jaksice	42	43-39	133	KPL, KL, KP, PSR/NOW	
255.	Jaksice	43	43-39	144	WSR, NOW	
256.	Jaksice	44	43-39	145	KPL, KL, KP, WSR, PSR	
257.	Jaksice	45	43-39	147	KP	
258.	Jaksice	46	43-39	149	WSR	
259.	Jaksiczki	1	43-39	44	KPL, KL, WSR	
260.	Jaksiczki	2	43-39	47	KL	
261.	Jaksiczki	3	43-39	40	KL, KP	
262.	Jaksiczki	4	43-39	41	KPL	
263.	Jaksiczki	5	43-39	42	NE	
264.	Jaksiczki	6	43-39	43	KL	
265.	Jaksiczki	7	43-39	45	KL, KP, WSR	
266.	Jaksiczki	8	43-39	46	KAK, KL, WSR	
267.	Jaksiczki	9	43-39	48	KPL, KL, KP	
268.	Jaronty	1	45-41	73	KAK, KL, WSR, NOW	
269.	Jaronty	2	45-41	74	PSR, NOW	
270.	Jaronty	3	45-41	75	KPL, KAK, KL, WSR, NOW	
271.	Jaronty	4	45-40	116	WSR	
272.	Jaronty	5	45-41	76	KPL, ? pradzieje, WSR, PSR, NOW	
273.	Jaronty	6	45-41	77	KPL, KL, WSR, NOW	
274.	Jaronty	7	45-41	78	KL, KP, NOW	
275.	Jaronty	8	45-41	79	KL, WSR, NOW	
276.	Jaronty	9	45-41	80	KAKA, KL, NOW	
277.	Karczyn Wieś	1	46-41	21	KPL, KAK, WEB, KL, KP	
278.	Karczyn Wieś	2	46-41	22	PSR/NOW	
279.	Karczyn Wieś	3	46-41	23	PSR	
280.	Karczyn Wieś	4	46-41	26	KL, KP, WSR, PSR	
281.	Karczyn Wieś	5	46-41	27	KPL, KP, WSR, PSR	
282.	Karczyn Wieś	6	46-41	28	KPL, KL	
283.	Karczyn Wieś	7	46-41	38	KPL, KAK, KL, KP	
284.	Karczyn Wieś	8	46-41	39	KL, KP, NOW	

285.	Karczyn Wieś	9	46-41	29	KL, WSR, NOW	
286.	Karczyn Wieś	10	46-41	40	KAK, KL, NOW	
287.	Karczyn Wieś	11	46-41	41	KPL, KAK, WEB, KL, KP	
288.	Karczyn Wieś	12	46-41	42	PSR/NOW	
289.	Karczyn Wieś	13	46-41	43	PSR	
290.	Karczyn Wieś	14	46-41	44	KL, KP, WSR, PSR	
291.	Karczyn Wieś	15	46-41	45	KPL, KP, WSR, PSR	
292.	Karczyn Wieś	16	46-41	46	KL, KP, NOW	
293.	Karczyn Wieś	17	46-41	47	KL, WSR, NOW	
294.	Karczyn Wieś	18	46-41	30	KPL, KAK, KT, KL, KP, WSR	
295.	Karczyn Wieś	19	46-41	38	KL, KP, NOW	
296.	Karczyn Wieś	20	46-41	31	KL, WSR, NOW	
297.	Karczyn Wieś	21	46-41	32	KAK, KL, NOW	
298.	Karczyn Wieś	22	46-41	33	KPL, KAK, WEB, KL, KP	
299.	Karczyn Wieś	23	46-41	22	PSR/NOW	
300.	Karczyn Wieś	24	46-41	23	PSR	
301.	Karczyn Wieś	25	46-41	24	KL, KP, WSR, PSR	
302.	Karczyn Wieś	26	46-41	25	KPL, KP, WSR, PSR	
303.	Karczyn Wieś	27	46-41	34	KPL, KL, NOW	
304.	Karczyn Wieś	28	46-41	35	KPL, KAK, KL, WSR	
305.	Karczyn Wieś	29	46-41	36	KL	
306.	Karczyn Wieś	30	46-41	37	KL	
307.	Kłopot	1	44-40	67	KPL, KL, KP, WSR, PSR, NOW	
308.	Kłopot	2	44-40	68	KP, WSR, NOW	
309.	Kłopot	3	44-40	69	WSR, PSR, PSR/NOW	
310.	Kłopot	4	44-40	70	KPL, KP, WSR, PSR	
311.	Kłopot	5	44-40	71	PSR	
312.	Kłopot	6	44-40	72	WSR, NOW	
313.	Kłopot	7	44-40	73	KL, WSR, PSR, NOW	
314.	Kłopot	8	44-40	74	KPL, KL, WSR, NOW	
315.	Kłopot	9	44-40	75	KL, WSR, NOW	
316.	Kłopot	10	44-40	76	WSR, NOW	
317.	Komaszyce	1	45-41	1	KPL, KAK, KL, KP, WSR, NOW	
318.	Komaszyce	2	45-41	2	KL, PSR, NOW	
319.	Komaszyce	3	45-41	3	WSR, NOW	
320.	Komaszyce	4	45-41	4	KL, PSR, NOW	

321.	Komaszyce	5	45-41	5	KPL, WSR, NOW	
322.	Komaszyce	6	45-41	6	NOW	
323.	Komaszyce	7	45-41	7	WSR, NOW	
324.	Komaszyce	8	45-41	8	? prądzieje, WSR, NOW	
325.	Komaszyce	9	45-41	9	WSR, NOW	
326.	Komaszyce	10	45-41	10	? prądzieje, WSR, NOW	
327.	Komaszyce	11	45-41	11	WSR, NOW	
328.	Komaszyce	12	45-41	12	KŁ, WSR, NOW	
329.	Komaszyce	13	45-41	13	KPL, KAK, WSR	
330.	Komaszyce	14	45-41	14	PRADZIEJE	
331.	Komaszyce	15	45-41	15	KŁ, NOW	
332.	Komaszyce	16	45-41	16	KAK, KŁ, ? prądzieje, NOW	
333.	Komaszyce	17	45-41	17	KAK, KŁ, WSR	
334.	Komaszyce	18	45-41	18	KPL, KAK, KP, NOW	
335.	Komaszyce	19	45-41	19	WSR	
336.	Komaszyce	20	45-41	20	? prądzieje	
337.	Krusza Duchowna	1	46-40	18	KŁ, KP, WSR, PSR- NOW	
338.	Krusza Duchowna	2	46-40	19	KŁ, KP, WSR	
339.	Krusza Duchowna	3	46-40	20	KŁ	
340.	Krusza Duchowna	4	46-40	21	KŁ	
341.	Krusza Podlotowa	1	45-39	121	KPL, KŁ, KP, WSR, PSR, NOW	
342.	Krusza Podlotowa	2	45-39	122	KŁ, KPL, KAK, KCSZ, KŁ, KP, WSR	
343.	Krusza Podlotowa	3	45-39	123	KŁ	
344.	Krusza Podlotowa	4	45-39	124	WEB, WSR, NOW	
345.	Krusza Podlotowa	5	45-39	125	KŁ	
346.	Krusza Podlotowa	6	45-39	126	KPL, WSR	
347.	Krusza Podlotowa	7	45-39	127	KCWR, KŁ, KPL, KŁ, KP, WSR	
348.	Krusza Podlotowa	8	45-39	128	KŁ	
349.	Krusza Podlotowa	9	45-39	129	KŁ-KPOM, KP, WSR	
350.	Krusza Podlotowa	10	45-39	130	KCWR, KPL, KŁ, KP, WSR	
351.	Krusza Podlotowa	11	45-39	131	KPL, KŁ, NOW	
352.	Krusza Podlotowa	12	45-39	132	WSR, NOW	
353.	Krusza Podlotowa	13	45-39	133	KŁ-KPOM, PSR, NOW	
354.	Krusza Zamkowa	1	45-40	160	KPL, KŁ, KP, WSR, PSR, NOW	
355.	Krusza Zamkowa	2, 2a	45-40	161-162	KCWR, KPL, KT, KŁ,	

					KP, WSR, NOW
356.	Krusza Zamkowa	3	45-40	163	KCWR, KCW, KPL, KAK, KCSZ, KL, KP
357.	Krusza Zamkowa	4	46-40	1	KCWR, KPL, KAK, KL, KP, WSR, PSR, NOW
358.	Krusza Zamkowa	5	46-40	2	WSR
359.	Krusza Zamkowa	6	46-40	3	KP, WSR, PSR, NOW
360.	Krusza Zamkowa	7	46-40	4	? pradzieje, WSR, PSR, NOW
361.	Krusza Zamkowa	8			
362.	Krusza Zamkowa	9	45-40	164	KCWR, KCW, KPL, KAK, KL, KP, PSR
363.	Krusza Zamkowa	10/11	45-40	165	KL, KP, WSR, PSR
364.	Krusza Zamkowa	12	45-39	134	KAK, KL, KP, WSR, PSR-NOW
365.	Krusza Zamkowa	13	45-39	135	KCWR, KL, KAK, KPL, WEB, KL, KP, WSR
366.	Krusza Zamkowa	14	45-40	166	KL, KP, WSR, PSR
367.	Krusza Zamkowa	15, 15a	46-40 45-40	5 167	KCW, KL, KP, WSR, PSR, NOW
368.	Krusza Zamkowa	16	45-40	169	PSR
369.	Krusza Zamkowa	17	45-39	136	KP, WSR
370.	Krusza Zamkowa	18	45-39	137	KP, NOW
371.	Krusza Zamkowa	19	45-39	138	KL
372.	Krusza Zamkowa	20	45-39	170	PSR, NOW
373.	Krusza Zamkowa	21	45-39	171	PSR
374.	Krusza Zamkowa	22	45-40	168	NE
375.	Krusza Zamkowa	23	46-40	6	KPL, KP, PSR-NOW
376.	Krusza Zamkowa	24	46-40	7	WSR, PSR-NOW
377.	Krusza Zamkowa	25	46-40	8	KL, KP, NOW
378.	Krusza Zamkowa	26	46-40	9	KP, WSR
379.	Krusza Zamkowa	27	46-40	10	KP, NOW
380.	Krusza Zamkowa	28	46-40	11	KL, KP
381.	Krusza Zamkowa	29	45-40	169	KCWR, KL, KP, WSR
382.	Krusza Zamkowa	30	45-40	170	KCWR, KPL, KL, KP, WSR
383.	Krusza Zamkowa	31	45-40	171	KAK, KP, WSR
384.	Krusza Zamkowa	32	46-40	12	KAK, KL, KP, WSR
385.	Krusza Zamkowa	33	46-40	13	WSR, NOW
386.	Krusza Zamkowa	34	46-40	14	KL, WSR, NOW
387.	Krusza Zamkowa	35	46-40	15	WSR

388.	Krusza Zamkowa	36	46-40	16	KL, WSR	
389.	Krusza Zamkowa	37	46-40	17	KL, NOW	
390.	Latkowo	1	44-40	86	KPL, NOW	
391.	Latkowo	2	44-40	87	WSR	
392.	Latkowo	3	44-40	88	PSR/NOW	
393.	Latkowo	4	44-40	89	PSR	
394.	Latkowo	5	44-40	90	KPL, KAK, KL, KP, WSR	
395.	Latkowo	6	43-40	174	PSR	
396.	Latkowo	7	43-40	175	NOW	
397.	Latkowo	8	43-40	176	WSR	
398.	Latkowo	9	43-40	177	NOW	
399.	Latkowo	10	43-40	178	PSR	
400.	Latkowo	11	43-40	179	NOW	
401.	Latkowo	12	43-40	180	OR	
402.	Latkowo	13	44-40	91	KP	
403.	Latkowo	14	44-40	92	WSR, PSR/NOW	
404.	Latkowo	15	44-40	93	KP, WSR, PSR	
405.	Latkowo	16	44-40	94	KPL, KAK, KL, KP, WSR, PSR	
406.	Latkowo	17	44-40	95	WSR	
407.	Latkowo	18	44-40	96	PSR/NOW	
408.	Latkowo	19	44-40	97	WSR, NOW	
409.	Latkowo	20	44-40	98	KPL, KP, NOW	
410.	Latkowo	21	44-40	99	KL, KP, PSR	
411.	Latkowo	22	44-40	100	PSR, NOW	
412.	Latkowo	23	44-40	101	WSR, PSR, NOW	
413.	Latkowo	24	44-40	102	KL, KP, NOW	
414.	Latkowo	25	44-40	103	KPL, NOW	
415.	Latkowo	26	44-40	104	WSR	
416.	Latkowo	27	44-40	105	? pradzieje, KP, WSR	
417.	Latkowo	28	44-40	106	PSR/NOW	
418.	Latkowo	29	44-40	107	WSR	
419.	Latkowo	30	44-40	108	KPL, KL, KP, WSR, PSR, NOW	
420.	Latkowo	31	44-40	109	WSR	
421.	Latkowo	32	44-40	110	KL, KP, WSR	
422.	Łąkocin	10	45-41	122	WSR, NOW	
423.	Łąkocin	11	45-41	123	PSR, NOW	
424.	Łąkocin	12	45-41	124	WSR, NOW	
425.	Łąkocin	13	45-41	125	NOW	

426.	Łąkocin	14	45-41	126	PSR/NOW	
427.	Łąkocin	15	45-41	127	NOW	
428.	Łąkocin	16	45-41	128	NOW	
429.	Łąkocin	17	45-41	129	PSR, NOW	
430.	Łąkocin	18	45-41	130	WSR, NOW	
431.	Łąkocin	19	45-41	131	PSR/NOW	
432.	Łąkocin	20	45-41	132	NOW	
433.	Łąkocin	21	45-41	133	KPL, WSR, NOW	
434.	Łojewo	1 / 2, 1a	45-40	141-143	KCWR, KCW, KL, KP, WSR	
435.	Łojewo	3	45-40	143	KPL, KAK, KCSZ, KL, KP, WSR, PSR	
436.	Łojewo	4, 4a	45-40	144,145	KPL, KAK, WEB, KI, KL, KP, WSR, NOW	
437.	Łojewo	5	46-40	37	WSR, PSR-NOW	
438.	Łojewo	6	46-40	38	KT, KP, WSR	
439.	Łojewo	7	46-40	39	? pradzieje	
440.	Łojewo	8	45-40	147	KP, WSR, NOW	
441.	Łojewo	9	45-40	148	WSR	
442.	Łojewo	10	45-40	149	PSR/NOW	
443.	Łojewo	11	46-40	40	KPL, KAK, KP, WSR, PSR-NOW	
444.	Łojewo	12	46-40	41	KPL, KP, WSR, NOW	
445.	Łojewo	13	46-40	42	KPL, KAK, KP, WSR, PSR	
446.	Łojewo	14	46-40	43	KPL, KL, KP, WSR	
447.	Łojewo	15	46-41	2	KPL, KCGD, KL, KP, PSR	
448.	Łojewo	16	46-40	44	KL, KP, WSR, NOW	
449.	Łojewo	17	45-40	149	WSR	
450.	Łojewo	18	45-40	150	? pradzieje, WSR, PSR, NOW	
451.	Łojewo	19	45-41	84	KCWR, KPL, NESCH, NOW	
452.	Łojewo	20	46-40	45	KL, KP, WSR, PSR-NOW	
453.	Łojewo	21	46-40	46	WSR, PSR-NOW	
454.	Łojewo	22	45-41	85	WSR, NOW	
455.	Łojewo	23	45-40	146	KL, WSR	
456.	Łojewo	24	46-40	50	KP, WSR, NOW	
457.	Łojewo	25	46-40	51	EK, KP, WSR	
458.	Łojewo	26	46-40	52	KPL, KL, KP, WSR, NOW	

459.	Łojewo	27	45-40	151	WSR	
460.	Łojewo	28	45-40	152	KŁ, PSR	
461.	Łojewo	29	45-50	153	KAK, WSR, NOW	
462.	Łojewo	30	45-40	154	KŁ, KP, WSR	
463.	Łojewo	31	45-40	155	WSR, PSR	
464.	Łojewo	32	45-40	156	KAK, WSR, PSR	
465.	Łojewo	33	46-40	47	KPL, KŁ, KP, WSR, NOW	
466.	Łojewo	34	46-41	3	KPL, KAK, KP, PSR-NOW	
467.	Łojewo	35	45-41	86	KCWR, KPL	
468.	Łojewo	36	45-41	87	KCWR	
469.	Łojewo	37	46-40	53	WSR	
470.	Łojewo	38	46-41	4	KPL, KAK, KŁ, WSR, PSR-NOW	
471.	Łojewo	39	46-40	48	KŁ, KP, NOW	
472.	Łojewo	40	46-40	49	WSR	
473.	Łojewo	41	46-40	54	KPL, WSR, NOW	
474.	Łojewo	42	46-40	55	KPL, KP, NOW	
475.	Łojewo	43	46-40	56	? pradzieje	
476.	Łojewo	44	46-40	57	NE	
477.	Łojewo	45	46-40	58	LAT	
478.	Łojewo	46	45-40	157	KCSZ	
479.	Łojewo	47	45-40	158	WSR	
480.	Łojewo	48	45-40	159	KPL	
481.	Łojewo	49	45-41	88	KPL, WSR, PSR/NOW	
482.	Łojewo	50	45-41	89	KŁ, ? pradzieje, NOW	
483.	Łojewo	51	45-41	90	KŁ, WSR, NOW	
484.	Marcinkowo	1	44-41	96	KAK, KŁ, KP, WSR	stanowisko wielokulturowe wpisane do rejestru zabytków
485.	Marcinkowo	2	44-41	97	PSR, NOW	
486.	Marcinkowo	3	44-41	98	PSR	
487.	Marcinkowo	4	44-41	99	WSR, PSR, NOW	
488.	Marcinkowo	5	44-41	100	KPL, KŁ, KP, WSR	
489.	Marcinkowo	6	44-41	101	KPL, KŁ, WSR, PSR, NOW	
490.	Marcinkowo	7	44-41	102	KAK, KŁ, KP PSR, NOW	
491.	Marcinkowo	8	44-41	103	KAK, WEB, KŁ, KP,	

					WSR, PSR	
492.	Marcinkowo	9	44-41	104	KAK, KL, KP, WSR, PSR, NOW	
493.	Marcinkowo	10	44-41	105	KL	
494.	Marcinkowo	11	44-41	106	KAK, NOW	
495.	Marcinkowo	12	44-41	107	WSR	
496.	Marcinkowo	13	44-41	108	NOW	
497.	Marcinkowo	14	44-41	109	KAK, KL, KP, WSR, NOW	
498.	Marcinkowo	15	44-41	110	KP	
499.	Marcinkowo	16	44-41	111	KPL, WSR, NOW	
500.	Marcinkowo	17	44-41	112	WSR, NOW	
501.	Marcinkowo	18	44-41	113	WSR	
502.	Marcinkowo	19	44-41	114	KL, WSR, NOW	
503.	Marcinkowo	20	44-41	115	EK	
504.	Marcinkowo	21	44-41	116	KL, NOW	
505.	Marcinkowo	22	44-41	117	PSR, NOW	
506.	Marcinkowo	23	44-41	118	KL, WSR, NOW	
507.	Marulewy	1	45-40	89	KPL, KL, KP, WSR	
508.	Marulewy	2	45-40	90	PSR/NOW	
509.	Marulewy	3	45-40	91	KL, WSR	
510.	Marulewy	4	45-40	92	KPL, KL	
511.	Marulewy	5	45-40	93	KL	
512.	Marulewy	6	45-40	94	KPL, WEB, KT, KL, KP, WSR	
513.	Marulewy	7	45-40	95	PSR, NOW	
514.	Marulewy	8	45-40	96	WSR, NOW	
515.	Miechowice	1	45-40	97	WSR, PSR	
516.	Miechowice	2,2a,2b	45-40	98-100	KPL, KL, KP, WSR, PSR	
517.	Miechowice	3	45-40	101	PSR/NOW	
518.	Miechowice	4	45-40	102	KPL, KL, KP, WSR	
519.	Miechowice	5	45-40	103	PSR/NOW	
520.	Miechowice	6	45-40	104	KAK, KL, WSR	
521.	Miechowice	7	45-40	105	KCWR, KPL, KI, KL, KP, WSR, PSR	
522.	Miechowice	8	45-40	106	WSR	
523.	Miechowice	9	45-40	107	KL, KP, WSR	
524.	Miechowice	10	45-40	108	KL, WSR	
525.	Miechowice	11	45-40	109	WSR	
526.	Miechowice	12	45-40	110	KL, NOW	

527.	Miechowice	13	45-40	111	PSR, NOW	
528.	Miechowice	14	45-40	112	WSR, NOW	
529.	Miechowice	15	45-40	113	KL, KP, PSR	
530.	Olszewice	1	44-41	57	KPL, KL, KP, WSR, PSR/NOW	
531.	Olszewice	2	44-41	58	WSR, PSR, NOW	
532.	Olszewice	3	44-41	59	KL, WSR	
533.	Olszewice	4/5	44-41	60	KL, KP, WSR, PSR, NOW	
534.	Olszewice	6	44-41	61	KL, KP, WSR, PSR, NOW	
535.	Olszewice	7	44-41	62	KCW, WSR, NOW	
536.	Olszewice	8	44-41	63	? pradzieje	
537.	Olszewice	9	44-41	64	KP	
538.	Olszewice	10	44-41	65	KP	
539.	Olszewice	11	44-41	66	KP	
540.	Olszewice	12	44-41	67	WSR, PSR/NOW	
541.	Olszewice	13	44-41	68	PSR, NOW	
542.	Olszewice	14	44-41	69	PSR, NOW	
543.	Olszewice	15	44-41	70	KL, KP, PSR/NOW	
544.	Olszewice	16	44-41	71	PSR/NOW	
545.	Olszewice	17	44-41	72	? pradzeje	
546.	Olszewice	18	44-41	73	KL, KP, NOW	
547.	Olszewice	19	44-41	74	KP, WSR, PSR/NOW	
548.	Olszewice	20	44-41	75	KL, WSR	
549.	Olszewice	21	44-41	76	WSR	
550.	Olszewice	22	44-41	77	WSR	
551.	Oporówek	1	45-40	114	PSR	
552.	Oporówek	2	45-40	115	PSR/NOW	
553.	Oporówek	3	43-40	52	NESCH, PSR	
554.	Oporówek	4	43-40	53	PSR, NOW	
555.	Oporówek	5	43-40	54	PSR	
556.	Oporówek	6	43-40	55	PSR	
557.	Oporówek	7	43-40	56	WSR	
558.	Oporówek	8	43-40	57	PSR	
559.	Oporówek	9	43-40	58	NOW	
560.	Oporówek	10	43-40	59	HA-LAT	
561.	Oporówek	11	43-40	60	NOW	
562.	Oporówek	12	43-40	61	WSR, NOW	
563.	Oporówek	13	43-40	62	NOW	
564.	Oporówek	14	43-40	63	PSR	

565.	Oporówek	15	43-40	64	PSR	
566.	Oporówek	16	43-40	65	PSR	
567.	Oporówek	17	43-40	66	NOW	
568.	Oporówek	18	43-40	67	KAK	
569.	Oporówek	19	43-40	68	KPL, HA-LAT	
570.	Oporówek	20	43-40	88	PSR	
571.	Orłowo	1	43-40	20	WSR, PSR	
572.	Orłowo	2	43-40	21	PSR/NOW	
573.	Orłowo	3	43-40	22	NOW	
574.	Orłowo	4	43-40	23	EK, PSR	
575.	Orłowo	5	43-40	24	NOW	
576.	Orłowo	6	43-40	25	PSR	
577.	Orłowo	7	43-40	26	PSR	
578.	Orłowo	8	43-40	27	PSR	
579.	Orłowo	9	43-40	34	PSR	
580.	Orłowo	10	43-40	35	PSR	
581.	Orłowo	11	43-40	36	WSR	
582.	Orłowo	12	43-40	37	OR, PSR	
583.	Orłowo	13	43-40	38	NOW	
584.	Orłowo	14	43-40	39	WSR, NOW	
585.	Orłowo	15	43-40	40	PSR	
586.	Orłowo	16	43-40	41	NOW	
587.	Orłowo	17	43-40	42	PSR	
588.	Orłowo	18	43-40	43	OR	
589.	Orłowo	19	43-40	164	NOW	
590.	Orłowo	20	43-40	165	PSR	
591.	Orłowo	21	43-40	181	OR	
592.	Orłowo	22	43-40	183	OR, PSR	
593.	Orłowo	23	43-40	184	KAK, HA-LAT, OR WSR, PSR	
594.	Orłowo	24	43-40	185	OR	
595.	Orłowo	25	43-40	186	PSR	
596.	Orłowo	26	43-40	187	OR	
597.	Orłowo	27	43-40	188	PSR	
598.	Orłowo	28	43-40	189	PSR	
599.	Orłowo	29	43-40	213	LAT	
600.	Orłowo	30	43-40	214	PSR	
601.	Orłowo	31	43-40	215	PSR	
602.	Orłowo	32	43-40	216	PSR	
603.	Orłowo	33	43-40	217	NOW	

604.	Orłowo	34	43-40	218	PSR	
605.	Orłowo	35	43-40	219	PSR	
606.	Orłowo	36	43-40	220	LAT	
607.	Orłowo	37	43-40	221	WSR, PSR	
608.	Orłowo	38	43-40	222	LAT	
609.	Ostrowo Krzyckie	1	46-40	208	KL, KP WSR, PSR	grodzisko wpisane do rejestr
610.	Ostrowo Krzyckie	2	46-40	209	KAP, KP, WSR	
611.	Ostrowo Krzyckie	3	46-40	210	KAP, KL	
612.	Ostrowo Krzyckie	4	46-40	211	KAP, KL, KP, WSR, PSR, NOW	
613.	Ostrowo Krzyckie	5	46-40	212	KAP, KL, KP, WSR	
614.	Ostrowo Krzyckie	6	46-40	213	KAP, KL, KP	
615.	Piotrkowice	1	45-39	90	KPL, KL, KP, WSR	
616.	Piotrkowice	2	45-39	91	KPL, KL, KP, WSR, PSR-NOW	
617.	Piotrkowice	3	45-39	92	KL, KP, WSR, PSR	
618.	Piotrkowice	4	45-39	93	KAK, KL, KP, WSR	
619.	Piotrkowice	5	45-39	94	KP, WSR, PSR, NOW	
620.	Piotrkowice	6	45-39	95	KCWR, KPL, KL, KP, WSR, NOW	
621.	Piotrkowice	7	45-39	96	KPL, KL, KP, PSR	
622.	Piotrkowice	8	45-39	97	KL, WSR	
623.	Piotrkowice	9	45-39	98	KL, KP, WSR	
624.	Piotrkowice	10	45-39	99	KL, KP, WSR	
625.	Piotrkowice	11	45-39	100	KL, KPL, KAK, KL, KP, WSR	
626.	Piotrkowice	12	45-39	101	KL, WSR	
627.	Piotrkowice	13	45-39	102	WSR	
628.	Piotrkowice	14	45-39	103	WSR	
629.	Piotrkowice	15	45-39	104	KPL, KL, KP, WSR	
630.	Piotrkowice	16	45-39	105	KPL, KL, KP, WSR	
631.	Piotrkowice	17	45-39	106	KP, WSR	
632.	Piotrkowice	18	45-39	107	KPL, KL, KP, WSR	
633.	Piotrkowice	19	45-39	108	KP, WSR	
634.	Piotrkowice	20	45-39	109	KPL, KL, KP, NOW	
635.	Piotrkowice	21	45-39	110	NE, KL-KPOM, NOW	
636.	Pławin	1	44-39	1	KL, KP, WSR, NOW	
637.	Pławin	2	44-39	2	WSR	
638.	Pławin	3	45-39	3	PSR	
639.	Pławin	4	45-39	4	PSR/NOW	

640.	Pławin	5	43-39	169	KP, PSR	
641.	Pławin	6	44-39	3	KŁ, WSR	
642.	Pławin	7	44-39	4	KPL, KL, NOW	
643.	Pławin	8	44-39	5	KP, WSR, NOW	
644.	Pławin	9	44-39	6	KL, KP	
645.	Pławin	10	44-39	7	KPL, KAK, NOW	
646.	Pławinek	1	45-41	134	KPL, KAK, KP, PSR, NOW	
647.	Pławinek	2	45-41	135	NE, KP	
648.	Pławinek	3	45-41	136	KP	
649.	Pławinek	4	45-41	137	KPL, KL, KP, WSR, PSR/NOW	
650.	Pławinek	5	45-41	138	KPL	
651.	Pławinek	6	45-41	139	KAK	
652.	Pławinek	7	45-41	140	KPL, KAK, KCSZ, KL, NOW	
653.	Pławinek	8	45-41	141	KPL, KP, WSR	
654.	Pławinek	9	45-41	142	PSR/NOW	
655.	Pławinek	10	45-41	143	KPL, KAK, KL, KP, WSR, NOW	
656.	Pławinek	11	45-41	144	WSR, PSR/NOW	
657.	Pławinek	12	45-41	145	KPL	
658.	Pławinek	13	45-41	146	KPL, NOW	
659.	Pławinek	14	45-41	147	KPL	
660.	Pławinek	15	45-41	148	WSR	
661.	Pławinek	16	45-41	149	KP	
662.	Pławinek	17	45-41	150	KPL, KAK, KT, KL, KP, WSR, NOW	
663.	Pławinek	18	45-41	151	WSR, NOW	
664.	Pławinek	19	45-41	152	KCSZ, KP	
665.	Pławinek	20	45-41	153	KP, NOW	
666.	Pławinek	21	45-41	154	KPL, NOW	
667.	Pławinek	22	45-41	155	KP, NOW	
668.	Pławinek	23	45-41	156	WSR, NOW	
669.	Pławinek	24	45-41	157	KŁ, NOW	
670.	Pławinek	25	45-41	158	WSR, PSR, NOW	
671.	Pławinek	26	45-41	159	WSR, NOW	
672.	Pławinek	27	45-41	160	NOW	
673.	Pławinek	28	45-41	161	KPL, KAK, KL, KP, WSR, PSR, NOW	
674.	Pławinek	29	45-41	162	KPL, WSR, NOW	
675.	Pławinek	30	45-41	163	KL, WSR, NOW	

676.	Pławinek	31	45-41	164	KAK, KL, KP, WSR, PSR	
677.	Pławinek	32	45-41	165	KCWR, KCW, WSR, NOW	
678.	Pławinek	33	45-41	166	WSR, NOW	
679.	Pławinek	34	45-41	167	KPL, KL, PSR/NOW	
680.	Pławinek	35	45-41	168	KPL	
681.	Pławinek	36	45-41	169	KPL, NOW	
682.	Pławinek	37	45-41	170	KP	
683.	Pławinek	38	45-41	171	? pradzieje	
684.	Popowice	1	45-40	71	KL, KP, WSR, PSR	
685.	Popowice	2	45-40	72	KCSZ?	
686.	Popowice	3	45-40	73	KPL, KI, KL, WSR	
687.	Popowice	4	45-40	74	KCW, KPL, KL, KP, WSR, PSR	
688.	Popowice	5	45-40	75	KPL, KP	
689.	Popowice	6	45-40	76	KL, WSR	
690.	Popowice	7	45-40	77	KCWR, KPL, KAK, KL, WSR	
691.	Popowice	8	45-40	78	KPL, KP, WSR, PSR	
692.	Popowice	9	45-40	79	KPL, KAK, KL, KP, WSR, PSR	
693.	Popowice	10	45-40	80	KP, WSR, NOW	
694.	Popowice	11	45-40	81	KPL, KL, KP	
695.	Popowice	12	45-40	82	EK, KL, WSR	
696.	Popowice	13	45-40	83	KPL, KL, KP, WSR	
697.	Popowice	14	45-40	84	KP, PSR, NOW	
698.	Popowice	15	45-40	85	KPL	
699.	Popowice	16	45-40	86	KP	
700.	Radłówek	1	44-39	8	KPL, KP	
701.	Radłówek	2	44-39	9	KCSZ, KP, WSR, PSR	
702.	Radłówek	3	44-39	10	? pradzeje	
703.	Radłówek	4	43-39	4	KPL, KAK, KP, WSR, PSR	
704.	Radłówek	5	43-39	5	WSR, PSR	
705.	Radłówek	6	44-39	11	KPL, KL, KP, WSR, PSR	
706.	Radłówek	7	44-39	12	KPL, KL, KP, WSR	
707.	Radłówek	8	44-39	13	KL, KP, PSR, NOW	
708.	Radłówek	9	44-39	14	NE/EB, KL, KP, WSR, NOW	
709.	Radłówek	10	44-39	15	KL, KP, WSR, NOW	
710.	Sikorowo	1, 1a	45-40	117,118	KPL, KAK, KL, KP,	

					WSR, PSR	
711.	Sikorowo	2	45-40	119	KPL, KAK, KL, KP, PSR	
712.	Sikorowo	3	45-40	116	PSR/NOW	
713.	Sikorowo	4	45-40	120	KP, WSR	
714.	Sikorowo	5	45-40	121	KPL, KL, KP, WSR	
715.	Sikorowo	6	45-40	122	EK, KP, NOW	
716.	Sikorowo	7	45-40	123	EK, PSR	
717.	Sikorowo	8	45-40	124	WSR, PSR	
718.	Sikorowo	9	45-40	125	EK, NOW	
719.	Sikorowo	10	45-40	126	KL, PSR	
720.	Sikorowo	11	45-40	127	KAK, WSR	
721.	Sikorowo	12	45-40	128	WSR	
722.	Sikorowo	13	45-40	129	WSR	
723.	Sikorowo	14	45-40	130	KCWR, KPL, KAK, KCSZ, KL, KP, WSR	
724.	Sikorowo	15	45-40	131	KAK, WSR	
725.	Sikorowo	16	45-40	132	KPL, KL, WSR	
726.	Sikorowo	17	45-40	133	WSR	
727.	Sikorowo	18	45-40	134	KAK, KL	
728.	Sikorowo	19	45-40	135	WSR	
729.	Sikorowo	20	45-40	136	WSR, NOW	
730.	Sikorowo	21	45-40	137	KP	
731.	Sikorowo	22	45-40	138	PSR, NOW	
732.	Sikorowo	23	45-40	139	WSR, NOW	
733.	Sikorowo	24	45-40	140	WSR, PSR	
734.	Sikorowo	25	45-41	81	KAK, WSR, NOW	
735.	Sikorowo	26	45-41	82	PSR/NOW	
736.	Sikorowo	27	45-41	83	NOW	
737.	Sławęcin	1, 1a	44-39	19,20	KPL, KAK, KL, KP, NOW	
738.	Sławęcin	2	44-39	21	KPL, KAKKT, KL, KP, WSR, NOW	
739.	Sławęcin	3	44-39	22	KL, KP	
740.	Sławęcin	4	44-39	23	KPL, KAK, KL, KP, WSR, PSR/NOW	
741.	Sławęcin	5	44-39	24	KCWR, KPL, KP, WSR, NOW	
742.	Sławęcin	6	44-39	25	KPL, KAK, KP, WSR	
743.	Sławęcin	7	44-39	26	KPL, WSR	
744.	Sławęcin	8	44-39	27	PSR/NOW	
745.	Sławęcin	9	44-39	28	KAK, KL, KP, WSR,	

					NOW	
746.	Sławęcın	10	44-39	29	WSR	
747.	Sławęcın	11	44-39	30	KP	
748.	Sławęcın	12	44-39	31	KP	
749.	Sławęcın	13	44-39	32	KPL, KL, KP, WSR, NOW	
750.	Sławęcın	14	44-39	33	PSR/NOW	
751.	Sławęcın	15	44-39	34	WSR	
752.	Sławęcın	16	44-39	35	KPL, KP, WSR, NOW	
753.	Sławęcın	17	44-39	36	KP, NOW	
754.	Sławęcın	18	44-39	37	KL, WSR, NOW	
755.	Sławęcın	19	44-39	38	KPL, WSR	
756.	Sławęcın	20	44-39	39	KPL, KL, PSR, NOW	
757.	Sławęcinek	1	44-40	5	KPL, KL, WSR, PSR, NOW	
758.	Sławęcinek	2	44-40	6	KP, NOW	
759.	Sławęcinek	3	44-40	7	KL, WSR, NOW	
760.	Sławęcinek	4	44-40	8	KPL, WSR	
761.	Sławęcinek	5	44-40	9	KPL, KL, PSR, NOW	
762.	Sławęcinek	6	44-40	11	WSR, PSR, NOW	
763.	Sławęcinek	7	44-40	12	KP, NOW	
764.	Sławęcinek	8	44-40	13	KL, WSR, NOW	
765.	Sławęcinek	9	44-40	14	KPL, WSR	
766.	Sławęcinek	10	44-40	15	KL	
767.	Sławęcinek	11	44-40	16	KL	
768.	Sławęcinek	12	44-40	17	KL, NOW	
769.	Sławęcinek	13	44-40	18	KPL, PSR, NOW	
770.	Sławęcinek	14	44-40	19	KP, NOW	
771.	Sławęcinek	15	44-40	20	KL, NOW	
772.	Sławęcinek	16	44-40	21	WSR, NOW	
773.	Sławęcinek	17	44-40	22	KL, KP, WSR, NOW	
774.	Sławęcinek	18	44-40	23	KP, NOW	
775.	Sławęcinek	19	44-40	24	KPL, KP, PSR, NOW	
776.	Sławęcinek	20	44-40	25	KL, WSR, NOW	
777.	Sławęcinek	21	44-40	26	KPL, KAK, KP, WSR	
778.	Sławęcinek	22	44-40	27	KPL, WSR	
779.	Sławęcinek	23	44-40	28	PSR/NOW	
780.	Sławęcinek	24	44-40	29	KAK, KL, KP, WSR, NOW	
781.	Sławęcinek	25	44-40	30	WSR	
782.	Sławęcinek	26	44-40	31	KP	

783.	Sławęcinek	27	44-40	32	KP	
784.	Sławęcinek	28	44-40	33	KPL, KL, KP, WSR, NOW	
785.	Sławęcinek	29	44-40	34	PSR/NOW	
786.	Sławęcinek	30	44-40	35	WSR	
787.	Sławęcinek	31	44-40	36	KPL, KP, WSR, NOW	
788.	Sławęcinek	32	44-40	37	KP, NOW	
789.	Sławęcinek	33	44-40	38	KPL, KAK, KP, WSR	
790.	Sławęcinek	34	44-40	39	KPL, WSR	
791.	Sławęcinek	35	44-40	40	KP, WSR	
792.	Sławęcinek	36	44-40	41	WSR	
793.	Sławęcinek	37	44-40	42	KP, NOW	
794.	Sławęcinek	38	44-40	43	NE, KP, WSR, NOW	
795.	Sławęcinek	39	44-40	44	KPL, KL, KP, WSR	
796.	Słońsko	1	44-41	3	NOW	
797.	Słońsko	2	44-41	4	KPL, WSR	
798.	Słońsko	3	44-41	5	KL, WSR, NOW	
799.	Słońsko	4	44-41	6	KPL, KAK, KL, KP, WSR	
800.	Słońsko	5	44-41	7	KPL, KCSZ, WSR, PSR, NOW	
801.	Słońsko	6	44-41	8	? pradzeje	
802.	Słońsko	7	44-41	9	NESCH, WSR, PSR, NOW	
803.	Słońsko	8	44-41	10	KPL, NOW	
804.	Słońsko	9	44-41	11	KAK, NOW	
805.	Słońsko	10	44-41	12	KPL	
806.	Słońsko	11	44-41	13	KCSZ, PSR, NOW	
807.	Słońsko	12	44-41	14	KCSZ, NOW	
808.	Słońsko	13	44-41	15	NESCH, WSR, PSR/NOW, NOW	
809.	Słońsko	14	44-41	16	WSR	
810.	Słońsko	15	44-41	17	NE	
811.	Słońsko	16	44-41	18	NE	
812.	Słońsko	17	44-41	19	WSR	
813.	Słońsko	18	44-41	20	NE	
814.	Słońsko	19	44-41	21	PSR/NOW	
815.	Słońsko	20	44-41	22	KPL, NOW	
816.	Słońsko	21	44-41	23	KL, PSR	
817.	Słońsko	22	44-41	24	PSR/NOW	
818.	Słońsko	23	44-41	25	KL, WSR, PSR, NOW	

819.	Słońsko	24	44-41	26	PSR/NOW	
820.	Słońsko	25	44-41	27	KPL, NOW	
821.	Słońsko	26	44-41	28	KPL	
822.	Słońsko	27	44-41	29	NOW	
823.	Słońsko	28	44-41	30	KPL, NESCH, PSR, NOW	
824.	Słońsko	29	44-41	31	EK, KPL, NOW	
825.	Słońsko	30	44-41	32	KPL, WSR, NOW	
826.	Słońsko	31	44-41	33	EK, NOW	
827.	Słońsko	32	44-41	34	PSR/NOW	
828.	Słońsko	33	44-41	35	WSR, NOW	
829.	Słońsko	34	44-41	36	EK, WSR, NOW	
830.	Słońsko	35	44-41	37	KPL, KAK, WSR, NOW	
831.	Słońsko	36	44-41	38	WSR, NOW	
832.	Słońsko	37	44-41	39	NOW	
833.	Słońsko	38	44-41	40	WSR, NOW	
834.	Słońsko	39	44-41	41	KAK, PSR, NOW	
835.	Słońsko	40	44-41	42	NOW	
836.	Słońsko	41	44-41	43	KAK, WSR, PSR/NOW	
837.	Słońsko	42	44-41	44	WSR, PSR, NOW	
838.	Słońsko	43	44-41	45	KP	
839.	Słońsko	44	44-41	46	EK, WSR	
840.	Słońsko	45	44-41	47	EK	
841.	Słońsko	46	44-41	48	EK, NOW	
842.	Słońsko	47	44-41	49	KAK, WEB	
843.	Słońsko	48	44-41	50	KPL, KAK, KL, KP, WSR, NOW	
844.	Słońsko	49	44-41	51	KAK, KL, WSR	
845.	Słońsko	50	44-41	52	KPL, NE/WEB, WSR, NOW	
846.	Słońsko	51	44-41	53	? prądzieje	
847.	Słońsko	52	44-41	54	KPL, WEB, NOW	
848.	Słońsko	53	44-41	55	KPL, KAK, KL, KP, WSR	
849.	Słońsko	54	44-41	56	KCW	
850.	Sójkowo	1, 1a	44-39	40,41	KPL, KL, KP, WSR, PSR/NOW	
851.	Sójkowo	2	44-39	42	KPL, KAK, KI, KL, KP, WSR, NOW	
852.	Sójkowo	3	44-39	43	KP, WSR	
853.	Sójkowo	4, 4a	44-39	44, 45	KAK, KP, WSR, PSR, NOW	

854.	Sójkowo	5	44-39	46	KL, KP, WSR, NOW	
855.	Sójkowo	6	44-39	47	KL, KP, PSR/NOW	
856.	Sójkowo	7	44-39	48	KL, KP	
857.	Sójkowo	8	44-39	49	KPL, KP, PSR, NOW	
858.	Sójkowo	9	44-39	50	KP, WSR, NOW	
859.	Sójkowo	10	44-39	51	KPL, KL, KP, WSR, NOW	
860.	Sójkowo	11	44-39	52	KPL, KAK, KL, KP, WSR, NOW	
861.	Strzemkowo	1	44-40	46	KAK, KL, KP, WSR, PSR, NOW	gródek stożkowy wpisany do rejestru zabytków
862.	Strzemkowo	2	44-40	47	KP, PSR, NOW	
863.	Strzemkowo	3	44-40	48	KPL, KAK, NESCH, KL, KPOM, KP, WSR, PSR, NOW	
864.	Strzemkowo	4	44-40	49	KPL, WSR, PSR/NOW, NOW	
865.	Strzemkowo	5	44-40	53	PSR	
866.	Strzemkowo	6	44-40	52	PSR	
867.	Strzemkowo	7	44-40	50	KL	
868.	Strzemkowo	8	43-40	1	NOW	
869.	Strzemkowo	9	43-40	2	HA-LAT, NOW	
870.	Strzemkowo	10	43-40	3	WSR, NOW	
871.	Strzemkowo	11	43-40	4	HA-LAT, NOW	
872.	Strzemkowo	12	43-40	5	KPL, HA-LAT, OR	
873.	Strzemkowo	13	43-40	6	NOW	
874.	Strzemkowo	14	43-40	7	PSR, NOW	
875.	Strzemkowo	15	43-40	8	PSR	
876.	Strzemkowo	16	43-40	9	WSR	
877.	Strzemkowo	17	43-40	10	LAT, WSR, PSR	
878.	Strzemkowo	18	43-40	11	NOW	
879.	Strzemkowo	19	43-40	12	KPL	
880.	Strzemkowo	20	43-40	13	OR	
881.	Strzemkowo	21	43-40	14	PSR	
882.	Strzemkowo	22	44-40	51	WSR, NOW	
883.	Trzaski	1	45-41	62	PSR	
884.	Trzaski	1a	45-40	114	PSR/NOW	
885.	Trzaski	2	45-41	63	KAK, KL, OR, WSR, PSR, NOW	
886.	Trzaski	3	45-41	64	KL, WSR, PSR/NOW	

887.	Trzaski	4	45-40	115	NESCH	
888.	Trzaski	5	45-41	65	WSR, NOW	
889.	Trzaski	6	45-41	66	KPL, KP, WSR, NOW	
890.	Trzaski	7	45-41	67	WSR, NOW	
891.	Trzaski	8	45-41	68	KPL, KL, WSR, NOW	
892.	Trzaski	9	45-41	69	KAK	
893.	Trzaski	10	45-41	70	WSR, NOW	
894.	Trzaski	11	45-41	71	? prądzieje, NOW	
895.	Trzaski	12	45-41	72	WSR, NOW	
896.	Tupadły	1	46-40	22	KPL, KAK, KL, KP, WSR, NOW	
897.	Tupadły	2	46-40	23	KP, KI, WSR	
898.	Tupadły	3	46-40	24	KPL, KL, KP, PSR-NOW	
899.	Tupadły	4	46-40	25	KL, KP, WSR	
900.	Tupadły	5	46-40	26	KPL	
901.	Tupadły	6	46-40	27	KPL, KL, PSR	
902.	Tupadły	7	46-40	28	KCWR, NOW	
903.	Tupadły	8	46-40	29	WSR, NOW	
904.	Tupadły	9	46-40	30	WSR	
905.	Tupadły	10	46-40	31	WSR	
906.	Tupadły	11	46-40	32	MEZ-NE, KL, NOW	
907.	Tupadły	12	46-40	33	KPL, KL, WSR, NOW	
908.	Tupadły	13	46-40	34	KL, KP, WSR, PSR, NOW	
909.	Tupadły	14	46-40	35	KL	
910.	Tupadły	15	46-40	36	KAK, KL, WSR, NOW	
911.	Tupadły	16	45-40	206	KCWR, KPL, KAK, KI, KL, KP	
912.	Tupadły	17	45-40	207	KPL, KL, KP, WSR, PSR, NOW	
913.	Tupadły	18	45-40	208	KP, WSR, PSR, NOW	
914.	Tupadły	19	45-40	209	WSR, NOW	
915.	Tupadły	20	45-40	210	WSR, NOW	
916.	Tupadły	21	45-40	211	WSR	
917.	Tupadły	22	45-40	204	KCW, KPL, KAK, WEB, KL, KP, WSR	
918.	Tupadły	23	45-40	205	KCW, KL, KP, WSR/PSR	
919.	Tupadły	24	45-40	212	KPL	
920.	Tupadły	25	45-40	213	NE	
921.	Tupadły	26	45-40	214	KL, PSR	

922.	Tupadły	27	45-40	215	KŁ	
923.	Tupadły	28	45-40	216	PSR	
924.	Turzany	1	45-41	20	PSR/NOW	
925.	Turzany	2	45-41	21	KP, PSR/NOW	
926.	Turzany	3	45-41	22	KP, PSR/NOW	
927.	Turzany	4	45-41	23	KPL, KAK, KT, KŁ, KP, WSR, NOW	
928.	Turzany	5	45-41	24	KPL, KAK, KŁ, KP, PSR/NOW	
929.	Turzany	6	45-41	25	KAK, KŁ, KP, WSR, NOW	
930.	Turzany	7	45-41	26	KŁ, WSR	
931.	Turzany	8	45-41	19	PSR/NOW	
932.	Turzany	9	44-41	78	KPL, KAK, KŁ, KP, WSR, PSR, NOW	
933.	Turzany	10	44-41	79	WEB, KŁ, KP, WSR, NOW	
934.	Turzany	11	44-41	80	KŁ	
935.	Turzany	12	44-41	81	EK, KŁ, WSR, NOW	
936.	Turzany	13	45-41	27	KŁ, KP, NOW	
937.	Turzany	14	44-41	82	KŁ, WSR, NOW	
938.	Turzany	15	44-41	83	? pradzieje	
939.	Turzany	16	44-41	84	KŁ, WSR, NOW	
940.	Turzany	17	44-41	85	KŁ, WSR, PSR, NOW	
941.	Turzany	18	44-41	86	KŁ, NOW	
942.	Turzany	19	44-41	87	KAK, KŁ	
943.	Turzany	20	44-41	88	PSR/NOW	
944.	Turzany	21	44-41	89	KŁ, KP	
945.	Turzany	22	44-41	90	KPL, KP, NOW	
946.	Turzany	23	44-41	91	KŁ, WSR, NOW	
947.	Turzany	24	44-41	92	KŁ, PSR	
948.	Turzany	25	44-41	93	WSR, PSR	
949.	Turzany	26	44-41	94	KŁ, NOW	
950.	Turzany	27	44-41	95	KŁ, PSR	
951.	Turzany	28	45-41	28	KAK, KŁ, WSR, PSR/NOW	
952.	Witowy	1	46-41	6	KŁ, WSR, NOW	
953.	Witowy	2	46-41	7	WSR	
954.	Witowy	3	46-41	8	WSR	
955.	Witowy	4	46-41	9	KPL, NOW	
956.	Witowy	5	46-41	10	KPL, WSR, NOW	

957.	Witowy	6	46-41	11	WSR, NOW	
958.	Witowy	7	46-41	12	KŁ, PSR	
959.	Witowy	8	46-41	13	PSR, NOW	
960.	Witowy	9	46-41	14	KŁ, NOW	
961.	Witowy	10	46-41	15	PSR-NOW	
962.	Witowy	11	46-41	16	WSR, NOW	
963.	Witowy	12	46-41	17	KCWR, WEB, PSR-NOW	
964.	Witowy	13	46-41	18	PSR	
965.	Witowy	14	46-41	19	KŁ, NOW	
966.	Witowy	15	46-41	20	KPL	
967.	Żalinowo	1	45-39	111	KPL, KŁ, WSR, PSR	
968.	Żalinowo	2	45-39	112	KŁ	
969.	Żalinowo	3	45-39	113	KAK, KŁ, KP, WSR	
970.	Żalinowo	4	45-39	114	KŁ, KP, WSR	
971.	Żalinowo	5	45-39	115	KPL, KŁ, KP, WSR	
972.	Żalinowo	6	45-39	116	KŁ, WSR	
973.	Żalinowo	7	45-39	117	KAK, NOW	
974.	Żalinowo	8	45-39	118	KŁ, NOW	
975.	Żalinowo	9	45-39	119	? prądzieje	
976.	Żalinowo	10	45-39	120	KPL	

13.2. Nr 2 - wykaz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław

1. Uchwała Nr XXIII/146/96 z dnia 19 grudnia 1996 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław (wsie : Jacewo, Jaksice, Latkowo , Łojewo, Balczewo, Marcinkowo, Sławęcinek i Gnojno, Tupadły, Krusza Duchowna, Komaszycy),
2. Uchwała Nr XXIII/147/96 z dnia 19 grudnia 1996 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław (w zakresie wprowadzenia granicy polno-leśnej (dla wsi : Batkowo, Góra, Łąkocin, Łojewo, Marcinkowo, Słońsk, Trzaski, Tupadły, Piotrkowice),
3. Uchwała Nr XXIII/148/96 z dnia 19 grudnia 1996 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław (wsie: Balczewo, Jacewo, Orłowo, Turzany, Sikorowo, Gnojno, Sławęcinek),
4. Uchwała Nr XXXII/221/98 z dnia 30 marca 1998 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław (wsie: Jaksice, Jacewo, Balczewo, Sławęcinek, Kłopot, Krusza Zamkowa, Latkowo, Komaszycy, Orłowo),
5. Uchwała Nr V/40/99 z dnia 22 lutego 1999 roku w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław (wsie: Jacewo, Balczewo, Krusza Zamkowa, Sławęcinek , Cieślin , Latkowo, Tupadły, Łojewo, Turzany, Marulewy, Żalinowo),
6. Uchwała Nr X/118/99 z dnia 25 października 1999 roku w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny we wsiach : Cieślin, Góra , Dulsk, Jacewo, Jaksice, Latkowo, Łojewo , Marcinkowo, Balczewo, Marulewy, Sławęcinek, Gnojno, Słońsk, Dziennice, Tupadły, Krusza Duchowna, Komaszycy, Żalinowo jako zmiany dotychczas obowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław,
7. Uchwała Nr X/119/99 z dnia 25 października 1999 roku w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenu we wsi Góra oznaczonego w zmianie dotychczas obowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław symbolem 4.6 P, S,
8. Uchwała Nr XI/128/99 z dnia 9 grudnia 1999 roku w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenu we wsi Latkowo jako zmian dotychczas obowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław,
9. Uchwała Nr XVII/209/2000 z dnia 17 lipca 2000 roku w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny we wsiach: Jacewo, Jaksice, Kłopot, Balczewo, Olszewice, Marulewy, Gnojno, Krusza Zamkowa, Komaszycy jako zmiany

dotychczas obowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław,

10. Uchwała Nr XVII/210/2000 z dnia 17 lipca 2000 roku w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny we wsiach: Cieślin, Czyste, Olszewice, Krusza Zamkowa jako zmiany dotychczas obowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław,

11. Uchwała Nr XVII/211/2000 z dnia 17 lipca 2000 roku w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny we wsiach: Jacewo, Łojewo, Marcinkowo, Orłowo, Sikorowo, Krusza Duchowna, Komasyce jako zmiany dotychczas obowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław,

12. Uchwała Nr XVIII/222/2000 z dnia 22 września 2000 roku miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego terenu przebiegu rurociągów Polskiego Koncernu Naftowego S.A. w granicach gminy Inowrocław,

13. Uchwała Nr XXXI/355/2001 z dnia 17 grudnia 2001 roku w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny we wsiach: Cieślin, Dulsk, Jacewo, Jaksice, Latkowo, Łojewo, Balczewo, Marulewy, Sławęcinek, Gnojno, Słońsko, Sikorowo, Dziennice, Tupadły, Krusza Zamkowa, Komasyce, jako zmiany dotychczas obowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław ,

13. Uchwała Nr XXX/355/2001 z dnia 17 grudnia 2001 roku w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny we wsiach: Cieślin, Dulsk, Jacewo, Jaksice, Latkowo, Łojewo, Balczewo, Marulewy, Sławęcinek, Gnojno, Słońsko, Sikorowo, Dziennice, Tupadły, Krusza Zamkowa, Komasyce, jako zmiany dotychczas obowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław,

14. Uchwała Nr XXXIV/364/2002 z dnia 18 marca 2002 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego obejmującego teren we wsi Słońsko jako zmiany dotychczas obowiązującego miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław,

15. Uchwała Nr X/66/2003 z dnia 29 maja 2003 roku w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny we wsiach: Jacewo, Jaksice, Latkowo, Łąkocin , Balczewo , Marcinkowo, Pławin, Radłówek, Gnojno, Sławęcinek, Słońsko, Trzaski, Krusza Zamkowa, Komasyce, Piotrkowice,

16. Uchwała Nr XI/76/2003 z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego terenów we wsi Łojewo i we wsi Cieślin,

17. Uchwała Nr XLI/239/2009 z dnia 28 grudnia 2009 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław uchwalonego uchwałą nr XVII/209/2000 Rady Gminy w Inowrocławiu z dnia 17 lipca 2000 r. w sprawie miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego obejmujących tereny we wsiach: Jacewo, Jaksice, Kłopot, Balczewo, Olszewice, Marulewy, Gnojno, Krusza Zamkowa, Komasyce jako zmiany dotychczas obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław Dz. Urz. Woj. Kuj.-Pom. z dnia 8 listopada 200 r. Nr.88, poz. 728 dla

obszaru położonego w miejscowości Komaszyce, oznaczonego symbolami 20.24a MN i 20.24a KDX,

18. Uchwała Nr VIII/56/2011 z dnia 30 czerwca 2011 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na terenie Gminy Inowrocław w miejscowości Jacewo,

19. Uchwała Nr IX/67/2011 z dnia 5 września 2011 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław uchwalonego uchwałą nr XXIII/147/96 Rady Gminy w Inowrocławiu z dnia 19 grudnia 1996 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław (Dz. Urz. Woj. Bydg. z dnia 19 lutego 1997 r. Nr.3, poz.13) dla części obszaru położonego w miejscowości Słońsko, oznaczonego symbolem 16.18 RLz,

20. Uchwała Nr IX/68/2011z dnia 5 września 2011 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław uchwalonego uchwałą nr XXIII/147/96 Rady Gminy w Inowrocławiu z dnia 19 grudnia 1996 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław (Dz. Urz. Woj. Bydg. z dnia 19 lutego 1997 r. Nr.3, poz.13) dla części obszaru położonego w miejscowości Balczewo, oznaczonego symbolem 11.48 RLz,

21. Uchwała Nr IX/69/2011 z dnia 5 września 2011 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław uchwalonego uchwałą nr XXIII/147/96 Rady Gminy w Inowrocławiu z dnia 19 grudnia 1996 r. w sprawie zmiany miejscowego planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław (Dz. Urz. Woj. Bydg. z dnia 19 lutego 1997r. Nr.3, poz. 13) dla części obszaru położonego w miejscowości Karczyn Wieś, oznaczonego symbolem 9.12 RLz,

22. Uchwała Nr XXVI/218/2013 z dnia 15 maja 2013 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części miejscowości Gnojno,

23. Uchwała Nr XXVI/219/2013 z dnia 15 maja 2013 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części miejscowości Dziennice,

24. Uchwała Nr XXVII/235/2013 z dnia 24 czerwca 2013 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części obrębu geodezyjnego Gnojno,

25. Uchwała Nr XXVII/236/2013 z dnia 24 czerwca 2013 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części miejscowości Łojewo,

26. Uchwała Nr XXVII/241/2013 z dnia 24 czerwca 2013 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części miejscowości Sikorowo i Miechowice,

27. Uchwała Nr XXXIV/310/2014 z dnia 31 marca 2014 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części miejscowości

Słońsko,

28. Uchwała Nr XXXIX/405/2014 z dnia 7 listopada 2014 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części obrębów geodezyjnych Sławęcinek i Gnojno,

29. Uchwała nr VIII/52/2015 z dnia 22 czerwca 2015 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części obrębu geodezyjnego Balczewo,

30. Uchwała nr X/64/2015 z dnia 21 września 2015 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części obrębu geodezyjnego Sikorowo,

31. Uchwała nr XIII/98/2015 z dnia 21 grudnia 2015 roku w sprawie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław,

32. Uchwała XIV/123/2016 z dnia 18 lutego 2016 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części miejscowości Jacewo,

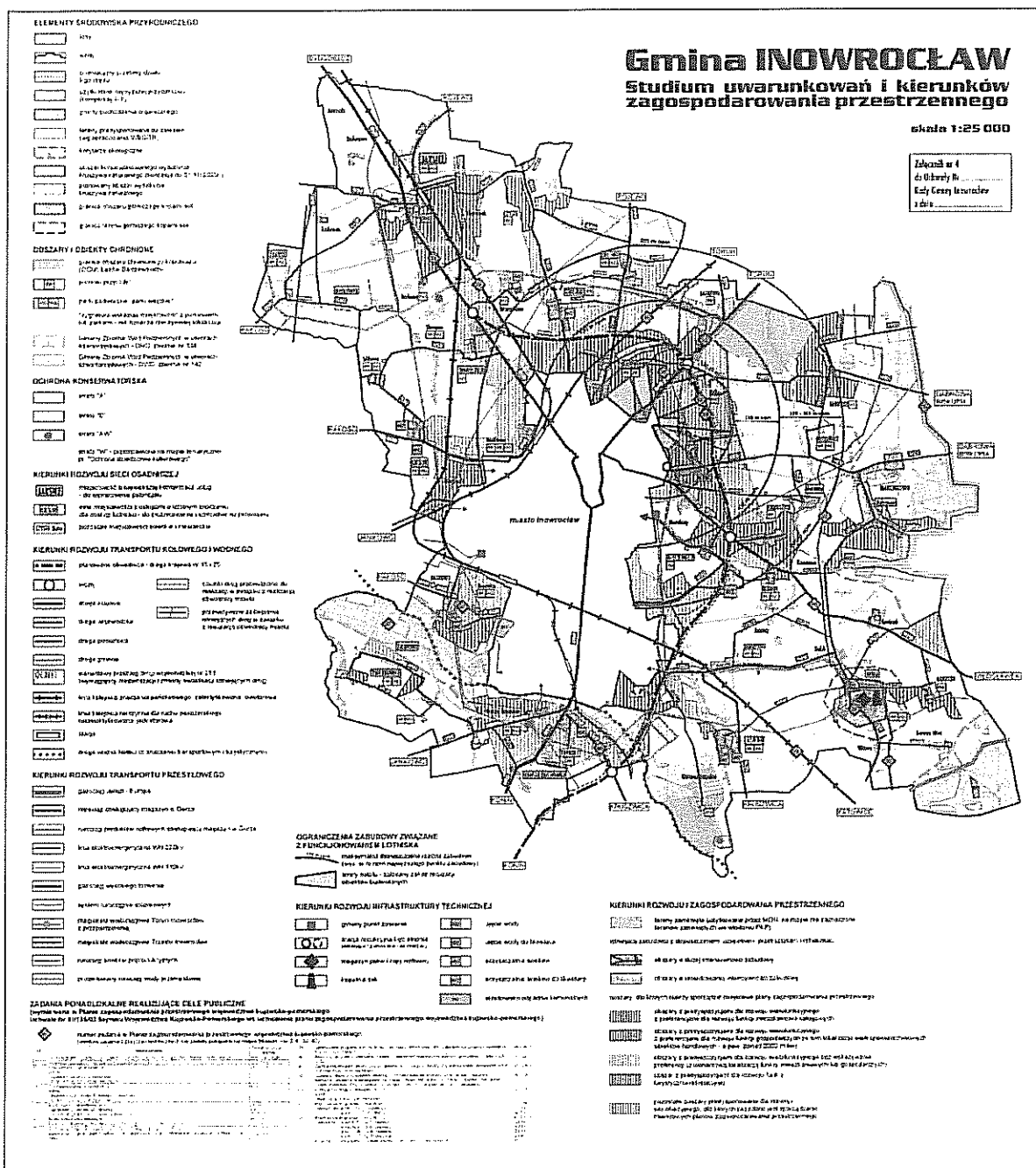
33. Uchwała XXIV/216/2017 z dnia 23 lutego 2017 roku w sprawie uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części obrębów geodezyjnych Pławin, Turlejewo i Jaksiczki,

34. Uchwała XXIX/243/2017 z dnia 5 czerwca 2017 roku w sprawie zmiany miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla inwestycji liniowej przebiegającej przez obręby: Słońsko, Olszewice, Marcinkowo, Turzany, Komaszycy, Dziennice, Trzaski, Jaronty, Dulsk, Góra i Łąkocin w gminie Inowrocław,

35. Uchwała XXXIV/274/2017 z dnia 15 września 2017 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu działki nr 53/4 w miejscowości Kłopot, gmina Inowrocław,

36. Uchwała XLI/333/2018 z dnia 21 marca 2018 roku w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław w części obrębu geodezyjnego Orłowo.

13.3. Nr 3 - część graficzna

GMINA INOWROCŁAW

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

UŻYTKOWANIE PRZESTRZENI (STAN ISTNIEJĄCY)

OSADNICTWO - TERENY ZAINWESTOWANE

JAKSICE	miejsce o największej koncentracji usług
CEŚNIK	inne miejscowości z usługami o istotnym znaczeniu dla obsługi ludności
CEŚNIK	pozostałe wsie
	obszary o dużej intensywności zabudowy
	obszary o umiarkowanej intensywności zabudowy

TERENY OTWARTE

	lasy
	wody
	użytki rolne najwyższej przydatności (kompleksy I-III)
	grunty pochodzenia organicznego
	tereny predysponowane do zalesień (wg opracowania WBGITR)
	tereny zamknięte (użytkowane przez MON; na mapie nie zaznaczono ze względu na technicznych terenów zamkniętych we władaniu PKP)

GMINA INOWROCŁAW

Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego

ZASOBY I WYBRANE ZAGROŻENIA PRZYRODY

ELEMENTY ŚRODOWISKA PRZYRODNICZEGO

- lasy
- wody
- elementy przyrodnicze o znaczeniu krajoznawczym (kompleksy III)
- użytki rolne najwyższej przydatności (kompleksy I-III)
- gleby pochodzenia organicznego
- tereny predysponowane do zalesień (wg opracowania WBGiTR)
- korytarze ekologiczne
- obszary koncepcyjnego wydobycia kruszywa naturalnego (koncesja do 31 XII 2020r.)
- granica obszaru górnictwa kopalni soli
- granica terenu górnictwa kopalni soli

OBSZARY I OBIEKTY CHRONIONE

- granice obszaru chronionego krajobrazu (OCiK Lasów Balczewskich)
- pomniki przyrody
- parki podworskie
- parki wiejskie
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych w utworach trzeciorzędowych - OZD, zbiornik nr 138
- Główny Zbiornik Wód Podziemnych w utworach czwartorzędowych - OZD, zbiornik nr 142

Projekt

z dnia 10 września 2018 r.

Zatwierdzony przez .....

UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY INOWROCŁAW

z dnia ..... 2018 r.

w sprawie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w części miejscowości Latkowo, gmina Inowrocław.

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2018 r. poz. 994 z późn. zm.¹⁾) oraz art. 20 ust. 1 i art. 34 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.²⁾) uchwala się, co następuje:

Rozdział 1.
Przepisy ogólne

§ 1.1 Po stwierdzeniu, że plan miejscowy nie narusza ustaleń studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław przyjętego w formie ujednocionej uchwałą nr XVI/143/2016 Rady Gminy Inowrocław z dnia 6 maja 2016 r. uchwala się miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w części miejscowości Latkowo, zwany dalej planem.

2. Integralną część uchwały stanowi:

- 1) rysunek planu w skali 1:1000, jako załącznik nr 1 do uchwały;
- 2) rozstrzygnięcie o sposobie rozpatrzenia uwag do projektu planu, jako załącznik nr 2 do uchwały;
- 3) rozstrzygnięcie o sposobie realizacji zapisanych w planie inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, które należą do zadań własnych gminy oraz zasadach ich finansowania, jako załącznik nr 3 do uchwały.

§ 2.1. Uchwała ustanawia obowiązujące na terenach objętych planem przepisy prawa miejscowego dotyczące przeznaczenia i sposobu zagospodarowania poszczególnych terenów oraz określa konieczne dla osiągnięcia zamierzonych celów – nakazy i zakazy.

2. Przepisy prawne niniejszej uchwały nie mogą być stosowane wybiórczo oraz w oderwaniu od ustaleń rysunku stanowiącego załącznik nr 1 do uchwały.

§ 3. W realizacji miejscowego planu, oprócz ustaleń zawartych w niniejszej uchwale, mają zastosowanie przepisy szczególne wraz z aktami wykonawczymi i odrębnymi.

§ 4. Każdy teren wydzielony liniami rozgraniczającymi tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania, określony jest symbolem, w którym litery oznaczają przeznaczenie poszczególnych terenów według oznaczeń legendy rysunku planu.

§ 5. Na rysunku planu obowiązują:

- 1) granica obszaru objętego planem;
- 2) linie rozgraniczające tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania;
- 3) nieprzekraczalna linia zabudowy;
- 4) symbole identyfikujące tereny o różnym przeznaczeniu lub różnych zasadach zagospodarowania.

Rozdział 2.
Ogólne ustalenia planu

§ 6.1. Ustalenia ogólne obowiązują dla terenu w granicach obszaru objętego planem, o ile ustalenia szczegółowe nie stanowią inaczej.

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018 r. poz. 1000, poz. 1349 i poz. 1432.

²⁾Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2017 r. poz. 1566 oraz z 2018 r. poz. 1496 i poz. 1544.

2. Przeznaczenie terenu:

- 1) w granicach planu wyznacza się teren obiektów produkcyjnych, składów i magazynów z dopuszczeniem zabudowy usługowej, o symbolu - P/U,
- 2) obowiązuje zakaz lokalizacji funkcji i obiektów niezwiązanych z podstawowym przeznaczeniem terenu i jego obsługą z wyłączeniem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, zgodnych z przepisami odrębnymi.

3. Zasady ochrony i kształtowania ład przestrzennego: wymagane sytuowanie nowych budynków, zgodnie z liniami zabudowy, określonymi na rysunku planu.

4. Zasady ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu: obowiązuje zagospodarowanie terenu prowadzące do utrzymania i ochrony wartości przyrodniczych i różnorodności form krajobrazowych, w tym: zachowanie istniejących form ukształtowania terenu, z wyłączeniem realizacji obiektów budowlanych.

5. Zasady kształtowania krajobrazu: zgodnie z ustaleniami szczegółowymi.

6. Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej: w przypadku natrafienia podczas robót ziemnych lub budowlanych na obiekt, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem należy zastosować się do przepisów o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.

7. Wymagania wynikające z potrzeb kształtowania przestrzeni publicznych: nie dotyczy.

8. Zasady kształtowania zabudowy oraz wskaźniki zagospodarowania terenów:

- 1) obowiązuje lokalizacja zabudowy zgodnie z zasadami określonymi w ustaleniach szczegółowych;
- 2) w przypadku przekroczenia przez istniejące budynki parametrów zawartych w ustaleniach szczegółowych dopuszcza się:
  - a) przebudowę, rozbudowę, nadbudowę i remonty istniejących budynków z zachowaniem kontynuacji dotychczasowej wysokości budynków z tolerancją wysokości do $\pm 15\%$,
  - b) przebudowę, rozbudowę, nadbudowę i remonty istniejących budynków z zachowaniem kontynuacji dotychczasowych linii zabudowy,
  - c) dla przebudowy, rozbudowy, nadbudowy i remontów istniejących budynków dopuszcza się realizację połaci dachowych z uwzględnieniem dotychczasowej kolorystyki, pokrycia dachu oraz kąt nachylenia połaci dachowych z tolerancją do $\pm 10^\circ$,
  - d) dla przebudowy, rozbudowy, nadbudowy i remontów istniejących budynków dopuszcza się realizację inwestycji z uwzględnieniem dotychczasowych funkcji;
- 3) obowiązuje wydzielenie minimum 1 miejsca parkingowego na 150 m² powierzchni usługowej oraz minimum 1 miejsca parkingowego na 300 m² powierzchni produkcyjnej;
- 4) w ramach projektowanych miejsc parkingowych obowiązuje zapewnienie miejsc parkingowych przeznaczonych na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 5) na terenie objętym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, obowiązują nieprzekraczalne ograniczenia wysokości zabudowy, określone w dokumentacji rejestracyjnej lotniska Inowrocław, ograniczenie wysokości obiektu obejmuje także umieszczone na nim urządzenia m.in. anteny, reklamy;
- 6) wskaźniki zagospodarowania terenów – określone w ustaleniach szczegółowych.

9. Granice i sposoby zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa: na terenie objętym planem nie występują tereny podlegające ochronie.

10. Szczegółowe zasady i warunki scalania i podziału nieruchomości: nie ustala się.

11. Szczegółne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, w tym zakaz zabudowy:

- 1) zgodnie z §6 ust. 8 punkt 5;

- 2) odległość posadowienia obiektów budowlanych od istniejącej infrastruktury technicznej, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 3) obowiązują ograniczenia w zabudowie i zagospodarowaniu, zgodnie z przepisami odrębnymi.

12. Zasady modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej:

- 1) obsługa komunikacyjna z istniejących dróg;
- 2) dopuszcza się budowę i przebudowę istniejącej sieci infrastruktury technicznej, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi;
- 3) zasady obsługi w zakresie zaopatrzenia w wodę: zaopatrzenie w wodę z gminnej sieci wodociągowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi;
- 4) zasady obsługi w zakresie kanalizacji sanitarnej:
  - a) odprowadzenie ścieków sanitarnych do zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi,
  - b) do czasu realizacji zbiorczej sieci kanalizacji sanitarnej dopuszcza się odprowadzenia ścieków do szczelnych zbiorników okresowo opróżnianych;
- 5) odprowadzanie wód opadowych: odprowadzenie wód opadowych do gruntu, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 6) zasady obsługi w zakresie zaopatrzenia w gaz, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi;
- 7) zasady obsługi w zakresie zaopatrzenia w energię ciepłą: należy zachować normatywne wartości emisji zanieczyszczeń do powietrza, określone w przepisach odrębnych i szczególnych;
- 8) zasady obsługi w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 9) zasady obsługi w zakresie telekomunikacji, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- 10) zasady obsługi w zakresie odpadów komunalnych: gromadzenie odpadów komunalnych w zamkniętych, przenośnych pojemnikach - wywóz odpadów z pojemników w sposób zorganizowany, zgodnie z przepisami odrębnymi.

13. Sposób i termin tymczasowego zagospodarowania, urządzania i użytkowania terenów:

- 1) zabrania się wznoszenia tymczasowych obiektów budowlanych z wyłączeniem obiektów związanych z organizacją placu budowy;
- 2) do czasu realizacji ustaleń planu dopuszcza się użytkowanie terenu na dotychczas obowiązujących zasadach.

14. Wysokości stawek procentowych służących naliczeniu opłaty z tytułu wzrostu wartości nieruchomości: na terenach przeznaczonych do realizacji celów niepublicznych – 30 %.

Rozdział 3.

Ustalenia szczegółowe - zasady zagospodarowania obowiązujące na terenie objętym planem

§ 7. Teren oznaczony symbolem P/U przeznacza się na cel obiektów produkcyjnych, składów i magazynów z dopuszczeniem zabudowy usługowej; obowiązują następujące ustalenia:

- 1) wysokość zabudowy produkcyjnej, składowej i magazynowej oraz usługowej do trzech kondygnacji nadziemnych oraz maksymalnie 20,0 m;
- 2) dachy o nachyleniu od 1,5° do 50°;
- 3) dopuszcza się podpiwniczenie budynków z uwzględnieniem okresowego wysokiego poziomu wód gruntowych;
- 4) uciążliwość prowadzonej działalności nie może wykraczać poza granice działki i nie może negatywnie wpływać na środowisko, w tym na grunt, wody podziemne i powierzchniowe z wyłączeniem inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej, zgodnych z przepisami odrębnymi;
- 5) dopuszcza się realizację infrastruktury technicznej związanej z podstawową funkcją terenu;
- 7) minimum 5% powierzchni działki budowlanej należy zachować w formie biologicznie czynnej (zieleni użytkowa lub ozdobna);

- 8) powierzchnia zabudowy do 95% powierzchni działki lub terenu;
9) wskaźnik intensywności zabudowy od 0,1 do 3,8.

**Rozdział 4.
Przepisy końcowe**

§ 8. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Inowrocław.

§ 9. Uchwała podlega publikacji na stronie internetowej gminy oraz w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko – Pomorskiego.

§ 10. W granicach objętych niniejszą uchwałą traci moc uchwała nr X/66/2003 Rady Gminy Inowrocław z dnia 29 maja 2003 r. oraz uchwała nr V/40/99 Rady Gminy Inowrocław z dnia 22 lutego 1999 r.

§ 11. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od daty jej ogłoszenia w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko – Pomorskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

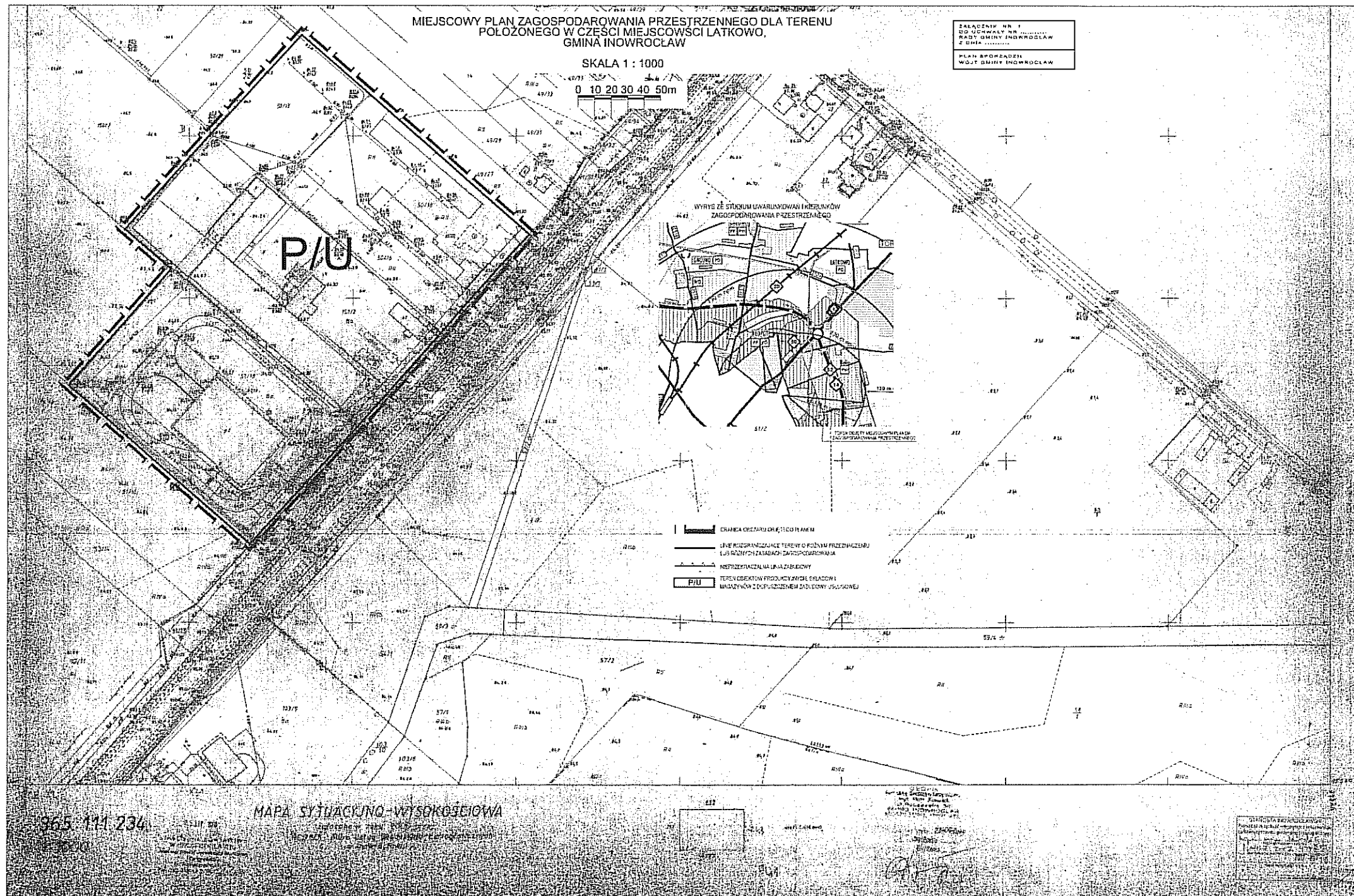
Augustyn Korona

*Nie wnoszę zastrzeżeń
pod względem
formalno - prawnym*

10.09.2018

RADCA PRAWNY

Justyna Jarzynowska

WOJCIŃSKI
mgr inż. Tadeusz Kacprzak

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr .....
Rady Gminy Inowrocław
z dnia.....2018 r.

**ROZSTRZYGNIĘCIE O SPOSOBIE ROZPATRZENIA UWAG DO PROJEKTU MIEJSCOWEGO
PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA TERENU POŁOŻONEGO
W CZĘŚCI MIEJSCOWOŚCI LATKOWO, GMINA INOWROCŁAW.**

Na podstawie art. 17 pkt 14 oraz art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.) przedkłada się Radzie Gminy Inowrocław listę nieuwzględnionych uwag umieszczonych w poniższym wykazie.

Lp.	Treść uwag	Ustalenia projektu planu dla nieruchomości, której dotyczy uwaga	Uzasadnienie nieuwzględnienia uwagi	Zgłaszający uwagę z datą wpływu uwagi
Brak nieuwzględnionych uwag do projektu przedmiotowego planu				

WÓJT
mgr inż. Tadeusz Kacprza

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

z dnia.....2018 r.

**ROZSTRZYGNĘCIE O SPOSOBIE REALIZACJI ZAPISANYCH W PLANIE INWESTYCJI
Z ZAKRESU INFRASTRUKTURY TECHNICZNEJ, KTÓRE NALEŻĄ DO ZADAŃ WŁASNYCH
GMINY ORAZ ZASADACH ICH FINANSOWANIA**

**DOTYCZY MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO DLA
TERENU POŁOŻONEGO W CZĘŚCI MIEJSCOWOŚCI LATKOWO, GMINA INOWROCLAW**

Na podstawie art. 20 ust. 1 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.) Rada Gminy Inowrocław określa następujący sposób realizacji i zasady finansowania inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, które zgodnie z ustawą z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym należą do zadań własnych gminy i służą zaspokajaniu zbiorowych potrzeb mieszkańców.

1. Inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej przewidziane do realizacji na podstawie planu stanowią:

- a) **urządzenia elektroenergetyczne;** budowa linii kablowych nn dla obsługi projektowanych inwestycji, modernizacja oraz budowa stacji transformatorowych;
- b) **sieci i urządzenia wodno – kanalizacyjne;** utrzymanie istniejących i projektowanych sieci wodno – kanalizacyjnych oraz gazowych wraz z budową infrastruktury technicznej niezbędnej do wykonania projektowanych przyłączy w przypadku realizacji projektowanych inwestycji budowlanych;
- c) **sieci i urządzenia gazowe;** perspektywiczne podłączenie projektowanej zabudowy do sieci gazowej po zrealizowaniu infrastruktury technicznej z zakresu sieci gazowych niskiego i średniego ciśnienia oraz stacji redukcyjno – pomiarowych;
- d) **sieć telekomunikacyjna;** podłączenie projektowanych obiektów budowlanych do istniejącej linii telekomunikacyjnej.

2. Sposób realizacji inwestycji:

- a) realizacja inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej, które należą do zadań własnych gminy, zapisanych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w części miejscowości Latkowo odbywać się będzie zgodnie z założeniami określonymi w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław;
- b) realizacja inwestycji z zakresu infrastruktury technicznej przebiegać będzie zgodnie z obowiązującymi przepisami i normami, w tym m. in. z Ustawą z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1579 z późn. zm.), Ustawą z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane (Dz. U. z 2018 r. poz. 1202 z późn. zm.), Ustawą z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2222 z późn. zm.), Ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2018 r. poz. 799 z późn. zm.). Inwestycje w zakresie przesyłania i dystrybucji paliw i energii elektrycznej realizowane będą w sposób określony w art. 7 ustawy z dnia 10 kwietnia 1997 r. Prawo energetyczne (Dz. U. z 2018 r. poz. 755 z późn. zm.). Sposób realizacji inwestycji wynikać będzie z wykorzystania możliwych do zastosowania rozwiązań techniczno – technologicznych gwarantujących wysoką jakość wykonania inwestycji. Dopuszcza się etapową realizację inwestycji.

3. Zasady finansowania:

Finansowanie inwestycji infrastrukturalnych związanych z zaopatrzeniem terenu objętego planem w energię elektryczną i gaz, będzie realizowane ze środków finansowych przedsiębiorstwa posiadającego wymaganą koncesję oraz na podstawie umów z zainteresowanymi odbiorcami na warunkach określonych przez gestorów sieci.

Inwestycje z zakresu sieć telekomunikacyjnej będą realizowane ze środków finansowych przedsiębiorstwa oraz na podstawie umów z zainteresowanymi odbiorcami na warunkach określonych przez gestorów sieci.

Inwestycje z zakresu budowy sieci wodociągowej i kanalizacji finansowane będą na podstawie art. 15 ust 1 ustawy z dnia 7 czerwca 2001 r. o zbiorowym zaopatrzeniu w wodę i zbiorowym odprowadzeniu ścieków (Dz. U. z 2018 r. poz. 1152) ze środków budżetu gminy z dopuszczeniem porozumień finansowych zawartych z innymi podmiotami.

WOJIT

mgr inż. Tadeusz Kacprzak

Uzasadnienie

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego został opracowany na podstawie uchwały nr XXVIII/238/2017 Rady Gminy Inowrocław z dnia 26 kwietnia 2017 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w części miejscowości Latkowo, gmina Inowrocław.

Wymieniona uchwała rozpoczęła tryb formalno-prawny sporządzenia planu miejscowego określony w ustawie z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1073 z późn. zm.).

1. Sposób realizacji wymogów wynikających z art. 1 ust. 2–4 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Przy opracowywaniu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego wzięto pod uwagę:

1) **wymagania ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury:** w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego w 6 ust 3 zawarto ustalenia dotyczące zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego. Określono również wymagania sytuowania nowych budynków oraz zasady kształtowania zabudowy i wskaźniki zagospodarowania terenu. Ustalenia te zapewniają uwzględnienie w planie miejscowym wymagań ładu przestrzennego, w tym urbanistyki i architektury;

2) **walory architektoniczne i krajobrazowe:** w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obowiązuje zagospodarowanie terenu prowadzące do utrzymania i ochrony wartości przyrodniczych i różnorodności form krajobrazowych. Ponadto przyjęte ustalenia planistyczne są kontynuacją istniejących procesów inwestycyjnych, które zachowują walory architektoniczne i krajobrazowe terenów sąsiednich;

3) **wymagania ochrony środowiska, w tym gospodarowania wodami i ochrony gruntów rolnych i leśnych:** projekt planu miejscowego w 6 ust 4 zawiera ustalenia dotyczące zasad ochrony środowiska, przyrody i krajobrazu. Obszar objęty planem położony jest poza granicami obszarów chronionych w myśl ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Na obszarze objętym planem miejscowym nie znajdują się grunty rolne objęte ochroną, w związku z czym nie wystąpiła konieczność uzyskania zgody, o której mowa w art. 7 ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych;

4) **wymagania ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej:** projekt planu miejscowego w § 6 ust 6 zawiera ustalenia dotyczące zasad ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków, w tym krajobrazów kulturowych, oraz dóbr kultury współczesnej. Na obszarze objętym planem miejscowym zgodnie ze złożonym wnioskiem Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków nie wyznaczono stref ochrony konserwatorskiej i archeologicznej. Projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego uzyskał pozytywne uzgodnienie Wojewódzkiego Urzędu Ochrony Zabytków;

5) **wymagania ochrony zdrowia oraz bezpieczeństwa ludzi i mienia, a także potrzeby osób niepełnosprawnych:** plan miejscowy w § 6 ust 11 zawiera szczególne warunki zagospodarowania terenów oraz ograniczenia w ich użytkowaniu, a w § 6 ust 9 ustalenia dotyczące granic i sposobów zagospodarowania terenów lub obiektów podlegających ochronie, ustalonych na podstawie odrębnych przepisów, terenów górniczych, a także obszarów szczególnego zagrożenia powodzią, obszarów osuwania się mas ziemnych, krajobrazów priorytetowych określonych w audycie krajobrazowym oraz w planach zagospodarowania przestrzennego województwa. Obszar opracowania planu położony jest poza obszarami szczególnego zagrożenia powodzią. Ustalenia w § 6 ust 8 pkt 3 określają minimalną liczbę miejsc do parkowania, a w odniesieniu do miejsc przeznaczonych na parkowanie pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową odsyłają do obowiązujących przepisów odrębnych;

6) **walory ekonomiczne przestrzeni:** projekt planu miejscowego poprzez ustalenie przeznaczenia terenów oraz optymalnych wskaźników zagospodarowania terenu i kształtowania zabudowy uwzględnia walory ekonomiczne przestrzeni. Dla przedmiotowego opracowania została sporządzona Prognoza skutków finansowych uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Realizacja ustaleń planu pozwoli na dalszy rozwój zabudowy w sposób zapewniający zachowanie ładu przestrzennego. Pozwoli to na realizację inwestycji z zachowaniem maksymalnych walorów ekonomicznych w wykorzystaniu przestrzeni;

7) **prawo własności:** ustalenia planu oraz sposób wyznaczenia terenów wydzielonych liniami rozgraniczającymi określono mając na uwadze poszanowanie prawa własności oraz rozpatrując złożone

wnioski;

8) potrzeby obronności i bezpieczeństwa państwa: na obszarze objętym planem nie występują tereny, obiekty i urządzenia służące obronności i bezpieczeństwu państwa, (projekt planu został uzgodniony z właściwymi organami wojskowymi, ochrony granic oraz bezpieczeństwa państwa);

9) potrzeby interesu publicznego: projekt planu miejscowego w § 6 ust 12 zawiera ustalenia dotyczące zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, stanowiących inwestycje celu publicznego;

10) potrzeby w zakresie rozwoju infrastruktury technicznej, w szczególności sieci szerokopasmowych: w ustaleniach planu dopuszcza się budowę i przebudowę istniejącej sieci infrastruktury technicznej, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi. Plan nie ogranicza możliwości realizacji infrastruktury sieci szerokopasmowej;

11) zapewnienie udziału społeczeństwa w pracach nad miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego, w tym przy użyciu środków komunikacji elektronicznej: w celu zapewnienia udziału społeczeństwa w procedurze sporządzania planu zgodnie z art. 17 pkt 1 oraz pkt 9 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz zgodnie z art. 39, art. 40 i art. 41 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko Wójt Gminy Inowrocław kolejno dopełnił czynności określone w w/w ustawach. Ogłosił w prasie miejscowej, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu, określając formę, miejsce i termin składania wniosków do planu, nie krótszy niż 21 dni od dnia ogłoszenia. Informacja o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzania planu oraz o możliwości składania wniosków została również zamieszczona na stronie internetowej gminy w dniu 19.09.2017 r. Następnie ogłosił w prasie miejscowej, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, o wyłożeniu projektu planu do publicznego wglądu na co najmniej 7 dni przed dniem wyłożenia i wyłożono ten projekt wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do publicznego wglądu na okres co najmniej 21 dni oraz zorganizowano w tym czasie dyskusję publiczną nad przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami. W ogłoszeniu o wyłożeniu projektu planu do publicznego wglądu poinformowano o możliwości składania uwag do projektu planu oraz wyznaczono termin w którym osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogą wносить uwagi dotyczące projektu planu. Informacja o wyłożeniu projektu planu do publicznego wglądu oraz o możliwości składania uwag i terminie dyskusji publicznej została również zamieszczona na stronie internetowej gminy w dniu 11.06.2018 r. Dyskusja publiczna nad przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami odbyła się w dniu 16.07.2018 r. W ustawowym terminie, tj. do dnia 10.08.2018 r. nie wniesiono żadnych uwag do projektu planu;

12) zachowanie jawności i przejrzystości procedur planistycznych: Wójt Gminy Inowrocław na każdym etapie procedury planistycznej dotyczącej planu miejscowego zapewnia jawność i przejrzystość ww. procedury. W szczególności dotyczy to etapów związanych z udziałem społeczeństwa. W całości wypełniono art. 17 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym oraz art. 39 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko. Ponadto organ sporządzający projekt planu zapewnił stałą możliwość udzielenia wszelkich informacji związanych z etapem i trybem sporządzania przedmiotowego planu miejscowego;

13) potrzebę zapewnienia odpowiedniej ilości i jakości wody, do celów zaopatrzenia ludności: plan miejscowy w § 6 ust. 12 zawiera ustalenia dotyczące zasad modernizacji, rozbudowy i budowy systemów komunikacji i infrastruktury technicznej, w tym systemów zaopatrzenia w wodę. Wyznaczono zaopatrzenie w wodę z gminnej sieci wodociągowej, zgodnie z obowiązującymi przepisami odrębnymi. Istniejąca sieć wodociągowa posiada rezerwy dla zapewnienia ilości i jakości wody dla zabudowy projektowanej;

14) ustalając przeznaczenie terenu lub określając potencjalny sposób zagospodarowania i korzystania z terenu, organ waży interes publiczny i interesy prywatne, w tym zgłaszane w postaci wniosków i uwag, zmierzające do ochrony istniejącego stanu zagospodarowania terenu, jak i zmian w zakresie jego zagospodarowania, a także analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne: w ramach procedury planistycznej w odpowiedzi na ogłoszenie Wójta Gminy Inowrocław o przystąpieniu do sporządzenia planu miejscowego nie wpłynęły wnioski od osób prywatnych. Podobnie na etapie wyłożenia projektu planu do publicznego wglądu nie wpłynęła żadna uwaga. Jednoznacznie świadczy to, że istniejący i planowany sposób użytkowania i zagospodarowania omawianego terenu zachowuje równowagę między interesem publicznym a interesami prywatnymi;

15)wymagania ładu przestrzennego, efektywnego gospodarowania przestrzenią oraz walorów ekonomicznych przestrzeni:

¼kształtowanie struktur przestrzennych przy uwzględnieniu dążenia do minimalizowania transportochłonności układu przestrzennego: istniejąca sieć komunikacyjna uwzględnia odpowiednie kształtowanie potoków komunikacyjnych, co pozwala na właściwe i oszczędne ekonomicznie prowadzenie transportu indywidualnego jak i zbiorowego;

¼lokalizowanie nowej zabudowy mieszkaniowej w sposób umożliwiający mieszkańcom maksymalne wykorzystanie publicznego transportu zbiorowego jako podstawowego środka transportu: nie dotyczy;

¼zapewnianie rozwiązań przestrzennych, ułatwiających przemieszczanie się pieszych i rowerzystów: zapewniono obsługę komunikacyjną z istniejących dróg;

¼dążenie do planowania i lokalizowania nowej zabudowy w szczególności poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy: obszar objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego położony jest w zwartej strukturze funkcjonalno – przestrzennej. Ustalenia planu miejscowego mają na celu dalszy rozwój zabudowy wykształconej jednostki urbanistycznej.

2.zgodność z wynikami analizy, o której mowa w art. 32 ust. 1, wraz z datą uchwały rady gminy, o której mowa w art. 32 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego jest zgodny z uchwałą Rady Gminy Inowrocław nr XIII/98/2015 z dnia 21 grudnia 2015 r. w sprawie aktualności Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Inowrocław oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego na obszarze Gminy Inowrocław.

Ustalenia planu są zgodne z polityką przestrzenną gminy określoną w studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Inowrocław przyjętego w formie ujednocnionej uchwałą nr XVI/143/2016 Rady Gminy Inowrocław z dnia 6 maja 2016 r.

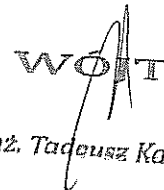
3.wpływ na finanse publiczne, w tym budżet gminy

Dla przedmiotowego opracowania została sporządzona Prognoza skutków finansowych uchwalenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego zapewnia minimalizowanie kosztów inwestycyjnej realizacji planu poprzez uzupełnienie terenów inwestycyjnych wyposażonych w infrastrukturę techniczną oraz wykorzystanie istniejącej infrastruktury społecznej oraz istniejącego transportu publicznego.

W tej sytuacji wywołanie uchwały jest uzasadnione. Inicjatorem wywołania uchwały jest Wójt Gminy Inowrocław.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

WÓJT

mgr inż. Tadeusz Kacprzak

nie wnoszę zastrzeżeń
pod względem
formalno - prawnym

10.09.2018r.

RADCA PRAWNY

Justyna Jarzyniecka

Projekt

z dnia 6 września 2018 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY INOWROCŁAW**

z dnia ..... 2018 r.

w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Inowrocław

Na podstawie art. 11b ust. 3, art. 18 ust. 2 pkt 1, art. 22, art. 40 ust. 2 pkt 1, art. 41 ust. 1 i art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2018 roku poz. 994 z późn. zm.)¹⁾ Rada Gminy Inowrocław uchwala, co następuje:

§ 1. Uchwala się Statut Gminy Inowrocław stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 3. Traci moc Uchwała Nr XLVIII/273/2010 Rady Gminy Inowrocław z dnia 29 września 2010 roku z późn. zm. w sprawie uchwalenia Statutu Gminy Inowrocław (Dziennik Urzędowy Województwa Kujawsko – Pomorskiego z 2010 r. Nr 192 poz. 2574 z późn. zm.).

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem 21 października 2018 r. i podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego ww. ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018r. poz. 1000, poz. 1349, poz. 1432.

RADCA PRAWNY
Natalia Falkowska-Wierzeńska
BD-1083

Załącznik do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

z dnia.....2018 r.

Statut Gminy Inowrocław

Rozdział 1.

Postanowienia ogólne

§ 1. Statut Gminy Inowrocław określa w szczególności:

- 1) ustrój Gminy;
- 2) organizację wewnętrzną oraz tryb pracy Rady Gminy, w tym jej komisji oraz Wójta Gminy;
- 3) zasady tworzenia, łączenia, podziału oraz znoszenia jednostek pomocniczych Gminy i Gminnych jednostek organizacyjnych;
- 4) zasady dostępu i korzystania z dokumentów Rady, Komisji i Wójta.

§ 2. Ilekroć w niniejszym statucie mowa jest o:

- 1) Gminie - należy przez to rozumieć Gminę Inowrocław;
- 2) Radzie - należy przez to rozumieć Radę Gminy Inowrocław;
- 3) radnym - należy przez to rozumieć Radnego Rady Gminy Inowrocław;
- 4) komisji - należy przez to rozumieć Komisję Rady Gminy Inowrocław;
- 5) Komisji Rewizyjnej - należy przez to rozumieć Komisję Rewizyjną Rady Gminy Inowrocław;
- 6) Wójcie - należy przez to rozumieć Wójta Gminy Inowrocław;
- 7) statucie - należy przez to rozumieć Statut Gminy Inowrocław;
- 8) ustawie - należy przez to rozumieć ustawę z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (Dz.U. z 2018 poz. 994 z późn. zm.);
- 9) urzędzie - należy przez to rozumieć Urząd Gminy Inowrocław;
- 10) Sołtysie - należy przez to rozumieć organ wykonawczy jednostki pomocniczej.

Rozdział 2.

Ustrój Gminy

§ 3. 1. Gmina Inowrocław jest podstawową jednostką lokalnego samorządu terytorialnego, powołaną dla organizacji życia publicznego na swoim terytorium.

2. Wszystkie osoby, które na stałe zamieszkują na obszarze Gminy, z mocy ustawy stanowią gminną wspólnotę samorządową.

3. Gmina wykonuje swoje zadania w formach przewidzianych w ustawie, w tym poprzez tworzenie gminnych jednostek organizacyjnych.

§ 4. Gmina położona jest w Powiecie Inowrocławskim, w Województwie Kujawsko - Pomorskim i obejmuje obszar o powierzchni 171,5 km².

§ 5. 1. Siedzibą organów Gminy jest Miasto Inowrocław.

2. Mieszkańcy Gminy podejmują rozstrzygnięcia w głosowaniu powszechnym poprzez wybory i referendum gminne lub za pośrednictwem organów Gminy.

§ 6. 1. W wypadkach przewidzianych ustawą oraz w innych sprawach ważnych dla Gminy mogą być przeprowadzane na jej terytorium konsultacje z mieszkańcami Gminy.

2. Zasady i tryb przeprowadzania konsultacji z mieszkańcami Gminy określa odrębna uchwała Rady.

Rozdział 3. Rada Gminy

§ 7. Rada jest organem stanowiącym i kontrolnym w Gminie.

§ 8. Rada obraduje na sesjach.

§ 9. W skład Rady wchodzi:

- 1) Przewodniczący;
- 2) Wiceprzewodniczący;
- 3) Komisja Rewizyjna;
- 4) Komisja Skarg, Petycji i Wniosków;
- 5) komisje stałe i doraźne.

§ 10. 1. Rada wybiera ze swego grona Przewodniczącego oraz Wiceprzewodniczącego bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu Rady, w głosowaniu tajnym.

2. Prawo zgłaszania kandydatów na stanowisko Przewodniczącego i Wiceprzewodniczących przysługuje każdemu radnemu. Głosowanie na wybór na Przewodniczącego i Wiceprzewodniczącego przeprowadza się oddzielnie.

§ 11. W przypadku odwołania z funkcji bądź złożenia rezygnacji Przewodniczącego lub Wiceprzewodniczącego Rady przed upływem kadencji, Rada na swej najbliższej sesji po przyjęciu rezygnacji dokona wyboru na wakujące stanowisko na zasadach określonych w § 10.

§ 12. Przewodniczący Rady, a w przypadku jego nieobecności Wiceprzewodniczący organizuje pracę Rady i prowadzi jej obrady a w szczególności:

- 1) zwołuje sesje Rady;
- 2) ustala porządek obrad;
- 3) czuwa nad przygotowaniem materiałów na obrady, zaprasza gości do udziału w sesji;
- 4) przewodniczy obradom i sprawuje tzw. "policję sesyjną", w tym:
  - a) otwiera i zamyka sesję,
  - b) quorum na początku sesji i w trakcie jej trwania oraz na wniosek radnych,
  - c) udziela i odbiera głos,
  - d) zarządza i przeprowadza głosowania nad projektami uchwał;
- 5) podpisuje uchwały Rady, protokoły z obrad oraz inne dokumenty Rady.

§ 13. Przewodniczący może wyznaczyć do wykonywania swoich zadań Wiceprzewodniczącego.

§ 14. Obsługę Rady i jej komisji zapewnia Wójt wyznaczając pracownika urzędu.

Rozdział 4. Tryb pracy Rady

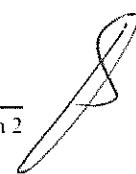
1. Sesje Rady

§ 15. 1. Rada rozstrzyga w drodze uchwał sprawy należące do jej kompetencji, określone w ustawie o samorządzie gminnym oraz w innych przepisach prawnych.

2. Oprócz uchwał Rada może podejmować:

- 1) deklaracje - zawierające samozobowiązanie się do określonego postępowania;
- 2) stanowiska - zawierające ustosunkowanie się do określonej sprawy;
- 3) apele - zawierające formalnie niewiążące wezwania adresatów zewnętrznych do określonego postępowania, podjęcia inicjatywy czy zadania;

3. Do deklaracji, stanowisk i apeli ma zastosowanie przewidziany w statucie tryb zgłaszania inicjatywy uchwalodawczej i podejmowania uchwał.

§ 16. Rada obraduje w sali posiedzeń urzędu lub w szczególnych wypadkach w innym miejscu wskazanym przez Przewodniczącego Rady.

2. Przygotowanie sesji

§ 17. 1. Sesje przygotowuje Przewodniczący Rady.

2. Przygotowanie sesji obejmuje:

- 1) ustalenie porządku obrad;
- 2) ustalenie czasu i miejsca obrad;
- 3) dostarczenie radnym materiałów na sesję w tym projektów uchwał, dotyczących poszczególnych punktów porządku obrad.

3. Sesje zwołuje Przewodniczący Rady.

4. O terminie, miejscu i proponowanym porządku obrad sesji zawiadamia się pisemnie lub elektronicznie radnych najpóźniej na 6 dni przed terminem obrad, dołączając jednocześnie do zawiadomienia projekty uchwał wraz z uzasadnieniem oraz inne materiały dotyczące poszczególnych punktów porządku obrad.

5. Zawiadomienie o terminie, miejscu i przedmiocie obrad Rady powinno być podane do publicznej wiadomości w sposób zwyczajowo przyjęty (np. publikacja w biuletynie informacji publicznej, system sms, tablica w budynku urzędu gminy) na 4 dni przed sesją.

6. W przypadku stwierdzenia przez radnego uchybienia terminu, o którym mowa w ust. 4 Przewodniczący Rady na wniosek radnego, złożony przed sesją lub bezpośrednio po otwarciu sesji poddaje pod głosowanie wniosek o odroczenie terminu sesji.

§ 18. Wójt obowiązany jest udzielić Radzie wszelkiej pomocy technicznej, organizacyjnej i prawnej w przygotowaniu i odbyciu sesji.

3. Przebieg sesji

§ 19. W sesjach Rady może uczestniczyć Wójt, jego Zastępca, Sekretarz, Skarbnik i Radca Prawny.

§ 20. Publiczność przybyła na sesję zajmuje wyznaczone dla niej miejsca.

§ 21. 1. Sesja odbywa się na jednym posiedzeniu z zastrzeżeniem ust. 2.

2. Na wniosek Przewodniczącego obrad bądź radnego, Rada może postanowić o przerwaniu sesji i kontynuowaniu obrad w innym wyznaczonym terminie na kolejnym posiedzeniu tej samej sesji.

3. O przerwaniu sesji w trybie przewidzianym w ust. 2 Rada może postanowić w szczególności ze względu na niemożliwość wyczerpania porządku obrad lub konieczność jego rozszerzenia, potrzebę uzyskania dodatkowych materiałów lub inne nieprzewidziane przeszkody, uniemożliwiające Radzie właściwe obradowanie lub podjęcie uchwał.

§ 22. Sesje Rady zwoływane są w terminach ustalonych przez Przewodniczącego Rady.

§ 23. Sesję otwiera, prowadzi i zamyka Przewodniczący obrad.

§ 24. Otwarcie sesji następuje po wypowiedzeniu przez Przewodniczącego obrad formuły: "Otwieram (nr ...) sesję Rady Gminy Inowrocław".

§ 25. Porządek obrad sesji obejmuje w szczególności:

- 1) informacje Przewodniczącego Rady o działaniach podejmowanych w okresie między sesyjnym;
- 2) informacja o działaniach Wójta między sesjami;
- 3) rozpatrzenie projektów uchwał;
- 4) wolne wnioski, oświadczenia oraz komunikaty i informacje.

§ 26. 1. Przewodniczący Rady prowadzi obrady według ustalonego porządku.

2. Radny, który chce zabrać głos, przy omawianiu konkretnego punktu porządku obrad, zgłasza ten fakt. Głosu udziela przewodniczący obrad. Przewodniczący komisji właściwych dla przedmiotu obrad i Wójt otrzymują prawo głosu poza kolejnością zgłoszeń.

3. Czas wystąpienia nie może przekraczać 5 minut, a przewodniczącego komisji i Wójta jest nieograniczony.

4. Oprócz zabrania głosu, radny w tym samym punkcie ma prawo repliki. Czas repliki nie powinien przekraczać 3 minut.

§ 27. 1. Przewodniczący czuwa nad sprawnym przebiegiem obrad.

2. Jeżeli treść lub sposób wystąpienia albo zachowanie radnego w oczywisty sposób zakłóca porządek obrad, bądź uchybia powadze sesji, Przewodniczący przywołuje radnego do porządku, a gdy przywołanie nie przyniosło skutku, może odebrać mu głos. Fakt taki odnotowuje się w protokole sesji.

3. Postanowienia ust. 2 stosuje się także do wystąpień osób spoza Rady.

§ 28. 1. Przewodniczący obrad otwierając i zamykając dyskusję nad każdym z punktów, udziela głosu według kolejności zgłoszeń oraz udziela głosu poza kolejnością w sprawie wniosków natury formalnej dotyczących w szczególności:

- 1) sprawdzenia quorum;
- 2) ograniczenia czasu wystąpienia mówców;
- 3) zamknięcia listy mówców lub kandydatów;
- 4) zakończenia dyskusji i podjęcia uchwały;
- 5) zarządzenia przerwy;
- 6) przerwania lub odroczenia sesji;
- 7) przeliczenia głosów;
- 8) odesłania projektu uchwały do ponownego rozpatrzenia przez komisję;
- 9) zmiany porządku obrad.

2. Wnioski formalne Przewodniczący obrad poddaje pod dyskusję po czym poddaje sprawę pod głosowanie.

3. Radny nie może zabierać głosu bez zezwolenia Przewodniczącego obrad.

4. Przewodniczący obrad może zabrać głos w każdym momencie obrad.

5. Przewodniczący obrad może udzielić głosu poza kolejnością zgłoszeń Wójtowi.

6. Zabranie głosu „ad vocem” odbywa się poza kolejnością zgłoszeń.

7. Przewodniczący obrad może udzielić głosu osobom zaproszonym na sesję oraz osobom spośród publiczności.

§ 29. Na wniosek radnego, Przewodniczący obrad przyjmuje do protokołu sesji wystąpienie radnego zgłoszone na piśmie, lecz nie wygłoszone w toku obrad, przedstawiając je Radzie.

§ 30. 1. Wnioski merytoryczne radny może składać tylko w odniesieniu do problematyki będącej aktualnie przedmiotem obrad lub w punkcie "Wolne wnioski".

2. Wnioski merytoryczne winny zawierać jasno określony postulat i sposób realizacji.

3. O charakterze wniosku rozstrzyga Przewodniczący obrad.

4. Wnioski merytoryczne podlegają dyskusji.

5. Wnioski podlegają głosowaniu.

§ 31. 1. Wolne wnioski składa się w sprawach bieżących problemów Gminy i jej organów, także w celu uzyskania informacji o konkretnym stanie faktycznym.

2. Wnioski formułowane są ustnie w trakcie sesji Rady.

3. Odpowiedzi na wniosek udziela adresat.

4. Jeśli bezpośrednia odpowiedź na wniosek nie jest możliwa, adresat udziela odpowiedzi pisemnej w terminie 14 dni.

§ 32. 1. Po wyczerpaniu listy mówców Przewodniczący obrad zamyka dyskusję. W razie potrzeby Przewodniczący obrad może zarządzić przerwę w celu umożliwienia właściwej komisji lub Wójtowi zajęcia stanowiska wobec zgłoszonych wniosków lub przygotowanie poprawek do rozpatrywanego projektu uchwały lub innego dokumentu.

2. Po zamknięciu dyskusji Przewodniczący obrad rozpoczyna procedurę głosowania.

4. Uchwały

§ 33. Uchwały, o których mowa w § 15 ust. 1 Statutu, a także deklaracje, stanowiska, oraz apele o których mowa w § 15 ust. 2, są sporządzane w formie odrębnych dokumentów.

§ 34. 1. Z inicjatywą uchwalodawczą mogą wystąpić:

- 1) Wójt;
- 2) Przewodniczący Rady, w zakresie wynikającym z ustwowych obowiązków;
- 3) komisje Rady;
- 4) radni w ilości co najmniej 1/4 ustawowego składu Rady;
- 5) Kluby Radnych;
- 6) grupa mieszkańców gminy posiadających czynne prawo wyborcze.

2. Podmioty, o których mowa w ust. 1, podejmując inicjatywę uchwalodawczą we współpracy z Wójtem przygotowują projekt uchwały.

3. Projekt uchwały powinien określać w szczególności:

- 1) tytuł uchwały;
- 2) podstawę prawną;
- 3) postanowienia merytoryczne;
- 4) określenie organu odpowiedzialnego za wykonanie uchwały;
- 5) ustalenie terminu obowiązywania lub wejścia w życie uchwały.

4. Projekt uchwały powinien zostać przedłożony Radzie wraz z uzasadnieniem, w którym należy wskazać potrzebę podjęcia uchwały.

5. Projektodawca zobowiązany jest do podpisania uzasadnienia projektu uchwały oraz wszystkich załączników związanych z tym projektem.

6. Projekty uchwał są opiniowane co do ich zgodności z prawem przez radcę prawnego.

7. Projekty uchwał opiniują właściwe komisje Rady.

§ 35. Uchwały Rady powinny być zredagowane w sposób czytelny, zwięzły i syntetyczny.

§ 36. Uchwały Rady podpisuje Przewodniczący obrad.

5. Procedura głosowania

§ 37. W głosowaniu biorą udział wyłącznie radni.

§ 38. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu Rady w głosowaniu jawnym, chyba, że ustawa stanowi inaczej.

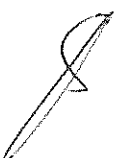
§ 39. 1. Głosowanie jawne odbywa się przez podniesienie ręki przy równoczesnym wykorzystaniu urządzenia do liczenia głosów.

2. Głosowanie jawne przeprowadza Przewodniczący obrad.

3. Wyniki głosowania jawnego ogłasza Przewodniczący obrad.

4. Wyniki głosowania jawnego i imienne wykazy głosujących radnych odnotowuje się w protokole sesji i niezwłocznie podaje się do publicznej wiadomości.

§ 40. 1. W razie niemożności przeprowadzenia głosowania w sposób określony w § 39 przeprowadza się głosowanie imienne. Radni głosują w porządku alfabetycznym. W protokole odnotowuje się imienny wykaz głosowania.

2. Do przeliczenia głosów Przewodniczący obrad może wyznaczyć Wiceprzewodniczącego lub innego radnego.

§ 41. 1. W głosowaniu tajnym radni głosują za pomocą kart ostemplowanych pieczętą Rady.

2. Wyniki głosowania odnotowuje się w protokole sesji i niezwłocznie podaje się do publicznej wiadomości.

3. Głosowanie przeprowadza komisja skrutacyjna.

4. Zasady głosowania tajnego określa Regulamin przyjęty odrębną uchwałą.

§ 42. Głosowanie zwykłą większością głosów oznacza, że przyjęto wniosek lub wybrano kandydata, który uzyskał większą liczbę głosów "za" niż "przeciw". Głosów "wstrzymujących się" i "nieważnych" nie dolicza się do żadnej z grup głosujących "za" czy "przeciw".

§ 43. 1. Głosowanie bezwzględną większością głosów oznacza, że przechodzi wniosek lub kandydatura, które uzyskały co najmniej jeden głos więcej od sumy pozostałych ważnie oddanych głosów, to znaczy przeciwnych i wstrzymujących się.

2. Głosowanie bezwzględną większością ustawowego składu Rady oznacza, że przechodzi wniosek, który uzyskał liczbę całkowitą ważnych głosów oddanych za wnioskiem, przewyższającą połowę ustawowego składu Rady.

§ 44. 1. Przewodniczący obrad przed poddaniem wniosku pod głosowanie precyzuje i ogłasza Radzie proponowaną treść wniosku w taki sposób, aby jego redakcja była przejrzysta, a wniosek nie budził wątpliwości co do intencji wnioskodawcy.

2. W pierwszej kolejności Przewodniczący obrad poddaje pod głosowanie wniosek najdalej idący, jeśli może to wykluczyć potrzebę głosowania nad pozostałymi wnioskami. Ewentualny spór co do tego, który z wniosków jest najdalej idący rozstrzyga Przewodniczący obrad.

3. Przy wyborach osób przed zamknięciem listy kandydatów Przewodniczący obrad zapytuje każdego z nich, czy zgadza się kandydować i po otrzymaniu odpowiedzi twierdzącej i braku dalszych zgłoszeń stwierdza zamknięcie listy kandydatów, a następnie zarządza wybory.

4. Przepis ust. 3 nie ma zastosowania, gdy nieobecny kandydat złożył uprzednio zgodę na piśmie.

§ 45. 1. Jeżeli oprócz wniosku (wniosków) o podjęcie uchwały w danej sprawie zostanie zgłoszony wniosek o odrzucenie tego wniosku (wniosków), w pierwszej kolejności Rada głosuje nad wnioskiem o odrzucenie wniosku (wniosków) o podjęcie uchwały.

2. Głosowanie nad poprawkami do poszczególnych paragrafów, ustępów i pozostałych jednostek redakcyjnych projektu uchwały następuje według ich kolejności, z tym, że w pierwszej kolejności Przewodniczący obrad poddaje pod głosowanie te poprawki, których przyjęcie lub odrzucenie rozstrzyga o innych poprawkach.

3. W przypadku przyjęcia poprawki wykluczającej inne poprawki do projektu uchwały, poprawek tych nie poddaje się pod głosowanie.

4. W przypadku zgłoszenia do tego samego fragmentu projektu uchwały kilku poprawek stosuje się zasadę określoną w ust. 2.

5. Przewodniczący obrad może zarządzić głosowanie łączne nad grupą poprawek do projektu uchwały.

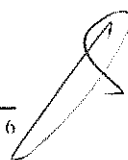
6. Przewodniczący obrad zarządza głosowanie w ostatniej kolejności za przyjęciem uchwały w całości ze zmianami wynikającymi z poprawek wniesionych do projektu uchwały.

7. Przewodniczący obrad może odroczyć głosowanie, o jakim mowa w ust. 6, na czas potrzebny do stwierdzenia, czy wskutek przyjętych poprawek nie zachodzi sprzeczność pomiędzy poszczególnymi postanowieniami uchwały.

§ 46. Wyznaczony pracownik urzędu sporządza z każdej sesji protokół w terminie do 14 dni roboczych po odbytych posiedzeniu.

§ 47. Protokół z sesji odzwierciedla jej przebieg i zawiera w szczególności:

1) numer, datę i miejsce odbywania sesji, godzinę jej rozpoczęcia i zakończenia oraz imię i nazwisko Przewodniczącego obrad i protokolantów;

- 2) ustalony porządek obrad;
- 3) przebieg obrad;
- 4) wynik głosowania z wyszczególnieniem liczby głosów: "za", "przeciw" i "wstrzymujących się";
- 5) podpis Przewodniczącego obrad i osoby sporządzającej protokół.

§ 48. 1. Radni mogą zgłaszać poprawki i uzupełnienia do protokołu kierując je do pracownika urzędu, który go sporządził.

2. Poprawki i uzupełnienia do protokołu są wnoszone przez radnych nie później niż na 3 dni przed rozpoczęciem sesji Rady. Przewodniczący Rady po wysłuchaniu protokolanta rozstrzyga złożoną poprawkę, lub uzupełnienie do protokołu.

§ 49. Do protokołu dołącza się listę obecności radnych, teksty przyjętych przez Radę uchwał, oświadczenia i inne dokumenty złożone na ręce Przewodniczącego Rady.

§ 50. Obsługę biurową sesji zapewnia wyznaczony przez Wójta pracownik urzędu.

§ 51. 1. Po wyczerpaniu porządku obrad Przewodniczący obrad kończy sesję, wypowiadając formułę "Zamykam (nr ....) sesję Rady Gminy Inowrocław".

2. Czas od otwarcia sesji do jej zakończenia uważa się za czas trwania sesji.

3. Postanowienie ust. 2 dotyczy także sesji, która objęła więcej niż jedno posiedzenie.

§ 52. 1. Rada jest związana uchwałą od chwili jej podjęcia.

2. Uchylenie lub zmiana podjętej uchwały może nastąpić tylko w drodze odrębnej uchwały podjętej nie wcześniej, niż na następnej sesji.

6. Komisje Rady

§ 53. 1. Przedmiot działania poszczególnych komisji stałych, ich ilość, nazwy oraz skład osobowy określa Rada z własnego składu w odrębnych uchwałach.

2. W skład komisji stałych wchodzi co najmniej 3 radnych.

3. Rada powołuje i odwołuje ze składu komisji Przewodniczącego. Wiceprzewodniczącego ze swojego grona wylaniają członkowie komisji.

§ 54. 1. Do zadań komisji stałych należy w szczególności:

- 1) stała praca merytoryczna i koncepcyjna w sprawach należących do kompetencji komisji;
- 2) opiniowanie projektów uchwał oraz innych spraw przekazanych komisji w szczególności przez Radę, Wójta, inne komisje lub członków komisji;
- 3) występowanie z inicjatywą uchwalodawczą;
- 4) analiza realizacji działań jednostek organizacyjnych w zakresie realizacji ich zadań statutowych.

2. Przewodniczący Komisji jest zobowiązany zwołać posiedzenie komisji na wniosek co najmniej 1/2 członków komisji lub Przewodniczącego Rady.

§ 55. 1. Komisje działają na posiedzeniach, które odbywają się w siedzibie urzędu gminy, bądź w terenie w zależności od charakteru sprawy.

2. W posiedzeniach komisji oprócz jej członków mogą także uczestniczyć Przewodniczący Rady, radni nie będący członkami komisji, mieszkańcy oraz Wójt. Mogą oni zabierać głos w dyskusji i składać wnioski bez prawa udziału w głosowaniu.

3. Przewodniczący komisji może zaprosić na jej posiedzenie inne osoby, których obecność jest uzasadniona ze względu na przedmiot rozpatrywanej sprawy, w tym pracowników urzędu za pośrednictwem Wójta.

4. Z przebiegu każdego posiedzenia komisji Przewodniczący lub osoba wyznaczona sporządza protokół obejmujący listę obecności, teksty podjętych rozstrzygnięć i zajętych stanowisk w sprawach przedłożonych komisji.

5. Obsługę techniczno-biurową komisji zapewnia wyznaczony przez Wójta pracownik.

§ 56. 1. Przewodniczący komisji kieruje jej pracami, a w szczególności:

- 1) ustala terminy i porządek posiedzeń;
- 2) zwołuje i prowadzi posiedzenia komisji;
- 3) czuwa nad przygotowaniem posiedzeń oraz ich prawidłowym przebiegiem, a zwłaszcza nad zwięzłością wypowiedzi radnych oraz innych osób uczestniczących w posiedzeniu komisji;
- 4) przedstawia stanowisko komisji na posiedzeniach Rady.

2. W przypadku nieobecności Przewodniczącego jego obowiązki wykonuje Wiceprzewodniczący.

§ 57. 1. Komisja opiniuje i podejmuje wnioski w głosowaniu jawnym, zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy jej składu.

2. Sprawozdanie komisji przedstawia na sesji Rady Przewodniczący komisji lub wyznaczony przez komisję radny sprawozdawca.

3. Wnioski i opinie komisji kierowane są do Przewodniczącego Rady.

§ 58. 1. Komisje mogą odbywać wspólne posiedzenia w sprawach będących przedmiotem zainteresowania więcej niż jednej komisji, które zwołują Przewodniczący zainteresowanych Komisji ustalając porządek posiedzenia. Ze wspólnego posiedzenia komisje sporządzają jeden protokół.

2. Przewodniczącym wspólnego posiedzenia komisji jest przewodniczący komisji biorący udział w posiedzeniu i wybrany wspólnie przez przewodniczących tych komisji.

3. Głosowanie nad projektami uchwał przeprowadza oddzielnie każda komisja.

4. Wspólne posiedzenie komisji w sprawach niezwiązanych z rocznymi planami pracy może zwołać i prowadzić Przewodniczący Rady.

§ 59. 1. Rada w drodze uchwały może powołać doraźne komisje do określonych zadań.

2. Przedmiot działania, kompetencje oraz skład osobowy komisji doraźnej określa Rada w uchwale o powołaniu komisji.

3. Do komisji doraźnej stosuje się odpowiednio przepisy dotyczące komisji stałych.

§ 60. Komisje stałe działają zgodnie z rocznym planem pracy przedłożonym Radzie.

§ 61. 1. Przewodniczący komisji stałych co najmniej raz do roku przedstawiają na sesji Rady sprawozdania z działalności komisji.

2. Przepis ust. 1 stosuje się odpowiednio do doraźnych komisji powołanych przez Radę.

7. Radni

§ 62. Radny może być członkiem nie więcej niż 2 komisji stałych Rady.

§ 63. Radny stwierdza swoją obecność na sesji Rady lub posiedzeniu komisji podpisem na liście obecności.

§ 64. Radnym przysługują diety w wysokości i na zasadach ustalonych w odrębnej uchwale oraz zwrot kosztów podróży służbowych potwierdzonych delegacjami.

§ 65. 1. W przypadku wniosku pracodawcy zatrudniającego radnego o rozwiązanie z nim stosunku pracy, Rada może powołać komisję doraźną do szczegółowego zbadania wszystkich okoliczności sprawy.

2. Komisja przekłada swoje ustalenia i propozycje na piśmie Przewodniczącemu Rady.

3. Przed podjęciem uchwały w przedmiocie wskazanym w ust. 1 Rada powinna umożliwić radnemu złożenie wyjaśnień.

4. Uchwała zostaje podjęta w terminie 30 dni od daty wpływu wniosku pracodawcy.

8. Wspólne sesje z radami innych jednostek samorządu terytorialnego

§ 66. 1. Rada może odbywać sesje z radami innych jednostek samorządu terytorialnego, w szczególności dla rozpatrzenia i rozstrzygnięcia ich wspólnych spraw.

2. Wspólne sesje organizują Przewodniczący rad zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego.

3. Zawiadomienie o wspólnej sesji podpisują wspólnie Przewodniczący rad lub upoważnieni Wiceprzewodniczący rad zainteresowanych jednostek samorządu terytorialnego.

Rozdział 5. Zasady i tryb działania Komisji Rewizyjnej

§ 67. 1. W celu sprawowania funkcji kontrolnych wobec Wójta, jako organu wykonawczego, gminnych jednostek organizacyjnych i jednostek pomocniczych gminy, zwanych dalej jednostkami, Rada powołuje Komisję Rewizyjną.

2. Komisja Rewizyjna składa się z Przewodniczącego wybieranego przez Radę, Wiceprzewodniczącego oraz pozostałych członków. Skład komisji liczy nie mniej niż 5 radnych.

§ 68. Komisja Rewizyjna działa na podstawie ustawy o samorządzie gminnym, Statutu Gminy, planu pracy i kontroli oraz uchwał Rady.

§ 69. Zadaniem Komisji Rewizyjnej jest obejmowanie kontrolą podmiotów wymienionych w § 67 ust. 1 Statutu.

§ 70. 1. Zadania określone w § 67 Komisja Rewizyjna realizuje poprzez:

- 1) kontrolę realizacji budżetu Gminy;
- 2) opiniowanie wykonania budżetu Gminy i występowanie z wnioskiem do Rady w sprawie udzielenia lub nieudzielenia absolutorium Wójtowi. Wniosek w sprawie absolutorium podlega zaopiniowaniu przez Regionalną Izbę Obrachunkową;
- 3) badanie - pod względem legalności, gospodarności, celowości i rzetelności - działalności gospodarczej Gminy, szczególnie w zakresie zadań własnych oraz działalności finansowej i organizacyjno-administracyjnej;
- 4) sprawdzanie realizacji uchwał Rady;

2. Komisja Rewizyjna wykonuje inne zadania kontrolne na zlecenie Rady w zakresie i w formach wskazanych w uchwałach Rady.

§ 71. 1. Pracą Komisji Rewizyjnej kieruje jej Przewodniczący, a w razie jego nieobecności Wiceprzewodniczący.

2. Komisja Rewizyjna obraduje na posiedzeniach zwoływanych przez Przewodniczącego, lub na wniosek co najmniej 3 członków Komisji Rewizyjnej w terminie 7 dni.

3. Komisja Rewizyjna działa na podstawie rocznego planu pracy i kontroli zatwierdzonego przez Radę na sesji grudniowej roku poprzedzającego rok, którego dotyczy ten plan.

§ 72. W czasie wykonywania czynności kontrolnych Komisja bądź Zespół kontrolny ustala rzetelnie i obiektywnie stan faktyczny na podstawie dokumentacji i ocenia jego stopień zgodności ze stanem wymaganym.

§ 73. 1. Komisja Rewizyjna rozpatruje i rozstrzyga sprawy na posiedzeniach zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy składu komisji w głosowaniu jawnym.

2. Komisja Rewizyjna może zapraszać na swoje posiedzenia Wójta, kierowników jednostek oraz inne osoby w celu omówienia ustaleń i wniosków pokontrolnych.

3. Komisja Rewizyjna może wnioskować do Wójta o powoływanie rzeczoznawców, ekspertów i biegłych.

§ 74. 1. Członek Komisji Rewizyjnej podlega wyłączeniu z udziału w kontroli:

- 1) jeżeli przedmiot kontroli może dotyczyć praw i obowiązków jego albo jego małżonka;
- 2) jeżeli przedmiot kontroli dotyczy jego interesu prawnego.

2. O wyłączeniu członka Komisji Rewizyjnej z udziału w kontroli rozstrzyga Komisja Rewizyjna.

3. Wylączony członek Komisji Rewizyjnej może odwołać się na piśmie od decyzji o wyłączeniu do Rady - w terminie 7 dni od daty powzięcia wiadomości o treści tej decyzji.

§ 75. 1. Czynności kontrolne wykonuje Komisja Rewizyjna bądź Zespół kontrolny, składający się co najmniej z dwóch członków tej komisji.

2. Członkowie Komisji Rewizyjnej działają na podstawie pisemnego upoważnienia Przewodniczącego Rady do przeprowadzenia kontroli. Upoważnienie powinno określać przedmiot, zakres i termin kontroli.

3. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej zawiadamia kierownika kontrolowanej jednostki o terminie i zakresie kontroli co najmniej na 7 dni przed jej rozpoczęciem.

4. Przewodniczący Komisji Rewizyjnej lub kierujący Zespołem, przed przystąpieniem do czynności kontrolnych ma obowiązek okazać kierownikowi jednostki kontrolowanej upoważnienie, o którym mowa w ust. 2.

5. Zespół kontrolny działa od chwili udzielenia mu upoważnienia do czasu sporządzenia przez Komisję Rewizyjną zaleceń pokontrolnych.

§ 76. 1. Kierownicy kontrolowanych jednostek są obowiązani do:

- 1) zapewnienia warunków do przeprowadzenia kontroli w szczególności udostępnienia potrzebnych dokumentów oraz udzielenia informacji i wyjaśnień;
- 2) pisemnego uzasadnienia braku możliwości dostarczenia Komisji Rewizyjnej bądź Zespołowi kontrolnemu niezbędnych dokumentów.

2. Komisja Rewizyjna bądź Zespół kontrolny wykonuje czynności kontrolne w dniach i godzinach pracy jednostki kontrolowanej przy czym nie może to naruszyć porządku pracy obowiązującego w tej jednostce.

§ 77. W związku z wykonywaniem czynności kontrolnych Komisja Rewizyjna bądź Zespół kontrolny ma prawo do:

- 1) wstępu do pomieszczeń i obiektów kontrolowanych jednostek;
- 2) wglądu do oryginalnych lub potwierdzonych za zgodność z oryginałem dokumentów kontrolowanej jednostki;
- 3) zabezpieczenia dokumentów i dowodów w postaci odpisów lub kopii, stanowiącymi załączniki do protokołu z kontroli;
- 4) uzyskania złożenia wyjaśnień i informacji od wszystkich zainteresowanych podmiotów.

§ 78. Członkowie Komisji Rewizyjnej są zobowiązani do przestrzegania przepisów BHP oraz dotyczących ochrony informacji i danych osobowych w kontrolowanej jednostce.

§ 79. 1. Komisja Rewizyjna bądź Zespół kontrolny po zakończeniu kontroli sporządza protokół kontroli niezwłocznie, ale nie później niż 14 dni od jej zakończenia w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach.

2. Protokół winien zawierać w szczególności:

- 1) nazwę kontrolowanej jednostki;
- 2) dane personalne kierownika jednostki;
- 3) imiona i nazwiska oraz określenie funkcji osób wykonujących kontrolę;
- 4) określenie zakresu i przebiegu kontroli;
- 5) szczegółowe omówienie ustaleń kontroli;
- 6) pouczenie o możliwości wniesienia zastrzeżeń do przebiegu lub ustaleń kontroli przez kierownika kontrolowanej jednostki;
- 7) wykaz załączników.

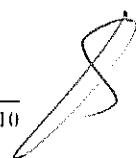
3. Protokół kontroli po odczytaniu przez prowadzącego kontrolę kierownikowi jednostki kontrolowanej, podpisują członkowie Komisji Rewizyjnej bądź Zespołu kontrolnego oraz kierownik kontrolowanej jednostki, który może wnieść umotywowane zastrzeżenia do protokołu, zgodnie z pouczeniem określonym w ust. 2 pkt 6 w terminie 7 dni od daty otrzymania protokołu.

4. Zespół kontrolny przedstawia podpisany protokół Komisji Rewizyjnej na jej najbliższym posiedzeniu wraz z propozycją wniosków pokontrolnych.

§ 80. 1. Na podstawie przeprowadzonej kontroli Komisja Rewizyjna formułuje wnioski pokontrolne i kieruje je do jednostki kontrolowanej oraz przedstawia Radzie na najbliższej sesji.

2. Komisja przedstawia Radzie sprawozdanie z wyników kontroli zleconych przez Radę, opinię z wykonania budżetu Gminy oraz z realizacji rocznego planu pracy i kontroli.

3. Sprawozdanie powinno zawierać w szczególności:

- 1) zwięzły opis wyników ze wskazaniem źródeł i przyczyn ujawnionych nieprawidłowości;
- 2) sprawozdanie z realizacji wniosków pokontrolnych.

4. Sprawozdanie z wyników kontroli zleconych przez Radę przedstawia się niezwłocznie po zakończeniu kontroli, a z realizacji rocznego planu pracy i kontroli okresowo, co najmniej raz na półrocze.

Rozdział 6.

Zasady i tryb działania Komisji Skarg, Petycji i Wniosków

§ 81. 1. Komisja rozpatruje wpływające do Rady skargi, petycje i wnioski oraz przygotowuje w tej sprawie opinię lub projekt uchwały kierując się zasadami legalności, obiektywizmu, rzetelności i wnikliwości.

2. Komisja składa się z Przewodniczącego wybieranego przez Radę, Wiceprzewodniczącego oraz pozostałych członków. Skład komisji liczy nie mniej niż 3 radnych.

§ 82. 1. Wpływające do Rady skargi, petycje i wnioski Przewodniczący Rady kieruje do Przewodniczącego komisji, który kieruje jej pracami.

2. W celu wykonywania swoich obowiązków Komisja może zwrócić się do Wójta lub kierownika jednostki organizacyjnej o pisemne zajęcie stanowiska w sprawie będącej przedmiotem skargi, petycji lub wniosku.

3. Jeżeli okoliczności sprawy tego wymagają Przewodniczący Komisji może zaprosić na jej posiedzenie podmioty, których dotyczy skarga, petycja lub wniosek.

4. Z przeprowadzonych czynności sporządza się protokół, a okoliczności w nim wskazane stanowią podstawę do sformułowania opinii lub projektu uchwały w sprawie skargi, petycji lub wniosku.

5. Opinia zawiera krótki opis przedmiotu sprawy, stwierdzenie co do zasadności lub niezasadności skargi i wniosku lub propozycję stanowiska Rady w zakresie dalszego procedowania w sprawie petycji wraz z uzasadnieniem.

§ 83. 1. Komisja proceduje w sposób umożliwiający Radzie zachowanie ustawowych terminów rozpatrywania skarg, petycji i wniosków.

2. Komisja rozpatruje i rozstrzyga sprawy na posiedzeniach zwykłą większością głosów w obecności co najmniej połowy składu Komisji.

§ 84. 1. Członek Komisji podlega wyłączeniu z udziału w pracach w komisji, jeżeli mogą dotyczyć one praw i obowiązków jego albo jego małżonka, krewnych lub powinowatych.

2. Członek Komisji może być wyłączony z udziału w pracach komisji, jeżeli zachodzą okoliczności mogące wywołać wątpliwość co do jego bezstronności. Wniosek o wyłączenie z tej przyczyny należy uzasadnić.

3. O przyczynach powodujących wyłączenie członek Komisji zobowiązany jest niezwłocznie powiadomić jej Przewodniczącego. Jeżeli dotyczy to Przewodniczącego Komisji powiadamia on Przewodniczącego Rady.

4. O wyłączeniu członka z udziału w kontroli decyduje Komisja w drodze głosowania.

Rozdział 7.

Zasady działania Klubów Radnych

§ 85. Radni mogą tworzyć Kluby Radnych, według zasad określonych w niniejszym Statucie.

§ 86. 1. Warunkiem utworzenia Klubu Radnych jest zadeklarowanie w nim udziału przez co najmniej 3 radnych.

2. Klub rozpoczyna swoją działalność z chwilą złożenia Przewodniczącemu Rady pisemnej informacji o jego utworzeniu.

3. W informacji podaje się:

- 1) nazwę Klubu Radnych;
- 2) listę członków;
- 3) imię i nazwisko przewodniczącego Klubu.

4. W razie zmiany składu osobowego Klubu lub jego rozwiązania przewodniczący Klubu jest obowiązany do pisemnego poinformowania o tym Przewodniczącego Rady w terminie 7 dni.

5. O utworzeniu, likwidacji i zmianach w składzie Klubu Przewodniczący Rady informuje na najbliższej sesji.

§ 87. 1. Kluby Radnych działają wyłącznie w ramach Rady.

2. Przewodniczący Rady prowadzi rejestr Klubów Radnych.

3. Radny może należeć tylko do jednego Klubu Radnych.

§ 88. Kluby działają w okresie kadencji Rady. Uplyw kadencji Rady jest równoznaczny z rozwiązaniem Klubu.

§ 89. 1. Klubom przysługują uprawnienia uchwalodawcze, wnioskodawcze i opiniodawcze.

2. Kluby mogą przedstawiać swoje stanowisko na sesji Rady wyłącznie przez swych przedstawicieli.

§ 90. 1. Na wniosek przewodniczących Klubów Wójt zobowiązany jest zapewnić Klubom organizacyjne warunki w zakresie niezbędnym do ich funkcjonowania.

2. Koszty funkcjonowania Klubu nie mogą obciążać budżetu Gminy.

Rozdział 8.

Wójt

§ 91. 1. Do zadań Wójta należy wykonywanie uchwał Rady i zadań Gminy określonych przepisami prawa, a w szczególności:

- 1) przygotowywanie projektów uchwał Rady;
- 2) przygotowywanie wszelkich spraw, o których stanowi Rada, zwłaszcza przygotowywanie projektu budżetu, a po uchwaleniu jego wykonywanie;
- 3) ustalanie planu wykonania budżetu, informowanie mieszkańców Gminy o założeniach projektu budżetu, kierunkach planu społeczno-gospodarczego i wykorzystaniu środków budżetowych;
- 4) prowadzenie prawidłowej gospodarki finansowej Gminy;
- 5) gospodarowanie mieniem komunalnym;
- 6) składanie Radzie informacji ze swojej działalności;
- 7) rozpatrywanie wniosków i opinii Rady kierowanych do Wójta oraz informowanie Rady o sposobie ich rozstrzygnięcia;
- 8) przedstawienie do 31 V Radzie raportu o stanie gminy.

2. Wójt wykonuje uchwały Rady oraz podejmuje rozstrzygnięcia w szczególności w formie zarządzeń, postanowień i decyzji administracyjnych.

3. Wójt wykonuje zadania przy pomocy Urzędu Gminy. Wójt jest kierownikiem Urzędu oraz zwierzchnikiem służbowym w stosunku do pracowników Urzędu Gminy, a także w stosunku do kierowników i dyrektorów podległych jednostek organizacyjnych.

§ 92. Zastępca Wójta przejmuje wykonywanie jego zadań i kompetencji w przypadku uzyskania upoważnienia Wójta.

Rozdział 9.

Jednostki pomocnicze

§ 93. 1. Gmina może tworzyć jednostki pomocnicze tj. Sołectwa.

2. Jednostki pomocnicze tworzone są na podstawie uchwał Rady podjętych:

- 1) z inicjatywy Rady po przeprowadzeniu konsultacji z mieszkańcami przeprowadzonych zgodnie z uchwałą Rady Gminy;
- 2) z inicjatywy mieszkańców, z tym że winna ona uzyskać poparcie przynajmniej 10% mieszkańców, którzy:
  - a) zamieszkują na stałe w tej części gminy, której dotyczy propozycja utworzenia sołectwa,
  - b) posiadają czynne prawo wyborcze,

3. Uchwała o utworzeniu jednostki pomocniczej powinna określać w szczególności nazwę, obszar i granice tej jednostki.

4. Przy tworzeniu, łączeniu, zmianie granic oraz podziale jednostek pomocniczych uwzględnia się naturalne uwarunkowania przestrzenne oraz istniejące więzi społeczne i gospodarcze zapewniające integrację i rozwój lokalnych społeczności.

5. Ust. 2 i 3 mają odpowiednio zastosowanie przy łączeniu, podziale, zmianie granic oraz znoszeniu jednostek pomocniczych.

§ 94. 1. Rada w statucie Sołectwa określa zasady przekazywania do korzystania tej jednostce składników mienia sołeckiego, rozporządzania dochodami z tego tytułu oraz zakres czynności dokonywanych samodzielnie przez organy Sołectwa względem mienia oddanego mu do korzystania.

2. Jednostce pomocniczej może być przekazane do zarządzania i korzystania mienie komunalne np. świetlice, domy strażaka oraz inne składniki mienia komunalnego.

§ 95. Sołectwa prowadzą gospodarkę finansową w ramach budżetu Gminy.

§ 96. Funkcje w organach Sołectw pełnione są społecznie.

§ 97. Sołtys:

- 1) może uczestniczyć w sesjach Rady bez prawa udziału w głosowaniu;
- 2) otrzymuje pisemne, lub elektroniczne zawiadomienie o sesjach Rady wraz z ich porządkiem i materiałami;
- 3) ma prawo zgłaszania podczas sesji wniosków, zapytań oraz zabierania głosu w dyskusji w zakresie przedmiotu obrad dotyczących spraw Sołectwa.

§ 98. 1. Nadzór i kontrolę nad działalnością jednostek pomocniczych sprawuje Rada i Wójt.

2. Rada nadzoruje działalność Sołectw za pomocą własnych komisji.

3. Zakres i formy nadzoru oraz kontroli organów gminy nad działalnością organów jednostki pomocniczej określa statut tej jednostki.

Rozdział 10.

Gminne jednostki organizacyjne

§ 99. 1. Dla realizacji zadań Gminy, Rada może tworzyć jednostki organizacyjne.

2. Tworzenie, łączenie, przekształcanie w inną formę organizacyjno - prawną, likwidacja jednostek organizacyjnych oraz wyposażanie ich w majątek następuje na mocy uchwały Rady.

3. Rada zatwierdza w drodze uchwały statuty jednostek organizacyjnych, które powinny określać nazwę, zakres działania, siedzibę, zakres wyposażenia w majątek oraz zakres uprawnień dotyczących rozporządzania tym majątkiem.

4. Zatrudnianie i zwalnianie kierowników jednostek organizacyjnych należy do kompetencji Wójta Gminy.

5. Wykaz jednostek organizacyjnych Gminy prowadzi Wójt Gminy.

Rozdział 11.

Gospodarka finansowa Gminy

§ 100. 1. Gmina samodzielnie prowadzi gospodarkę finansową na podstawie budżetu Gminy.

2. Budżet gminy jest planem finansowym obejmującym dochody i wydatki oraz przychody i rozchody Gminy.

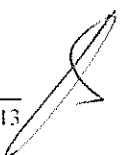
3. Budżet jest uchwalany przez Radę na rok kalendarzowy.

Rozdział 12.

Zasady dostępu i korzystania z dokumentów Rady, Komisji i Wójta

§ 101. 1. Dokumenty z zakresu działania Rady i Komisji udostępnia wyznaczony pracownik urzędu.

2. Dokumenty z zakresu działania Wójta oraz urzędu udostępnia Sekretarz Gminy, w dniach i godzinach pracy urzędu.

Rozdział 13.
Nadawanie tytułów

§ 102. 1. Rada może nadać tytuł "Zasłużony dla Gminy Inowrocław" każdej osobie fizycznej, której działalność w sposób znaczący wpłynęła na rozwój Gminy.

2. Szczegółowy tryb nadawania tytułu, o którym mowa w ust. 1, określa Rada w odrębnej uchwale.

3. Wójt prowadzi księgę "Zasłużony dla Gminy Inowrocław".

§ 103. 1. Rada może nadać tytuł "Honorowy Obywatel Gminy Inowrocław" osobom fizycznym spoza Gminy.

2. Przepisy § 102 ust. 2 i 3 stosuje się odpowiednio.

Rozdział 14.
Postanowienia końcowe

§ 104. Zmiany niniejszego statutu następują w trybie jego przyjęcia.

RADCA PRAWNY
Natalia Falkowska-Wierciewska
BG-1083

Uzasadnienie

Opiniowany projekt statutu Gminy Inowrocław opracowany przez Komisję Statutową ma na celu dostosowanie treści statutu Gminy Inowrocław do aktualnie obowiązujących przepisów prawa, doprecyzowanie i uszczegółowienie jego zapisów oraz usunięcie ewentualnych wątpliwości interpretacyjnych. W związku z powyższym podjęcie tej uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

Augustyn Korona
Przewodniczący Rady Gminy

Trybunał Spraw -
2. Etapowa

RADCA PRAWNY
Natalia Falkowska-Wiercewska
BD-1083

Projekt

z dnia 6 września 2018 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY INOWROCŁAW**

z dnia ..... 2018 r.

w sprawie ustalenia regulaminu głosowania w wyborach przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław.

Na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 994)¹⁾ uchwała się, co następuje:

§ 1. Ustala się Regulamin głosowania w wyborach przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław, zgodnie z brzmieniem załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Ustala się wzór Protokołu z ustalenia wyników głosowania w wyborach przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław w przypadku zgłoszenia jednego kandydata, zgodnie z brzmieniem załącznika nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Ustala się wzór Protokołu z ustalenia wyników głosowania w wyborach przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław w przypadku zgłoszenia co najmniej dwóch kandydatów, zgodnie z brzmieniem załącznika nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego ww. ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018r. poz.1000, poz.1349, poz. 1432.

RADCA PRAWNY
Miejski Sejm Inowrocław
BD-1003

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

z dnia.....2018 r.

REGULAMIN
głosowania w wyborach przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław przeprowadzonego na sesji
w dniu ..... r.

Rozdział 1.
Przepisy ogólne

§ 1. 1. Przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław, radni wybierają ze swego grona spośród nieograniczonej liczby kandydatów, w głosowaniu tajnym.

2. Głosowanie przeprowadza wybrana spośród radnych Komisja Skrutacyjna.

§ 2. Prawo zgłaszania kandydatów przysługuje każdemu radnemu.

§ 3. 1. Głosowanie odbywa się przy pomocy kart do głosowania.

2. Karty do głosowania sporządza i rozdaje radnym Komisja Skrutacyjna po ustaleniu przez Radę listy radnych, którzy kandydują na stanowisko przewodniczącego Rady.

3. Karty opatrzone są pieczętką Rady Gminy Inowrocław.

§ 4. 1. Głosowanie odbywa się na sesji poprzez wywołanie przez członka Komisji Skrutacyjnej wg listy obecności. nazwiska radnego, który podchodzi do urny i w obecności Komisji Skrutacyjnej wrzuca do niej kartę do głosowania.

2. Podczas głosowania na sali znajduje się parawan, kabina lub inne urządzenie umożliwiające radnym tajne (dyskretne) dokonanie wyboru kandydata na karcie do głosowania.

§ 5. 1. Po przeprowadzeniu głosowania Komisja Skrutacyjna ustala wyniki głosowania i sporządza protokół.

2. Protokół podpisują osoby wchodzące w skład Komisji Skrutacyjnej.

3. Wyniki wyborów ogłasza przewodniczący Komisji Skrutacyjnej poprzez odczytanie protokołu na sesji.

§ 6. Wybór przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław następuje bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu Rady.

Rozdział 2.
Zasady głosowania w przypadku zgłoszenia jednego kandydata

§ 7. Karty do głosowania sporządzone wg jednolitej formy zawierają brzmienie: "Karta do głosowania w wyborach przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław" oraz pytanie "Czy jesteś za wyborem radnego ..... na przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław".

(imię i nazwisko kandydata)

Obok nazwiska z prawej/lewej* strony umieszcza się dwie jednakowe kratki: jedna nad wyrazem "tak", druga nad wyrazem "nie".

§ 8. 1. Radny dokonuje wyboru poprzez postawienie znaku "x" w kratce nad wyrazem "tak" opowiadając się w ten sposób za wyborem, lub w kratce nad wyrazem "nie", opowiadając się w ten sposób przeciwko wyborowi tego kandydata.

2. Jeżeli radny na karcie do głosowania:

- 1) postawi znak "x" jednocześnie w kratce nad wyrazem "tak", jak i w kratce nad wyrazem "nie";
- 2) nie postawił znaku "x" w kratce ani nad wyrazem "tak" ani nad wyrazem "nie";
- 3) wypełnił kartę w sposób niezgodny z ust. 1

- jego głos uważa się za nieważny.

3. Karty wyjęte z urny niesporządzone przez Komisję Skrutacyjną są kartami nieważnymi.

4. Kart całkowicie przedartych Komisja Skrutacyjna nie bierze pod uwagę.

§ 9. Kandydata na przewodniczącego Rady uważa się za wybranego, jeżeli w głosowaniu uzyskał ilość głosów (znaków "x" w kratce nad wyrazem "tak"), przewyższającą połowę liczby radnych obecnych na sesji, z zastrzeżeniem § 6.

§ 10. 1. W protokole, Komisja Skrutacyjna określa co najmniej:

- 1) liczbę radnych obecnych na sesji uprawnionych do głosowania;
- 2) imię i nazwisko zgłoszonego kandydata;
- 3) liczbę głosów minimalną, konieczną do ważnego wyboru, zgodnie § 6 Regulaminu;
- 4) liczbę radnych, którym wydano karty do głosowania;
- 5) liczbę kart wyjętych z urny (gdyby liczba kart wyjętych z urny różniła się od liczby osób, którym wydano karty do głosowania, Komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności);
- 6) Liczbę kart nieważnych;
- 6) liczbę głosów nieważnych;
- 7) liczbę głosów ważnych;
- 8) liczbę głosów ważnych oddanych za wyborem kandydata;
- 9) liczbę głosów ważnych oddanych przeciw wyborowi kandydata, a nadto stwierdza wynik wyborów, tzn. czy kandydat uzyskał wystarczającą liczbę głosów, o której mowa w pkt 3.

2. Komisja, odnotowuje w protokole, wszelkie okoliczności i uwagi mogące mieć wpływ na wynik głosowania oraz zastrzeżenia zgłoszone przez członków Komisji Skrutacyjnej odnoszące się do naruszenia procedury w trakcie głosowania, obliczania głosów lub sporządzania protokołu.

Rozdział 3.

Zasady głosowania w przypadku zgłoszenia co najmniej dwóch kandydatów

§ 11. Karty do głosowania sporządzone wg jednolitej formy zawierają brzmienie: "Karta do głosowania w wyborach przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław" oraz zamieszczone w kolejności alfabetycznej imiona i nazwiska radnych zgłoszonych na kandydatów na przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław. Obok każdego nazwiska z lewej/prawej* strony umieszcza się jednakową kratkę.

§ 12. 1. Radni dokonują wyboru poprzez postawienie znaku "x" w jednej kratce, obok nazwiska kandydata, opowiadając się w ten sposób za wyborem tego kandydata na przewodniczącego Rady.

2. Jeżeli radny na karcie do głosowania:

- 1) postawi znak "x" w więcej niż jednej kratce;
- 2) nie postawił znaku "x" w kratce obok nazwiska żadnego kandydata;
- 3) wypełnił kartę w sposób niezgodny z ust. 1

- głos taki uważa się za nieważny.

3. Karty wyjęte z urny, niesporządzone przez Komisję Skrutacyjną, są kartami nieważnymi.

4. Kart całkowicie przedartych Komisja Skrutacyjna nie bierze pod uwagę.

§ 13. 1. Za wybranego na przewodniczącego Rady uważa się kandydata, który uzyskał największą ilość głosów (znaków "x" w kratce przy nazwisku tego kandydata), przewyższającą połowę liczby radnych obecnych na sesji, z zastrzeżeniem § 6.

§ 14. 1. W przypadku, gdy zgłoszono więcej niż dwóch kandydatów, a w głosowaniu żaden z nich nie otrzymał wymaganej większości głosów, zgodnie z § 6 Regulaminu, przeprowadza się II turę głosowania spośród kandydatów, którzy otrzymali kolejno dwie największe ilości głosów lub spośród kandydatów, którzy otrzymali największą równą ilość głosów.

2. Jeżeli jeden z kandydatów otrzymał największą ilość głosów, ale ilość ta nie stanowi wymaganej większości, o której mowa w § 6 Regulaminu, a w następnej kolejności dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą ilość głosów, przeprowadza się dodatkowe głosowanie na tych kandydatów, a następnie II turę głosowania, o której mowa w ust. 1. W II turze głosowania bierze udział kandydat, który uzyskał największą ilość głosów w I turze głosowania oraz kandydat, który uzyskał największą ilość głosów w głosowaniu dodatkowym.

3. W dodatkowym głosowaniu oraz w II turze głosowania Regulamin stosuje się odpowiednio:

4. W przypadku braku rozstrzygnięcia, mimo przeprowadzenia dwóch tur głosowania, przeprowadza się ponowne wybory łącznie z ponownym zgłaszaniem kandydatów.

§ 15. 1. W protokole Komisja Skrutacyjna określa co najmniej:

- 1) liczbę radnych obecnych na sesji uprawnionych do głosowania;
  - 2) imiona i nazwiska zgłoszonych kandydatów;
  - 3) liczbę głosów minimalną, konieczną do ważnego wyboru, zgodnie z § 6 Regulaminu;
  - 4) liczbę radnych, którym wydano karty do głosowania;
  - 5) liczbę kart wyjętych z urny (gdyby liczba kart wyjętych z urny różniła się od liczby osób, którym wydano karty do głosowania, Komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności);
  - 6) liczbę kart nieważnych;
  - 7) liczbę głosów nieważnych;
  - 8) liczbę głosów ważnych;
  - 9) liczbę głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów
- a nadto stwierdza wynik wyborów.

2. Komisja odnotowuje w protokole wszelkie okoliczności i uwagi mogące mieć wpływ na wynik głosowania oraz zastrzeżenia zgłoszone przez członków Komisji Skrutacyjnej odnoszące się do naruszenia procedury w trakcie głosowania, obliczania głosów lub sporządzania protokołu.

RADCA PRAWNY
Natalia Fulkowska-Przeźmińska
BC-1083

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

z dnia.....2018 r.

PROTOKÓŁ

z ustalenia wyników głosowania w wyborach przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław sporządzony na sesji w dniu ..... r.

Komisja skrutacyjna w składzie:

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej - radny .....

(imię, imiona i nazwisko)

2) członek Komisji Skrutacyjnej - radny.....;

3) członek Komisji Skrutacyjnej - radny..... po wyjęciu kart z urny i ich przeliczeniu stwierdza, co następuje:

1. Liczba radnych Rady Gminy Inowrocław obecnych na sesji uprawnionych do głosowania: .....

2. Na przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław zgłoszono kandydaturę radnego:.....

(imię, imiona i nazwisko)

3. Minimalna liczba głosów do dokonania ważnego wyboru przewodniczącego Rady, zgodnie z § 6 Regulaminu, wynosi:.....

4. Liczba radnych, którym wydano karty do głosowania:.....

5. Liczba kart wyjętych z urny..... ilość kart wyjętych z urny różni się od liczby osób, którym wydano karty do głosowania, przypuszczalnie z powodu.....

6. Liczba kart nieważnych.....

7. Liczba głosów nieważnych:.....

8. Liczba głosów ważnych:.....

9. Liczba głosów ważnie oddanych za wyborem kandydata:.....

10. Liczba głosów ważnie oddanych przeciw wyborowi kandydata:.....

Wobec powyższego, komisja skrutacyjna stwierdza, że kandydat, radny .....

(imię, imiona i nazwisko)

określona/nej w pkt 3 i został/nie został wybrany na przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław .....

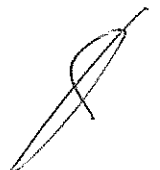
Ponadto Komisja stwierdza, że podczas głosowania zaszły następujące okoliczności, które mogły mieć wpływ na ważność głosowania: .....

Na tym protokół zakończono i podpisano:

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej .....

2) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

3) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

z dnia.....2018 r.

PROTOKÓŁ

z ustalenia wyników głosowania w wyborach przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław sporządzony na sesji w dniu r.

Komisja skrutacyjna w składzie:

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej - radny .....

(imię, imiona i nazwisko)

2) członek Komisji Skrutacyjnej - radny..... ;

3) członek Komisji Skrutacyjnej - radny ..... po wyjęciu kart z urny i ich przeliczeniu stwierdza, co następuje:

1. Liczba radnych Rady Gminy Inowrocław obecnych na sesji uprawnionych do głosowania:.....

2. Na przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław zgłoszono kandydatury radnych:

1) .....

(imię, imiona i nazwisko)

2) .....

3) .....

3. Minimalna liczba głosów do dokonania ważnego wyboru przewodniczącego Rady zgodnie z § 6 Regulaminu wynosi:.....

4. Liczba radnych, którym wydano karty do głosowania:.....

5. Liczba kart wyjętych z urny:.....różnica ilości kart wyjętych a liczby osób, którym wydano karty do głosowania. powstała przypuszczalnie z powodu.....

6. Liczba kart nieważnych:.....

7. Liczba głosów nieważnych:.....

8. Liczba głosów ważnych:.....

9. Liczba głosów ważnych bez dokonania wyboru:.....

10. Liczba głosów ważnie oddanych za wyborem poszczególnych kandydatów:

1) .....oddano głosów .....

(imię, imiona i nazwisko)

2) ..... oddano głosów .....

3) .....oddano głosów .....

Wobec powyższego komisja skrutacyjna stwierdza,*

Wariant I

ze kandydat. radny..... uzyskał wymaganą liczbę głosów

(imię, imiona i nazwisko)

(określonej w pkt 3) i został wybrany na przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław.

Wariant II

że żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej liczby głosów (określonej w pkt 3) i należy przeprowadzić II turę głosowania spośród kandydatów:

1) .....

(imię, imiona i nazwisko)

2) .....

Wariant III

że żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej liczby głosów (określonej w pkt 3) i należy przeprowadzić dodatkowe głosowanie spośród kandydatów:

1) .....

(imię, imiona i nazwisko)

2) .....

następnie II turę głosowania z udziałem kandydata, który uzyska największą liczbę głosów w głosowaniu dodatkowym oraz radnego..... t.j. kandydata, który

(imię, imiona i nazwisko)

tj. kandydata, który uzyskał największą liczbę głosów w I turze głosowania.

Ponadto Komisja stwierdza, że podczas głosowania zaszły/nie* zaszły następujące okoliczności, które mogły mieć wpływ na ważność głosowania: .

Na tym protokół zakończono i podpisano:.....

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej .....

2) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

3) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

* - wybrać właściwy wariant

RADCA PRAWNY
Natalia Falkowska-Wierzeńska
BD-1083

Uzasadnienie

Na podstawie art. 19 ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej kompetencji rady gminy należy powoływanie jej przewodniczącego. W związku z powyższym w celu sprecyzowania i określenia procedury wyboru wywołanie tej uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

Augustyn Korona
Przewodniczący
Rady Gminy
Tribunicki Trzeci
2. Stopowsko

RADCA PRAWNY
Natalia Falkowska-Witczak
00-1083

Projekt

z dnia 6 września 2018 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY INOWROCLAW**

z dnia ..... 2018 r.

w sprawie ustalenia regulaminu głosowania odwołania radnego z funkcji przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław.

Na podstawie art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 994)¹⁾ uchwala się, co następuje:

§ 1. Ustala się Regulamin głosowania wniosku w sprawie odwołania radnego z funkcji przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław, zgodnie z brzmieniem załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Ustala się wzór Protokołu z ustalenia wyników głosowania wniosku w sprawie odwołania radnego z funkcji przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław, zgodnie z brzmieniem załącznika nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

RADCA PRAWNY

Natalia Falkowska-Wierciewska
BD-1083

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego ww. ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018r. poz.1000, poz.1349, poz. 1432.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

z dnia.....2018 r.

REGULAMIN
głosowania wniosku w sprawie odwołania radnego z funkcji przewodniczącego Rady
Gminy Inowrocław przeprowadzonego na sesji w dniu .....r.

Rozdział 1.
Przepisy ogólne

§ 1. Głosowanie wniosku w sprawie odwołania przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław przeprowadza wybrana spośród radnych Komisja Skrutacyjna.

§ 2. 1. Głosowanie odbywa się przy pomocy kart do głosowania.

2. Karty do głosowania sporządza i rozdaje radnym Komisja Skrutacyjna, po stwierdzeniu przez Radę, że wniosek o odwołanie przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław spełnia wymogi formalne.

3. Karty opatrzone są pieczęcią Rady Gminy Inowrocław.

§ 3. 1. Głosowanie odbywa się na sesji, poprzez wywołanie przez członka Komisji Skrutacyjnej wg listy obecności, nazwiska radnego, który podchodzi do urny i w obecności Komisji Skrutacyjnej wrzuca do niej kartę do głosowania.

2. Podczas głosowania na sali znajduje się parawan, kabina lub inne urządzenie umożliwiające radnym tajne (dyskretne) dokonanie skreślenia na karcie do głosowania.

§ 4. 1. Po przeprowadzeniu głosowania Komisja Skrutacyjna ustala wyniki głosowania i sporządza protokół.

2. Protokół podpisują osoby wchodzące w skład Komisji Skrutacyjnej.

3. Wyniki wyborów ogłasza przewodniczący Komisji Skrutacyjnej poprzez odczytanie protokołu na sesji.

§ 5. Odwołanie przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław następuje bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu Rady.

§ 6. Karty do głosowania sporządzone wg jednolitej formy zawierają brzmienie: "Karta do głosowania w sprawie wniosku o odwołanie radnego z funkcji przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław " oraz pytanie "Czy jesteś za odwołaniem radnego....."

(imię i nazwisko przewodniczącego)

z funkcji przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław". Obok nazwiska z prawej/lewej* strony umieszcza się dwie jednakowe kratki: jedna nad wyrazem "tak", druga nad wyrazem "nie".

§ 7. 1. Radny głosuje poprzez postawienie znaku "x" w kratce nad wyrazem "tak" opowiadając się w ten sposób za odwołaniem przewodniczącego Rady, lub w kratce nad wyrazem "nie", opowiadając się w ten sposób przeciwko odwołaniu przewodniczącego Rady.

2. Jeżeli radny na karcie do głosowania:

1) postawi znak "x" jednocześnie w kratce nad wyrazem "tak", jak i w kratce nad wyrazem "nie":

2) nie postawił znaku "x" w kratce ani nad wyrazem "tak" ani nad wyrazem "nie":

3) wypełnił kartę w sposób niezgodny z ust. 1

- jego głos uważa się za nieważny.

3. Karty wyjęte z urny niesporządzone przez Komisję Skrutacyjną są kartami nieważnymi.

4. Kart całkowicie przedartych Komisja Skrutacyjna nie bierze pod uwagę.

§ 8. Przewodniczącego Rady uważa się za odwołanego, jeżeli w głosowaniu za jego odwołaniem opowiedziało się (znaków "x" w kratce nad wyrazem "tak"), więcej niż połowa radnych obecnych na sesji, z zastrzeżeniem § 5.

§ 9. 1. W protokole Komisja Skrutacyjna określa co najmniej:

- 1) liczbę radnych obecnych na sesji uprawnionych do głosowania;
- 2) imię i nazwisko odwoływanego przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław;
- 3) liczbę głosów minimalną, konieczną do ważnego odwołania przewodniczącego Rady, zgodnie § 5 Regulaminu;
- 4) liczbę radnych, którym wydano karty do głosowania;
- 5) liczbę kart wyjętych z urny (gdyby liczba kart wyjętych z urny różniła się od liczby osób, którym wydano karty do głosowania, Komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności);
- 6) Liczbę kart nieważnych;
- 7) liczbę głosów nieważnych;
- 8) liczbę głosów ważnych;
- 9) liczbę głosów ważnych oddanych za odwołaniem przewodniczącego Rady;
- 10) liczbę głosów ważnych oddanych przeciw odwołaniu przewodniczącego Rady

- a nadto stwierdza wynik głosowania, tzn. czy za odwołaniem przewodniczącego Rady opowiedziała się wystarczająca ilość głosów, o której mowa w pkt 3.

2. Komisja odnotowuje w protokole wszelkie okoliczności i uwagi mogące mieć wpływ na wynik głosowania oraz zastrzeżenia zgłoszone przez członków Komisji Skrutacyjnej odnoszące się do naruszenia procedury w trakcie głosowania, obliczania głosów lub sporządzania protokołu.

RADCA PRAWNY
Natalia Falkowska-Wierczewska
BD-1083

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

z dnia.....2018 r.

PROTOKÓŁ

z ustalenia wyników głosowania wniosku w sprawie odwołania radnego z funkcji przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław sporządzony na sesji w dniu.....r.

Komisja skrutacyjna w składzie:

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej - radny.....

(imię, imiona i nazwisko)

2) członek Komisji Skrutacyjnej - radny.....

3) członek Komisji Skrutacyjnej - radny ..... po wyjęciu kart z urny i ich przeliczeniu stwierdza, co następuje:

1. Liczba radnych Rady Gminy Inowrocław obecnych na sesji uprawnionych do głosowania:

2. Głosowanie dotyczyło odwołania radnego .....

(imię, imiona i nazwisko)

z funkcji przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław

3. Minimalna liczba głosów do dokonania odwołania z funkcji przewodniczącego Rady, zgodnie z § 5 Regulaminu, wynosi:.....

4. Liczba radnych, którym wydano karty do głosowania:

5. Liczba kart wyjętych z urny..... różnica ilości kart wyjętych z urny i liczby osób, którym wydano karty do głosowania, przypuszczalnie wynika z powodu.....

6. Liczba kart nieważnych .....

7. Liczba głosów nieważnych:.....

8. Liczba głosów ważnych:.....

9. Liczba głosów ważnie oddanych za odwołaniem przewodniczącego Rady:.....

10. Liczba głosów ważnie oddanych przeciw odwołaniu przewodniczącego Rady:.....

Komisja skrutacyjna stwierdza, że wniosek w sprawie odwołania z funkcji przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław, radnego .....

(imię, imiona i nazwisko)

uzyskał/nie uzyskał minimalną/nej liczbę/y głosów określoną/nej w pkt 3 i w związku z tym radny został/nie został odwołany z funkcji przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław*.

Ponadto Komisja stwierdza, że podczas głosowania zaszły następujące okoliczności, które mogły mieć wpływ na ważność głosowania: .

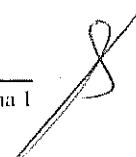
Na tym protokół zakończono i podpisano:

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej .....

2) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

3) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

* - wybrać właściwy wariant

Projekt

z dnia 6 września 2018 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY INOWROCŁAW**

z dnia ..... 2018 r.

**w sprawie ustalenia regulaminu głosowania w wyborach wiceprzewodniczącego Rady Gminy
Inowrocław.**

Na podstawie art. 19 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 994)¹⁾ uchwała się, co następuje:

§ 1. Ustala się Regulamin głosowania w wyborach wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław, zgodnie z brzmieniem załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Ustala się wzór Protokołu z ustalenia wyników głosowania w wyborach wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław w przypadku zgłoszenia jednego kandydata, zgodnie z brzmieniem załącznika nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Ustala się wzór Protokołu z ustalenia wyników głosowania w wyborach wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław w przypadku zgłoszenia co najmniej dwóch kandydatów, zgodnie z brzmieniem załącznika nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 4. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

RADCA PRAWNY

Natalia Falkowska-Wierczińska
BD-1063

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego ww. ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018r. poz.1000, poz.1349, poz. 1432.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

z dnia.....2018 r.

REGULAMIN
głosowania w wyborach wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław przeprowadzonego na sesji
w dniu ..... r.

Rozdział 1.
Przepisy ogólne

§ 1. 1. Wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław, radni wybierają ze swego grona spośród nieograniczonej liczby kandydatów w głosowaniu tajnym.

2. Głosowanie przeprowadza wybrana, spośród radnych, Komisja Skrutacyjna.

§ 2. Prawo zgłaszania kandydatów przysługuje każdemu radnemu.

§ 3. 1. Głosowanie odbywa się przy pomocy kart do głosowania.

2. Karty do głosowania sporządza i rozdaje radnym Komisja Skrutacyjna po ustaleniu przez Radę listy radnych, którzy kandydują na stanowisko wiceprzewodniczącego Rady.

3. Karty opatrzone są pieczęcią Rady Gminy Inowrocław.

§ 4. 1. Głosowanie odbywa się na sesji poprzez, wywołanie przez członka Komisji Skrutacyjnej wg listy obecności, nazwiska radnego, który podchodzi do urny i w obecności Komisji Skrutacyjnej wrzuca do niej kartę do głosowania.

2. Podczas głosowania na sali znajduje się parawan, kabina lub inne urządzenie umożliwiające radnym tajne (dyskretne) dokonanie wyboru kandydata na karcie do głosowania.

§ 5. 1. Po przeprowadzeniu głosowania Komisja Skrutacyjna ustala wyniki głosowania i sporządza protokół.

2. Protokół podpisują osoby wchodzące w skład Komisji Skrutacyjnej.

3. Wyniki wyborów ogłasza przewodniczący Komisji Skrutacyjnej poprzez odczytanie protokołu na sesji.

§ 6. Wybór wiceprzewodniczącego Rady Gminy następuje bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu Rady.

Rozdział 2.

Zasady głosowania w przypadku zgłoszenia jednego kandydata

§ 7. Karty do głosowania, sporządzone wg jednolitej, formy zawierają brzmienie: "Karta do głosowania w wyborach wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław oraz pytanie "Czy jesteś za wyborem radnego .....

(imię i nazwisko kandydata)

na wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław". Obok nazwiska z prawej/lewej* strony umieszcza się dwie jednakowe kratki: jedna nad wyrazem "tak", druga nad wyrazem "nie".

§ 8. 1. Radny dokonuje wyboru poprzez postawienie znaku "x" w kratce nad wyrazem "tak" opowiadając się w ten sposób za wyborem, lub w kratce nad wyrazem "nie", opowiadając się w ten sposób przeciwko wyborowi tego kandydata.

2. Jeżeli radny na karcie do głosowania:

1) postawi znak "x" jednocześnie w kratce nad wyrazem "tak", jak i w kratce nad wyrazem "nie";

2) nie postawił znaku "x" w kratce ani nad wyrazem "tak" ani nad wyrazem "nie";

3) wypełnił kartę w sposób niezgodny z ust. 1

- jego głos uważa się za nieważny.

3. Karty wyjęte z urny niesporządzone przez Komisję Skrutacyjną są kartami nieważnymi.

4. Kart całkowicie przedartych Komisja Skrutacyjna nie bierze pod uwagę.

§ 9. Kandydata na wiceprzewodniczącego Rady uważa się za wybranego, jeżeli w głosowaniu uzyskał ilość głosów (znaków "x" w kratce nad wyrazem "tak"), przewyższającą połowę liczby radnych obecnych na sesji, z zastrzeżeniem § 6.

§ 10. 1. W protokole Komisja Skrutacyjna określa co najmniej:

- 1) liczbę radnych obecnych na sesji uprawnionych do głosowania;
- 2) imię i nazwisko zgłoszonego kandydata;
- 3) liczbę głosów minimalną, konieczną do ważnego wyboru, zgodnie § 6 Regulaminu;
- 4) liczbę radnych, którym wydano karty do głosowania;
- 5) liczbę kart wyjętych z urny (gdyby liczba kart wyjętych z urny różniła się od liczby osób, którym wydano karty do głosowania, Komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności);
- 6) Liczbę kart nieważnych;
- 7) liczbę głosów nieważnych;
- 8) liczbę głosów ważnych;
- 9) liczbę głosów ważnych oddanych za wyborem kandydata;
- 10) liczbę głosów ważnych oddanych przeciw wyborowi kandydata, a nadto stwierdza wynik wyborów, tzn. czy kandydat uzyskał wystarczającą liczbę głosów, o której mowa w pkt 3.

2. Komisja odnotowuje w protokole wszelkie okoliczności i uwagi mogące mieć wpływ na wynik głosowania oraz zastrzeżenia zgłoszone przez członków Komisji Skrutacyjnej odnoszące się do naruszenia procedury w trakcie głosowania, obliczania głosów lub sporządzania protokołu.

Rozdział 3.

Zasady głosowania w przypadku zgłoszenia co najmniej dwóch kandydatów

§ 11. Karty do głosowania sporządzone wg jednolitej formy zawierają brzmienie: "Karta do głosowania w wyborach wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław" oraz zamieszczone w kolejności alfabetycznej imiona i nazwiska radnych zgłoszonych na kandydatów na wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław. Obok każdego nazwiska z lewej/prawej* strony umieszcza się jednakową kratkę.

§ 12. 1. Radni dokonują wyboru poprzez postawienie znaku "x" w jednej kratce, obok nazwiska kandydata, opowiadając się w ten sposób za wyborem tego kandydata na wiceprzewodniczącego Rady.

2. Jeżeli radny na karcie do głosowania:

- 1) postawi znak "x" w więcej niż jednej kratce;
- 2) nie postawił znaku "x" w kratce obok nazwiska żadnego kandydata;
- 3) wypełnił kartę w sposób niezgodny z ust. 1

- głos taki uważa się za nieważny.

3. Karty wyjęte z urny niesporządzone przez Komisję Skrutacyjną są kartami nieważnymi.

4. Kart całkowicie przedartych Komisja Skrutacyjna nie bierze pod uwagę.

§ 13. 1. Za wybranego na wiceprzewodniczącego Rady uważa się kandydata, który uzyskał największą ilość głosów (znaków "x" w kratce przy nazwisku tego kandydata), przewyższającą połowę liczby radnych obecnych na sesji, z zastrzeżeniem § 6.

§ 14. 1. W przypadku, gdy zgłoszono więcej niż dwóch kandydatów, a w głosowaniu żaden z nich nie otrzymał wymaganej większości głosów, zgodnie z § 6 Regulaminu, przeprowadza się II turę głosowania spośród kandydatów, którzy otrzymali kolejno dwie największe ilości głosów lub spośród kandydatów, którzy otrzymali największą równą ilość głosów.

2. Jeżeli jeden z kandydatów otrzymał największą ilość głosów, ale ilość ta nie stanowi wymaganej większości, o której mowa w § 6 Regulaminu, a w następnej kolejności dwóch lub więcej kandydatów otrzymało równą ilość głosów, przeprowadza się dodatkowe głosowanie na tych kandydatów, a następnie II turę głosowania, o której mowa w ust. 1. W II turze głosowania bierze udział kandydat, który uzyskał największą ilość głosów w I turze głosowania oraz kandydat, który uzyskał największą ilość głosów w głosowaniu dodatkowym.

3. W dodatkowym głosowaniu oraz w II turze głosowania Regulamin stosuje się odpowiednio;

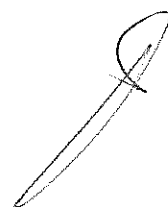
4. W przypadku braku rozstrzygnięcia, mimo przeprowadzenia dwóch tur głosowania, przeprowadza się ponowne wybory łącznie z ponownym zgłaszaniem kandydatów.

§ 15. 1. W protokole Komisja Skrutacyjna określa co najmniej:

- 1) liczbę radnych obecnych na sesji uprawnionych do głosowania;
- 2) imiona i nazwiska zgłoszonych kandydatów;
- 3) liczbę głosów minimalną, konieczną do ważnego wyboru, zgodnie z § 6 Regulaminu;
- 4) liczbę radnych, którym wydano karty do głosowania;
- 5) liczbę kart wyjętych z urny (gdyby liczba kart wyjętych z urny różniła się od liczby osób, którym wydano karty do głosowania, Komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności);
- 6) liczbę kart nieważnych;
- 7) liczbę głosów nieważnych;
- 8) liczbę głosów ważnych;
- 9) liczbę głosów ważnych oddanych na poszczególnych kandydatów

a nadto stwierdza wynik wyborów.

2. Komisja odnotowuje w protokole wszelkie okoliczności i uwagi mogące mieć wpływ na wynik głosowania oraz zastrzeżenia zgłoszone przez członków Komisji Skrutacyjnej odnoszące się do naruszenia procedury w trakcie głosowania, obliczania głosów lub sporządzania protokołu.

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr .....
Rady Gminy Inowrocław
z dnia.....2018 r.

PROTOKÓŁ
z ustalenia wyników głosowania w wyborach wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław
sporządzony na sesji w dniu..... r.

Komisja skrutacyjna w składzie:

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej - radny .....

(imię, imiona i nazwisko)

2) członek Komisji Skrutacyjnej - radny .....

3) członek Komisji Skrutacyjnej - radny ..... po wyjęciu kart z urny i ich przeliczeniu stwierdza, co następuje:

1. Liczba radnych Rady Gminy obecnych na sesji uprawnionych do głosowania:.....

2. Na wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław zgłoszono kandydaturę radnego:.....

(imię, imiona i nazwisko)

3. Minimalna liczba głosów do dokonania ważnego wyboru wiceprzewodniczącego Rady, zgodnie z §6 Regulaminu, wynosi:.....

4. Liczba radnych, którym wydano karty do głosowania:.....

5. Liczba kart wyjętych z urny..... różnica ilości kart wyjętych z urny i liczby osób, którym wydano karty do głosowania, wynika przypuszczalnie z powodu.....

6. Liczba kart nieważnych.....

7. Liczba głosów nieważnych:.....

8. Liczba głosów ważnych:.....

9. Liczba głosów ważnie oddanych za wyborem kandydata:.....

10. Liczba głosów ważnie oddanych przeciw wyborowi kandydata:.....

Wobec powyższego, komisja skrutacyjna stwierdza, że kandydat, radny..... uzyskał/nie uzyskał minimalną/nej liczbę/y głosów.....

(imię, imiona i nazwisko)

określona/nej w pkt 3 i został/nie został wybrany na wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław.

Ponadto Komisja stwierdza, że podczas głosowania zaszły następujące okoliczności, które mogły mieć wpływ na ważność głosowania: .....

Na tym protokół zakończono i podpisano:

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej .....

2) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

3) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

z dnia.....2018 r.

PROTOKÓŁ

**z ustalenia wyników głosowania w wyborach wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław
sporządzony na sesji w dniu..... r.**

Komisja Skrutacyjna w składzie:

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej - radny..... ;

(imię, imiona i nazwisko)

2) członek Komisji Skrutacyjnej - radny .....

3) członek Komisji Skrutacyjnej - radny ..... po wyjęciu kart z urny i ich przeliczeniu stwierdza, co następuje:

1. Liczba radnych Rady Gminy obecnych na sesji uprawnionych do głosowania:.....

2. Na wiceprzewodniczącego Rady Gminy zgłoszono kandydatury radnych:

1) .....

(imię, imiona i nazwisko)

2) .....

3) .....

3. Minimalna liczba głosów do dokonania ważnego wyboru wiceprzewodniczącego Rady zgodnie z § 6 Regulaminu wynosi:.....

4. Liczba radnych, którym wydano karty do głosowania:

5. Liczba kart wyjętych z urny: ..... Różnica ilości kart wyjętych z urny i liczby osób, którym wydano karty do głosowania, wynika przypuszczalnie z powodu.....

6. Liczba kart nieważnych:.....

7. Liczba głosów nieważnych:.....

8. Liczba głosów ważnych:.....

9. Liczba głosów ważne oddanych za wyborem poszczególnych kandydatów:

1) oddano głosów.....;

(imię, imiona i nazwisko)

2) oddano głosów:.....

3) oddano głosów:.....

Wobec powyższego komisja skrutacyjna stwierdza.*

Wariant I

że kandydat, radny .....

(imię, imiona i nazwisko)

uzyskał wymaganą liczbę głosów (określoną w pkt 3) i został wybrany na wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław.

Wariant II

że żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej liczby głosów (określonej w pkt 3) i należy przeprowadzić II turę głosowania spośród kandydatów:

1) .....

(imię, imiona i nazwisko)

2) .....

Wariant III

że żaden z kandydatów nie uzyskał wymaganej liczby głosów (określonej w pkt 3) i należy przeprowadzić dodatkowe głosowanie spośród kandydatów:

1) .....

(imię, imiona i nazwisko)

2) .....

następnie II turę głosowania z udziałem kandydata, który uzyska największą liczbę głosów w głosowaniu dodatkowym oraz radnego .....

(imię, imiona i nazwisko)

tj. kandydata, który uzyskał największą liczbę głosów w I turze głosowania.

Ponadto Komisja stwierdza, że podczas głosowania zaszły/nie* zaszły następujące okoliczności, które mogły mieć wpływ na ważność głosowania:.....

Na tym protokół zakończono i podpisano:

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej .....

2) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

3) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

* - wybrać właściwy wariant

RADCA PRAWNY
Natalia Falkowska-Wierzevska
BD-1083

Uzasadnienie

Na podstawie art. 19 ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej kompetencji rady gminy należy powoływanie jej wiceprzewodniczącego. W związku z powyższym w celu sprecyzowania i określenia procedury wyboru wywołanie tej uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

Augustyn Korona
Przewodniczący
Rady Gminy

Trybula Inna
2. Gogawsko

RADCA PRAWNY
Natalia Falbowska-Wierczewska
BD-1083

Projekt

z dnia 6 września 2018 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY INOWROCŁAW**

z dnia ..... 2018 r.

**w sprawie ustalenia regulaminu głosowania wniosku o odwołanie radnego z funkcji
wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław**

Na podstawie art. 19 ust. 4 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 994)¹⁾ uchwała się, co następuje:

§ 1. Ustala się Regulamin głosowania wniosku o odwołanie radnego z funkcji wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław, zgodnie z brzmieniem załącznika nr 1 do niniejszej uchwały.

§ 2. Ustala się wzór Protokołu z ustalenia wyników głosowania wniosku o odwołanie radnego z funkcji wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław, zgodnie z brzmieniem załącznika nr 2 do niniejszej uchwały

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

¹⁾ Zmiany tekstu jednolitego ww. ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018r. poz.1000, poz.1349, poz. 1432.

RADCA PRAWNY
Natalia Korona
BD-1083

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr .....
Rady Gminy Inowrocław
z dnia.....2018 r.

REGULAMIN
głosowania wniosku o odwołanie radnego z funkcji wiceprzewodniczącego Rady
Gminy Inowrocław przeprowadzonego na sesji w dniu..... r.

Rozdział 1.
Przepisy ogólne

§ 1. Głosowanie wniosku w sprawie odwołania wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław przeprowadza wybrana spośród radnych Komisja Skrutacyjna.

§ 2. 1. Głosowanie odbywa się przy pomocy kart do głosowania.

2. Karty do głosowania sporządza i rozdaje radnym Komisja Skrutacyjna po stwierdzeniu przez Radę, że wniosek o odwołanie wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław spełnia wymogi formalne.

3. Karty opatrzone są pieczęcią Rady Gminy Inowrocław.

§ 3. 1. Głosowanie odbywa się na sesji, poprzez wywołanie przez członka Komisji Skrutacyjnej wg listy obecności, nazwiska radnego, który podchodzi do urny i w obecności Komisji Skrutacyjnej wrzuca do niej kartę do głosowania.

2. Podczas głosowania na sali znajduje się parawan, kabina lub inne urządzenie umożliwiające radnym tajne (dyskretne) dokonanie skreślenia na karcie do głosowania.

§ 4. 1. Po przeprowadzeniu głosowania Komisja Skrutacyjna ustala wyniki głosowania i sporządza protokół.

2. Protokół podpisują osoby wchodzące w skład Komisji Skrutacyjnej.

3. Wyniki wyborów ogłasza przewodniczący Komisji Skrutacyjnej poprzez odczytanie protokołu na sesji.

§ 5. Odwołanie wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław następuje bezwzględną większością głosów w obecności co najmniej połowy ustawowego składu Rady.

§ 6. Karty do głosowania sporządzone wg jednolitej formy zawierają brzmienie: "Karta do głosowania w sprawie wniosku o odwołanie radnego z funkcji wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław" oraz pytanie "Czy jesteś za odwołaniem radnego....."

(imię i nazwisko wiceprzewodniczącego)

z funkcji wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław". Obok nazwiska z prawej/lewej* strony umieszcza się dwie jednakowe kratki: jedna nad wyrazem "tak", druga nad wyrazem "nie".

§ 7. 1. Radny głosuje poprzez postawienie znaku "x" w kratce nad wyrazem "tak" opowiadając się w ten sposób za odwołaniem wiceprzewodniczącego Rady, lub w kratce nad wyrazem "nie", opowiadając się w ten sposób przeciwko odwołaniu wiceprzewodniczącego Rady.

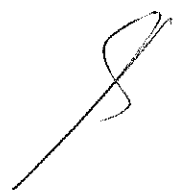
2. Jeżeli radny na karcie do głosowania:

- 1) postawi znak "x" jednocześnie w kratce nad wyrazem "tak", jak i w kratce nad wyrazem "nie";
- 2) nie postawił znaku "x" w kratce ani nad wyrazem "tak" ani nad wyrazem "nie";
- 3) wypełnił kartę w sposób niezgodny z ust. 1

- jego głos uważa się za nieważny.

3. Karty wyjęte z urny niesporządzone przez Komisję Skrutacyjną są kartami nieważnymi.

4. Kart całkowicie przedartych Komisja Skrutacyjna nie bierze pod uwagę.

§ 8. Wiceprzewodniczącego Rady Inowrocław uważa się za odwołanego, jeżeli w głosowaniu za jego odwołaniem opowiedziało się (znaków "x" w kratce nad wyrazem "tak"), więcej niż połowa radnych obecnych na sesji, z zastrzeżeniem § 5.

§ 9. 1. W protokole Komisja Skrutacyjna określa co najmniej:

- 1) liczbę radnych obecnych na sesji uprawnionych do głosowania;
- 2) imię i nazwisko odwoływanego wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław;
- 3) liczbę głosów minimalną, konieczną do ważnego odwołania wiceprzewodniczącego Rady, zgodnie § 5 Regulaminu;
- 4) liczbę radnych, którym wydano karty do głosowania;
- 5) liczbę kart wyjętych z urny (gdyby liczba kart wyjętych z urny różniła się od liczby osób, którym wydano karty do głosowania, Komisja podaje w protokole przypuszczalną przyczynę tej niezgodności);
- 6) liczbę kart nieważnych;
- 7) liczbę głosów nieważnych;
- 8) liczbę głosów ważnych;
- 9) liczbę głosów ważnych oddanych za odwołaniem wiceprzewodniczącego Rady;
- 10) liczbę głosów ważnych oddanych przeciw odwołaniu wiceprzewodniczącego Rady, a nadto stwierdza wynik głosowania, tzn. czy za odwołaniem wiceprzewodniczącego Rady opowiedziała się wystarczająca ilość głosów, o której mowa w pkt 3.

2. Komisja odnotowuje w protokole wszelkie okoliczności i uwagi mogące mieć wpływ na wynik głosowania oraz zastrzeżenia zgłoszone przez członków Komisji Skrutacyjnej odnoszące się do naruszenia procedury w trakcie głosowania, obliczania głosów lub sporządzania protokołu.

RADCA PRAWNY
Natalia Falkowska-Witczewska
BC 1083

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

z dnia.....2018 r.

PROTOKÓŁ

z ustalenia wyników głosowania wniosku o odwołanie radnego z funkcji wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław sporządzony na sesji w dniu .....r.

Komisja skrutacyjna w składzie:

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej - radny..... ;

(imię, imiona i nazwisko)

2) członek Komisji Skrutacyjnej - radny.....;

3) członek Komisji Skrutacyjnej - radny.....po wyjęciu kart z urny i ich przeliczeniu stwierdza, co następuje:

1. Liczba radnych Rady Gminy Inowrocław obecnych na sesji uprawnionych do głosowania:.....

2. Głosowanie dotyczyło odwołania radnego .....

(imię, imiona i nazwisko)

z funkcji wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław .

3. Minimalna liczba głosów do dokonania odwołania z funkcji wiceprzewodniczącego Rady, zgodnie z § 5 Regulaminu, wynosi:.....

4. Liczba radnych, którym wydano karty do głosowania:.....

5. Liczba kart wyjętych z urny . Różnica ilości kart wyjętych z urny i liczby osób, którym wydano karty do głosowania, przypuszczalnie wynika z powodu..... .

6. Liczba kart nieważnych:.....

7. Liczba głosów nieważnych:.....

8. Liczba głosów ważnych:.....

9. Liczba głosów ważnie oddanych za odwołaniem wiceprzewodniczącego Rady:.....

10. Liczba głosów ważnie oddanych przeciw odwołaniu wiceprzewodniczącego Rady:.....

Komisja skrutacyjna stwierdza, że wniosek w sprawie odwołania z funkcji wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław, radnego .....

(imię, imiona i nazwisko)

uzyskał/nie uzyskał minimalną/nej liczbę/y głosów określoną/nej w pkt 3 i w związku z tym radny został/nie został odwołany z funkcji wiceprzewodniczącego Rady Gminy Inowrocław *.

Ponadto Komisja stwierdza, że podczas głosowania zaszły następujące okoliczności, które mogły mieć wpływ na ważność głosowania: .....

Na tym protokół zakończono i podpisano:

1) Przewodniczący Komisji Skrutacyjnej .....

2) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

3) Członek Komisji Skrutacyjnej .....

* - wybrać właściwy wariant

Uzasadnienie

Na podstawie art. 19 ustawy o samorządzie gminnym do wyłącznej kompetencji rady gminy należy odwoływanie jej wiceprzewodniczącego. W związku z powyższym w celu sprecyzowania i określenia procedury odwołania wywołanie tej uchwały jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

Łowosza
Zobowiązanie
Pracownicy

Trybunał
z. Głogowska

RADCA PRAWNY
Natalia Falkowska-Wierzeńska
BO-1083

Projekt

z dnia 6 września 2018 r.

Zatwierdzony przez .....

**UCHWAŁA NR .....
RADY GMINY INOWROCŁAW**

z dnia ..... 2018 r.

**w sprawie procedury wykonywania inicjatywy uchwalodawczej przez grupę mieszkańców
Gminy Inowrocław.**

Na podstawie art. 18 ust. 1 w związku z art. 41a ust. 5 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (tekst jedn. Dz. U. z 2018 r. poz. 994)¹⁾ oraz § 34 ust. 1 pkt 5 Statutu Gminy Inowrocław uchwała się co następuje:

§ 1. Przyjmuje się procedurę wykonywania inicjatywy uchwalodawczej przez grupę mieszkańców gminy Inowrocław, która stanowi załącznik nr 1 do niniejszej uchwały

§ 2. Ustala się wzór oświadczenia o utworzeniu komitetu w celu wystąpienia z inicjatywą podjęcia przez Radę Gminy uchwały stanowiący załącznik nr 2 do niniejszej uchwały.

§ 3. Ustala się wzór listy osób udzielających poparcia projektowi uchwały stanowiący załącznik nr 3 do niniejszej uchwały.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem 21 października 2018 r. i podlega publikacji w Dzienniku Urzędowym Województwa Kujawsko-Pomorskiego.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

RADCA PRAWNY
Natalia Falbowska-Włoczek
BD-1083

¹⁾Zmiany tekstu jednolitego ww. ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2018r. poz.1000, poz.1349, poz. 1432.

Załącznik Nr 1 do uchwały Nr
Rady Gminy Inowrocław
z dnia ..... 2018 r.

**Procedura wykonywania inicjatywy uchwałodawczej
przez grupę mieszkańców Gminy Inowrocław**

§ 1. Grupa co najmniej 100 mieszkańców Gminy Inowrocław, posiadających czynne prawo wyborcze do organów Gminy i wpisanych do stałego rejestru wyborców Gminy Inowrocław może wystąpić z obywatelską inicjatywą uchwałodawczą.

§ 2. 1. Czynności związane z przygotowaniem projektu uchwały, jego rozpowszechnianiem, a także organizacją zbierania podpisów pod projektem uchwały, wykonuje komitet inicjatywy uchwałodawczej zwanej dalej Komitetem.

2. Komitet tworzy grupa co najmniej 3 osób posiadających czynne prawo wyborcze do organów Gminy Inowrocław i wpisanych do stałego rejestru wyborców Gminy Inowrocław.

3. Komitet informuje Przewodniczącego Rady Gminy Inowrocław o inicjatywie uchwałodawczej składając wniosek zawierający:

- 1) projekt uchwały spełniający wymogi formalne określone w § 34 ust. 3, 4 i 5 Statutu Gminy Inowrocław;
- 2) oświadczenie o utworzeniu Komitetu, według wzoru określonego w załączniku nr 2 do uchwały, ze wskazaniem Pełnomocnika oraz Zastępcy Pełnomocnika, którzy reprezentują grupę inicjatywną w pracach nad projektem, w tym na posiedzeniach komisji Rady Gminy Inowrocław oraz sesji Rady Gminy Inowrocław;
- 3) listę minimum 100 mieszkańców gminy, którzy swoim podpisem poparli inicjatywę uchwałodawczą. Uprawnioną do złożenia podpisu pod projektem uchwały jest osoba posiadająca czynne prawo wyborcze do organów Gminy Inowrocław i wpisana do stałego rejestru wyborców Gminy Inowrocław na dzień złożenia wniosku na ręce Przewodniczącego Rady Gminy.

§ 3. Osoby udzielające poparcia projektowi uchwały składają je na liście, której wzór określa załącznik nr 3 do uchwały, własnoręczny podpis oraz w sposób czytelny wpisują swoje imię (imiona), nazwisko, adres zamieszkania oraz numer PESEL.

§ 4. W terminie 14 dni za pośrednictwem Wójta Przewodniczący Rady weryfikuje liczbę osób udzielającą poparcia projektowi uchwały pod kątem zgodności z rejestrem wyborców, poznaje stanowisko radcy prawnego w zakresie zgodności z prawem oraz Skarbnika Gminy w zakresie możliwości finansowania realizacji projektu uchwały. Analizuje również projekt uchwały co do zgodności z wymaganiami określonymi w § 34 ust. 3,4 i 5 Statutu Gminy Inowrocław. Następnie wydaje w tym zakresie opinię i zawiadamia Pełnomocnika Komitetu i Wójta o treści opinii.

§ 5. W przypadku projektów uchwał nie spełniających wymagań określonych w § 34 ust. 3,4 i 5 Statutu Gminy Inowrocław Przewodniczący Rady zwraca się do Komitetu o uzupełnienie w terminie 3 dni roboczych wniosku. W przeciwnym razie pozostawia go bez rozpatrzenia.

§ 6. Wójt w terminie 3 dni roboczych od daty otrzymania opinii, o której mowa w § 4, zamieszcza na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej Urzędu Gminy Inowrocław informację o zawiązaniu się Komitetu oraz zamieszcza projekt uchwały wraz z uzasadnieniem oraz informację o rzeczywistej liczbie podpisów złożonych pod projektem uchwały.

§ 7. Wycofanie poparcia udzielonego projektowi uchwały jest nieskuteczne.

§ 8. Projekt uchwały wraz z załącznikami Przewodniczący Rady Gminy kieruje na najbliższe posiedzenie właściwej komisji Rady Gminy celem zaopiniowania i wprowadza do porządku obrad Rady Gminy na najbliższej sesji. O terminach posiedzeń Przewodniczący Rady Gminy informuje Pełnomocnika Komitetu.

§ 9. Przewodniczący Rady Gminy zawiadamia pisemnie Pełnomocnika Komitetu o sposobie rozpatrzenia projektu uchwały.

KADCA PRAWNY
Aniela Palencska-Wieczynska
DE-1083

Załącznik Nr 2 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

z dnia.....2018 r.

o utworzeniu Komitetu w celu wystąpienia z inicjatywą podjęcia przez Radę Gminy Inowrocław uchwały w sprawie:

(pełna nazwa projektu uchwały)

Oświadczam, że posiadam czynne prawo wyborcze do organów Gminy Inowrocław i wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych dla potrzeb niezbędnych dla rozpatrzenia projektu uchwały.

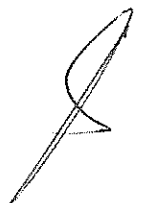
Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Adres zamieszkania (miejscowość, nazwa ulicy, nr domu, nr mieszkania)	PESEL	Podpis
1				
2				
3				
4				
5				

W imieniu i na rzecz Komitetu występują: Pełnomocnik:

(imię i nazwisko, adres zamieszkania, tel. kontaktowy)

Zastępca Pełnomocnika .....

(imię i nazwisko, adres zamieszkania, tel. kontaktowy)

Załącznik Nr 3 do uchwały Nr .....

Rady Gminy Inowrocław

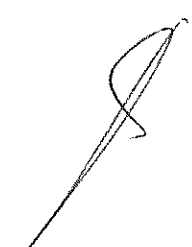
z dnia.....2018 r.

UDZIELAM POPARCIA PROJEKTOWI UCHWAŁY W SPRAWIE:

(pełna nazwa projektu uchwały)

Oświadczam, że posiadam/em czynne prawo wyborcze do organów Gminy Inowrocław i wyrażam zgodę na przetwarzanie danych osobowych dla potrzeb niezbędnych dla rozpatrzenia projektu uchwały.

Lp.	Nazwisko i imię (imiona)	Adres zamieszkania (miejscowość, nazwa ulicy, nr domu, nr mieszkania)	PESEL											Podpis osoby popierającej projekt uchwały mieszkańców				
1																		
2																		
3																		
4																		
5																		
6																		
7																		
8																		
9																		

Uzasadnienie

Na podstawie § 34 ust. 1 pkt 5 w związku z art. 41a ust. 5 Statutu Gminy Inowrocław grupa mieszkańców gminy posiadających czynne prawo wyborcze ma prawo wystąpić z inicjatywą uchwalodawczą. Obywatelska inicjatywa uchwalodawcza stanowi istotny instrument aktywności obywatelskiej mieszkańców, dającym im możliwość większego uczestnictwa w działaniach na rzecz gminy, czy sołectwa. Mieszkańcy mają możliwość aktywnego uczestnictwa w sprawach publicznych, korzystając z możliwości wniesienia inicjatywy uchwalodawczej. Dzięki uczestnictwie w inicjatywie uchwalodawczej jednostka ma możliwość faktycznie realizować swoją podmiotowość zagwarantowaną w Konstytucji RP. Zgodnie z art. 41a ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym Rada Gminy określa szczegółowe zasady wnoszenia inicjatyw obywatelskich, zasady tworzenia komitetów inicjatyw uchwalodawczych i inne wymogi formalne jakie spełniać muszą składane projekty.

Niniejsza uchwała szczegółowo określa Procedurę wykonywania inicjatywy uchwalodawczej przez grupę mieszkańców Gminy Inowrocław dlatego jej przyjęcie jest uzasadnione.

Przewodniczący Rady Gminy

Augustyn Korona

Augustyn Korona
Przewodniczący Rady Gminy
Trybulec Inowrocław
2. E. Korona

